

ရိသုဒ္ဓမဂ္ဂ

ဦးသော်ဇင်

၁၀၁
၁၀၂
၁၀၃
၁၀၄
၁၀၅
၁၀၆
၁၀၇
၁၀၈
၁၀၉
၁၁၀

ရိသုဒ္ဓမဂ္ဂ

ဦးသော်ဇင်

ဝတ္ထဘာကြိုး

ဦးသောင်
ဝိဘဒ္ဒမဂ္ဂ

ပါသုဒ္ဓမာ

စတုတ္ထအကြံး၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ် အောက်တိဘာလ၊ အပ်ရောဂု၀၀

အစုပ်နှင့် သန်ဗြိုင်အောင်

မျက်နှာဖူးခွင့်ပြုရှုက်အမှတ် ၃၂၀၄၇၉၀၅၀၈ နှင့် စာများခွင့်ပြုရှုက်အမှတ် ၅၅၃/၂၀၀၄(၁)တို့အရ ဦးကျော်ညီ(၀၃၉၉၀) ပါရမီစာပေ၊ အမှတ် ၂၃၀၊ ၂၉ လမ်း၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်က ထုတ်ဝေ၍ မျက်နှာဖူးနှင့် အတွင်းစာသားကို ဦးအောင်ထက်(၀၈၀၀၃) အောင်ပါရမီ ပုန်ပိုင်တိုက်၊ အမှတ် ၁၂၇၊ အစွန်း ၃၊ ၅၂ လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်က ပုန်ပိုင်သူ၏ပု

၁၁၀၀
တန်ဖိုး

ပါရမီစာပေ

၂၃၀၊ ၂၉ လမ်း၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်(ဖုန်း ၂၂၃၂၆)

၂/၄၊ ကဗျာအေးစေတီတော်မှတ်ညီစေတီတန်း၊ ရန်ကုန်

၂၉၅၊ ဧည့်အရှေ့လမ်း၊ ထားဝယ်

E-mail paramibk@myanmar.com.mm

မာရိယ

ပြန်လည်ထဲတ်ဝေသ၏အဓာတ္ထ	၂
ဆရာတိ၏(အရွှေမဟာပဋိတ)၏နိဒါနီး	၈
ဦးသောင်၏နိဒါနီး	၁၉
၁။ သိလနိဇ္ဈာ	၂၅
၂။ ရတဂနိဇ္ဈာ	၂၆
၃။ ကမ္မာနရဟနိဇ္ဈာ	၇၂
၄။ ပထဝိကသိယနိဇ္ဈာ	၉၀
၅။ သေသကသိယနိဇ္ဈာ	၁၀၂
၆။ အသုဘကမ္မာနရနိဇ္ဈာ	၁၀၇
၇။ စ အနသုတိနိဇ္ဈာ	၁၁၈
၈။ အနသုတိကမ္မာနရနိဇ္ဈာ	၁၂၈
၉။ ပြဟွိဟာရနိဇ္ဈာ	၁၄၇
၁၀။ အာရွှေနိဇ္ဈာ	၁၅၈
၁၁။ သမာဓိနိဇ္ဈာ	၁၆၂
၁၂။ လူဗျိုဝင်နိဇ္ဈာ	၁၆၈
၁၃။ အဘိညာနိဇ္ဈာ	၁၇၃
၁၄။ ဓရနိဇ္ဈာ	၁၇၉
၁၅။ အသတ္တစာတုနိဇ္ဈာ	၂၀၄
၁၆။ လူဗျိုသစ္စနိဇ္ဈာ	၂၁၀

ဂိသ္ဒ္ဓမာ

၁၇။	ပညာဘူမ်းနိဇ္ဈာ	JJ၂
၁၈။	ဒီနိုဝင်ဘုဒ္ဓ	J၃၆
၁၉။	ကရိတ်တရထာဝိဘုဒ္ဓ	J၄၂
၂၀။	မရှိမြေညာသာနရိဘုဒ္ဓ	J၄၉
၂၁။	ပဋိပဒါညာသာနရိဘုဒ္ဓ	J၅၈
၂၂။	ညထာသာနရိဘုဒ္ဓ	J၆၄
၂၃။	ပညာဘာဝနာနိသံသ	J၆၇

ပြန်ထွေ့ထွေ့ဝေသူ၏အများ

ကျမ်းစာတစ်ဆင်၏ ဥဒါန်းစကားကို ပတ်ကံဖြင့် ယင်းကျမ်း၏
ကြီးကျပ်နက်နဲ့ပုံကို သဘောသူ ရိပ်ခိုးဖြင့် အကျယ် ဆက်ပတ်လိုစိတ် ပေါ်
ပါက်အောင် ဆွဲအောင်သော ကျမ်းများထဲတွင် ဝိသုဒ္ဓမာဂုဒ္ဓဗုဒ္ဓာသည် ထို့နဲ့
တန်းမှ ပါဝင်မည် ထင်ပါသည်။

ဝိသုဒ္ဓမာဂုဒ္ဓဗုဒ္ဓာသ ရှင်ရဟန်းတို့သည် ဘောတ္ထ်လျှင်တွက်၊
မထွေ့က်လျှင် လွှာထွေ့က်သည်ဟု ပြောစမှတ် ပြုကြ ဥဒါန်းကျေးဇူးကြောသည်။

‘ဝိသုဒ္ဓမာဂုဒ္ဓဗုဒ္ဓာသ ရှင်ရဟန်းဘာဝ၏ ကြီးကျပ်မြှုပ်မြှုပ်နဲ့ပုံကို အေးပြုပြီး
ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်နှင့် အညီ နေထိုင်မှု၏ အရေးပါပုံကို မီးမောင်းထိုးပြုသည်။
သံသရာဝင်ဆင်းရေ၏ ကြောက်မက်ဖွယ်အဖြစ်ကို ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း ရေး
သားကာ ယင်းဝင်ဆင်းရဲ့မှ ထွက်မြှောက်နည်းများကိုလည်း အသေးစိတ်
ဖတ်ရှုရှင်းစိတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓမာဂုဒ္ဓဗုဒ္ဓာသ ရဟန်းတို့သည် သံသရာ
သာမှ လက်ငင်းကွော်မြှောက်ရှိနိုင် ဘောတ္ထ်ကို တရားကျေးဇူးကြပြီး ထို့သို့ မပြုလှပ်
နိုင်သော ရဟန်းတို့မှာ ဝိနည်းဘာဝနှင့် အညီ တိုက္ခာပွား မလိုက်မာခြင်း၏ အပြစ်ကို
သဘောပါကြောသည် ဖြစ်၍ ရှင် ရဟန်းဘာဝတွင်မရှုပ်ကြတော်း လုပ်တဲ့
ကြသည်ဟုမားလည်ရှုပါသည်။

ဤဘုံး ဤပုံး နာမည်ကြီးလှသော ဝိသုဒ္ဓမာဂုဒ္ဓဗုဒ္ဓာသ ကို မြှုပ်းစမ်းရန်
ကြုံပမ်းကြသော ပါ၌တော်နှင့် အနေဖိုးသော ကျော်တို့ကဲ့သို့သော
လုပ်တွက်တို့မှာ မူရင်းကျမ်းကို မဆိုထားသို့ မြန်မာပြန်ကျမ်း အတော်
များများသည်ပင် ယင်းတို့၏ ခန့်ထည်သော အရေးအသာဆွဲတွက် ဝိသုဒ္ဓမာဂုဒ္ဓဗုဒ္ဓာသ
တည်းဟုသော ပန်းစုံပါသည် ဘောကြိုင်လယ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်ရှုံးရန် စက်း
ရောက်ရောက်ပါသည်။

ကျိုးကိုတို့ပြီး ဘုရားသုံးဆုတောင်ဆရာတော် အရှင်နန္ဒမာလာ မြန်မာ

ပြန်လိုတော်မူသော ဝိသုဒ္ဓမရှုအငွေကထာကျမ်း၊ မဟာစည် ဆရာတော် ဘရာဇ်
ကြီး၏ ဝိသုဒ္ဓမံ မြန်မာပြန်၊ ဉာဏ်လေယပင်ဆာာရ ဆရာတော် ဘရာဇ်ကြီး၏
ဝိသုဒ္ဓမံကိုအရသာ စသည်တို့သာ ဝိသုဒ္ဓမံကိုကျမ်း၏ အမိပျောင်းကို တစ်နံပါတ်နှင့်
အတိုင်းအတာအထိ ရင်းလင်းပေးနိုင်သော်လည်း ယင်းတို့ကိုဖတ်ပြီးတိုင်း "ဤ
ကျမ်းထက် ပိုဂျယ်သောကျမ်းမျိုးကို တော်ရမှု ကောင်းလေစွာ"ဟု တောင်းတမ်း
ကြောင်းကို ဝန်စဲလိုပါသည်။

ဝိသုဒ္ဓမံသည် မြန်မာတစ်နိုင်ငံတည်းသာ(သို့မဟုတ်)မွှေ့သာသာ
ကိုးကျယ်သည့်နိုင်ငံများတွင်သာမကဘဲ အမြားအမြားသော နိုင်ငံများတွင်ပါ
ထင်ရှားလှရာ အဆိုပါနိုင်ငံများတွင် ထင်ရှားသော ဝိသုဒ္ဓမံမှတ်မျိုးဖြစ်သည့်
The Path of Purification: Visuddhimagga တွင်ပါသည့် စုစုပ်အဆိုးကို
မြော်စမ်းကြည့်ခွင့်ရဲ့ပါသည်။

ဥပမာ ယခုဆရာတီးသော်ငောက်၏ စာအုပ်စာမျက်နှာ ၁၇၉-၁၈၀ ပါ
အကြောင်းအရာကို အဆိုပါစာအုပ်၌ အောက်ပါအတိုင်း ပြန်လိုသာသည်ကို
ထွေရှုပါသည်။

Suppose there were three people, a child without discretion, a villager, and a money-changer, who saw a heap of coins lying on a moneychanger's counter. The child without discretion knows merely that the coins are figured and ornamented, long, square or round; he does not know that they are reckoned as valuable for human use and enjoyment. And the villager knows that they are figured and ornamented, etc., and that they are reckoned as valuable for human use and enjoyment; but he does not know such distinctions as 'This one is genuine, this is false, this is half-value'. The money-changer knows all those kinds, and he does so by looking at the coin, and by listening to the sound of it when struck, and by smelling its smell, tasting its taste, and weighing it in his hand, and he knows that it was made

ပြန်လည်ထုတ်ဝေသူ၏အမာစာ

?

in a certain village or town or city or on a certain mountain or by a certain master.

And this may be understood as an illustration. Perception is like the child without discretion seeing the coin, because it apprehends the mere mode of appearance of the object as blue and so on. Consciousness is like the villager seeing the coin, because it apprehends, the mode of the object as blue, etc., and because it extends further, reaching the penetration of its characteristics. Understanding is like the money-changer seeing the coin, because, after apprehending the mode of the object as blue, etc., and extending to the penetration of the characteristics, it extends still further, reaching the manifestation of the path.

အထက်ပါ အင်္ဂလိပ်စာ အရေးအသားမှာ ကျွန်တော်တို့ကဲသို့ အင်္ဂလိပ်စာနှင့် အကျော်စံဝင်မှု နည်းပါသည်။ မျှမှုအတွက်ပင် လွယ်သည်ဟု ထင်ရရှု အင်္ဂလိပ်စာ ကျော်ကျော်ပြီးသားသူတို့အတွက်မျှမှု ဆိုဖွယ်ရေ မရှိ တော့ပါ။ ယင်းသို့ လွယ်ကုရိုဏ်ရှင်းစွာ ရေးထားသည့်အချက်ကြော်စွာ ယင်းစာအုပ်သည် ဖွဲ့စွဲ ဘာသာ မထွန်းကားသည့် နိုင်ငံများတွင်ပါ အဖတ်များသည်ဟု သုံးသပ်ရပါသည်။

အထက်ပါစာအုပ်၏ လွယ်ကုရိုဏ်ရှင်းသော ပြန်ဆိုနည်းဖြင့် စိသုဒ္ဓိမင်္ဂလာပြန်စာအုပ်ထုတ်ပေါ်မှ စိသုဒ္ဓိမင်္ဂလာသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယခုထက် ပို၍ ကျယ်ပြန်စွာ ဖတ်ရှုနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

ယခု ပါရရိစာပေမှ ပြန်လည်ထုတ်ဝေလိုက်သော ဆရာတိုးသော်စံ၏ စိသုဒ္ဓိမင်္ဂလာကျော်ပြန်ဆိုခုံက်သည် စိသုဒ္ဓိမင်္ဂလာနှင့် သာမဏ်စာဖတ်ပိနာတ်များ ပိုမိုးအကျော်စံဝင်လာစေရန် အထောက်အကျိုးပြုမည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

တိပိဋကဓိ၊ ဘဏ္ဍားသုံးဆူတောင်ဆရာတော် အရွင်နှုန်မာယာ
မြန်မာပြန်သိတော်မူသော ဝိဘုဒ္ဓမ္မဘဏ္ဍာတွင်ထောက်ပြုး၌
ဆရာတိ(အရွင်တော်)ရေးသားသောနိဒါန်း

၁

ဗုဒ္ဓယေသနသာ၊ ဆရာတော်မြတ်
ကာဝိတွေတ်လျှင်၊ ဝိဇ္ဇာတ်နှုတ်
နက်စံထုတ်သား၊ ဝိသုဒ္ဓမ္မ
သစ်စက်စက်ကို၊ သိုဂ်က်သိကြား
ကွယ်ရာတေားမှ၊ စီးပွားရာရှာ
နှင့်ပြန်လာသို့ . . .

အရှင်ရွှေသာရ (ကိုးခန်းပို့)

J

အရှင် ဗုဒ္ဓယေသန အကြောင်းကား ဗုဒ္ဓယေသုပ္ပါယ်လာသော
အကြောင်း၊ ရှုပ်ဝင်ဗုဒ္ဓလာသောအကြောင်းအားဖြင့် စကားနှစ်ရပ်ထူးခြား
ကဲပြားလျက်ရှိသည်၊ ဗုဒ္ဓယေသုပ္ပါယ်လာသော အကျဉ်းအမြှေကိုကား –

သီဟိုင်းဘာသာအရေးအသားဖြင့် ပစိယ္ယာသီသာသနရှိလေသည်
ကို မာဂဓသာသာအရေးအသားဖြင့် ဘယ်သုပ္ပါယ်ပါအုန်ည်းဟု ရဟန္တာကြီး
တစ်ဦးဆင်ခြင်ကြံ့စည်လျှင် တာဝတီသာနတ်ပြည်တွင် ယေသနနတ်သား
ကိုမြင်ရှုတက်ပြီးသော သီကြားမင်းနှင့်တာဂုတေသာင်းပန်၍ မဟာဗောဓိပင်
၏အနီး ယေသနရာ ကေသီပုဇွဲား၏မယား ကေသီနိပုဇွဲးမဝင်း၌ သင့်

ဆရာတိ (အရှင်ဟာသပည့်တေ) ရေးသားသော နိဒါနီး

၉

ယူသဖြင့် လျှပြစ်လာစေ၏။ ထိအနိဂုံ စာကြေကုန် သောက်ကြေကုန် အစိုး
သဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကြေးကြောက်ဆဲတွင်ဖွားသောကြောင့် ယောသုဟုအမည်
မှတ်၏။ ခုနစ်နစ်အရွယ်ရှိလျှင် ဖေဒင်သုံးပုံအပြီးတိုင်၏။ ထိအခါ ရဟန္တ
ကြီးနှင့်ပေဒစကားဖြေတင်ကြသော ဖေဒင်သုံးပုံအပြီးတွင် ကုသလာဓမ္မ၊
အကုသလာဓမ္မ၊ အဗျာကတာဓမ္မ အစိုးသောပရမတ်စကား မှုဒ္ဓမဏ္ဍာန်ကို
မဟာထောရပော်ပြောလျှင် အမိန့်အနှစ်ဖြစ်သော မှုဒ္ဓမဏ္ဍာန်ကို သင်ကြားလိုရ
ကား ထိရဟန္တကြီးထံ၌ ရှင်ရဟန်းပြုပြီးမှ နောတိုင်း ပိဋကတ်ကို ပုဒ်ခြောက်
သောင်း ဝါစရိတရအောင်သင်သည်၊ တစ်လန်နှင့်ပင် ပိဋကတ်သုံးပုံ အပြီး
တိုင်၏။

ထိနောက် ဆိတ်ဂျယ်ရှုံး တစ်ယောက်ထီးတည်းနေလျက်
'ဘုရားဟော ပိဋကတ်အရာ၌ ငါပညာတည်း သာလွှန်မည်လော၊ ငါ
ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာပညာတည်း သာလွှန်မည်လော' ဟုကြောစည်၏။

ထိအကြောင်းကို ဆရာရဟန္တကြီးသိရှုံးခေါ်ပြီးလျှင် "ဤသို့ကြော်
စည်သည်ကို ငါမနှစ်သက်" ဟု ကဲ့ပြုပြစ်တင်ပြု၍ အလွန်ထိတ်လန့်ရကား
"အကျွန်းပိုအပြစ်ကို သည်ခံတော်မူပါ" ဟု ကန်တော်သည်တွင် သိပို့မြှု
ကျွန်းသိရှုံး၍ ပိဋကတ်ကို "သိပို့မြှုသာသာအရေးအသားမှ မာဂဓဘာသာ
အရေးအသားပြန်လျှင် ငါကန်တော့မည်" ဆို၏။

အရှင်မှုဒ္ဓယောသလည်း အဘုဂ္ဂိုလ်ကို မိဇ္ဇာဒိဋ္ဌလွှတ်အောင် ချေ
ချေတြိုးလျှင် ယာစင်ဆရာနိဂုံးကိုအတိုင်း ပိဋကတ်ကို ပြန်အုံသော်ာ
သိပို့မြှုကျွန်းသို့ ကူးလေ၏။

ထိအခါ မဟာသမှုဒ္ဓရာအပြင်ဝယ် သုံးရက်ကူးသာသော်ခုနိသို့
အသွေးရောက်သည်၊ ထိအတူ အရှင်မှုဒ္ဓအတ်စီးသော သာသော်လည်း သိပို့မြှု
က အပြန်ရောက်သည်၊ သိကြေားနတ်တို့အနောက်ကြောင့် မထောင် နှစ်ပါး
စီးသော သာသော်နှစ်စင်းဆိုင်မိကြေလေသည်။

တိသို့ဆိုင်စီလျင် ကုန်သည်သဘောသားတို့ကြောက်လန့်၍
နိုက္ခုးကြကုန်သည်တွင် အချင်းချင်းမေးမြန်းသဖြင့် မထောင်ဖွစ်ပါးတို့
အသားအပြန်သော်ဆိုင်စီသောအကြောင်း ပိဋကတ်ကူးလာသော
အကြောင်းများကိုပြောဟောကြပြီးမှ ‘အကျွမ်းပို့ရင်သော မိန္ဒလကာံရ^{၁၁}
ကျမ်းကို စကားပေါ်ဖြစ်သည်၊ အဋ္ဌကထာ ပိဋကတ်ကားလေးမဟုတ်ဟူ၍။
ပိဋကတ်ကို မပြန်ခဲ့၊ မကျွဲ့ခဲ့ရ၊ သင်မှုကား ပိဋကတ်သုံးပုံအဖွင့် အဋ္ဌကထာ
စကားလေးကိုပြုပါလေ’ ဟု အရှင်ဗုဒ္ဓယေသသာကို အရှင်ဗုဒ္ဓတ်ကမှာထား
၍ မိမိအေး သိကြေားမင်းပေးသော ဖန်ပါးကြရာသီးနှင့် သံအရှိုးတပ်ထားသော
ကည်းကိုလည်းကောင်း၊ သွေးကျောက်ကိုလည်းကောင်း ပေးလိုက်၏။
မထောင်ဖွစ်ပါးစကားပြောဟောပြီးလျင် သဘောနှစ်စင်းလည်း အလိုလိုပင်
ရှု၍ သွားကြလေ၏။

အရှင်ဗုဒ္ဓယေသလည်း သီဟိုဇိုဂုဏ်းသို့ရောက်၍ သယ်ပါလ
မထောင်ကိုဖူးတွေပြီးမှ ပိဋကတ်ကို မာဂဓပြန်နှုန်းသောင့် လာကြောင်းကို
ကြားလျင် သီလေပတို့ယုစသောကါထာကိုပေး၍ “ဤကါထာ၌ ပိဋကတ်
သုံးပုံကိုယုံလျက် အနေက်အမိပ္ပါယ်ပြပါ” ဟု တိုက်တွန်း၏။

တိနေ့ညျေရမ်းကစ၍ တိုကါထာ၏အဖွင့် ဝိသုဒ္ဓီမင်ကျမ်းကို စိရင်
သည်၊ တစ်စောင်ပြီး၍၍အိပ်လျင် တိုအရှင်အဖွမ်းကို စုစုမ်းလို၍ သိကြေားရှုက်
ထားလေသဖြင့် အသစ်တစ်စောင်ရေးပြန်ရသည်၊ တိုအတွေ့ပုံငါးရှုက်ထားပြန်
၍ နောက်တစ်စောင်ရေးပြန်ရလေသည်၊ သုံးစောင်စွဲမှ ယခင်နှစ်စောင်ကို
လည်းဖော်ပြသည်၊ သုံးစောင်လုံးကို သယ်ပါလမထောင်အားပြလေ၏။
မထောင်လည်း အားရှုစ်သံကျောဖြစ်၍ ပိဋကတ်ကို မာဂဓပြန်စို့သောင့်
ခွဲပြု၏။

ဝိသုဒ္ဓီမင်မှာ သယ်ပါလထောင် တိုက်တွန်းသည်ဆိုသည်၊ ဗုဒ္ဓ
ယေသသုပ္ပါယာ သယ်ရာအမထောင်းပံ့သည်ဆိုသည်။

ဆရာတိ (အရှင်ဟာပလ္လိတ္တ)ရေးသားသော နိဒါန်း

၁၁

၃

စုစုဝင်ပြုလာသော အကျဉ်း အမြဲက်ကား -

မဟာဗောဓိပိုင်အနီး တစ်ခုသောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ ကြီးပျားသော တစ်ဦးသောပုဂ္ဂိုလ်၊ လူလင်သည် ဖေဒသုံးပုံ၏ကမ်းတစ်ဖက်သို့လည်း ရောက်၏။ ထိုတိအယုဝါဒကိုလည်း ကောင်းစွာသိကျမ်း၍ သူတစ်ပါးအင့် အပြောအဟာ့သ အဖြေအတင်ဝါဒကိုလည်း အလိုကြုံ၏၊ မျှော်ပြုပြင် အလုံးကိုလည်းပတ်လတ်သော် တစ်ဆောင်သောကျောင်းသို့ရောက်၍ တည်းခိုနေထိုင်လေ၏။ ထိုကျောင်းပြုနေသော ရွေ့ဝတဗောဓရအား ဖေဒ သုံးပုံနှင့် ပပ်သာပြသသနာကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်၊ လူလင်မေးလျှင် မေးတိုင်း မထောင် ဖြေနိုင်၏။ မထောင်ကဗျာမေးသာပရမတ်နှင့် ပပ်သော ပြသသနာကို ပုဂ္ဂိုလ် မဖြေနိုင်၍ “အဘယ်အတတ်မန္တန်ပေနည်း”ဟု လျောက်လျှင် “ဗုဒ္ဓမ္မန္တန်မည်သည်”ဟု ဆိုသော သင်ကြားလိုကြောင်းကို လျောက်သဖြင့် “ရှင်ရဟန်းပြုမ သင်ကြားသာမည်”အမိန့်ရှိ၍ မန္တန်သင်ခြင်း ရှာ ရှင်ရဟန်း ပြုပြီးမှ ပိဋကတ်သုံးပုံအကုန်သင်ပြီးလျှင် ဘုရားသာဝင်ကဲသို့ နက်နဲ့သော အကျောင်အစောရှိသောပြောင်း ဗုဒ္ဓယောသာဟု ဆရာတိမှည်၏ ကြ၏။

ထိုအရှင်ဗုဒ္ဓယောသာသည် အရှင်ရောဝတ်၏အထံပြု နေလျက် ဉာဏာဒယကျမ်း အငွေသာလိုနိကျမ်းများကို ပြုပြီးမှ ပရိတ်အငွေကထာကို ပြုမည်အားထုတ်ဆောင် ဆရာရောဝတဗောဓရကာ “ဤမျှော်ပါ၌ ပါ၌တော် မျှသာရှိ၏။ အငွေကထာလည်းမရှိ၊ အစာစိုးဝါဒလည်း ကဲ့ကဲ့ပြားပြားရှိ၏။ ထိုကြောင့် အရှင်မဟိန္ဒယောင်ခဲ့သော သီဟိုင်းရှိသော အငွေကထာ၊ သံဂါ ယနာသုံးတန်ဝင်သော ပါ၌တော်၊ အရှင်သာရိပုဂ္ဂိုရာစသောရဟန္တာတို့ ဟောသောစကားအစဉ်များသည် သီဟိုင်းရှိန် ရှိသည်ကို သင်သား၍ မာကဓာဘာသာရေးသားပြန်ယူရေး၊ ထိုသိပြန်ယူသော သူမပို့သိမဲ့တို့ အစိုး များလွှာ့” ဟု ဥပမာ်သာဖြင့် အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ

၁၂

ဝိသုဒ္ဓိမ်

သီဟို၌သို့ကူး၍ အနရာပြည် မဟာဝိဟာရကျောင်းသို့ဝင်ပြီးလျှင်
သယံပါလ မထောင်တဲ့ သီဟို၌အငွေကထာနှင့်တကွ ထောရာဝါဒအလုံးစုကို
ကြားနာဖြီးမှ အငွေကထာများကို ပြုအံသောတာ ပန်ကြား၏။

သယံများက သီလေ ပတိဌာယစသော ဂါထာကိုပေး၍ “ဤ
ဂါထာ၌ သင်၏အစွမ်းကိုပြပါ၍” ဟု ဆိုသော အငွေကထာနှင့်တကွ ပိဋ္ဌး
ကတ် သုံးပုံကို အကျဉ်းရုံး၍ ဂါထာ ၁၄၀၀၀၀ ပမာဏရှိသော ဝိသုဒ္ဓိမင်း
ကျော်ကို ပြု၏၊ ယခင်ကနည်း တစ်ညွှန်တည်းတွင် သုံးစောင်တိုင်အောင်ပင်
စီရင် လေသာတည်း၊ သုံးစောင်လုံးကို သယံအားပြသော အားရွှေစွဲသက္ကရို၍
အငွေကထာနှင့်တကွ ပိဋ္ဌးကတ်တော်ဗျာတို့ကို ဆောင်နှင်း၏။

ဤသို့လျှင် ကျော်မှစ်စောင်၌လာသော အကြောင်းအရာနှစ်ပါး
အသာဖြင့် သီဟို၌ကျော်သို့ကူး၍ အငွေကထာအလုံးစုကို မဂ်ဓဘာသာအရေး
အသာဖြင့်ရေးကူးပြီးမှ အရှင်ဗုဒ္ဓဘာသာ မျှော်ပါသို့ပြန်ခဲ့၏၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ
သုပ္ပါတ္တိတွင် စေရင်းဆရာတော်သို့ပင် ဝင်ပြီးမှ မိဘထံသွားခြကြားကို ဆို
သည်၊ ရှုံးဝင်တွင် အငွေကထာများကို မာဂ်ဓဘာသာပြန်ပြီးမှ မျှော်ပါသို့သွား
ခြကြားကို ဆိုသည်၊ အရပ်အမည် အကြောင်းထူးမပါ။

သုဝဏ္ဏဘုရားတိုင်း သထုပြည်သည် သီဟို၌နှင့်သော်လမ်းသင့်
သည်ဟူ၍ အတို့ဘွဲ့ရအငွေကထာ၌ဆိုသည်နှင့်အညီ ပြန်ခဲ့ပြီးသောပိဋ္ဌးကတ်
နှင့်တကွ သထုပြည်သို့ရောက်သည်ဟုစကားစဉ်စာတန်းရှိသည့်အရာသာ
သင့်မြတ်သည်။

မင်းတိုင်ပင်အမတ် မဟာဓမ္မသကြံ
(သာသနာလက္ဌရာဘတန်း)

၄

မြန်မာသွေးရာ၏ ၁၂၅၇ ခုနှစ်မှ နောက်ပြန်ရောက်သည်၍ သော်
လွန်ခဲ့သောနှစ်ပါင်း ၁၃၅၃ ခုနှစ် မြတ်စွာဘရား ပရီနိုဘန်းတော်မှာသည်

ဆရာတိ(အရှင်ဟာပလ္လာ)ရှေ့သားသော နိဒါန်း

၁၃

နောက် နှစ်လိုင်း ဉာဏ် နှစ်ကြာသောအခါ အရိမ္မဆွဲယူဘုရား အလောင် တော်ကြီးဟု ကျော်စောသော အရှင်ဗုဒ္ဓယောသမထောရ်သာည် အရှင် မဟိန္ဒ အစ ရှိသော ရှေးရဟန္တာမထော်ကြီးထို သီဟို၌ဘာသာအားဖြင့် ပေထက် အကျောာ တင်ကြကုန်သော သီဟို၌ဘာသာ အဋ္ဌကထာများကို မာဂါး ဘာ သာ ပြန်ခိုရေးသားရန် သီဟို၌ကျွန်း အနုရာဓမ္မ၌သို့ ကြွေရောက်လေသည်။

ထိုအခါ သီဟို၌ကျွန်းကို သီနိုပါလဘွဲ့အမည်ရှိသော မဟာဓာတ် မင်းအုပ်စိုက်၏၊ အနုရာဓမ္မ၌ မဟာဓာတ်ဟရကျောင်းတိုက်၏၊ ဇေတဝန်ကျောင်း တိုက်၏၊ အဘယ်ရိရကျောင်းတိုက်ဟူသော ကျောင်းတိုက်ကြီးများ ရှိကြ၏၊ ထောင်သာင်းမကသော ရဟန်းသံယာတိုက်၏သကိုနဲ့ရောင်တို့ဖြင့် တရပြု၏ ပြောင်တွန်းလင်းတောက်ပလျက် သာသနာတော် အလွန်စည်ပင် တွန်းကား သောအခါ ဖြစ်လေ၏။

ထိုအခါ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသမထောရ်သာည် မဟာဓာတ်ဟရကျောင်း တိုက်ကြီးသို့ဝင်ရောက်၍ သံယာတော်တိုက်၏အကြီးအမွှားဦးစီးနာယကဖြစ် သော အရှင်သံယပါလမထော်ကြီးထံချုပ်ကပ်လျက် အလုံးစုံသော သီဟို၌ အဋ္ဌကထာနှင့် ထောရိုဒ်များကို နာယူမှတ်သားလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ယောတော်မှုအပ်သောတရားတော်တိုက်၏ ဆိုလိုသောအနက်အမိုးယ်သည် ဤသီဟို၌အဋ္ဌကထာတို့တွင် ဖွင့်ပြသောအတိုင်းမှန်ပေသည်ဟု ဆုံးဖြတ် လေသည်။

ထိုနောက် အရှင်ဗုဒ္ဓယောသမထောရ်သာည် မဟာဓာတ်ဟရကျောင်း တိုက် သံယာတော်တိုက်၏အစည်းအဝေးသို့တက်ရောက်၍ သီဟို၌ဘာသာ အဋ္ဌကထာစာလများကို ပေးသနာတော်မှုကြပါမည်အကြောင်း အကျို့ပို သည် ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါ့၍တော်တိုက်၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာကို မာဂါးဘာသာ အာဖြင့် ပြန်ခိုပြုပြင်စီရင်ခြင်းရှာ အလုံးရှိကြောင်းနှင့် သံယာတော်တို့ထံ တောင်းပန်လျောက်ကြားလေသည်။

ထိအခါ အစည်းအဝေးပါ သံယာတော်အဖေါင်းတိုက အရှင်ဗုဒ္ဓ
ယောသမထေရ်၏စွမ်းရည်သဲတို့၍ မရှိကို စုစ်းလိုသည်ဖြစ်၍ ဂါထာနှစ်
ပုဒ်ကို ပေးကြကုန်၏၊ “ဤဂါထာနှစ်ပုဒ်ကို အကျယ်ဆုံးဆိုရေးသား၏ သင်
၏စွမ်းရည်သဲတို့ကိုပြပါ၊ သင်၏စွမ်းရည်သဲတို့ကို သီရသောအခါ အလုံးစုံ
သောစာပေတို့ကို ပေးအပ်ပါမည်” ဟု ဝန်ခံစကားပြောကြားကြကုန်၏။

ထိအခါ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသသည် သီဟို၌သံယာတော်တိုကပေး
သော သဂါတာဝရုပ်ယုတ်ပါ၌တော်လာ ဂါထာနှစ်ပုဒ်ကိုမှတ်ည်၍ ပိဋ္ဌ
ကတ်သုံးပုပါ၌တော်နှင့်တာဂု အဖွင့်အငွေကထာများကိုကြည့်ရှုဆင်ခြင်ပြီး
လျှင် ဂိသုဒ္ဓမူဒ္ဒအမည်ရှိသောကျမ်းပြီးကို ပေါင်းရုံးစိစဉ်တိတွင်ရေးသား
လေသည်၊ ထိရေးသားသော ဂိသုဒ္ဓမူဒ္ဒကျမ်းပြီးစီးသောအခါ နတ်တို့သည်
အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ၏ ပညာစွမ်းကို သီကြေခြင်းနှာ ထိရေးပြီးသောပေစာကို
ကွယ်ရက်ထားကြကုန်၏၊ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသသည် ပေစာပျောက်လျှင်
တစ်နှစ်ထပ်၍ရှေ့ပြန်၏၊ ပြီးလျှင် နတ်တို့သည် ကွယ်ရက်ကြပြန်၏၊ သုံး
ကြိမ်မြောက်ပြန်၍ရှေ့ပြန်၏၊ ပြီးသောအခါ နတ်တို့သည် အထက်ရှုက်
ထားသော ပေစာနှစ်စောင်ကို ဖော်ပြပေးကြကုန်၏၊ ဂိသုဒ္ဓမူဒ္ဒကျမ်းပေစာ
သုံးစောင် ဖြစ်လာလေ၏။

ထိပေစာသုံးစောင်ကိုယျှုံး သံယာတော်များအား ပေးအပ်လေ၏၊
သံယာတော်တို့သည် ပေစာသုံးစောင်ကို တစ်ဦးင်နက်တိုက်ဆိုင်ပတ်စေ၏၊
ထိပေစာသုံးစောင်သည် အပိုင်းအခြားကဏ္ဍ၊ အကွရာပုဒ်၊ မူညး၊ အနက်၊
အမို့ယာယ်၊ ရှေ့နောက်အစိအစဉ်၊ ထေရဝါဒပါ၌တော် အကိုးသကားအားဖြင့်
ကွဲလွှဲခြင်းမရှိ၊ အလုံးစုံတူညီကုန်၏။

ထိအခါ အထောင်မကသော ရှာဟန်သံယာတော်တို့သည် မဟာ
ဂိဟာရကျောင်းတိုက်ကြီးတွင် စည်းဝေး၍မဖြစ်စွား ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်တို့
ကို တွေ့မြင်ကြရကုန်သောကြောင့် နှစ်သက်ခွင့်လန်း ဝင်းမြောက်ကြကုန်

သရဏ္မြို့(အရွှေဟာဆူးတော်)ရေးသားသော နိဒါန်း

၁၅

သည်ဖြစ်၍ "မေတ္တာယဉ်ဘုရားအလောင်းတော်ကြီး လာပြီ" ဟု တစ်ပြိုင်နက် ကြိုးခဲ့လျှောက်ကုန်လျှောက် ကောင်းရှိသာရ ပြောကုန်၏။

ထိအခါ သီဟို၌ကျွန်း၏အရှင် ဘုရင်မင်းမြတ်ကြီးဖြစ်ပြီတော်မှူ သော မဟာနာမမင်းကြီးသည် အရိမေတ္တာယဉ်ဘုရားအလောင်း အရှင်မှုဒ္ဓ ယောသာမထောရ်၏။ ထူးဆန်းအို့ပြုပြုသတင်းကြီးကြေား၍ များစွာသော မင်းပရိသတ်ဖြင့် ခြုံရပျောက် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်ကြီးသို့ ထွက်ကြ လာပြီးလျင် သံယာတော်များနှင့်အရှင်မှုဒ္ဓယောသာမထောရ်အား တရားတော် များကို ရေးသားစီရင်ခြင်းပြုသည်တိုင်အောင် အကျိုးပို့၏နှုန်းတော်မှ ဆွမ်း ခံယူတော်များပါမည်အကြောင်းနှင့် ပဋိနိတ်လျောာက်ထားလေ၏။ အရှင်မှုဒ္ဓ ယောသာသည် သီတ်သီတ်နှင့်၍ သည်းခံတော်များ၏။

ထိအခါ ရဟန်းသံယာတော်အပေါင်းတို့သည် ပိဋကတ်သုံးပုံပါ၌ တော်စာပေတို့နှင့်တကွ သီဟို၌ဘာသာ အငွကထာပေစာတို့ကို အရှင်မှုဒ္ဓ ယောသာအား ပေးအပ်ကြကုန်၏။ အရှင်မှုဒ္ဓယောသာသည် အလုံးစုံသာ စာပေတို့ကိုယျှော် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်ကြီး၏ တောင်များကိုသာမှာ ယူရအမည်ရှိသောပြာသာစိုး၏သိတင်းသုံးနေ၍ သီဟို၌ဘာသာ အငွကထာ များကို ရူလဘာသာဖြစ်သော မာဂဝပါ၌ဘာသာဖြစ်ပြန်ပို့၍ ပိဋကတ်သုံး ပုံပါ၌တော်တို့၏အဖွင့် အငွကထာကျော်းကြီးများကို ပြန်ရင်လေသတည်း။

သီဟို၌ဘာသာ အငွကထာတို့သည် မဟာအငွကထာဟူ၍ လည်း ကောင်း၊ ပစ္စိယူအငွကထာဟူ၍ လည်း ကောင်း၊ ကုရုံးအငွကထာ ဟူ၍ လည်း ကောင်း သုံးမျှုံး၏။ မဟာအငွကထာဆိုသည်ကား သကို ယနာ သုံးတန်တင်အပ်သော အငွကထာဖြစ်၏။ အရှင်မဟိန္ဒမထောရိ သီဟို၌ ကျွန်း သုံးတောင်ယူ၍ သီဟို၌ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုထားအပ်သော အငွကထာ ဖြစ်၏။ ပစ္စိယူအငွကထာဆိုသည်ကား သီဟို၌ဘာသာဖြင့် ပစ္စိယူဟူ၏ သောမောင်သည် ရှိ၏။ ထို့ဖောင်း၍နေ၍ဖို့ရင်သောကြောင့် ပစ္စိယူအငွ

ကထသုဒ္ဓခေါ်၏၊ ကရရှိအငွေကထာဆိုသည်ကား ကရရှိအမည်ရှိသောဝါး
ကျောင်းသည် ရှိ၏၊ ထိတိးကျောင်းမြဲနေ၍ ပြစ်ရင်သောအငွေကထာတည်း၊
ရှုံးမထောက်ကြီးများတို့သည် ပါ၌တော်နည်းကိုယူ၍ ပြစ်ရင်အပ်သော ကျိုး
ဂန်များကို ဆောရဝါဒဟောခေါ်၏။

အရင်ဗုဒ္ဓယေသသည် ရှုံးဇာ ကရရှိအငွေကထာကို သီဟိုင်
ဘာသာမှ မူလဘာသာဖြစ်သော မာဂဓဘာသာဖြင့်ပြန်ဆို၍ ပါသာဒိက
အမည်ရှိသော စိနည်းပိဋကတ်အငွေကထာကို ပြစ်ရင်၏။

မဟာအငွေကထာကို သီဟိုင်ဘာသာမှ မာဂဓဘာသာဖြင့်ပြန်ဆို၍
သုမဂ္ဂလပ်လာသီနိအမည်ရှိသော ဒီယန်ကာယ်အငွေကထာ၊ ပပ္ပါဒ္ဒဒနိ
အမည်ရှိသော မဏိမန်ကာယ်အငွေကထာ၊ သာရဏ္တုပကာသနိအမည်ရှိသော
သံယူတွေန်ကာယ်အငွေကထာ၊ မရောရထ ပုရဏိအမည်ရှိသော အစုတွေရ
အငွေကထာများကို ပြစ်ရင်၏။

ပစ္စိယာအငွေကထာကို သီဟိုင်ဘာသာမှ မာဂဓဘာသာဖြင့်ပြန်ဆို၍
၍ အငွေသာလိန်အမည်ရှိသော ဓမ္မသာကိုလိအငွေကထာ၊ သမ္မာဟ ဝိအောဒနိ
အမည်ရှိသော ဝိဘင်းကျိုးအဖွင့် အငွေကထာ၊ ပရမတွေ ဒီပန်အမည်ရှိသော
ပဋိမြို့က်အငွေကထာများကို ပြစ်ရင်၏။

ထိအရှင် ဗုဒ္ဓယေသပြစ်ရင်သော မာဂဓဘာသာ ဝိသုဒ္ဓမဏ္ဍကျိုး
ကြိုင့်တာကွ သီဟိုင်ဘာသာမှ မာဂဓဘာသာပြန်ဆိုအပ်သော ဝိဋကတ်သုံး
ပုံအဖွင့် အငွေကထာကြီးတို့သည် ကမ္မာတစ်စိုးလုံး အတိုင်းတိုးအပြည့်
ပြည့်ဖြေနေကြကုန်သော အမျိုးသားအပေါင်းတို့၏အကိုးစီးပွားကို ဆောင်
ရွက်လျက်ရှိကြကုန်၏။

ယရအခါ ကမ္မာပေါ်ရှိ လူအမျိုးမျိုးတို့သည် အရင်ဗုဒ္ဓယေသ
မထောရ သီဟိုင်ဘာသာမှ မာဂဓဘာသာပြန်ဆိုထားသော အဖွင့်အငွေကထာ
ကြီးများကို အမျိုးပြု၍ မိမိမိတို့၏စိန်းပလာဘာသာစကားဖြင့် ဘုရားဟော

ဆရာတိ(အရှင်ဟာသန္တိတေ)ရေးသားသာ နိဒါန်း

၁၇

ပိဋကတ်သုံးပုံပါ၌တော်၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ရေးသားသင်ကြားလေ့
ကျက်ဆောင်ရွက်မှတ်သားကြကုန်၏၊ ဝါသုဒ္ဓမဗ္ဗာကျမ်းကြီးကိုလည်း မိမိ
မိမိတို့၏သာသာစကားဖြင့် ပြန်ဆိုလေ့ကျက်ဆောင်ရွက် မှတ်သားကြကုန်
၏။

ထူးခြားသောအရှင်တစ်ရပ်မှာ မြန်မာလူမျိုး
တစ်ဦးဖြစ်သော ရှိန်ကုန်၌ ပုံနှိပ်သာစိတ် သီပုံကျောင်းတော်ကြီး ပရိပက်
ဆာ ဦးဖော်တင် M.A. D.Litt သည် ပါ၌သာသာပြု၍ရှိနေသော
ဝါသုဒ္ဓမဗ္ဗာကျမ်းကို အကိုလိပ်သာသာစကားအားဖြင့် ပြန်ဆိုရေးသား၍ ဥရော
တိက်သားများပတ်ကြရသည်ကို အဖွယ်ကောင်းလှပေ၏။

ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ထိပါ၌သာသာ မာကဓဘာသာ
ဖြစ်သော ဘုရားဟောပိဋကတ်သုံးပုံတရားတော်တို့၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို
အရှင်ဗုဒ္ဓယေသန၏အဖွင့်အထွက်ထာကြီးများကို အနိပ်ပြုလျက် ပါ၌တစ်ရှုက်
မြန်မာတစ်ရှုက် ပြန်ဆိုထားသော နိသာယကျမ်းစာများကို ရှေးဆာရာတော်
ကြီးတို့ပြန်ဆိုရေးသားကြကုန်၏၊ ထိနိသုကျမ်းစာများသည် ပါ၌မြန်မာ
အဘိဓာန်ကြီးတွေဖြစ်၍ ပါ၌သာသာသင်ကြားသူ မြန်မာလုံမျိုးတို့အတို့
အလွန်အသုံးဝင်ပါလော်လည်း ပါ၌သာသာကို သင်ကြားသူမဟုတ်ကြ
သော မြန်မာလူမျိုးမိန့်းမ ယောက်းလုံအများတို့အတွက် ခက်ခဲခြင်းရှိနေပြန်
သောကြာ့င့် ယရအခါမြန်မာဘာသာ မြန်မာစကားပြင်သက်သက်ပြန်ဆို
ရေးသား၍ ပုံနှိပ်ထားသောမြန်မာဘာသာ ပိဋကတ်တော်များ ထင်ရှားပေါ်
ထွန်းလျက်ရှိပြုဖြစ်ပါကြောင်း။

အရှင်ဗုဒ္ဓယေသန၏ဝါသုဒ္ဓမဗ္ဗာကျမ်းကြီးကို ရှေးအခါကမြန်မာဘာ
သာစကားပြင်အားဖြင့် ပြန်ဆိုပြီးမရှိသေး၍ ပိဋကတ်သုံးပုံ၏လိုဂ်းအချပ်
ဖြစ်သော သီလ်၊ သမာဓိ၊ ပညာသုံးဖြာသော သာသနတော်ကြီး၏အနက်
အဓိပ္ပာယ်အနှစ်သာရများကို လုအပေါင်းတို့မသိဘဲ အဂ္ဂလွှဲအကျော်ချော်နှင့်

သာ နှစ်ကာလကုန်လွန်နဲ့ကြရာ ယရအပါ အတွေ့ကရရတာကြီးမားတော်မှ
လူသာ ကိုက်ထိခို ဘုရားသုံးရွေတောင် အရည်ဝါသီယာကိုသုမြေတိကြီး
ဖြစ်သာ အရှင်ဦးနှစ်မာလာဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မြန်မာဘာသာသာ
စကားပြင်အားဖြင့် ပြန်ခဲ့ရေးသားတော်များပေးသောကြောင့် မြန်မာဝါသုဒ္ဓိမဂ်
ကျမ်းကြီးသည် ထင်ရှားပေါ်ထွန်း၍လာပေးကြောင်း။

ထိမြန်မာဝါသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်း ပထမတွေကို ကျမ်းမြှုပ်နှံမြန်မာပိဋကတ်
ပုန်ပိတိက်ကပုန်ပိတ်ရာ ၁၂၉၅ ရရှစ်ကပင်ပြီးစီး၍ လူအပေါင်းတိကြေညာ၍
ကြည်ညိုရပြီဖြစ်ပါကြောင်း။

ယရတာစံဟန် ဒုတိယတွေဆက်လက်ပုဂ္ဂိုပ်ရာ ဒိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်း အခန်း
နံပါတ် ၈-မရတာသုတေ နိဇ္ဈာသပိုင်းမှ အခန်းနံပါတ် ၁၄- ၈၄ နိဇ္ဈာသပိုင်း
တိုင်အောင်သာ နိဇ္ဈာသ ၇ ပိုင်းသည် ဆုံးခုန်းတိုင်ရောက်ပြီးမြှောက် အောင်
မြင်ပြီဖြစ်၍ တတိယတွေ အခန်းနံပါတ် ၁၅-အာယတနဲ့ နိဇ္ဈာသမှ အခန်း
၂၃-ပညာဘာဝနာနိသံသ နိဇ္ဈာသပိုင်းတိုင်အောင်သာ နိဇ္ဈာသ ၉ ပိုင်းကို
ဆက်လက်ပုဂ္ဂိုပ်လျှက်ရှိပါကြောင်း။

ထိမြန်မာဘာသာသာ ဒိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းကြီးကို ပုဂ္ဂိုပ်ကုပ်အောင်ရာ ပုံ
မျိုက်နှီး ကျမ်းမြှုပ်နှံသိတိုင် အကြော်ကြော်အဖန်ပန်တိုက်ခိုင်စ်ဆေးရှုသာမက
မကြေခိုက ကျယ်လွန်သူ သတ်မှတ်အပြုံးစေသအရော်ပိုင်မင်း ဦးကျော်ထွန်း
M.A.K.S.M သည်လည်း ကျမ်းမာရေးနှင့်ပြည်စုစု၌ အငွေကထားရှိကာ
များနှင့်ဝိုက်ခိုင်ပြင်ဆင်၍ ပုဂ္ဂိုပ်ခြင်းဖြစ်ပါကြောင်း။

ဆရာတိ (အရှမဟာသပ္ပါတာ)

၃။ အေသာက်မြတ်နှင့်နှစ်နှစ်

၁

ငါသည် မဟာဝိဘာရရှိထုံးဝင်ဖြစ်၏၊ ငါ၏အမည် ရင်းမှာ မူဒ္ဓ အောက ဖြစ်၏၊ ဆရာမြတ်တိုက ဗုဒ္ဓယေသ ဘွဲ့ ပေးကြ၏၊ ငါသည် သံယပါလအရှင် တိုက်တွန်း၌ ဝိသုဒ္ဓမာဂုဒ္ဓးကို ဝိရှင်ပါသည်၊ ယင်းကျမ်းသည် ပါ၌အရေအတွက် အား ဖြင့် ငါးဆယ့်ရှစ် ဘာဏ်ဝါရိရှိပါသည်။ (ဘာဏ်ဝါရှာ ခြတ်ဆို သော အကြိုးဖြစ်သည်၊ ဤကျမ်းသည် ၅၀ ကြိုးရှိတ် အတိုင်း အရှည်ပမာဏရှိပါသည် ဟုလို။)

ဝိသုဒ္ဓမူရိနှင့်တွင် ကျမ်းဆရာတ်၏အကြောင်း ဤဖျေသာပါ၏၊ နောက်အခါ တိုကျမ်းကိုမြတ်နိုသူတို့သည် ကျမ်းဆရာတ်၏အကြောင်းအရ တိုကို သုတစ်နှစ်း ငါတစ်ပုံပြည့်စွာလျှောက်ခြင်းကြောင်း များပြုဆကျယ်ဝန်း သွားခြင်းဖြစ်လေလိမ်းမည်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အနှစ်ငါးရာမျှသာရှိသော ရှင်သီလဝံသ၊ ရှင်ရှုံးသာရစသော စာဆိုတော်တို့၏အကြောင်းအရ အတွေ့ဖွံ့ဖြိုးများယင် အနီးသောအကြောင်းအရာတို့မှာ ယဉ်တမ်းပမာပြုစေနေကြ ပော သီဟိုင်းကျိုး ရှင်ဗုဒ္ဓယေသနှင့်ပတ်သက်၍ကျော်သော ဆိုပြုရာမရှိ၊ ဒီစိတို့ကြည်ညီရှုင်သလိုပင် ချွဲတွင်ကြပေးလေလိမ်းမည်၊ သို့ရာတွင် လွှဲယဉ်ကျော်သနှင့်အချက်အလက်များစွာရရှိသည်၊ ထိစဉ်အခါက လွှဲတို့၏ အတွေးအခေါ်အယူအဆအဆင့်ဆင့်ရှိ အော်ရှိ၏။

ရှင်ဗုဒ္ဓယေသသည် ဒီလိန့်ပျော် ဖြေဆိုသူ ရှင်နာဂတ်နှင်း

နောက် အတော်အလုမ်းကွာသည်၊ ရှင်ဗုဒ္ဓယေသသည် သူ၏အဋ္ဌကထာ
ကျမ်းစာတို့တွင် ရှင်နာဂတေန၏အဆိုအမိန့်တို့ကို ကိုးကော်ပြုပါသဖြင့်
ဘယ်မျှနောက်ကျေကြောင်း မှန်းဆန်၏၊ ဓိလိန္ဒပြာ၏နိဒါန်းတွင်ပါဝင်
သော ရှင်နာဂတေန၏အကြောင်းနှင့် ဤဘာသာပြန်စာအပ်နိဒါန်းတွင်
လျှော့ပြန်သော ရှင်ဗုဒ္ဓယေသ၏အကြောင်းမှာ အရှုံးနေရာဘင်အတော်ပင်
တူညီနေသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ထိတူညီချက်တို့မှာ ရှင်ဗုဒ္ဓယေသ၏ ကိုယ်
တိုင် ရောသာမြင်းတို့မဟတ်၊ နောက်လာနောက်သာတို့ ဥဒါန်းတင်ကြခြင်း
သာဖြစ်၏၊ ဤနှုန်းသာမဟတ်သေး -

ရှင်ဗုဒ္ဓယေသသည် တစ်ညှာတွင်မှာပင် ဓိသုဒ္ဓမရာဇ္ဇာ သုံး
စောင် ရေးပြီး သီပို့ကြသံယူအဖွဲ့ကို တင်ပြသည်၊ သံယာတို့သည် သူ၏
အဖွင့်အဆိုကို နှစ်သာက်ကြော် ပိဋကတ်စာမူတို့ကို ကူးယဉ်ခွင့်ပြုကြသည်၊
သို့ရာတွင် ပိဋကတ်တိုက်ကိုရှုံးရန် သော်လိုအပ်၊ ကိုယ့်အရွမ်းဖြို့ပို့ဖြုံးပြီး
ကူးယုပါလောဟန်ကြ၏၊ ထိအခါ ရှင်ဗုဒ္ဓယေသသည် ရတနာမြတ်
သုံးပါ၊ ရဏ်တော်တိုက်ဖွဲ့ဆိုသိကျော်ပြီး ပိဋကတ်တိုက်ကို ဦးမိုက်၏၊ ဘုရား
ရှိနိုင်သောအခါ ပိဋကတ်တိုက်တော်းတို့ အလိုအလောက် ပွဲ့သွားလေ
သော ဟူ၏၊ ထိဘုရားရှိနိုင်လည်း နမော်ရနာမည်ဖြင့် ယနေ့တိုင် အထင်
အရှား ရှိလေသည်။

ဤအကြောင်းအရာတို့ကို ယခုအခါ အတည်ပြုရန် ကော်သော်
လည်း ဓိသုဒ္ဓမရာဇ္ဇာများကြော်နှင့် နမော်ရနာရှာရားရှိနိုင်ကား ဗုဒ္ဓဝါဒလောကတွင်
မရှိနိုင်အောင် တန်ဖိုးကြေးလု၏၊ ဓိသုဒ္ဓမရာဇ္ဇာများကို အဘယ်မျှ ပြည့်စုံကြယ်
၁ အနစ်သာရှိနိုင်ာင်း၊ ပြောတိုက်သူ ယခုအခါ လွန်စွာရှားနေသည်၊ သို့
ကြောင့် ထိကျမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ဝေဖန်ရှုက်ပေးရန် မပုံမဏ္ဍာလှပါသည်၊
နမော်ရနာရှာရားရှိနိုင်းနှင့်ပတ်သက်၍ကား အလေးအဆက်တိုက်တွန်းလိုပါ
သည်။

၃၇။ သောက်စိန္ဒိတိ၏ အမျိုးအစား

၂၁

နမည့်ရရှိခဲ့သူမှာ အလျင်လှသည်၊ အလျင်ကဗျာဆန်သည်၊ ဂိတ္တလိုပင် သာယာနာပျော်ဘယ်ရှိသည်၊ လျှန်စွာအတ်စိသည်၊ ယနေ့တော် အမိန္ဒား ကဗျာကဗျာတိန္တပျော်ပြိုင်နိုင်သည်၊ ဘုန်းတော်ကြိုးကျောင်းများတွင် ဇူးသုတေသန အများအားဖြင့် ယင်းဘုရားရှိခိုးကို နှုတ်ထက်မှာတင်ထား ကြသည်၊ သို့ရာတွင် သူတို့သည် အများအားဖြင့် ဤကဗျာတို့၏ အသံ အရာ့အကို ကောင်းစွာမသိကြ၊ အနိဇ္ဈာယ်ဘုရားရှိခိုးလိုပင် တောက်လျောက် ရွတ်ဆိုနေကြသည်၊ ကဗျာကို ကဗျာကိုသို့မဆိုကြ၊ အကယ်၍ဆိုတတ် ပါလျှင် အလျင်သာယာနာပျော်ပျယ်ကောင်းသောသူဒါရိကို ဖွဲ့စိုင်မည်။

သီဟို၌ကျွန်းတွင် နမည့်ရရှိခဲ့သူတို့ကို ကာလပ်ကဗျာဂိတ္တ ကုသို့ ဓေတ်စီးခွာပုံပိုင်ထားသည်၊ ဘုရားဝတ်တက်သူတို့သည် အသံမှုနှစ် ကျက်မှတ်ပြီး သာယာသောအသံဖြင့် ဘုရားဝတ်တက်ပုံစံကြသည်၊ အလျင်သာယာနှီးအေးသော ဓမ္မဂါတာသံကို ကြည်နွေစရာ ကြော့နာရသည်၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ကျောင်းတို့တွင် ဤပုံစံရှင်နိုင်ပါက အလျင်ကောင်း ပေမည်၊ အကယ်၍ ဆောနရှင်ပေါ်ပေါ်ကိုပါဘီသီသော် ယင်းကိုထားတို့ကို ကောင်းစွာစီစဉ်ပေးလိုပါသည်၊ ဂါထာတို့မှာ များလှပါ၊ အစအဆုံး ၃၃ ပုဒ်သာရှိသည်၊ မြန်မာပြန်နှင့်တွေဖက်ပေးသည့်တိုင်အောင် စာမျက်နှာသုံး လေးဆယ်ထက်ပိုမည်မဟုတ်၊ စုဒ်သာသနအတွက် အကျိုးကျွေးဇူးကား အတိုင်းမသိပြစ်ထွန်နိုင်ပေမည်။

ရှင်ဗုဒ္ဓယောသသည် ဤနမည့်ရရှိခဲ့ကိုရှိခိုး ဘုရားရှိခိုး နဲ့သည်။ သူသည် ဝိသုဒ္ဓမရှုပြင် ဘုရားကိုကြည်ညွှေပြီး၊ နမည့်ရဖြင့် ဘုရားရှိခိုးစေနဲ့သည်။

ဝိသုဒ္ဓမရှုပ်ကို ပြည်ဆရာတော်ဘုရားကြိုးက နိသုယိစိရင်တော်များ ခဲ့၏၊ မြန်မာသုတေသနတို့ပြု့ ထိနိသုယိရှိပြု့မဖြစ်၊ ပါမို့ မြန်မာ နှစ်သာသသပ်တာတို့ ပြည်ဆရာတော်၏နိသုယ်ကို ဖတ်နိုင်မည်။ ထို

ကြောင် ကျိုက်ထိန္ဒိဘရားသုံးဆွဲတောင် အရှင်နန္ဒမာလာသည် ယင်းနိသာ
ယကို အနိတ်ကပြု၍ ဝိသုဒ္ဓမံရ အန္တကထာမြန်မာပြန်ကို စိရင်ခဲ့သည်။ မြန်မာ
ပြန်ဆိုသော်လည်း မြန်မာတိုင်းပတ်ရွဲလျေလှမှုမပြနိုင်ကြ၊ ပါဋ္ဌအန္တကထာ
အတိုင်းပြန်ဆိုထားခြင်းနှင့် စာအပ်ကြီးမားခြင်းကြောင့်ပြစ်သည်။ ဤ
ပြသုခာကို လျှောင်လေးပေါ်ဖြူ၊ တောရဇ္ဈားတိုက် အရွေမယာပစ္စာ
ဆရာတော်က ဝိသုဒ္ဓမံအရသာဖြင့် ဖြောင်းပေးခဲ့၏၊ သို့ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓမရှိ
အရသာကို မြန်မာစာပတ်အများအပြားခံစာနိုင်စွင့်ရှိခဲ့လေသည်။

ဝိသုဒ္ဓမံ တာက်လို့မှ တောမထွက် ရှင်ဖျက်ရဟန်းဆိုး။

ရဟန်းသည် ဝိသုဒ္ဓမံကိုတာက်လျှင် တောမထွက်သွားလိမ့်မည်။
အကယ်၍ တောမထွက်သောနေပါက ရဟန်းကောင်းမဟုတ်၊ ရဟန်းပျက်
ရဟန်းဆိုပေါ်လို့ခြင်းဖြစ်၏၊ အနိုကလည်း “ဝိသုဒ္ဓမံကိုတာက်လျှင် တော
ရှင်လည်း ထွက်မည်၊ လူရင်လည်း ထွက်မည်၊ တော့လည်းမထွက်၊ လူ
လည်း မထွက်က ရှင်ဖျက်ရဟန်းဆိုးသာဖြစ်ရမည်” ဟု ဆိုလေသည်။
ငင်စေ ဝိသုဒ္ဓမံ၏ရှင်သွေးကိုရှိပြသာစကားတို့ပိုင်ဖြစ်၏။ အဘယ်၍
ဆွဲအား ကြီးမားသောကျမ်းစာဖြစ်ကြောင်းကို ဤဦးစကားတို့ဖြင့်
ကောင်းစွာသိနိုင်၏။

သိဟိုင်းစေတ်မှစ၍ ရဟန်းတော်တို့၏ကျောင်းနှင့်ကမ္မာန်းရိပ်
သာတို့မှာသာ ကျွင်လည်နေသော ဝိသုဒ္ဓမံကို စေတ်လှတို့လျေလာနိုင်စေ
ရန် အသစ်တစ်ပန်းပြန်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤဘာသာပြန်ကား မူရင်းပါဋ္ဌ
ဝိသုဒ္ဓမရှိ အန္တကထာ၊ ပြည်ဆရာတော် နိသာယ၊ ကျိုက်ထိဆရာတော်၏
မြန်မာပြန်နှင့်လျှောင်လေးပေါ်ဆရာတော်၏ အရသာကိုပါ အပြန်ပြန် အလုန်
လုန် နိမ့်ဖြူး မူလကျမ်းရင်းအမှာအဆုံးတိုင် အကျွေးကျုပ်၍ပြန်ဆိုခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။ စာအပ်အန္တယ်ငယ်သော်လည်း မူလပါဂိုဏ်သုဒ္ဓမံကိုတွင် ပါရှိ
သမျှ အစိန်းကတ္တာပေါင်း ၂၃ ရအစဉ်အတိုင်း အလုံးစုံအကုန်ပါဝင်ပါသည်။

၂၃ သတ်ဝင်၏နိဒါနီး

၂၃

၁၇၁
သုန်းတော်ကြီးသောမြှုပ်စွာဘုရားသည် သာဝါးပြည့်တွင် နေ
တော်များ၏ ညွှန်သန်းဆောင်ယံအခါမှာ အမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသော နတ်
သားတစ်ဦး လာရောက်ချုပ်းကပ်၍ မိမိ၏ ယဉ်မှုံးသက္ကရာက်ဖျောက်ပယ်ခြင်း
ရှာ ဂါထာဖြင့်အဲလျောက်လေသည်။

အမျှော ဇွာ အဟိ ဇွာ
ဇွာယ ဇိုတာ ပအာ
တံ တံ ကိုတမ ပုဇ္ဈာမီ
ကော ဏူမံ ဝိဇ္ဇာယေ ဇိုံ။

၁၈၁ ကိုတမ အရှုပ်အထွေးကွန်ရှုံးကို အပေါင်းကို
အတွင်းခြေလည်း ဖွဲ့ယုက်ရှုပ်ထွေး၏၊ အပျော်လည်း ဖွဲ့ယုက်ရှုပ်ထွေး၏၊ ထို့
ကြောင့် အရှင်ဘုရားကိုလျောက်ကြားပါသည်။ ဤအရှုပ်အထွေးကို ဘယ်
သူဖြေရှင်နိုင်ပါမည်နည်း။

ထိုအခါ သုန်းတော်ကြီးသောမြှုပ်စွာဘုရားသည် ထိုနှင့်သား၏
ပြဿနာ ဂါထာဘို့ ဂါထာဖြင့်ပင် ပြန်လည်ပြေကြားတော်များလေသည်။

သီလေ ပတိဇ္ဈာယ နရော သပလျောာ
မိဋ္ဌံ ပည့် ဘာဝယံ။
အာတာပါ နိပကော ဘိကျား
သော ဏူမံ ဝိဇ္ဇာယေ ဇိုံ။

ပညာရှိသောသူသည် အကျော်သီလည် ကောင်းစွာအောက်တည်၍
ပုပန်ခြောက်သွေးစေတတ်သောလုံးလ တားမြစ်နိုင်စွမ်းသော ပညာရှိသော
ပြစ်၍ မိတ်တည်ကြည်မှ သမာဓနနိုင်စိပသောနာပညာကို ပွားစေသည်၍၍
ထိုသူသည် ဤအရှုပ်အထွေးကို သုတ်သင်ရှင်းလေးနိုင်ရာသည်။

ဤအမေးအဖြေ ဂါထာနှစ်ပုံကို သဂါတာဝရ အဝိဇ္ဇာသံယုံး

တွေနိုင်၏။ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသသည် မြတ်စွာဘုရားဖြကြားတော်မူသော အဖြေဂါထာကို ဝိသုဒ္ဓိမရုပ္ပါယောအမည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာပြုခြင်းဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားဖြကြားတော်မူသောအဖြေကားကို ထင်ရှားအောင်ရှင်းလင်းပေးသောကျမ်းစာဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဆိုလိုချက် အနုက် အမို့ယုယ်အာဘော်ကို အကျယ်ချုပ်တွင်း ညွှန်ပြုခြင်းပင်တည်း။ ဝိသုဒ္ဓိမ် သည် သီလေပတိဌာ အစရိသောဂါထာ၏အဖြေ သို့မဟုတ် အဖွင့်ဖြစ်၏။

သုဒ္ဓမှာ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းခြင်းဖြစ်၏။ ဝိသုဒ္ဓိကား အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သန့်ရှင်းခြင်းဖြစ်၏။ အရှုပ်အတွေးမရှိသောကြာ့ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသည်။ ထိုကြာ့ ဝိသုဒ္ဓိ၏အရရကို နိမ္မာန်ဟုကောက်ယူရကြခြင်း ဖြစ်၏။ နိမ္မာန်မှာ တစ်စုံတစ်ရာအရှုပ်အတွေးမရှိဘဲ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်လေ သည်။

မရှုခိုသည်ကား ရြှင်း၏အကြားပြုခြင်းဖြစ်၏။ သို့မဟုတ် လမ်းစဉ် ဖြစ်၏။ ထိုကြာ့ ဝိသုဒ္ဓိမရှုကို နိမ္မာန်ကိုရောင်း၏အကြား သို့ မဟုတ် စင်ကြယ်သောလမ်းစဉ်ဟု အမို့ယုယ်ပြန်စုံမည်ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် အရှုပ်အတွေးကို ပြောရှင်းနိုင်သူ၏အဂါသုံးပါးကို ညွှန်ကြားတော်မူ၏။ ယင်းတို့မှာ သီလေ၊ သမာဓိနှင့်ပညာဖြစ်၏။ သီလေ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့်ပြည့်စုံသုံးသည် အရှုပ်အတွေးတို့ကို ပြောရှင်းနိုင် မည်ဟု ဆိုလို၏။ ထိုကြာ့ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသသည် ဤသုံးပါးကိုသာ ပစာနတ္ထား၍ဖွေ့ဗို့ဆိုသူ၏။ ဝိသုဒ္ဓိမ်သည် သီလေ၊ သမာဓိ၊ ပညာသုံးပါးကို အကျယ်ဖွင့်ဆိုသည့် ကျမ်းဖြစ်၏။ ဖွင့်ဆိုခြင်းကို ပါ့မြို့လို နိမ္မာသဟု၏ သည်။ ဝိသုဒ္ဓိမရှုတွင် သီလေနှုံးသ၊ ရာတာကို နိမ္မာသ အစရှိသည်ဖြင့် နိမ္မာသ ပေါင်း ၂၃ ရပါဝင်လေသည်။

၁။ သီယနိဒ္ဓသ

သီလ၏အကျိုးကျေးဇား

သီလဟူသည် အဘယ်နည်း။

မကောင်းမှ ဒုစရိတ်တို့မှ ကြော်ရွှောင်သု၏စေတနာနှင့် ကျင့်ဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်သု၏စေတနာသည် သီလ မည်၏။

အဘယ်အနက်သော့ကြော်နှင့် သီလဟူခေါ်သနည်း။

မကောင်းမှ အကုသိုလ်တို့ကို ဖိုးဆုံးပြုစေအင် အောင့်စည်း၍ ထားခြင်းနှင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၏ကောင်းစွာတည်ရာပြစ်သော သီလနဲ့ အနက်သော့ကြော်နှင့် သီလဟူခေါ်ခြင်းပြစ်၏။

သီလ၏လက္ခဏာကား အဘယ်နည်း။

မကောင်းမှ အကုသိုလ်မပြုစေရန် ကောင်းစွာထားခြင်းနှင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၏တည်ရာပြစ်ခြင်းသည် သီလ၏မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာပြစ်၏။

သီလ၏ရသကား အဘယ်နည်း။

အကုသိုလ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိစ္စနှင့် အပြန်ကောင်းသောဂုဏ်၏ ပြည့်စြိုင်းသည် သီလ၏ ရသ မည်၏။ ဤတွင် ကိစ္စနှင့်ဂုဏ်ကို ရသဟု ခေါ်၏။

သီလ၏ပစ္စုပစ္စာန်ကား အဘယ်နည်း။

ကိုယ် နှုတ် နိုတ် စင်ကြယ်ခြင်းဖြင့် ရှာသူတို့ဘယ်အားထင်ခြင်း။

မိတ်နလုံးသာယာခြင်း အစရိတ်သာအကိုးသည် သီလ၏ပစ္စပ္ပါးနှင့်မည်၏။

သီလ၏ ပဒ္ဒာန်ကား အဘယ်နည်း။

ဟိန့် ပြောဖွဲ့စွာ တည်းဟုသာ အရှင်နှင့်အကြောက်သည် သီလ၏ နိုးသာအကြောင်းပြုခြင်း ပဒ္ဒာန် မည်၏။

သီလသည် ဘယ်အကိုးနှင့်သနည်း။

မိတ် နလုံးသာယာချုပ်းမြှောင်းအစရိတ်သာရာတ်ကျွဲ့နှုံးကိုခြင်း အကိုးရှုံး၏။

ထိုကြောင့် မြတ်စွာဘုရားမိန့်ကြေားတော်မှု၏။

“အာနွာ သီလတို့သည် မိတ်နလုံးသာယာချုပ်းမြှောင်းအကိုး၊ ချုပ်သာအေးမြှောင်း အနိုင်ရှိကုန်သည်”

ထိုမှတ်ပါး သူကြော်ထိုအားလည်း သူကြော်ထိုနှင့်သင့်လျှော့ သာ သီလ၏အကိုးတရားများကို ပောကြားတော်မှုသည်။

“သူကြော်ထို သီလရှိသည် မမေ့လျှော်ခြင်းကြောင့် စီးပွားသွားများရာ၏၊ ရုဏ်သတင်းကျော်ဆော်၏၊ ပရိသတ်ထို ရဲရှင်းခြင်းသာ မျက်နှာပြင် ရှုံးကပ်ရာ၏၊ မထွေမထော်လင်စွာသာရာ၏၊ သျိုးမှောက် ကောင်းရာသုဂတ်သို့ရောက်ရာ၏”

ထိုမှတ်ပါး ရုပ်နှုန်းများကိုလည်း “ရုပ်နှုန်းတို့ သီတင်းသုံးပော်တို့ ချုပ်မြတ်နိုင်သူ၊ မိတ်နလုံးပျားစေအပ်သူ၊ အလေးအမြှတ်ပြုအပ်သူ၊ နီးမှုးဗုံး အပ်သူဖြစ်လိုလျှင် သီလနှင့်ပြည့်စုံရာ၏” အစရိတ်ဖြင့် ပောကြားတော်မှု၏။

သာသနရှုံး အမျိုးကောင်းသားတို့၏အောက်တည်းရာကား သီလ သာတည်း၊ ထိုမှတ်ပါး အမြှားမရှိ၊ ထိုကြောင့် သီလ၏အကိုးကို ဘယ် သူကုန်စင်အောင် ပြောပြနိုင်မည်နည်း။

သတ္တဝါတို့၏အည်းအကြော်ကို မြှင့်ရော်သည်တို့ဖြင့် ဆေး၍

၁။ သီလ နိဒ္ဓသ

၂၇

မစင်၊ သီလရေအေးပြင်အေးမှ စင်ကြပ်၏။

သတ္တဝါတိ၏အမှေအးပြိုးအောင် နိုးသက်လျည်း၊ စွဲကူး၊ ချွဲ၊
ပုလဲသွယ်၊ မြဲ၊ ပတ္တမြား၊ လရောင်တို့မတာတိနိုင် 'သီလအအေးဘတ်' တိုက်
ခတ်မှ အေးပြိုးနိုင်၏။

သီလနှင့်တူသာ အဖွဲးနှံသာမရှိ။ သီလရန်သည် လေအောက်
မှာလည်း သင်းပျော်၏၊ လေညာမှာလည်း သင်းပျော်၏။

သီလသည် နတ်ပြည်တက်ရန် စောင်းတန်းပြိုး၏။ နိုဗ္ဗန်ဝင်ရှိ
တံခါးပြိုး၏။

သီလတန်ဆင်သုသည် ပို့ကျော်တန်ခာစသည်တို့ပြင် တန်ဆာ
ဆင်သာ ဘုရင်မင်းထက် တင့်တယ်၏။

သီလသည် မီမံကိုယ်ကို မီမံ စက်ဆုပ်ခြင်းအေးစသည်တို့ကို
ဖုက်ဆီး၍ ကျော်စောင်းမြှောက်ခြင်းကို ပြစ်ဆော်၏။

ဤကား လောကီ၊ လောကုတ္တာရာရာထု အလုံးနှံတိ၏အမြဲ့အရင်
အပြစ်ကင်းသာ သီလအကျိုးအမြှေ့မြှေ့သာတည်း။

အလုံးနှံသာသီလသည် မီမံ၏သီလနဲ့ လက္ခဏာအားဖြင့် ကေ
က သီလတစ်ပါးတည်သာပြိုး၏။ အဝွေးအဟ်၊ အပြစ်အလုံး အနိမ့် အမြဲ့
စသည်ပြင့်စေခဲ့သော် ဒုက္ခ၊ တိက စသည်အပြားအားဖြင့် အများအပြား
ရှိလေသည်။

ဗုကသီလ

နှစ်ပို့နှစ်ပါးနှိတ္တုပြုသောသီလသည် ဗုကသီလမည်၏။ နှစ်ပါး
တွဲ သီလပင်တည်း။

၁။ စားအေးနှစ်ပို့နှစ်ပါး - မြတ်စွာဘုရားရားက ဤအရာကိုဘုရား
အပ်၏ဟုဟည်သောသီကွားပုံးကို ဖြည့်ကျကျခြင်းသည် စားအေးနှစ်ပို့နှစ်ပါး

၏။ သဒ္ဓါတရာနနှင့်လုံလပိနိယရှိသည် ဤသီလကို အေးထုတ်နိုင်၏။ ဤအရာမပြုအပ်ဟု မြတ်စွာဘုရားတားမြစ်ပိတ်ပင်သောအရာကို မပြုကျင့်ပဲ ရှောင်ကြုံခြင်းသည် ဝါစိန္တသီလမည်၏။ ဤသီလကို သဒ္ဓါတရာနရှိသူ အေးထုတ်နိုင်၏။

၂။ အတီသမာဓာရွှေနှင့် အာနိပြဟွေနိယက - မြတ်မြတ်သောမက ဖိုလ်သီလကိုရည်ရယ်၍ ပည်တ်သောသီလသည် အဘိသမာဓာနိကသီလမည်၏။ အာနိဝင့်မကသီလမှုကြုံးသောသီလတို့၏အမည်တည်း။ မကတည်းဟုသော မြတ်သောအကျင့်၏အစပြိုးသောသီလသည် အာနိပြဟွေနိယကမည်၏။ အာနိဝလျှင် ရှစ်ရုပြာက်ဖြစ်သောအာနိဝင့်မကသီလ၏အမည်တည်း။

၃။ ဂိရတိနှင့် အဝိရတိ - သူအသက်ကိုသတ်ခြင်းအစရှိသည်တို့ မှုကြုံရှောင်ကာမျှဖြစ်သော ဂိရတိသည် ဂိရတိသီလမည်၏။ ဂိရတိမှကြုံးသော ဖေတနာ အစရှိသည်တို့သည် အဝိရတိသီလမည်၏။

၄။ နိသီတာနှင့် အနိသီတာသီလ - တဏောဒီဋ္ဌဗ္ဗသော နိရာရှိသောအကျင့်သီလသည် နိသီတာမည်၏။ တဏောဒီဋ္ဌဗ္ဗကို မနိသောသီလသည် အနိသီတာမည်၏။

၅။ ကာလပနိယန္တွေ့နှင့် အပါတေကော်ဦးက - အရို့အခါကာလကို ပိုင်ခြော်ရှုဆောက်တည်ကျင့်သုံးသောသီလသည် ကာလပနိယန္တွေ့ မည်၏။ အသက်ထက်ဆုံး ဆောက်တည် ကျင့်သုံးအပ်သော သီလသည် အပါတေကော်ဦးက မည်၏။

၆။ သပနိယန္တွေ့နှင့်အပနိယန္တွေ့ - လဘားလဘာ၊ အခြားအရွှေအမျိုး၊ အကိုကြီးငယ်၊ အသက်တို့ကြောင့်ပျက်သောသီလသည် သပနိယန္တွေ့ မည်၏။ မပျက်သောသီလသည် အပနိယန္တွေ့မည်၏။

၇။ လောကိယန္တွေ့လောကုတ္တရ - အသဝေါတရားတို့၏အာရုံ

၁။ သီလ နိဇ္ဈာသ

၂၆

ဖြစ်သောသီလသည် လောကိုယမည်၏။ အာသဝေတရားတို့၏အာရုံ
မဟုတ်သောသီလသည် လောကုဇ္ဈာရ မည်၏။

တိကသီလ

သုံးပါးတစ်တွဲမိတ္ထာက်နေသောသီလတို့ကို တိကသီလဟုခေါ်၏။

၁။ ဟိန့်၊ မဏိမရှင် ပထိတာ - ယုတ်လျှော့သုံးမျင်းသောစိတ်ဆုံး
လွှဲလေဝိရိယူတို့ဖြင့် ဖြစ်သောသီလသည် ဟိန့်မည်၏။ အလယ်အလတ်
စားတို့ဖြင့်ဖြစ်သောသီလသည် မဏိမရှင်၏။ အမြတ်စားတို့ဖြင့်ဖြစ်သော
သီလသည် ပထိတာမည်၏။ တစ်နည်း - သူတစ်ပါးတို့ရှုံးမှုများအံ့ဩ
အကျိုအစောကို နှစ်သာက်တောင့်တျော်ဆောက်တည်သောသီလသည်
ဟိန့်မည်၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏အကျိုးကို လိုလားတောင့်တျော်ဆောက်
တည်သောသီလသည် မဏိမ မည်၏။ အရိယာသူတော်ကောင်းအဖြစ်ကို
အရှုပြ၍ဆောက်တည်သောသီလသည် ပထိတာမည်၏။ တစ်နည်း - မိမိ
ကိုယ်တို့ရှုံးမြောက်ပစ္စားလိုခြင်း၊ သူတစ်ပါးကိုရှုတ်ရှုလိုခြင်းအသည်တို့ဖြင့်
ဆောက်တည်သောသီလသည် ဟိန့် မည်၏။ ထို့မြို့မဟုတ်သော သီလ
သည် မဏိမ မည်၏။ လောကုဇ္ဈာရာဖြစ်သောသီလသည် ပထိတာမည်၏။
တစ်နည်း - ဘဝစည်းအိမ်ရှုံးသာကို တောင့်တျော်ဆောက်တည်သောသီလ
သည် ဟိန့် မည်၏။ မိမိတစ်နည်းတစ်ယောက်အတွက် သံသရာဝှုံမှ ကျွတ်
လွတ်ရန်ဆောက်တည်သော သီလသည် မဏိမ မည်၏။ သတ္တဝါအများ
ကျွတ်လွတ်ရန်ဆောက်တည်သော သီလသည် ပထိတာမည်၏။

၂။ အတ္ထာခိပတေယျ၊ လောကာခိပတေယျရှင် ဓမ္မာခိပတေယျ
- မိမိနှင့်မလျှော်သောအပြစ်ကိုပယ်လို၍ မိမိကိုယ်ကိုအလေးပြု၍ကျင့်သော
သီလသည် အတ္ထာခိပတေယျမည်၏။ လွှာပေါင်းတို့၏အပြစ်ကိုပယ်လို၍

လူအပေါင်းကိုအလေးပြု၍ကျင့်သောသီလသည် လောကာမိပတေယျ မည်၏။ မွှေး၏ရှင်းကိုပူဇော်လို၍ မွှေးကိုအလေးပြု၍ကျင့်သောသီလသည် မွှေးမိပတေယျမည်၏။

၃။ ပရာမဋ္ဌ္ဌ၊ အပရာမဋ္ဌ္ဌဗုံး ပဋ္ဌ္ဌပသုဒ္ဓါ - တရာ့အဖို့တို့ဖြင့် သုံးသပ်အပ်သောသီလသည် ပရာမဏ္ဍာမည်၏။ ပထား၏မက်အခြေ၊ သေကျ ပူရှိလို၏မက်နှင့်ယုဉ်သောသီလတို့သည် အပရာမဏ္ဍာ မည်၏။ နိုင်နှင့်ယုဉ် သောသီလသည် ပဋ္ဌ္ဌပသုဒ္ဓါမည်၏။

၄။ စိသုဒ္ဓါ၊ အစိသုဒ္ဓါနှင့် ဆမတိက - အပြုံးဖြစ်အောင်ပြည့်ကျင့် သော သီလဖြစ်သောသီလသည် တရာ့နှင့်အညီ ကုစာခြီးသောသီလသည် စိသုဒ္ဓါမည်၏။ အပြုံးဖြစ်၍မကျစားသောသီလသည် အစိသုဒ္ဓါမည်၏။ အပဲ၊ မအပဲ၊ သန့်၊ မသန့်၊ လျှော်၊ မလျှော် ယုံမှားကျူးလွှန်စိသော သီလသည် ဆမတိကမည်၏။

၅။ သေကျ၊ အသေကျ၊ ရေဝသေကျ နာသေကျ - မက်လေးရှု၊ အောက်ပိုလ်သုံးခုတို့နှင့်ယုဉ်သောသီလသည် သေကျမည်၏။ အရဟ္မာ နိုင်နှင့်ပျော်သောသီလသည် အသေကျမည်၏။ ကြွေးသော လောကီသီလ သည် ရေဝသေကျ နာသေကျမည်၏။

စတုရွှေသီလ

လေးပါးအပြားရှိသော သီလအဖို့အစိုက် စတုရွှေသီလဟု၏၏။

၁။ ဟာနာဘိယ်၊ ဦးတိဘာဘိယ်၊ စိသေသဘာဘိယ်နှင့် နိဇ္ဇာ ဘာဘိယ် - ဆတ်ယာတ်သောအဖို့ရှိသောသီလသည် ဟာနာဘိယ် မည်၏။ သီလမရှိသာကိုမိုပဲ၍ အတုယုလွှဲသူ၏သီလပင်တည်း။ ရှုတည်းစို့ရှိသော သီလသည် ဦးတိဘာဘိယ်မည်၏။ သီလပြည့်ရှုံးဖြင့် တင်းတိမျှ၍ ဘာဝနာ ကမ္မာ့နာန်း မဖို့ဖြစ်းသောသူ၏သီလတည်း။ ထူးသောအဖို့ရှိသောသီလ

၁။ သီလ နိဇ္ဈာသ

၃၁

သည် ဝိသေသဘာဂါယ့်မည်၏။ သီလပြည့်စုံ၍ ရွာနှစ်သမာဓိအလိုက္ခာ သမထ အားထုတ်သေသသူ၏သီလတည်း။ သစ္စာလေးပါး ထိုးထွင်းနိုင်သောမဂ် အဖိုးပိုးသောသီလသည် နိဇ္ဈာသ ဘာဂါယ့်မည်၏။ သီလပြည့်စုံ၍ခစ္စာငါးပါး၌ ပြီးငွေကြောင်း ဝိပသုနာအားထုတ်သူ၏ သီလတည်း။

၂။ ဘိက္ခာ ဘိက္ခာနှင့် အနုပသမွန့်စွင့် ဂဟ္မာ – ရဟန်းတို့အောင် အပ်သောသီလသည် ဘိက္ခာသီလမည်၏။ ဘိက္ခာနှင့်မတို့အောင်အပ်သော သီလသည် ဘိက္ခာနှင့် သီလမည်၏။ သာမဏေတို့၏ဆယ်ပါးသီလသည် အနုပသမွန့် သီလမည်၏။ ဒါယကာတို့၏ ငါးပါး ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါးသီလ တို့သည် ဂဟ္မာသီလမည်၏။

၃။ ပကတိ အာစာရ မွဲတာနှင့် ပုံဗောတုကာ – ပင်ကိုသော အတိုင်းဖြစ်သောသီလသည် ပကတိမည်၏။ မြောက်ကျွန်းသားတို့သည် ငါးပါးသီလကို မကျူးလွှန်ကြ၊ ပင်ကိုပကတိအတိုင်း အောင့်ထိန်းကြသည်၊ အမျိုး၊ အရပ်အေား၊ အယုဝါဒအလိုက်ဖြစ်သောအလေ့သည် အာစာရသီလ မည်၏။ ရှေးရှိုးစဉ်လာမြှောက်ာင်းဖြင့်ဖြစ်သောသီလသည် မွဲတာ မည်၏။ ဘုရားလောင်း သဖွေကိန်းသောအခါ ဘုရားလောင်းမယ်တော် အား ယောက်ဥုံးဟူသမျှ၌ ကာမရာဂစိတ် မဖြစ်၊ ဤကား မွဲတာ တည်း။ ဘုရားလောင်း၏ သီလတန်နိုးကြောင့် မယ်တော်အား အလိုအလျောက် ကိုလေသာခေါင်းပါးသော သီလဖြစ်၏။ ရှေးသာဝဖြစ်ပြီးသော အကြောင်း ရှိသော သီလသည် ပုံဗောတုကာသီလ မည်၏။ အရှင်မဟာကသုပ္ပ၊ ဘဒ္ဒိကာပိုလာနှင့် အစရိုဘူတို့အား ပြဟာဘာဝမှလာသောကြောင့် စင်ကြယ် သော သီလ ရှိ၏။

၄။ ပါတီမောက္ခသံဝရု ကြိုးယသံဝရု အာစိဝပါရိသုဒ္ဓနှင့် ပစ္စယသန္တသီတ – ပါတီမောက်သိက္ခာပုံ်သီလကို ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မကျူးလွှန်ဖြင်းသည် ပါတီမောက္ခသံဝရုသီလမည်၏။ စက္ခစာစော့ ကြိုး

ဓမ္မဘဏ်ပါ၌၌ အကဗျားလုပ်မဖြစ်အောင် အောင်နည်းခြင်းသည် လူ၏ယူ သံဝရ သီလ မည်၏။ မိန္ဒာနိုင်မှ ရှေ့ကြော်ခြင်းသည် အောင်ပါဂိုဏ်သီလ မည်၏။ ဆင်ခြင်းခြင်းဖြင့် စတ်ကြော်သောသနမည်းလေးပါး သုံးအောင်ကြောင်း အပြစ်ကင်းသော ဇေတ်နာသည် ပစ္စယူသွို့သီတ သီလမည်၏။

သီလကြေး လေးပါး

၁။ ပါတီမောက္ဍ သံဝရ - အောင်ထိန်းသွေးကို အပါယ်ဆင်းလွှာ လွှာပြောက်ဇေတ်သောကြောင့် ပါတီမောက္ဍ မည်၏။ ကိုယ်နှုတ်မလွန် ကျူးခြင်းဟုသောအောင်ထိန်းခြင်းသည် သံဝရ မည်၏။ သိကွာ့ပုဒ်သီလ သည်ပင် ပါတီမောက္ဍလည်းမည်၏။ သံဝရလည်းမည်၏။ ရုံးနှုန်းသည် ပါတီမောက္ဍ သံဝရသီလနှင့်ပြည့်စုစွမ်းရှာနိုင်း၌ အနာစာရ အာစာ ဂု အကျိစရ ကျိုစရှိပြု နွဲခြားထောင်နှင့် မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော် မူ၏။

ကိုယ်နှုတ်နွဲပြစ်သော လွန်ကျူးခြင်းသည် အနာစာရမည်၏။ ခုသီလ၏ပြစ်ကြောင်းအမှုသည်လည်း အနာစာရ မည်၏။ ဝါး၊ သစ်သီး၊ သစ်ရှေး၊ ပန်းစသည်ပေးခြင်း၊ ရွှေ့ခင်အောင် နှီးရွှေ့ခိုးခြင်း၊ ပငါးက်ဟင်း အလား အမှားများသောစကားကိုခိုးခြင်း၊ ကလေးထိန်းခြင်း၊ စောင့်းရာ သွားခြင်း၊ ဆေးကုံးခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရှိုးလုပ်ခြင်း၊ ဆွမ်းတွဲပြန်ခြင်းစသော မိန္ဒာ စိဝါဖြင့်အသက်မွေးခြင်းသည်လည်း အနာစာရ မည်၏။ တို့မှပြန်၍ ကိုယ် နှုတ် မလွန်ကျူးခြင်း၊ သီလအောင်နည်းခြင်း၊ မိန္ဒာနိုင်းဖြင့် အသက်မွေးရှေ့ကြော်ခြင်းသည် အာစာရမည်၏။

အပျိုသောရဟန်းသည် ပြည့်တန်ဆာ၊ မုဆိုးမ၊ အပျိုကြေး၊ ပရွာ်က်အီး၊ သိကွာ့နီမကျောင်း၊ သေတင်းကုပ်တို့၌ အကျိုးတောင်သက်ဆုံး ဆွမ်းခဲ့၏။ မင်း၊ အမင်းကြေး၊ တို့ဗို့၊ တို့ဗို့တာပည့်တို့နှင့်သိကွာ့သုံးပါး

အေး မလျော်သောရေ့အော်မြင်းဖြင့် ပါင်ဆုင်း၏။ ရတနာသုံးပါး၊ ကဲတရားကို မယ့်ကြည်သူ၊ ရဟန်သံယာဉ်ပါသကာတိုကို ဆော်ဖြိုးပြောက်သူ၊ အကိုးစီးပွားမလိုလာသူတို့ထဲ ရှုံးကပ်၏။ ဤသည်တို့သည် အင်းစရုံ၏။ ထိုမှုပြန်၍ သဒ္ဓါတရားရှိသောသူသည်တို့ထဲရှုံးကပ်ခြင်းသည် ကော်စရုံမည်၏။ ဤဆိုပြီးသော အာဏာရရှိစရုံးပြည့်ဖြစ်သူ ရဟန်သည် အာဏာရရှိစရုံးမျှမည်၏။ သို့မှုလည်း ပါတီအောက္ခသံဝရ သီလပြည့်စုသည် မည်လေသည်။

၂။ ဣဌ္ဇာယ သံဝရ - ဣဌ္ဇာယဟုသည် ဣဌ္ဇာယပ်ဖြစ်၏။ ဣဌ္ဇာ ဟူသည် မျက်နှာ၊ နာ၊ နာခေါင်း၊ လျှော၊ ကိုယ်၊ စိတ်တို့ပင်ဖြစ်၏။ ယင်းမျက်စီ စသည်တို့ကိုအောင်ထိန်ခြင်းသည် ဣဌ္ဇာယ သံဝရ-ဣဌ္ဇာရှိသည် မည်၏။ ပါတီအောက္ခသံလွှာတည်သောရဟန်သည် စက္ခဖြင့် ရွှေပါရိကို ဖြင့်လျှင် နိမိတ်ကိုယ်လျော့မရှိရာ၊ ဒါသ ဖြစ်စွင့်မလေး။

မိန်းမ၏ကိုယ်၌ဖြစ်သောအဆင်းကို အကြောင်းပြု၍တစ်ပန်ပျော်သော ပုံသရွာသုန်း၊ သာအမြတ်၊ ဆံထုံး၊ အဝတ်စသည်တို့သည် နိမိတ်မည်၏။ မိန်းမဟုသံခြင်းအကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဣဌ္ဇာရှိနိမိတ်မည်၏။ တိုအတူ ယောက်ရှား၏ကိုယ်၌ရှိသောအဆင်းကိုအကြောင်းပြု၍ တစ်ပန်ပျော်သောသံသရွာသုန်း၊ မှတ်ဆိတ်ကျင်စွယ် အစရိုသည်တို့သည် ယောက်ရှားဟုသံကြောင်းဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုသနိမိတ်မည်၏။ ဣဌ္ဇာရှိသည် ရာကြုံဖြစ်ကြောင်း သုဘာနိမိတ်၊ အနိဇ္ဇာရှိသည် ဒါသဖြစ်ကြောင်း ပဋိယနိမိတ်၊ မဇ္ဇာတွာရှိသည် အောာဖြစ်ကြောင်း ဥပဇ္ဇာနိမိတ် မည်၏။ ဤသို့သော မိန်းမ၊ ယောက်ရှားဟုသံကြောင်း၊ ရာကေစသော ကိုလေသာဖြစ်ကြောင်းနိမိတ် အမှတ်အသားကို မယ့်အပ်၊ ရွှေပါရိကိုဖြင့်လျှင် ဤကား အဆင်းရှုပ်သာဖြစ်မည်ဟု စိတ်တည်အောင်ထားအပ်၏။ နှစ်သက်စရာ စက်ဆုပ်စရာစသော အခြင်းအရာကို မကြိုးသည်အပ်။

ရေကြးခဲ့ဖူးသောနေရာ၌ ရှေ အရေးအသားကိုသာမြင်နိုင်သည်။ ရေကို မဖြင့်နိုင်၊ မိတ်ကူးကောင်းသူကား ဤအရေးအသာသည် ရေ၏ အမှတ်ဖြစ်၏။ ဤနေရာအထိ ရေကြးခဲ့သည်ဟု အတွေးဖြင့်သိသည်။ ဤ အတူ မျက်စီပြင် အဆင်ရှုပါရိုက်သာ မြင်နိုင်သည်။ မိန့်မယောကုံးကို မဖြင့်နိုင်။ မိတ်ကူးကောင်းသူကား ဤသိပိုပူးသရာနဲ့ရှိသောကြောင့် မိန့်မဖြစ်၏။ ယောကုံးဖြစ်၏ဟု မိတ်အတွေးဖြင့်သိ၏။ နိမိတ်ကို ယဉ်လှုမရှိ သူအား မြင်သောမိတ်အစဉ်သာဖြစ်၏။ တွေးဆယာ မိတ်အစဉ် မဖြစ်။

လက်ခြေ၊ ပြီးရယ်ခြင်း၊ ကေားပြောခြင်း၊ ကြည့်ရှုခြင်းစသော အခြင်းအရာ အမိတ်အပိုင်းသည် အနုယ္ခာ မည်၏။ ဤသုတေသနလက်ခြေ သည် တင်တယ့်စွာ၊ ပြီးမြင်းကြည့်ခြင်းသည် ယဉ်ကျေားသိမ်းမွှေ့ စသည်ဖြင့် အမိတ်အပိုင်းတို့၏ ကြော်စည်းမိတ်ကူးလျှင် ကိုလေသာအပန်ဖန်ထင်ရှားလာ ၏။ ဤသိပိုသောအခြင်းအရာ အမိတ်အပိုင်း အနုယ္ခာနဲ့ မယျအပ်၊ ထို ကိုယ်ပြုရှိသောဆံပင်၊ မွေးသုတေသနလည်းကောင်း၊ ဘုတရာဝိ၊ ဥပါဒီ ရုပ်ကိုလည်းကောင်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသယုံအပ်၏။ ဇေတ်ယတေသနတွင် သီတင်းသုံးနေ့စိုင်တော်မှုသော မဟာတိသာမထောင်းကြီးကဲသို့ ထိုကိုယ်ကာ ယဉ်ကိုသော ဆံပင်မွေးသုတေသနသာအရာတစ်စုံကိုသာ မှတ်ယုံ၏ဟု ဆိုလို သည်။

တစ်ဆင့်စကားကြားဖူးသည်မှာ မထင်ရှားသောအမျိုး၏ ချွေးမ တစ်ယောက်သည် လင်ယောကုံးနှင့်မသုတေသနနဲ့တွင်နိုင်ရှိဖြစ်၍ နှစ်ကိုစော စော အနုရာခြှုံမှတ်ကို၍ မိမိအော်များသိမ်းသွားလေ၏။ မိမိကိုယ်ကို ကောင်းစွာဖီးလိမ်းဝတ်ဆင်လေသာဖြင့် နတ်ကျောက်ကဲသို့ လုပယ်ကျေးဇား၏။

လမ်းခွန့်ကြား၌ ဇေတ်ယတေသနမှ အနုရာခြှုံတွင်သို့ခွဲမ်းခံဝင် လာသာမထောင်းကြီးကိုမြင်လေသာ် ရာဂါဖြင့်ဖောက်ပြန်သောမိတ်ရှိ၍

ပြင်းစွာရယ်အောင်းကိုပြု၍ ရယ်လေသတတ်။ ထိအခါ မထောက်ကြီးသည် ထိတစိနိရယ်ပြင်းကား အဘယ်အသံနည်းဟုကြည့်လေသော အမျိုးနှံးမ ၏သွားရှိုးကိုပြင်း သွားရှိုးအရိုးစုံပြု၍ အမှတ်သည့်ကိုပြီးလျှင် ရှူးကရှုံးသော အဆိုကာသည့် ကမ္မဏာနှုံးကို အဖန်တဲ့လဲ အောက်မှု၏။ ထိအရပ်၍ ရပ်တည်လျှက်ပင် အရဟတ္ထုနိုလ်သို့ရောက်လေ၏။

ထိမိန်းမယ်၏လင်ယောက်ဗျားသည် မြို့ရာခံ၍လိုက်သည်ရှိ သော မထောက်ကိုပြင်း အရှင်သုရား တစ်စုံတစ်ယောက်သောမိန်းမကို တွေ့မြင်လိုက်ပါသလော ”ဟုမေးလျောက်၏။ ထိယောက်ဗျားအား မထောက်ကြီးက ဆို၏။

“**ဤမှသွားသွားသည် မိန်းမဟု၍လည်းကောင်း၊ ယောက်ဗျားဟု၍လည်းကောင်း ငါမသိ၊ စင်စစ် အရိုးစုံကြီးတစ်ခု ဤ၍လမ်းမည့်သွားပေ၏”**

ဤသိကျင့်သောသွားလျှင် စွဲကြော်ကိုအောင်ဦးဟု ဆိုအပ်၏။ နားဖြင့် အသံကိုကြားခြင်း အစရိတ်သည်တို့၌လည်း ဤဆိုအပ်နဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်းပင် သိအပ်၏။ ဤဆိုအပ်နဲ့ပြီးသောနည်းအတိုင်း အကျိုး အားဖြင့် ရွှေပါရု အစရိတ်တို့၌ ကိုလေသာအစဉ်လိုက်၍ နိမိတ်စသည်ကို ယူခြင်းမှရောင်ကြည့်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဤသီလကို လူနှိုယ်ဝရဟု သိအပ်၏။

၃။ အာနိဝါရိဘုဒ္ဓိ - အာနိဝါရိဘုဒ္ဓိသည် အသက်မွေးစင်ကြယ်ခြင်းပြု၏။ အသက်မွေးစင်ကြယ်လျှင် မြို့ဘိုဝါပြု၏။ အချိုသော ရဟန်းယုတ်တို့သည် အသက်မွေးစင်ကောင်းအတွက် ရွှေနှုန်းတရား မင်းတရားတို့ကိုမရာဘဲနှင့် ရာသည်ဟုပါကြော်ပြောဆိုတတ်ကြ၏။ လူတို့က အဟုတ်တကယ် ရာနှုန်းတရား မင်းတရားကိုရာသည်ထင်၍ကြည့်ညိုကာ ရှု ဒါန်းကြ၏။ အချိုသောရဟန်းယုတ်တို့သည် အောင်သွယ်လုပ်ပြီး အသက်မွေးကြ၏။ အချိုသောရဟန်းယုတ်တို့သည် “သင်၏ကောင်းပြုနေသော

၃၆

ဒိသ္ထိဇာ

ရဟန်းသည် ရဟန္တပြစ်သည်” စသည်ဖြင့် သွယ်စိက်ချိုက်၏။ အချို့
သောရဟန်းယုတ်တို့သည် မနာမပျော်ဘဲ မျို့မြတ်သောသာ၏ကို ပို့
အလိုဂ္ဂတောင်း၍၍အောက်၏။ ဤသို့သောအသက်မျှေးမှုတို့သည် မစင်
ကြယ်သောမီစွာခိုဝင်အသက်မျှေးမှုတို့ပြစ်ကုန်၏။

မစင်ကြယ်သောအသက်မျှေးခြင်းကိုသိလေမှ စင်ကြယ်သော
အသက်မျှေးခြင်းကိုသိမည်ဖြစ်၍ မစင်မကြယ်အသက်မျှေးသောရဟန်း
ယုတ်တို့၏အကြောင်းကို ပို့ဘာင်းပါ၌တော်မှ ထုတ်ဆောင်ရွက်ပြုလေသည်။

အချို့သောရဟန်းယုတ်တို့သည် ဖွေည်းဥစ္စကိုအလိုဂ္ဂ၍ အံသူ
ဖွှဲ့ ကုပာန လုပ်ကြသည်။ ကုပာနဟုသည် မမှန်မကန်အံသူဖွှဲ့ပွဲ၏အဖြစ်
ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဝါဒပြန့်ပုံမှာ သုံးမျိုးရှိ၏။

ဒါယကာတို့က ဝွေဗျာပွဲည်းလူသောအခါ အလိုနည်းပါးလေ
ဟန် ပယ်လှန်ခြင်းပြင့်လာည်းကောင်း၊ အလိုနည်းသောအရှင်ကောင်းဟု
လွန်စွာ ကြဉ်းသို့၍ မျို့မြတ်သောလာသိတို့ပြင့်လာလွှာသောအခါ “ဤသို့
သော ဒါယကာတို့ကို ရို့ချောက်ရေးတော့မည်” ဟုဆို၍ အလှံခြင်းပြင့်
လည်းကောင်း၊ လာသုံးများများရအောင် အံသူဖွှဲ့ပွဲ၏။ ယင်းကို ပစ္စယ
ဟန်သောဝနကုပာနဟု ခေါ်လေသည်။

ရဟန်ကို “ပစ္စည်းလေးပါးပြင့် အလှံခြင်းတော်များ” ဟု ဆွောက်
သောအခါ “ဒါယကာတို့ ရဟန်းတို့အား အပိုးတာန်ပစ္စည်းလေးပါးပြင့်
အကိုးများ” ထိုထိအရပ်ပို့ကျသောအဝတ်စုတ်ကို ပုံသဏ္ဌာက်နှင့်ပြု၍ဆောင်
ခြင်းသည် လျောက်ပတ်၏။ ဆွမ်းခို့၍ရာသူဖြင့်မျှတ်ခြင်းသည် လျောက်
ပတ်၏။ သစ်ပင်ရင်း လွင်တီးခေါင်သည် လျောက်ပတ်၏။ နွားကျင်ငယ်
၏ဗုံးပြင်းလော်လုပ်အပ်သောအေးသည် လျောက်ပတ်၏” ဟု ပြင်းပယ်
သော စကားကို ဆို၏။ ခေါင်းပါးညွှန်းသော ပစ္စည်းလေးပါးကိုလည်း
ဖို့၏။

ထိရဟန်းကို လူတို့သည် လောဘနည်းသည်။ အကျိုင်ကောင်းသည်ဟု မှန်မြတ်သောပစ္စည်းတို့ဖြင့် “အနည်းငယ်မြှုပြစ်ဖြစ်အလျှောင်တော်မူပါ” ဟု အလွန်အလွန်လျှောက်စုံ၏။ ထိုအခါ “ဒါယကာတို့ သင်တို့အား ပစ္စည်း၊ သဒ္ဓါ၊ အလျှောင်အားဖြင့် အကြောင်းသုံးပါးညီမှ ကုသိုလ်ဖြစ်သည်။ သင်တို့အား သဒ္ဓါလည်းရှုပြု၊ ငါလည်း အလျှောင်ဖြစ်ခဲ့၏။ ငါအလျှောင်လျှင် သင်တို့သည် ကုသိုလ်မှာပ လွင့်စင်ကုန်လိမ့်မည်။ သင်တို့၏ပစ္စည်းဖြင့် အလိုက်သော်လည်း သင်တို့အား သမားသောအားဖြင့် အလျှောင်လျှောင်တော့ မည်”ဟုဆို၍ မူးဖွားသောပစ္စည်းတို့ကို ခံယူ၏။ ထိုရဟန်း၏ထိုသို့ သတော ရှိသော အံသုဖွှုပ်ဖြောင်းသည် ပစ္စယပ္ပါယောဝနကုဟာန မည်၏။

ယုတ်မှသော အလိုခိုးရှိ၍ ရာန်ရပုဂ္ဂိုလ်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဟု မှတ်ထင်စရာစကားဖြင့် အံသုဖွှုပ်ဖြောင်းသည် (၁၅) သူတစ်ပါးကိုပြောသလိုလို နှင့် မိမိနှင့်နှီးအောင်ပြောခြင်းသည် သာမဏ္ဍာဏပွာနကုဟာန မည်၏။

အရှိသောရဟန်းသည် ယုတ်မှသောအလိုခိုးရှိ၍ လူအပေါင်းရှိမှုများလိမ့်မည်ဟု ရာန်၊ မင်း၊ စိတ်နှင့်နှီးအပ်သောစကားကို ပြောဆို၏။ “ဤသို့သော သပိတ်၊ သက်န်းပစိကွာရာကိုအောင်သောရဟန်းသည် အလွန် တန်ဖိုးဖြောင်း၏၊ ဤမည်သောဆရာတ်တော်မည်။ ဤမည်သောကျောင်း၌ ရေသာရဟန်းသည် အလွန်တန်ဖိုးဖြောင်း၏” သသည်ဖြင့် ပြောဆို၏။

သို့မဟုတ် ကိုဆုပ်ဖွှုပ်ဖြုပြန်တွေသာအလိုခိုးဖြင့် ကိုယ်စွဲတို့ လွန်စွာအောင်စည်း၍ မူက်တွောင်ကြော်ပြောင်း၊ အံသုစေခြင်း၊ အပြောကြိုးခြင်း တို့ဖြင့် မိမိစကားအရ သုတေသနရှိမှုများနှင့်အောင် “ဤရဟန်သည် ဤမြေသမာပတ်ရာ၏” သသည်ဖြင့် နှိမ်နှုန်းကွယ်သောစကားတို့ကို ပြောဆို၏။ ထိုရဟန်း၏ ထိုသို့သတော ရှိသော အံသုဖွှုပ်ဖြောင်းသည် သာမဏ္ဍာ ပွာနကုဟာန မည်၏။

ယုတ်မှသောအလိုခိုးရှိသည်ဖြင့်၍ ရှိမှုများအောင်ပြုအပ်သော

လူရိယာပုတ်ဖြင့် အံသွေဖျက်ပြုခြင်းသည် လူရိယာပထာသနီသိတာ ကုဟာနဲ့
မည်၏။

အရှင်သောရဟန်းသည် ဤသိန္ဒါနတိုင်သွားလာလျှင် လူအများ
နှီးမှာမျှေးလိမ့်မည်ဟု သွားခြင်း၊ အိပ်ခြင်းစသောလူရိယာပုတ်ကို ကောင်းစွာ
ပြပြင်၍ထား၏။ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဟူ၍ သိကြပါစေဟတော်တလျက်
ဖြော်ပြုခြင်းစွာသွားခြင်း စသည်ကိုပြု၏။ အများမြင်လောက်ရှုံး ရှာနိဝင်စား
သကဲ့သို့ နေတိုင်သွားလာခြင်းစသည်ပြု၏။ သမာပတ်ဖြင့်တည်ကြည်နေ
ကြဟန်ဆောင်၏။ ထိုရဟန်း၏ ထိုကဲ့သို့စသည်ဖြင့် နေတိုင်သွားလာမှု၌
အံသွေဖျက်ပြုခြင်းသည် လူရိယာပထာသနီသိတာ ကုဟာနဲ့မည်၏။

အရှင်သောရဟန်းတို့သည် အလိုဆိုးဖြင့် မြောက်ပင့်ပြာဆိုခြင်း
လပနာတို့ဖြင့်လည်း လာသံလာဘရအောင် ကြံဆောင်၍ မစင်မကြယ်
၍စွဲဖွယ်အသက်မြောကြ၏။

ဒါယကာတို့အား လက်ဦးစွာခေါ်၍ လာသံလာဘနှင့်စပ်သော
စကားကို ပြာဆိုခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကိုဆောင်၍ “တိသု တိသုဟုကျော်တာ
ငါပါ၊ ငါကို မင်းကြီးက လွန်စွာကြည်ညိုသည်၊ ဘယ်အမတ်ကြီးသည်
ငါ၏ဒါယကာဖြစ်၏” စသည်ဖြင့် ဒါကြွားခြင်းသည် အာလပနာ မည်၏။

ဒါယကာတို့ကို သူတွေ့ သူကြွယ် ကျောင်းတကာ ဘုရားတကာ
စသည်ဖြင့် မြောက်ပင့်၍ပြာဆိုခြင်းသည် ဥပ္ပါယာမည်၏။

ဒါယကာတို့ကို ရီးမြောက်၍ ပစ္စည်းလျှောင်းမှမလွတ်သာအောင်
တစ်ရှစ်ရှစ်ပြာခြင်းသည် ဥန္တဟာနာ မည်၏။ တစ်နှည်းသောကား ကြံကို
ကိုင်၍လာသောသူကိုမြင်၍ မေး၏။

“ဒါယကာ ဘာကိုယူဆောင်လာသလဲ”

“ကြံခြင်းက ကြံကိုယူဆောင်လာပါသည်”

“ကြံခြင်းက ကြံသည် ရီးပါ၏လေ”

“အရင်ဘရား စား၍ကြည့်တော်မူပါ”

ဤသိရစ်ပတ်ပြာဆိုခြင်းကိုလည်း ဥန္တဟနာ ဆိုအပ်၏။

ထိမှတစ်ပါး အလိုခိုးရိုကျောရဟန်းများသည် အနိုင်နိုင်ပြုခြင်း
တည်းဟူသော နိမိတ္ထကမ္မဖြင့်လည်း မစင်မကြယ်အသက်မွေးကြ၏။

မိမိလိုချင်သည်ကို အနိုင်ပြုခြင်းသည် ပြုဘာသကမ္မမည်၏။
နဲ့ငယ်ထိန်းကျောင်းသူကိုမြှင့်၍ ရဟန်းက မေးသည်။

“ဤနားငယ်သည် နှစ်နွားငယ်လား၊ သို့မဟုတ် ရှားတက်ရည်
သောက်သော နွားငယ်လား”

“အရင်ဘရား နှစ်နွားငယ်ပါ”

“နှစ်နွားငယ် မဖြစ်နိုင်ပါ၊ အကယ်၍ နှစ်နွားငယ်ဖြစ်လျှင် ရဟန်း
များ နွားနှစ်ရပေမည်”

ဤသိစသည်ဖြင့် အနိုင်ပြုပြာဆိုခြင်းမျိုးသည် ပြုဘာသကမ္မ^၁
မည်လေသည်။

တစ်ဆင့်စကားကြားသည်မှာ အီမံသို့က်တတ်သော ရဟန်း
တစ်ပါးသည် ဆွမ်းစားလိုသောကြောင့် အီမံသို့ဝင်၍ထိုင်နေ၏။

ထိုရဟန်းကိုမြင်းသောအီမံရှင်မသည် မဂ္ဂတန်းလိုသောကြောင့်
ဆန်မရှိဟုမြည်တွင်ည်းညာ၍ ဆန်ရှာသွားသလိုဟန်ဆောင်၍ အီမံနီး
ချင်းသို့သွားလေ၏။

ထိုရဟန်းသည် အီမံတွင်းသို့ဝင်၍ကြည့်သည်ရှိသောကြောင်း၊
တင်လဲ၊ ထန်းလျက်ခဲ့၊ ငါးခြားကိုပြား၊ ဆန်၊ ထောပတ်တို့ကိုတွေ့မြင်၍
နေမြှေနေရာတွင် လူမြှေမပျက်ထိုင်နေ၏။

အီမံရှင်မသည် ဆန်ရှာ၍သယ်မှာမရကြောင်း ပြာဆိုမည်တမ်း
၍ ပြန်လာရာ ရဟန်းက ဆိုလေသည်။

“ဒကာမကြီး ယန္တစွာစောက်ပင် ငါမှာဆွမ်းကတ်ဖို့နိုင်တယ်

ခဲ့သည်”

“အရင်ဘုရား ဘယ်သိနိမိတ်ထင်ပါသနည်း”

“ငါသည် သင်၏အမိမိတ်ခါးကြော်မှာထောင်ထားသောကြံ့ချောင်း
ကြိုးလောက်ရှိတဲ့ ဖြူကြီးတစ်ကောင်ကို နံနက်ကပင် လမ်းမှာတွေခဲ့သည်။
ထိမြှုပ်နည်စတ်မည်ဟုကြည့်သောအခါ သင်၏ခွက်ထဲမှာထားသည့်ထန်း
လျက်ခဲ့ကြီးလောက်ရှိသောကျောက်ခဲ့ကြီးကို တွေ့ရသည်။ ထိကျောက်ခဲ့
ကြိုးနှင့်ပါက်လိုက်သောအခါ ဖြူကြီးကပါးပူးပူးကြိုးဖြူဖြူပါသည်။ သင်၏
တောင်းထဲက ငါးမြေကိုပြားလောက်ရှိပါသည်။ ထိကျောက်ခဲ့ကြီးကို ကိုက်
မည်ဟု ပါးစပ်ဖြူလောသောမြှုပ်ကြိုး၏သွားမှုအသေးသည်။ သင်၏အိုးထဲမှာဆန်စွာ
များကဲ့သို့ ပြုပျော်ရေးတော်သည်။ တရာ့အား တရာ့ရှုနှင့်နိတ်ခိုးသောမြှုပ်ကြီးမှ
ထွက်လာသောအမြှုပ်တို့သည် သင်၏အိုးထဲက ထောပတ်တို့နှင့်တူလှ
သည်”

ထိမှတစ်ပါး ဆေးကျော်၏၊ ဖောင်ဟော်၏၊ အဓိပ္ပာဇွဲ၏၊
ယတော်မြေ၏၊ အစရိတ်သည်တို့သည် မိဇာစိဝိတို့ပင်ပြစ်၏။ ဤသို့အစရိ
တော့ ယတ်မာသောအသက်မြှုံး၏၊ မိဇာစိဝိ ရာာဝ်ကြည့်မြင်သည် အသိ
ဝပါဂိုဏ်ဖွံ့ဖြိုးမည်၏။ ယင်းသိလနှင့်ပြည့်စုံသော ရုပာနှင့်သာလျှင် အသက်မြှုံး
မှုစင်ကြယ်သန္တရှင်းသောရဟန်းကောင်း ရုပာန်းမြှုတ်ပြစ်လေသည်။

၄။ စွဲယသို့သို့တဲ့ - ပစ္စာ်းလေးပါးကို သင့်လျော်သော
အကြောင်းအားဖြင့် ပညာဖြင့် ဆင်မြင်၍ မိုးသုံးဆောင်၍ကို ပစ္စာ
သို့သို့တဲ့သိလဟု ခေါ်သည်။ ပစ္စာ်းလေးပါးဟူသောကား သက်န်း၊
ဆွဲး၊ ကျောင်း၊ ဆေး တို့ပင်တည်း။

ရဟန်းသည် သက်န်းကိုသင့်လျော်သောအကြောင်းအားဖြင့်
ပညာဖြင့်ဆင်၍ကြင်၍ ဝတ်ရှုရမည်။ အအေး၊ အပု ပယ်ပျောက်ရန်အတွက်
သာ ဝတ်ရှုပါ၏။ မှတ်း၊ မြိုင်း၊ ယင်း၊ လေး၊ နေပြာ၊ ရမြှုံး၊ ကင်း၊ သန်းတို့၏

၁။ သီလ နိဇ္ဈာသ

၄၁

အတွေတိကို ပယ်ဖျောက်ရန်အတွက်သာ ဝတ်ရုပါ၏။ အရက်ဟူသော ဟိဂိုရှင်ကိုဖျောက်ဆီးတတ်သော အကိုကြီးငယ်ကို ပုံးလျမ်းရန်အတွက်သာ ဝတ်ရုပါ၏' ဤသို့ဆင်ခြင်၍ သက်န်းကို သုံးဆောင်အပ်၏။ လူများကဲသို့ အလုအပ အတင့်အတယ်ဖြစ်စေရန် သက်န်းကို မဝတ်မရုပ်။

ရဟန်းသည် ဆွမ်းဘာဌာန် အစာအသာဟရကို သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့် ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်နိုင်ရာ၏။ "လူအများကဲ သို့ မြှုပ်တွေးဖျောပါးကစားရန် မစားပါ။ အားကစားသမားများကဲသို့ အား မာန်ယံခြင်းအတွက် မစားပါ။ နန်းတွင်းသုံးပြည့်တန်ဆာတိုကဲသို့ အကို ကြီးငယ်ပြည့်ရန်အတွက် စားခြင်းမဟုတ်ပါ။ ကျွမ်းသမား ကရွောသည် တိုကဲသို့ အရေအဆင်း လုပတော်တယ်ခြင်းရှာ မစားပါ။ ဤရှုပကာယ်၏ တည်ရှုမှုတာရုံ ပင်ပန်းခြင်းငြိမ်းရှု သာသနဘောက်ကို ရှိပြောက်ရှုသာ စားပါ သည်" ဤသို့စသည်ဖြင့်ဆင်ခြင်၍ ဆွမ်းသောအသာဟရကို သုံးဆောင်အပ်၏။

ရဟန်းသည် ကျောင်း၊ အိပ်ရာ၊ နေရာကို သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့် ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ နေထိုင်နိုင်ရာ၏။ "အအေး အပူကို ပယ်ဖျောက်ရန်အတွက်သာ နေထိုင်ပါ၏။ မှက်း ခြင်း၊ ယင်း၊ လေး၊ နေပြေး၊ ကင်း၊ သန်းတို့၏အတွေတိကို ပယ်ဖျောက်ရန်အတွက်သာ ဖို့ပေါ်နေထိုင်ပါသည်။ ဥတုဘားရန်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကိန်းအောင်းမွေးလျော်ခြင်း အတွက်သာ ဤကျောင်း အိပ်ရာ နေရာတို့တွင် နေထိုင်နိုင်ပါသည်" ဤသို့ ဆင်ခြင်၍ ကျောင်းကို ဖို့ပေါ်ရာ၏။

ရဟန်းသည် အေးဝါးပစ္စည်းကို သင့်လျော်သောအားဖြင့် ပညာ ဖြင့်ဆင်ခြင်၍ ဖို့ပေါ်သုံးဆောင်ရာ၏။ "ဝေဒနာပယ်ဖျောက်ရှုသာ၊ အနာ ကြော်လိုပြစ်သော ဆင်းရွှေမဖြစ်စေရှုသာ၊ အသက်၏အန္တရာယ်ကာကွယ်ရှု သာ ဤအေးပစ္စည်းတို့ကို ဖို့ပေါ်သုံးဆောင်ပါသည်" ဤသို့ဆင်ခြင်၍ အေး

ဝါးကို စားသုံးရာ၏။

ဤသို့ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၍ ပစ္စည်းလေးပါး သုံးဆောင်ခြင်း
လက္ခဏာရှိသောသီလသည် ပစ္စည်းကိုဖို့ပဲသောကြောင့် ပစ္စယာသုံးသိတဲ့
သီလ မည်၏။

သီလ၏ပြ

၁

ပါတီမောက္ခ သံဝရအစိုးသော သီလကြီးလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံခြင်း
ကိုပင် စတုပါရိသုံးဟုခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်၏။ သီလလေးပါးကို အသီးသီးဖွင့်
ဆိုပြီးနောက် ဤတွင် ထိသီလလေးပါးကို တစ်ဖန် ပူးပေါင်းတွဲဖက်ပြဆို
အပ်၏။

ပါတီမောက္ခ သံဝရသီလကို သွှေ့တရားဖြင့် ပြီးမြောက်ပြည့်စုံစေ
အပ်၏။ မူးမွှေကို ယုံကြည်သောအားဖြင့် အကြောင်းမဲ့ကောင်းစွာ အောက်
တည်၍ အသက်ကိုသော်လည်းနှင့်ကျက်တွယ်တာခြင်းမပြုမှု၍ ကောင်းစွာ
ပြီးမြောက်ပြည့်စုံစေအပ်၏။

ကိုကို အမည်ရှိသော ယစ်မာသည် သူ၏ဥကိုအောင့်ရှောက်သက္ကာ
သို့၊ စာမုရိမာည်သော သားကောင်သည် သူ၏အပြီးဆံကိုအောင့်ရှောက်သက္ကာ
သို့၊ မိဘတို့သည် တစ်ဦးတည်းသောသားကို အောင့်ရှောက်သက္ကာသို့၊ မျက်စီ
တစ်ဘက်သာရှိသုံးသည် ကျော်သောမျက်စီကို အောင့်ရှောက်သက္ကာသို့၊ ထို့
အတူ သီလအောင့်ရှောက်ကုန်ရာသည်။ မြတ်စွာဘုရားမိန့်ကြားတော်မှု၏။

“မြတ်သောမင်းကြီး မဟာသုမ္ပဒရာရေသည် ကမ်းကိုမလွန်သက္ကာ
သို့ ထိုအတူ ငါ၏တယည်တို့သည် ငါပညာတ်သောသိကွာပုံစံတို့ကို အသက်
သေအုံသောအကြောင်းကြောင့်လည်း မဂျာန့်ကြာပါ”

ပညာ၏ပင်ကြီးတစ်ပင်ရှိသော ပီမဝါဒ္ဓတောာအပ်ကြီး၌ ရဟန်း

၁။ သီလ နိဇ္ဈာသ

၄၃

တစ်ပါးကို ခိုးသားတို့သည် နွယ်ငန်းတို့ဖြင့် တုပ်နောင်၍ထားခဲ့ကြ၏။ ရဟန်းသည် ထိုနှယ်ငန်းတို့ကိုဖြတ်ပါက အပြစ်ဖြစ်မည်ကြောင့် ထားသည် အတိုင်းလျောင်းစက်လျက်ပင် ဝိဟသုနာဘွားပြီးနေ၏။ ခုနစ်ရက်မြောက် သောအခါ အနာဂတ်မိန့်ရောက်၍ ထိုအရပ်မှာပင် ကွယ်လွန်လေသည်။ ရဟန်းသည် မြှုက်သစ်ပင်ကို မဖျက်ဆီးရဟု မြတ်စွာသုရားပညာတ်ထားလေ သည်။

ထို့ပြင်လည်း သီဟိဋ္ဌကျော်းမှုရဟန်းတစ်ပါးကို သူနဲ့တို့ဖမ်းဆီ၍ ဆင်သမန္တယ်ဖြင့် ရုည်နောင်တုပ်ဖွဲ့ပြီးထားခဲ့၏။ ရဟန်းသည် တောမီး လျောင်၍လာသော်လည်း ရုည်ထားသောနွယ်ကိုမဖြတ်မှု၍ ဝိဟသုနာဘွား လျက်နေ၏။ ကိုယ်ကို ပီးလျောင်၍နှုက်သောအခါ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရီနိုဒ္ဓာန် ဝင်စံသွားလေ၏။

J

ဣန္ဒြုယသံဝရသီလကိုကား သတိဖြတ်ပြီးစေအပ်၏။ အကြောင်း ကား သတိစောင့်ရောက်နိုးအပ်သိမ်းဆည်း၍ မြွှာတာည်ပါလျင် မျက်စီအစ ရှိသော ဣန္ဒြုမှာ အဘိဇ္ဇာအစရှိသော အကုသိုလ်တရားတို့ မတိုးမဝင် အစဉ်မလိုက်နိုင်သောခြောင်းဖြစ်ဖြစ်၏။

“ရဟန်းတို့ အလျှောင်ပြောင်တောက်လျောင်သော တဲ့နက် သံပူ ဖြင့် မျက်စီကိုအွေ့ပြင်းက ကောင်းနိုင်သေး၏။ ရူပါရုတို့၌ ကိုလေသာ အစဉ် ပွားစေအောင် မိန့်မပယောကျုံးစာသည် ထင်ရှုးပြုသောအားဖြင့် နိမိတ် ပျော်ခြင်းသည် မကောင်း”ဟု ဟောတော်မှသည်။ အားဖြောအောင် အကုသိုလ်မြော်၍ အကုသိုလ်မဖြစ်ပွားရလေအောင် သတိဖြင့်တားမြစ်၍ ဣန္ဒြုယ သံဝရသီလကို ကောင်းစွာပြည့်စုစွဲရာ၏။

ဣန္ဒြုမရှိလျင် ပါတီမောက္ခ သံဝရသီလလည်း အရှည်းမစံ၊ အရုံး အတားမရှိသော ကောက်ပဲသီးနှံပင်တို့သည် ရည်ကြာဖာမတည်နိုင်သကဲ့သို့

လည်းကောင်း၊ ဟင်းလင်းဖြစ်နေသောအိမ်ကို နှီးသူတို့သွေးခဲ့သက္ကသို
လည်းကောင်း၊ အနိုးပရိုးသောအိမ်ကို နှီးရောတိုးထက်ဝန်းကျင်မှဝင်သက္ကသို
လည်းကောင်း၊ သတိတရားဖြစ်တားဆိုးခြင်းမရှိပါလျှင် ရာကစသော အကု
သိုလ်များထိုးဖောက်ဝင်ရောက်ပျက်ဆီးတာတိုးလေသည်။ အကယ်၍ မနိုင်
မန်းဖြစ်နဲ့ပါလျှင် အကုအညီပူးသုတေသန၏။

မကြာခိုက ရဟန်ပြုသော တိုးသောက်လေသည် ဆွမ်းခံကြော်ဗျားရာ
မိန်းမတစ်ယောက်ကိုမြင်၍ တပ်မက်ခြင်းရာကဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုအခါ ရဟန်း
သစ်သည် အရှင်အာန္တာ၏ထံတွင် အကုအညီတောင်းလေသည်။

“အရှင်ဘုရား ကျွန်ုပ်ကို ကာမ ရာဂါးတောက်လောင်နေပါ၏။
ကျွန်ုပ်စိတ်ကို ဖြောက်နေပါ၏။ အစဉ်သနားသဖြင့် ပြစ်းအေးကြောင်းတရား
ဟောကြားရှိ တောင်းပန်ပါသည်”

အရှင်အာန္တာက ဤသို့ကျည်းလေသည်။

“ငါရှင် တိုးသော အမှတ်ဟောက်ပြန်ခြင်းကြော် သင်၏စိတ်ကို ရာဂ^၁
မီးတောက်လောင်ခြင်းပြစ်၏။ ရာဂါးတ်ပြစ်ပေါ်ကြောင်းအာရုံးနှင့်တို့ကို ဖယ်
ပစ်ပြီး အသုသာသာဝနာကို ပွားပါ။ သခါရဟာရားတို့ကို သုစိမ်းအသွင် ရှုမြင်
ပါ။ ဒုက္ခဟု ရွှေ အတွေးဟုမရှုနှင့် အလွန်အာအကြေးသော မဟာရာက်ကို ပြိုးစေ
လော့ အဖန်ဖန် အလောင်မခံပါလေနှင့်”

သို့ပြင့် ရဟန်သော တိုးသောသည် ရာဂါးပျောက်ပယ်၍ဆွမ်းခံနိုင်
ခဲ့လေသည်။

လူဖြောသံဝရ သီလလုံးမှုတွင် အရှင်စိတ္တရာ့တွေ မထောင်မှာ စံပြု
လောက်လေသည်။

အရှင်စိတ္တရာ့တွေမထောင်သည် ကုရဏ္ဏကလိုသံကြေးပြုနေတော်များ။
ထိုလိုက်ကြေးပြု ပိုပသီ၊ သီမိအစုံသော ဘုရားရာနှင့်ဆုတို့၏တောထွက်ခန်း
ပန်းမျိုးဆေးရေးအရှင်များရှိ၏။

တစ်ရုံသာအခါ များစွာသောရဟန်းတို့သည် ကျောင်းစဉ်လှည့်
လည်ခြင်းဖြင့် လှည့်လည်၍လာကြရာ ပန်းချိုပ်များကိုတွေ့မြင်သောအခါ
မထောင်အား လျှောက်ကြားကြ၏။

“အရင်ဘူရား ရှုန်မြေဆေးရေးပန်းချိုကားများသည် နဲလုံးမွဲလျှော်
ဖွယ် တန်တံယ်ဆန်းကြယ်လှပါလေ၏”

ထိုအခါ မထောင်က ပြန်လည်မိန္ဒြကား၏။

“ငါသည် အနှစ်ခြောက်ဆယ်ကျော်ကာလပတ်လုံး ဤလိုက်၌
ဖော်သည်။ သို့ရာတွင် ပန်းချိုအေးရေးရုပ်ပိုကားများကို ရှိ—မရှိ မသိနဲပါ။
ယခုမှ မျက်စိကောင်းကြသော ငါရင်တို့ကို အမြိုပြု၍ သိရပါ၏”

ထိုဗောဓိကြိုးသည် ဤမြှေ့ကြားပြန်စွာဖော်လည်း မျက်စိဖွဲ့
၍ လိုက်ကြီးကို မကြည့်စွာ၊ လိုက်ပေါ်ကိုဝတ် ဂန်ကြောပင်ကြီးတစ်ပင်ရှိ
သည်။ မထောင်ကြိုးသည် ထိုအပင်ကိုလည်း တစ်ခါမျှမော်၍မကြည့်ဖူး
နှစ်စဉ် မပြတ် မြေပေါ်ကျသောဝတ်မှန်တို့ကို မြင်မှသာလျှင် ဂန်ကြောပင်ကြီး
ပွဲနှုန်းသည်အဖြစ်ကို သိရေးသည်။

တစ်နှစ်တွင် ဘုရင်မင်းမြတ်သည် မထောင်ကြိုး၏သီလသမာဓိ
ရတန်ပြည့်စုကြောင်းကြားသိ၍ ရှိနိုးပွဲစိုးလိုသောကြာ့တွင် လွှဲလွှဲတ်၍ပင်၏။
မထောင်ကြိုးကား ကြွေမလာ၊ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်ပင်သော်လည်း ကြွေမလာ
သဖြင့် တို့ဘွဲ့၌တို့ဘွဲ့သားသမီးရှိကုန်သော မိန့်မတို့၏ သားမြတ်ကို ရင်လွှမ်း
အဝတ်ဖြင့်ရှုံးပတ်စေ၍ မင်း၏တံသိပိုးဝတ်စေ၏။

မထောင်ကြိုးကြွေမလာသမျှကာလပတ်လုံး ကလေးများနှစ်ခွင့်မရ
စေရဟု အမြန်ထုတ်ပြန်၏။

မထောင်ကြိုးသည် ဘုံယ်တို့ကိုသနားသဖြင့် ဘုရင်နှုံးတော်သို့
ကြွေသွား၏။ ဘုရင်မင်းမြတ်သည် အလွန်အာရာဝမ်းသာစွာဖြင့် မထောင်ကြိုး
နှင့်တာကွ ရဟန်းများကိုပါပင့်စိုး၍ ဆွမ်းလုပ်ကျွေး၏၊ မင်း၊ မိဖုရား၊

၄၆

ဝိသုဒ္ဓါမဂ်

မူးမတ်စသည်တိသည် အလွန်ရှိသေစာဖြင့် မထောက်ကြီးအား ရှိနိုင်၏။
ရှိနိုင်လေတိုင်း မထောက်ကြီးက ဆုပေး၏။

“သုခို ယောတု မဟာရာမင်းကြီး ချမ်းသာပါစေ”

ထိအခါ ရဟန်းတို့က ဆိုကြသည်

“အသိပါနည်း၊ အရှင်ဘုရားသည် မင်းကြီးကရှိနိုင်သော်လည်း
ကောင်း၊ မိဖရားကြီးက ရှိနိုင်သော်လည်းကောင်း၊ သုခို ယောတု မဟာရာမ
ဟုသာ ဆိုဘို၏”

“ငါရှင်တို့ ငါသည် မင်းဟူ၍လည်းကောင်း၊ မိဖရားဟူ၍လည်း
ကောင်း မြဲခြား၍မသိပါ” ဟု မထောက်ကြီးက ပြန်ကြားလေသည်။

မိမိအကျိုးစီးပွားကို လိုလားတောင့်တကုန်သာ အမျိုးသားတို့
သည် တောဝယ်ကျက်စားပျော်ပါးသာ များက်ကဲသို့လည်းကောင်း၊
ကြောက်ခြင်းပြင်းစွာ တုန်လှပ်စွာနေလေ့ရှိသာ သမင်ကဲသို့လည်းကောင်း၊
မိဘအွေမျိုးအား ကိုးရာမဲ့ဖြစ်၍ ကြောက်လန့်တုန်လှပ်စွာ ကလေးသူငယ်
ကဲသို့လည်းကောင်း၊ ကလိန်းကလက်ငဲ့ကြောက်ကြည့်မြှေးလျှပ်ပေါ်လော်လို့
ခြင်းမဖြစ်စေရာ၊ လူဗြို့ယ သံဝရ သီလလုံးခြားဘို့သော အဆိပ်ရှိသာအနာပင်
ပျောက်ကောင်း၏။

မှနိုးမကြီးတစ်ယောက်သည် သားသမီးနှစ်ယောက်နှင့်အတူနေ
၏။ တစ်ယောက်မှာသားဖြစ်၍ တစ်ယောက်မှာ သမီးဖြစ်၏။ သားနှင့်သမီး
သည် အမေကြီး၏သွန်သင်မှုကြောင့် အသီးသီးရဟန်းပြုသွားကြ၏။ အမေ
ကြီးသည် သမီးနှင့်အတူ ဘီကျားမကျောင်းသို့ လိုက်နေ၏။

တစ်ရုံသောအခါ အမေကြီးမှာ အဆိပ်ရှိသာ အသားမှာနာ
ပါက်၍ သမီးဘီကျားနှစ်မား ပြောပြ၏။

“အရှင်မ သင်၏မောင်တော် မဟာမိတ္ထုမထောရ်စံသွား၍ ငါ၏
မချမ်းမသာဖြစ်ကြောင်းပြောကြားပြီး ဆေးကိုဆောင်ယူခဲ့ပါ”

၁။ သီလ နိဒ္ဓသ

၄၇

ဘိက္ခရီမသည် မထောင်းကြိုးတံသူဗျာ၍ အပဲကြောင်းကိုလျှောက်၏။ ထိုအခါ မထောင်းကြိုးက “ငါဆေးမကုတ်တဲ့ပါ၊ ဆေးနည်းကိုကား သင့်အား ပြောကြွှေးလိုက်ပါမည်” ဟုလို၍ နည်းကိုယ်း၏။ သူ၏ဆေးနည်းမှာ သွားပြုခြင်းပတ်ဖြစ်၏။

“ငါသည် ရုပ်မြှုပ်သောအခါမှစ၍ တပ်မက်သောနိတ်ဖြင့် ကျိုးယသံဝရသီလကိုယ်ပြီး မိန့်မတို့၏အဆင်းကို အကြည့်စွုးပါ၊ ဤသွားကေားကြောင့် ငါမယ်တော် ချမ်းသာပါ။”

ဘိက္ခရီမသည် ဤသွားကိုလို၍ ယယ်တော်အား နိုပ်နယ်ပေး၏။ ယယ်တော်၏အနာသည် ထိုကဏ္ဍပင်လျှင် ရေမြှုပ်ဆိုင်ကဲသို့ ကြော်ပျောက်လေ၏။

၃

အာခိပါရိသုဒ္ဓသီလကိုကား ဝိရိယူဖြန့်ပြီးမြောက်ပြည့်စုံစေအပ်၏။ အပဲကြောင်းကား ကောင်းစွာအားထုတ်အပ်သော ဝိရိယုရိသောရဟန်းသည်သာ မှားယွင်းသောအသက်မွေးမှုမြို့စွာမိုးကိုပယ်ဖြင့်ဖြစ်၏။ မလျောက်ပတ်သောရာမြို့ဖြင့်ကိုပယ်ရန် အပြစ်ကောင်းသောဝိရိယူဖြင့် သင့်လျှော့စွာရာမြို့ရလေသည်။ ရဟန်းကောင်းရဟန်းမြှုတ်တို့သည် စင်ကြယ်ပြင်းရှိမှ ရှိပါမည်လားဟု ယုံမှားရသောအောက်အားရှာရိပြောကြသည်။ ဤသီလနှင့်ပတ်သက်၍ အရှင်သာရိပုဂ္ဂရာ၏စံနှမူနာ လိုက်နာသင့်၏။

တစ်ရုံသောအခါ အရှင်သာရိပုဂ္ဂရာရာသည် အရှင်မဟာဓာတ္ထလာန်နှင့်အတူ တော့အပ်တစ်ရုံမှာဖော်၏။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုဂ္ဂရာရာသောကျော်ပြောကြသည်။ အလုန်စင်းကျော်၏။

အရှင်မဟာဓာတ္ထလာန်သည် ဉာဏ်ရှုမှုအခါ အရှင်သာရိပုဂ္ဂရာရာ

အထဲသို့သွားလေရာ လျှောင်းလျက်နေသည်ကိုမြင်၍ “ရှုံးအခါက ဤကဲ
သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်အေးဝါးဖြင့် ချမ်းသာပူးပါသနည်း” ဟုမေးလေ၏။

“လူတောင်တွင်နေစဉ်တုန်းက ငါ၏မယ်တော်သည် ထောဟတ်
ပျားသကာတို့နှင့်ရောနောသော ရေဂွတ်နှီးယနာထမင်းကိုပေး၏။ ထို
ထမင်းဖြင့် ငါအား ချမ်းသာပူး၏” ဟုဆို၏။

“သို့ဖြစ်လျှင် သင်နှင့်ငါ၏ဘုန်းကံရှိလျှင် နက်ဖြန်ကာ ဤကဲသို့
သောနှီးယနာထမင်းမျိုး ရကောင်းရမည်” ဟု အရှင်မောဂ္ဂလာန် ပြန်ကြား
၏။

ထိုမထောင်ကြီးနှစ်ဦးတို့အရှင်းချမ်းပြောဆိုသောစကားကို စတို့
သစ်ပင်စောင့်နတ်သားတစ်ဦးကြား၍ နက်ဖြန် အရှင်နှစ်ပါး နှီးယနာဆွမ်း
ရစေရန် အရှင်သာရိပုံတ္ထရာ၏အလုပ်အကျွေးဒါယကာအိမ်သို့သွားကာ
တိုက်တွန်းထားလေသည်။

နောက်တစ်နေ့မှနောက် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် ဆွမ်းခံဝင်လာ
သောအခါ ထိုသွားတို့သည် မထောင်ကို ခနိုင်းကြုံဆို၍ သပိတ်ကိုယူပြီးလျှင်
ယနာနှီးဆွမ်းကို သပိတ်အပြည့် လှုပါန်းကြ၏။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်သည် သပိတ်ကိုယူဆောင်သွားပြီး အရှင်
သာရိပုံတ္ထရာအား ကပ်၏။ အရှင်သည် အလွန်နှစ်လိုဖွယ်ရှိသော နှီးယနာ
ဆွမ်းတို့ကိုမြင်၍ ဆင်ခြင်၏။ ဤဆွမ်းများဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းအကြောင်း
ရင်းကိုမြင်၍ “ငါရှင်မောဂ္ဂလာန် ဤဆွမ်းသည်သုံးဆောင်ခြင်းတဲ့ မထိုက်”
ဟုဆိုလေသည်။

အရှင်မောဂ္ဂလာန်လည်း ငါကဲသို့ယူဆောင်လာသောဆွမ်းကို
ငြင်းပယ်ရမည်လောဟု စိတ်ပျောဖြစ်မှု၍ တစ်ခုန်းတည်းသောစကားဖြင့်ပင်
သပိတ်နားခမ်းကိုကိုင်၍ သင့်လျော်သောအပြည့်မှာက်သွန်ပစ်လိုက်လေ
သည်။ နှီးယနာဆွမ်း မြှုပြုးပေါ်သို့ရောက်သည်နှင့်ဟာသံပြိုင်နောက် အရှင်၏

၁။ သီလ နိဇ္ဈာသ

၄၉

လေမာရောကါသည် ဓမ္မဘာဂုဏ်ပြုမ်းလေ၏။

ထိအခါမှစ၍ ငွေ နှစ်တိုကာလပတ်လုံး ထိုလေမာရောကါသည် တစ်ဖန်မဖြစ်လေတော့၊ ထိုမောက် အရှင်မောဂ္ဂလာန်ကို ဤသို့ပြောပြ၏။ “ငါရှင်မောဂ္ဂလာန် ဝစ်ဝည်တ်ကိုအမိပြုဖြစ်ပေါ်သော နှီးယာဆွမ်းကို အုမ်အခွဲတို့သည် အပြင်သို့ထွက်၍ သာလောင်လျသောကြောင့် အစာရှာ၍ ထွက်စေကာမူ သုံးဆောင်ခြင်းရှာ မသင့်လျော်ပါ။”

၄

ပစ္စယ သနိသိတ် သီလကိုကား ပညာဖြင့်ပြီးမြောက်စေအပ်၏။ အကြောင်းကား ပညာသိသောသူသည်သာလျှင် ပစ္စည်းလေးပါးတို့၌ အကျိုး အပြစ်ကို သိမြောင်နိုင်စွမ်း၏။ ပညာမရှိသူမှာ မသိနိုင်။ ထိုကြောင့် တရား သဖြင့် ညီညွတ်သော ကိုယ်အကျင့် နှုတ်အကျင့်ဖြင့် ရအပ်သောပစ္စည်းတို့ ကို ဆိုအပ်ပြီးသောဆင်ခြင်းပုံအစီအရင်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍သုံးဆောင်ခြင်း အား ဖြင့် ထိပစ္စယ သနိသိတ်သီလကို ပြုပြည့်စုံစေအပ်၏။

ပစ္စည်းလေးပါးကိုသုံးဆောင်ခြင်းမှာ နိုးရှုံးသုံးဆောင်ခြင်း၊ ကြွေး ယူ၍သုံးဆောင်ခြင်း၊ အမွှဲးဖြစ်၍သုံးဆောင်ခြင်းနှင့် ဥစ္စာရှင်ဖြစ်၍သုံး ဆောင်ခြင်းဟု၍ လေးပါးအပြားရှိ၏။

သီလမရှိသော ဒုသီလရဟန်း၏သုံးဆောင်ခြင်းသည် မသုံး ဆောင်ထိက်ဘဲသုံးဆောင်ခြင်းကြောင့် နိုး၍ သုံးဆောင်ခြင်း ထောက်ပို ဆောကမည်၏။

သီလရှိသောရဟန်းပင်ဖြစ်သော်လည်း ပညာဖြင့်မဆင်ခြင်မျှ၍ သုံးဆောင်ခြင်းသည် ကြွေးမြို့ယူ၍သုံးဆောင်ခြင်း လူကေပစိနာဘကမည်၏။

သေကျူးမှုလိုလ်ရန်စုံသောက်တို့၏ ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းသည် အမွှဲပစ္စည်းကိုသုံးဆောင်သည်နှင့်တူသောကြောင့် ဒါယွပ်ပိနာဘကမည်

၏။ အကြောင်းမှာ သူတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏သာသမီးတို့ဖြစ်ကျိုး၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သုံးဆောင်ခြင်းသည် ဥစ္စရှင်၏သုံးဆောင်ခြင်းဖျော်ဖြစ်၍ သာမီးပစ္စာကဗျာမည်၏။ သူတို့သည်ကား တရာ့ဘ၏ကျော်ကျွန်အဖြစ်ကို လွန်မြောက်သောကြောင့် သစ်ခြင်းပွဲ၍ ပစ္စ်းလေးပါးကို သုံးဆောင်ကျိုး၏။

ဤသီလကို ပြည့်စုံဆောင် ပြည့်ကျွန်ရှုပြီ မဟာသံယရရှိတ၏ တုတော် သာမဏေ၏ဝွေးကို ထုတ်ခိုအပ်၏။ ထိုသာမဏေသည်ကား ကောင်းစွာပညာပြင်ဆင်ခြင်းသုံးဆောင်၏။ ထိုအကြောင်းကို သူကိုယ်တိုင် ဤသုံးခိုလေသည်။

အလွန်အေးမြေသာ သလေးဆွမ်းကိုစာသုံးနေစဉ် ငါကိုယ်းရှိဖြစ်သော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာက “အို၊ မောင်ရှင်သာမဏေ၊ သင်သည် မဆင်မခြင်မဆောင်စည်းမှု၍ လျှောက်မလောင်မကျွမ်းမောင့်” ဟု မိန့်ဆိုတော်မှု၏။

ထိုအခါ ငါသည် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏စကားကိုကြား၍ ထိတ်လန့်ခြင်း သံဝင်ကို ရ၏။ တစ်နှစ်ရာတာည်း၌ ထိုင်နေ၍ အရဟာတ္ထိုလ်သို့ ရောက်၏။

ထို ငါသည် ၁၅ ရက်မြောက်သောနွေဦးတွင် တက်ထွန်းသော လပြည့်ဝန်းကျွေးသုံး ပြည့်စုံသောအကြိုး၍ အလုံးစုံသောအာသဝေတရားတို့ ကျိုး၏။ ယခုအခါ၌ တစ်ဖန်ဘဝ်သုံး၌ ပြစ်ခြင်းမရှိတော်ပြီ။

ထိုကြောင့် ဆင်းခဲ့ဆပါင်း၏ကျွန်ရှုပြစ်သော အရဟာတ္ထိုလ်သို့ လိုချင်တော်တသောအမျိုးသားတို့လည်း သင့်လျှော်သောအားပြင်ဆင်ခြင်း၍ ပစ္စ်းလေးပါးကို ဖိုပ်သုံးဆောင်ကြရာ၏။

ပဋိကသီလ

သီလင်းမျိုးစိုးသာ ငါးပါးစုံသီလကို ပဋိကသီလဟော၏။

၁။ သီလ နိဇ္ဈာသ

၅၁

ထုတေသနတိကား အောက်ပါအတိုင်းပင်တည်း။

၁။ ဝနိယဉ်ပါဝိရှုံး - အရေအတွက် အပိုင်းအခြားရှိသော စ်ကြယ်သောသီလပြစ်၏။ ရှင်သာမဏေတိ၏သီလသည် အရေအတွက် အပိုင်းအခြားရှိသော ပရိယဉ်ပါဝိရှုံးသီလမည်၏။

၂။ အဝနိယဉ်ပါဝိရှုံး - အပိုင်းအခြားမရှိ စ်ကြယ်သောသီလပြစ်၏။ ရဟန်းတိ၏သီလသည် အရေအတွက် အပိုင်းအခြား မရှိသော အပရိယဉ်ပါဝိရှုံး သီလမည်၏။

၃။ ဝနိယဉ်ပါဝိရှုံး - အပြည့်အစုစုတ်ကြယ်သောသီလပြစ်၏။ သီလပါရမိအတွက် အသက်ကိုစွန်းသော ပုထဇွဲသူတော်ကောင်းတိ၏ သီလသည် အပြည့်အစုစုတ်ကြယ်သော ပရိယဉ်ပါဝိရှုံး သီလမည်၏။

၄။ အပရာမဏွေပါဝိရှုံး - ဒီဇိုင်းသီလသာတရားတို့ မသုံးသပ် အပ်သဖြင့် စ်ကြယ်သောသီလပြစ်၏။ သေကျွေးမှုလ်ခုနစ်ယောက်တိ၏ သီလသည် ဒီဇိုင်းသီလသာတို့မသုံးသပ်အပ်သဖြင့် စ်ကြယ်သော အပရာ မျှ ပါဝိရှုံးသီလမည်၏။

၅။ ဝနိဝယ်ပါဝိရှုံး - ကိုလေသာတို့အေးပြုမြှင့်ခြင်းကြောင့် စ်ကြယ်မြင်ရှိသော သီလပြစ်၏။ ဘုရား၊ ရဟန်း၊ ပရွေကုမ္ပါတိ၏ သီလသည် ကိုလေသာတို့အေးပြုမြှင့်ကြောင့် ပဋိပသုဒ္ဓာ ပါဝိရှုံး သီလ မည်၏။

မြတ်သောကိုယ်အကိုဟုသာဆောင်းကြောင့် ဥစ္စာကိုစွန်းရာ ၏။ အသက်ကိုစွန်းရောက်လိုသူသည် ကိုယ်အကိုဟုစွန်းရာ၏။ သူတော် ကောင်းတိ၏တရားကို အစဉ်အောက်မှုသောသုသည်ကား ဥစ္စာ၊ ကိုယ် အကို၊ အသက် အလုံးစိုက် စွန်းရာ၏။

ပုထဇွဲသူတော်ကောင်းတိ၏သီလသည် ကောင်းမွန်စ်ကြယ်စွာ သွေးအပ်သောပရွေမြားကုသိုလ်မည်းကောင်း၊ ကောင်းမွန်စ်ကြယ်စွာ ကျင်

၁၂

ဒိသန္တိမ်

အပ်သာဇွဲကဲသို့လည်းကောင်း၊ အဂျိန်စင်ကြယ်သာကြောင့် မိတ်ဖြစ်ကာမျှဖြင့်လည်း အညွစ်အကြေးကင်း၍ အရဟတ္ထိလိုက်ခဲ့သာကြောင်း ဖြစ်၏။

မဟာသံယရှိတဗ္ဗထထန်ကြီးသည် ဝါတော်ခြားက်ဆယ်ကျော်သောအခါ သာရာလျှော်စောင်းတွင် လျှောင်းလျှောက်နေ၏။ ထိုအခါ ရဟန်သံယာများက လောက္တာရာတရားကို မေးလျှောက်ကြရာ မထောင်ကြီးက “ငါအေး လောက္တာရာတရားမရှိ” ဟု မိန့်ဆို၏။

ထိုအခါ မထောင်ကြီး၏အလုပ်အဇူးဖြစ်သာ ရဟန်းငယ်များက “အရှင်ဘုရား ပစိနိဗ္ဗာန်စံတော်မှုသည်ဟု ထက်ဝန်းကျင် ၁၂ ယူစောတိုင်အောင်သောအရုပ်မှ လူတို့စည်းဝေးကြပါကုန်၏။ အရှင်၏ပုထိဇ္ဇာ အဖြစ်ဖြင့် စုတေသနလွန်ခြင်းကြောင့် လူအများနှလုံးမသာဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်” ဟု လျှောက်ကြလေ၏။

“ငါရှင်တို့ ငါကား မေတ္တာယျမြှုတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်အံ့ဟူ၍ ဂိပသာနာတရားကို အားမထုတ်ဘဲနေ၏။ ထိုသို့ဖြစ်ပါမှုကား ငါကိုတူ၍ အခွင့်ပေးကြကုန်လေး” ဟုဆို၏။

ရဟန်းငယ်တို့သည် မထောင်ကြီးကိုတူ၍ အပြင်သို့ထွက်ပေးကြ၏။ မထောင်ကြီးသည် ထိုရဟန်းတို့ ထွက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်ပင် အရဟတ္ထိလိုက်သို့ရောက်၍ လက်ဖျောက်တီးကာ အမှတ်ပေးလိုက်၏။

သံယာအပါင်း စည်းဝေးရောက်လာကြပြီ “အရှင်ဘုရား . . ဤသို့ သေခါနိုးကာလျှို့ တစ်ခဏာချင်းလောက္တာရာတရားကိုဖြစ်သောည်မှာ အံ့သြေစရာ ပြနိုင်ခဲ့သောအရာကို ပြုပါပေ၏” ဟု လျှောက်ကြ၏။

“ငါရှင်တို့ ငါသည်ကား ရဟန်းပြုသောအခါကာလမှစ၍ သတိမထောက်ဖြင့်မဟိုးမခြားမျှ၍ပြီသောအရာကို မမြင်ဖူးပါ” ဟု မိန့်ဆိုလေ၏။

ဤသို့လျှင် သီလစင်ကြယ်လေက စိတ်ဖြစ်ကာမျှဖြင့် ကိုလေ
သာ အညစ်အကြေးကင်း၍ အရဟာတ္ထိလ်၏ အပကြောင်း ဖြစ်လေသည်။
သေကျွုံးမျိုးလ်တို့သည် သီလကို ဒီဇိအစွမ်းဖြင့်မသုဆေပါကြာ။ ပုထု
ဦးပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား သီလကို ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့် မသုံးသပ်အပ်။ ရာဂ၏
အစွမ်းဖြင့်မသုံးသပ်မှ စင်ကြယ်သောသီလဖြစ်မည်။

မထောက်းတစ်ပါးသည် ပြင်းထန်ခွာရောကါနိုင်စက်သည်ဖြစ်၍
အစာအဟာရကို မိမိလက်ဖြင့်ယူ၍သုံးဆောင်ရန် မတတ်နိုင်။ မိမိ၏ကျင်
ကြီးကျင်ငယ်တို့ဖြင့် လိမ်းကျွေလျက် လူးလိမ့်နေ၏။ တစ်ပါးသာရဟန်း
ငယ် တွေမြင်၍ “ဒီဝိတိကြိုနှင့်ပို့သော သိဒ္ဓရတို့သည်ကား ဆင်းရွှေ”
ဟုဆို၏။

ထိအခါ မထောက်းက “ငါရှင်၊ ငါအခုအခါသေလျှင် နတ်စည်း
မိမိကို မူချေရမည်။ ဤအတွက် လုံးဝယ့်မှု့မှု့ခြင်းမရှိပါ။ ဤသီလကိုယူကို၍
ရသောစည်းမိမိသည်ကား သိကွာကိုချု၍ရသော လူအဖြစ်နှင့်တူသည်”ဟု
ဆို၍ သီလနှင့်တကွ သေအုံဟု ထိအရိပ်ပင်လျောင်းလျက် ထိရာဂကို
သုံးသပ်ဆင်ခြင်သည်ရှိသော အရဟာတ္ထိလ်သို့ရောက်သွားလေ၏။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်တို့ကား ပဋိကသီလ ပထမငါးပါးနတ်ဖြစ်
ကုန်၏။ ထိမှတစ်ပါး ခုတိယပဋိကသီလငါးပါးနရှိသေးသည်။

၁။ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ပယ်ခြင်း ပဟာနသီလ။

၂။ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြော်ခြားခြင်း စေရမဏီသီလ။

၃။ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြော်ခြားငြောင်း စေတနာသီလ။

၄။ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ စောင့်စည်းပိတ်ဆိုခြင်း သံဝရသီလ။

၅။ သူ့အသက်သတ်ခြင်းကို မလွန်ကျွေးမြောင်း အဝိတိကြော်
သီလ။

သူ့သွားကို နိုယ်ခြင်းစသည်တို့လည်း ဤအတွင်းပါး ငါးပါးန

အသီးသီးရှိကုန်၏။

သီလ အဟည်း အဖြူ။

သက္ကတေသ - သက္ကတေသဟုသည် သီလ၏ဉာဏ်နှင့်ကြောင်း
ပြစ်၏။ ကျိုးပြတ်ခြင်းအစရိတေသအဖြစ်သည် သီလ၏ဉာဏ်နှင့်ကြောင်း
မည်၏။ ထိသီလ၏ကျိုးခြင်း၊ ပြတ်ခြင်း အစရိတေသည်တိုကား လာဘုံလာဘာ
အဖြူအရုံ၊ အဆွဲအလို့၊ အသက်စသည် အကြောင်းရှိသော ပျက်ခြင်းကို
မေတ္တန်ယ်ရန်ပါးနှင့်ယျော်ခြင်းဖြင့် ရေ့တွက်အပ်၏။

မေတ္တန်သည် မေတ္တန်ကြီးမေတ္တန်ယ်ဟုပါးရှိသည်။ စပ်
ယုက်ခြင်းသည် မေတ္တန်ကြီးမည်၏။ မေတ္တန်ယ်ကား စပ်ယုက်ခြင်းမရှိ။
သို့ရာတွင် သာယာ၏။ သာယာခြင်းကို မေတ္တန်ယ်ဟော၏။ ယင်းသည်
လည်း သီလ၏ကျိုးခြင်း၊ ပေါက်ခြင်း၊ ကျားခြင်း၊ ပြောက်ခြင်းပြစ်၏။
မင်္ဂလာယ်သောအကျင့်ပြစ်၏။

၁။ မိန့်မ၏လိမ့်ကျွော်သပ်ခြင်း၊ ဆုတ်နပ်လေးခြင်း၊ ရေနှိမ်း
ခြင်း စသည်ကို သာယာ၏။

၂။ မိန့်မနှင့် မိမိရုပ်ခြင်း၊ ကိုယ်လက်ထိပါးကစားခြင်း၊ ပြက်
ရုပ်ချောင်မြှုပ်ခြင်း အပြောအဆိုတို့ကို သာယာ၏။

၃။ မျက်စီစုံင်းဆုံး၍ ကြည့်ခြင်း၊ မိန့်မိန့်ရှုံးနိုင်၍ ကြည့်ခြင်း၊
တောင်းကြည့်ခြင်းတို့ကို သာယာ၏။

၄။ မိန့်မ၏အသက်ရှိ နားထောင်ခြင်း၊ ရယ်မာ တေးဆိုင့်ကြွေး
ခြင်း စသောမိန့်မအသုပ္ပါးစုံကို နားထောင်သာယာ၏။

၅။ ရှုံးအခါက မိန့်မနှင့်ရယ်ဖွံ့ဗြား၊ ပြောဖွံ့ဗြား၊ ကစားဖွံ့ဗြားသည်ကို
မိတ်ကျော်သာယာ၏။

၆။ ကာမရာတ်ငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော မောင်နှုန်းကြည့်၍ အားကျု

၁။ သီလ နိဇ္ဈာသ

၁၁

သာယာ၏။

၇။ ဤသီလအကျင့်ဖြင့် ရှာင်ဘဝတွင် နတ်ပြဟာဖြစ်စေရန်
တောင့်တသာယာ၏။

ဤသည်တိကား မေတ္တန်ငယ်ခန်းပါးတိတည်း။ ဤမေတ္တန်ငယ်
အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းကြောင့်လည်း သီလည်စွမ်း၏။ သံကိုလေသဖြစ်၏။

ဝေါဒါန-ဝေါဒါနဟူသည် သီလပြုစွင်ခြင်းပင်တည်း။ တစ်
နည်း၊ သံကိုလေသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည် ဝေါဒါနဖြစ်၏။ ဝေါဒါနသည်
သီလပူက်စီးခြင်း၏အပြစ်ကိုဖြင့်ခြင်းပြင့်လည်းကောင်း၊ သီလပြည့်ခြင်း
၏အကျိုးကိုဖြင့်ခြင့်ပြင့်လည်းကောင်း ဤပြုပါးသာအကြောင်းတို့ ကြောင့်
ပြည့်၏။

သီလပူက်စီးခြင်း၏အပြစ်ပါးပါးရှိ၏။ ယင်းငါးပါးမှာ သီလ
ပူက်သုသာည် မူလော့ခြင်းကြောင့် စည်းမြိမ်ပူက်၏။ မကောင်းသတင်းဖြစ်
၏။ ရှုံးကပ်ရာပရိယတို့ ပူက်နာယ်ရှိ၏။ သေသာအစီ အကုသိုလ်
ကံစော့ မကောင်းနိမ့်တ်ထင်သာကြောင့် မကြည်မလင်သေရှိ၏။ သာ
ပြီအပါယ်သို့လားရှိ၏။ ဤသို့လျှင် သီလပူက်စီးခြင်း၏အပြစ်ကို ဖြင့်ခြင်း
ပြင့်လည်း သီလပြုစွင်၏။

တစ်နည်း:- သီလပူက်သူကို သီလမရှိခြင်းကြောင့် နတ်လူတို့
မဖြတ်နို့၊ စက်ဆုပ်ဖြစ်သာကြောင့် သီတင်းသုံးဖော်တို့ မဆက်ဆံလို့
ခုသံလေအပြစ်ကို ကဲရဲ့သကြားလျှင် သီလပူက်သူ စိတ်ဆင်းရှိ၏။ သီလ
အကျင့်ရှိမှုများသကြားလျှင် ကောင်းမှုပြုစိတ်လေဟု စိတ်ပုပန်၏။ သီလမရှိ
သာကြောင့် ပိုက်ဆံလျှော်ပုဆိုးကဲသို့ အရှပ်ဆိုး၏။ ရုဏ်အဆင်း ကိုယ်
အဆင်းမလှ၊ အတုလိုက်၍ရှုံးကပ်သူကို အပါယ်သုက္ခာကြာရှည်စွာဖော်
ကြောင့် အတွေ့ဆုံး၏။ ပစ္စည်းလူသူကို အကျိုးနည်းစေရကား အပိုးမတန်း
နှစ်ရှည်စွာလောင်ထားသာ မစွင်တွင်းကဲသို့ သုတေသင်ရှိစက်၏။ လူ

မသုံးသော မသာထင်းတုံးနှင့်တူ၏။ သီလပျက်သူသည် လူစည်းစိမ့်၊ ရဟန်းစည်းစိမ့် နှစ်စုလုံး ဆုံးရှုံး၏။ မြည်းသည် နွားအုပ်နောက်လိုက်သော် လည်း နွားမဟုတ်သကဲ့သို့ သီလပျက်သူသည် ရဟန်းဟုဝန်စီးသော်လည်း ရဟန်း မဟုတ်။ လူမြင်တိုင်းကို ရှုံးသုထင်၍ အမြတ်တ်လန့်နေ၏။ အဖော် မပြုတိုက်သော လူများကောင်နှင့်တူ၏။ ရနောက်လည်း သူသာမီးခဲကို ပုဂ္ဂိုးမပူဇော်သကဲ့သို့ စာတတ်သော်လည်း သီလပျက်သူကို သီတင်းသုံး ဖော်တို့ မပူဇော်ကြ။ သီလပျက်လျှင် တရားအတူးမရ။ ဒုန်းစဏ္ဍား၏သား သည် မင်းစည်းစိမ့်ကို စိတ်မကူးသကဲ့သို့ သီလပျက်သူသည် သူတော် ကောင်းတရားကို စိတ်မကူး။ ငါရွှေ့သာ၏ဟုထင်းသော်လည်း အရှိကွဲဖွော ပမသုတ်ဖြင့် ဒုက္ခရောက်လျှက်သာရှိ၏။

“ရဟန်းတို့ တဟုန်းဟုန်းတောာက်လောင်သောမီးပုံကြီး (အရှိခန္ဓါ) ကိုမြင်ကြသလော”

“အရှင်ဘုရား မြင်ကြပါ၏”

“ဒီပုံကြီးကိုပျော်ကြ၍အိပ်နောင်း၊ သတို့သမီးကညာကိုပျော်ကြ၍ အိပ်နောင်း၊ နှစ်မျိုးတို့တွင် အဘယ်အရာကမြတ်ပါသနည်း”

“အရှင်ဘုရား၊ သတို့သမီးကညာကိုပျော်ကြ၍အိပ်နောင်းက မြတ်ပါသည်။ မီးပုံကြီးကို ပျော်ကြ၍အိပ်နောင်းက မမြတ်ပါ”

“ရဟန်းတို့ ယုတ်မာသောသတ္တာရှိသော၊ မစင်မကြယ်စက်ဆုပ် ဖွယ်သောအကျင့်ရှိသော၊ ပုံးလွှမ်းလျှို့ရှက်အပ်သော မကောင်းမှုရှိသော၊ ရဟန်း၊ သူတော်၊ သူမြတ်မဟုတ်ဘဲလျှက် ရဟန်းမြတ်ဟူ၍ဝန်စီးသော၊ မမြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်ပါလျှက် မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်သည်ဟုဝန်စီးသော၊ အတွင်း၌ကိုလေသာဖုန်းတို့ဖြင့် စိစွဲတ်သော၊ ပိုးကျေသာရေ၏သမ္ပာ စက်အုပ်ဖျော်ရှိသော ထို့သော်လူရဟန်းအား မီးပုံကြီးကိုပျော်ကြ၍အိပ်နောင်းသည်သာလျှင်မြတ်၏။ မီးပုံကြီးကိုပျော်ကြ၍အိပ်ခြင်းကြောင့် သေခြင်း

၁။ သီလ နိဇ္ဈာသ

၅၇

သို့သော်လည်းကောင်း၊ သေလုန်းပါး ခုက္ခာကြီးသို့သော်လည်းကောင်း
ရောက်ရာ၏။ သို့ရာတွင် သေသည်၏အခြားမျှ၌ ငရဲ့နို့မရောက်လေရာ”

မြတ်စွာဘုရားသည် တိမ္ထတာဝါး သုတေသနများဖြင့်လည်း ခုသံးလ
ရဟန်းများကို ဆုံးမတော်မှု၏။

“ရဟန်းတို့ အားကောင်းသောယောကျားသည် နိုင်ကြေးသော
သားမြို့ကြီးဖြင့် မြင်းခေါင်းနှစ်ပက်ကို ရစ်၍၍ပွတ်ခဲ့ရာ အရေတွေ အရေပါး
အသားအကြောမှ အရိုးတိုင်အောင်ဖြတ်ရာ၏။ ဤသို့အဖြတ်ခံခြင်းနှင့်
ဒါယကာတိရှိရိုးခံခြင်းတွင် ဘယ်အရာကို လိုလားအပ်ပါသနည်း”

“ထိုဖြင့် ရဟန်းတို့ အားကောင်းသောယောကျားသည် ထက်လှ
သောလုံမဖြင့် ရင်ဝင်ရိုတိုးရာ၏။ မီးလျှောက်ပသောသံပြားဖြင့် ဂိုဏ်ကို
ပတ်ရာ၏။ သံညူပါဖြင့် မီးလျှောက်ပသောသံခဲ့ကို ခံတွင်းကိုဖွင့်၍ ထည့်
ရာ၏။ မီးလျှောက်သောသံညားစောင်း၊ သံအင်းပူးပူးခြို့ပြုခြင်းခေါင်း ပုံးကိုဖိုပ်
၍ ထိုင်ရိုင်းရာ၏။ ဤသို့ပြုခြင်းတို့ဖြင့် သဒ္ဓရှုပြုသောသက်န်းကိုထံပြင်း၊
ဆွမ်းကိုစားခြင်း၊ ညားစောင်းအင်းပူးပူးခြို့ပြုခြင်းတွင် ဘယ်အရာကို လို
လားပါသနည်း”

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့အစရှိသော်ပမားဘို့ဖြင့် သုံးအောင်
ခြင်းတို့ကြော့ဖြစ်ပြီးသော သီလပျက်သူ၏ခံစားပြစ်တို့ကို ပြထားရှုရာ၏။ သို့
အတူ သီလနှင့်ပြည့်စုသူ၏အကိုးကိုလည်း ညွှန်ပြတော်မှု၏။

အမိန်များသည် နေရာင်အတွင်းသို့မဝင်နိုင်သက္ကာသို့ စွဲပွဲ
ခြင်းစသောအေးသည် သီလရှိသူ၏စိတ်သို့ မဝင်နိုင်။

လမင်းသည် အရောင်ပြည့်မှ ကောင်းကင်းမြှုတန်တယ်သက္ကာသို့
ရဟန်းသည် သီလပြည့်မှ သာသနှင့်တန်တယ်၏။

သီလရှိသူ၏ကိုယ်မှ အညစ်အကြေးနဲ့သည်ပင် နတ်ပြဟာတို့ကို
ဝမ်းမြှောက်စွာဖွံ့ဖြို့စေသည်။ သီလနဲ့ကား ဆိုဖြယ်မရှိ။

သီလအနဲ့သည် နှံသာအားလုံးတိုကို လွှမ်းမိုး၏။ ပိတ်ပင်တား
ဆီး၍မရ၊ အရပ်ဆယ်မျက်မှာလုံး အညီအမျှလိုင်၏။

သီလရှိသူအားလွှာသောပစ္စည်းသည် နည်းသော်လည်း ကြီးကျယ်
သောအကြိုးရှိ၏။ ထိုကြောင့် သီလရှိသူသည် ပုဇွဲ့ခြင်း၊ အနိအသေပြု
ခြင်း၏တည်ရှုဖြစ်၏။

သီလရှိသူကို မျက်မှားက်ဘဝ် အားရန်မနိုပ်စက်၊ နောက်ဘဝ်
ခုက္ခဏ်၏အဖြစ်ကို တူးပစ်၏။

သီလရှိသူအား အလိုက်ပျောင် လွှာစည်းစိမ် နတ်စည်းစိမ်သည် မခ
ယဉ်း၊ သူ၏စိတ်သည် အေးချမ်းသောနို့ဘန်သို့ ရပြီးဝင်နေ၏။

ဤသို့စသဖြင့် စည်းစိမ်အားလုံးတို့၏အကြောင်းရင်းဖြစ်သော
သီလ၏ အကြိုးအာနိသင်တိုကို ရွှေဆင်ခြင်ဗျာလည်း ပြုစင်ကြောင်းဝေါဒါန
ပြည့်စုံ၏။ အခါဝပ်သိမ်း သီလကိုဖြူစာင်စေအပ်၏။

၂ - ဓာတ်နိဒ္ဓသ

ဓာတ်၏အပိပ္ပာယ

အလိန်းမြင်း၊ ရောင်ရုရွယ်မြင်း အစိန်သာရှင်ကျေးဇူးတို့ ကြောင့်သာ သီလ၏အကျိုးဖြေစဉ်မြင်းဖြစ်နိုင်၏။ သီလရှိသာ ယောဂါ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိုလေသာကိုဖျက်သီးမြင်း၏အကြောင်းခုတင်ကို ဆောက် တည်အပ်၏။ ခုတင်ဆောက်တည်သာ ယောဂါပုဂ္ဂိုလ်အား အလိန်းသူ အဖြစ်၊ ရောင်ရုရွယ်သူအဖြစ်၊ ခေါင်းပါးအောင်ပြုမြင်း၊ ထိတ်ပြုစုရွှေ့မူ မြင်း၊ ကိုလေသာကို ဖျက်သီးမြင်း၊ ဝိရိယုရိမြင်း၊ ဓမ္မဗြိုရွယ်မြင်းအစိ သာ ရှင်ကျေးဇူးတည်းဟုသာ့သောပြင် အသုစ်အကြေးကိုသေးလျှော့အပ် သည်ဖြစ်သာကြောင့် သီလလည်း အထူးစင်ကြယ်လိမ့်မည်ဖြစ်၏။ ခုတင် အကျိုးလည်း ပြည့်စုလိမ့်မည်။

ရုတောက်မြန်မာတိုက ရုတင်ဟနေယကြ၏။ ရုတောက်မှာ ရုတာ+အဂဲ ဖြစ်၏။ ရုတေ၏အနက်ရင်းမှာ ခါတွက်မြင်းဖြစ်၏။ ကိုလေသာကို ခါတွက် သာရဟန်သည် ရုတာမည်၏။ ရဟန်သည် ကိုလေသာဝိုက်ကို အဘယ် ဖြင့် ခါတွက်သနည်း။ ကောင်းစွာဆောက်တည်သာဖေတနာဖြင့် ခါတွက် ၏။ ထိုစေတနာသည် ရုတာပုဂ္ဂိုလ်၏အကြောင်းအရှိဖြစ်၍ ရုတော်-ရုတင် တို့မည် ကုန်၏။ တစ်နည်း-ကိုလေသာကိုခါတွက်သာညာ၍သည် ရုတ မည်၏။ အကြောင်းအဂဲလည်းမည်၏။ ညာ၍အဂဲရွှေသွားရှိသာ ဖေတနာထိုသည် ရုတင်တို့မည်ကုန်၏။ တစ်နည်း-ကောင်းစွာ ဆောက်

တည်သောစေတနာတို့သည်သာလျှင် ကိုလေသာဖျက်ဆီးတတ်သော ကြောင့် ရတဲ့၊ သီလ စသောကောင်းသောအကျင့်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် အခါ-ထိန္ဒဗိုးကြောင့် ရတဲ့ မည်ကုန်၏။

ရှတ်ပူးဟူသမျှသည် ကောင်းစွာဆောက်တည်သော စေတနာသာ လျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ရှတ်မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာကား ကောင်းစွာဆောက်တည်သောစေတနာဖြစ်၏။

လျှပ်စီးလော်လည်သော လေသလွှာတာဏှာကို ဖျက်ဆီးခြင်းရသ ရှိ၏။ ဤတွင် ရသဟူသည် ကိုစွဲ အနက်ရှိ၏။ ရှတ်၏ကိစ္စသည် လေသ လွှာတာဏှာကို ဖျက်ဆီး၏။ ယင်းသည် သူ၏ရသဖြစ်၏။

ရှတ်သည် လော်လည်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အားရှုံးရှုထင်၏။ ပစ္စပဋ္ဌာန်ဟု ဆိုလိုသည်။ ပစ္စပဋ္ဌာန်ဆိုသည်မှာ ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်ခြင်းဖြစ်၏။ လော်လည်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ဉာဏ်အားရှုံးရှုထင်၏။ လော်လည်ခြင်းမရှိသောတရားဟု ဉာဏ်၌ထင်ရှားခြင်းပင် တည်း။

အလိုနည်းခြင်း၊ သီလစင်ကြယ်ခြင်း စသော သူတော်ကောင်းတရားလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။ ရှတ်၏ပဒ္ဓာန်ဟုဆိုလိုသည်။ ပဒ္ဓာန်ဆိုသည်မှာ နီးစွာသောအကြောင်းဖြစ်၏။

ရှတ်ကို မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်အခါက မြတ်စွာ ဘုရားထံမှာပင် ဆောက်တည်ကြသည်။ မရှိလျှင် အရှုသာဝက၊ မဟာသာဝက အစရိတ်သော ရဟန္တကြီးများထံမှာ ဆောက်တည်ကြ၏။ ယင်းတို့မရှိ လျှင် အနာဂတ်စသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ထံမှာ ဆောက်တည်ကြသည်။ ယင်းတို့မရှိလျှင် ပိဋကတ်စာတတ်မြောက်သော အရိယာဖွံ့ဖြိုးဝင်သူတော် စင်တို့ထံမှာ ဆောက်တည်ကြသည်။ အလေးပြုလောက်သောသူတို့ထံမှာ ဆောက်တည်ကြခြင်းမှာ ဖျက်ရန်ခက်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ မိမိသော

အလျောက် ဘယ်သူမျှမသိအောင် ဆောက်တည်ခြင်းရာလည်း အပ်သည် သာတည်း။ မိမိအလိုအလျောက် ရတင်ဆောက်တည်ရာတွင် မိမိမှတစ်ပါး ဘယ်သူမျှမသိစေရန်လိုသည်။ အကယ်၍သိဖောက ရတင်မဖြစ်နိုင်။

တစ်ရုံသောအခါက မထောင်းပြီနောင်နှစ်ပါးသည် စေတိယ တောင်းနှေကြေး။ မထောင်းကြီးသည် ရတင်ဆောက်တည်နောက်။ သို့ရာ တွင် အတူနေဖော် မထောင်းယောင် မသိ။ တစ်နှစ်သုဒ္ဓိ ညျှော်အခါ လျှပ်စစ် ရောင်ဖြင့် မထောင်းကြီးအင်းပျော်၌ထိုင်နေသည်ကို မထောင်းယောင်၍ “အရှင် ဘရာရာ၊ နိသမ်ခိုတာင် ဆောက်တည်ပါသလဲ” ဟုဆေး၏။ မထောင်းကြီးသည် ရတင်ဆောင်ဟုမသိစေလိုသဖြင့် မေးသောခက္ကာ လဲအိပ်လိုက်၏။ နောက်မှ တစ်ဖန် ပြန်၍ဆောက်တည်လေသည်။

အလိုနည်းခြင်းကို အိုဇ္ဇာဟျော်သည်။ ပစ္စည်းလေးပါး၌ အလိုနည်းခြင်းကို ပစ္စယာအိုဇ္ဇာဟျော်၏။ အဟုသုတရိသည်ကို မသိစေလိုခြင်း သည် ပရိယတ္ထိ အိုဇ္ဇာ မည်၏။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ မိမိမင်္ဂလာလ်ရသည်ကို မသိစေလိုခြင်းသည် အမိုက် အပိုအွှေ့ မည်၏။ ရတင်ဆောင်၍ မိမိရတင်ရှိသည်ကို မသိစေလိုခြင်းကို ရတာကို အိုဇ္ဇာဟျော်၏။ ရတင်သည် ဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိလေသည်။

ရတင်ဆယ့်သုံးပါး

၁- ပံသုက္ကရတင် - ပံသုဆိုသည်ကား မြေမှန့်ကိုဆိုသည်။ လမ်းခန်း၊ သုသာန်သီး၌၊ တံမြေကျေးမှု အစရှိသောမြေပေါ်တွင် လွှမ်းမြှေးကျရောက်နေသော အဝတ်အထည်ကို ပံသုက္ကလဟျော်သည်။

ပံသုက္ကရတင်ဆောက်တည်ပုံကား- “ဒါယကာတို့လူဒါန်းသော သက်နှစ်းကို ပယ်ပါ၏။ ပံသုက္ကရှိဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိသောရဟန်း၏အကို ကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု ဤစကားနှစ်မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ဆောက်

တည်အပ်၏။

ရတင်ဆောက်တည်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သူသာန်သခြားစိတ်စသည် တို့၏ရသောအဝတ်ကို ကောက်ယဉ်ဖြေတွဲ၍ အေးပြေသောအရဟမ္မာဂိုပယ် ပြီးလျှင် နိုင်သောအရဟတိုကို ဖွံ့ဖြိုးလျော်၍သက်နဲ့လျှပ်ပြီး ဝတ်ရုံသုံးဆောင် အပ်၏။

ရတင်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိမိသုံးဆောင်လိုသောသောဖြစ် လည်းကောင်း၊ ဒါယကာတို့တောင်းပန်သည်ကို သည်းခံသောအားဖြစ် လည်းကောင်း၊ ဒါယကာတို့ပေးကျေသောသက်နဲ့ကို သာယာသောအကျိုး ရတင်ပျော်၏။

ရတင်ဆောက်တည်ပြင်း၏ အကျိုးအာန်သင်ကား ‘ပဲသုက္ခ သက်နဲ့ကိုအဖိုပြု၍ ရဟန်းပြု၏’ ဟု ရဟန်းခံစဉ်က ဝန်ခဲ့သောကျော်ဝတ် ပဋိပတ်နှင့်လိုက်တွဲတွေ့၏။ ပထမ အရိယဝံသတရာ့၌ တည်၏။ သက်နဲ့ကို စောင့်ထိန်းခြောင်း ဆင်ရဲ့ကျောင်း၏။ သူတစ်ပါးနှင့်မဆက်စပ်ဘဲ အသက် ဖွဲ့စွဲပြု၍ရှိ၏။ နိုးသူဇားရရှိမရှိ၊ သုံးဆောင်ရှု၌ တရာ့မဖြစ်၊ ရဟန်းတို့ အား လျောက်ပတ်၏။ အနိုင်နည်း၏။ ရရှိယ်၏။ မြတ်စွာဘူရား ချို့မွှုံး၏။ သူတစ်ပါး ကြည်ညီ၏။ အလိုနည်း၏။ မျှောင်လာနောက်သားတို့ အတုယ့်စရာဖြစ်၏။

စစ်ဝတ်ဘန်ဆာ ကောင်းစွာဆင်ယင်သောမင်းသည် စစ်မြေပြင် ထုတ်တယ်သကဲ့သို့ ပဲသုက္ခအောင်သောရဟန်သည် ကိုလေသာမာရိ စစ်သည်အပေါင်းကို တိုက်ပျော်ရန် တင်တယ်လှော်၏။

မြတ်စွာဘူရားသည် ကာသိတိုင်းပြုစွာထောင်းတို့ကို ဖွဲ့ ပယ်ပြီး လူသေကောင်ထုတ်သော ပဲသုက္ခသက်နဲ့ကိုဝတ်ရုံတော်မှု၏။ ထို သက်နဲ့ကို မင်္ဂလာလိုလိုလာသော ဘယ်အမြှုသောသည် မဆောင်ဘဲမော်နိုင် ပါမည်နည်း။

၂။ တိနိဒါနရှာင် - တော်ဝိရှာကို တိနိဒါနရှာခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ တော်နှင့်တိမ္ထာ သုဒေသနံပါဘာ အတွေတွေပြစ်၏။ တော်ဝိရှာလည်း ခေါ်လျှော်၏။ ဒုက္ခန့်၊ ကိုယ်ဝတ်၊ သင်ပိုင်ဟူသော သက်နှုန်းထည်သည် တိနိဒါနရှာမည်၏။

တိနိဒါနရှာတ်ဆောက်ပုဂ္ဂား - “ဝတ်ရုံလောက်အမိုးနှင့် တော်လောက်သော လေးထည်မြောက်သက်နှုန်းကို ပယ်ပါ၏။ ဒုက္ခန့် ကိုယ်ဝတ်၊ သင်ပိုင်ဟူသောသုံးထည်သောသက်နှုန်းကိုဆောင်ခြင်း အလော်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကိုက် ဆောက်တာည်ပါ၏။” ဟူ၍ ဤစကားနှစ်မျိုးတွင် တစ်မျိုး မြို့ပြင်ဆောက်တာည်အပ်၏။ ဝတ်လောက်ရုံလောက် လေးခုပြောက်သက်နှုန်းကို ဝတ်ရုံသုံးဆောင်ခြင်းရှာ သာယာသောအထူး ရှာတ်ပျက်၏။

တိနိဒါနရှာရှာတ်ကိုဆောက်တာည်၍ သုံးထည်သောသက်နှုန်းကို သာဆောင်သော ပညာရှိပောဂါပိုဂိုလ်သည် အစိုင်အဆုံးထက်ပိုလွှာ သော အဝတ်သက်နှုန်း တပ်မက်ခြင်းတရားကိုယ်၍ သိနိုင်သိမ်းဆည်းခြင်းကို ကြော်ရောင်၍ ရောင့်ခဲ့ခြင်း၏ ရုမ်းသာသောအရာသာကိုသိ၏။ ထိုကြော် ဒီဇိုင်အတောင်နှင့်တော့ ပုံလိုရာပုံသွားနိုင်သောင့်ကဲ့သို့ ကိုယ်ဝတ်ရုံသော သက်နှုန်းနှင့်တာရွာသာလျှင် ရုမ်းရုမ်းသာသော သွားလိုရာသွားရန် အလိုက်သော ယောက်သူမြတ်သည်လည်း သုံးထည်မြှုသောသက်နှုန်းကိုမှတ်၍ အမိုးနှုန်း မွေးလျှော်ပျော်ပိုက်ခြင်းကို ပြုရော၏။

၃။ ပိဋ္ဌာပါတ်ရှာင် - သုတေသနပါးတို့ လောင်းလျှော့ ဆွဲးအခိုသတို့ သပိတ်၍ကျရောက်သည်ကို ပိဋ္ဌာပါတာဟုဆိုသည်။ ထိုထိုအမိုး ဒါယကာအိမ်သို့ချော်းကပ်၍ ဆွဲးရှာမိုးလော်ရှိသောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ပိဋ္ဌာပါတ်ကဟူ၍ခေါ်သည်။

ပိဋ္ဌာပါတ်ရှာင်ဆောက်တာည်ပုဂ္ဂား - “ဆွဲးမံ၍ရှော့သွေးမှ ပိုလွှာနှုန်းသောလာသ်ကို ပယ်ပါ၏။ ဆွဲးမံလျဉ်းလည်းခြင်းတည်းဟူသော

ကျင့်ဝတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏အဂါကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု စကားနှစ်ဖျိုး
တွင် တစ်ပျိုးမျိုးဖြင့်ဆောက်တည်အပ်၏။ သံယာအားလှုသော ဆွမ်းအစရို
သောလာဘာတို့ကို မသေယာအပ်။ ထို ပိုလွန်သောလာဘာတို့ကို သာယာ
သောခထျွဲ ရှုတင်ပျက်၏။

သလုံးမြင်းခေါင်းပြင့် စုပေါင်းရှာမြို့၍ရသောဆွမ်းအာဟာရပြင့်
သာ မျှတရောင်းရသော သူတစ်ပါးတို့နှင့် မစပ်မသွယ်သော အသက်မွေးခြင်း
ရှိသော အစာအာဟာရတပ်မက်တွယ်တာသော တရာ့လောလွှာပုဂ္ဂိုလ် ပယ်
အပီပြီးသောရဟန်းသည် အရပ်လေးမျက်နှာ လိုရာသွားနိုင်သော အကျိုးရှိ
၏။

ပျော်ခိုခြင်းကိုလည်း ပယ်ဖျောက်ရ၏။ အသက်မွေးခြင်းလည်း
စင်ကြောင်း၏။ ထိုကြောင့် ပညာရှိသောရဟန်းသည် ဆွမ်းခံသောအကျင့်ကို
မထောမဲ့မြင် မပြုရာ။

၄။ သပဒါန စာရိရှိရတင် - အိမ်စဉ်ပြတ်ခြင်းကို ဒါနဟုဆို၏။
အိမ်စဉ်မပြတ် လွှာညွှာလည်ခြင်းကို သပဒါနဟုဆို၏။ အိမ်စဉ်မပြတ်လွှာညွှာ
လည်သောသူကို သပဒါန စာရိကော်၏။

သပဒါနစာရိရတင်ဆောက်တည်ပုံကား - “လောလွှာတရာ့
ပြင့် ကျက်စားလွှာညွှာလည်ခြင်းကို ပယ်ပါ၏။ အိမ်စဉ် ရွာစဉ် ဓမ္မစဉ်မပျက်
ဆွမ်းခံခြင်းအလေ့ရှိသောရဟန်း၏အဂါကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု ဤ
စကားနှစ်ဖျိုးတွင် တစ်ပျိုးမျိုးဖြင့်ဆောက်တည်အပ်၏။ ဤမည်သော ရွာ၊
အိမ်၊ လမ်းစဉ်မြှု ဆွမ်းကောင်းဟင်းကောင်းလှုအံ့ဟု အစဉ်ကို လွန်
၍ သွားကာဖြော်ပါ၏။

အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းခံကြောလွှာရှိသောရဟန်းသည် ရွှေလမင်း
သဖွယ် ပြတွယ်မရှိ ဖြူစ်သောစိတ်ရှိ၏။ အသွားအလာနည်း၍ အဖြု
အသစ်ဖြစ်၏။ ဝန်စဉ်ခြင်းကင်း၏။ ဆင်းရုရှုမြှုံးသာမဇြား အတူသနား၏။

၂ - ရတန်မိန္ဒသ

၆၅

အိမ်လည်ရဟန်းအဖြစ်မှ ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွဲပြင်လုံး လွှတ်လပ် စွာသွေးလိုသောရဟန်းသည် လော်လည်သောသွေးခြင်းကို ပယ်၍ ထမ်းပိုး တစ်ပြို့မြတ်သွေးသော မျက်လွှာချုပ်ပြင်ဖြင့် သဟဒါနစာရိရာရတင်ကိုဆောက် တည်သင့်၏။

၅။ ကောသနိက်ရတင် - တစ်နေရာတည်း၌ သုံးဆောင်စာသုံး ခြင်းကို ကောသနာ ဟုဆိုသည်။ ထို့ပို့ တစ်နေရာတည်း၌သာ နေ၍စား သောက်သုံးဆောင်လျှော့သောပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောသနိက် ဟုဆိုသည်။

ကောသနိက်ရတင်ဆောက်တည်ပုံကား “အထူးထူးသော နေရာ တို့၌ သုံးဆောင်စာသောက်ခြင်းကို ပယ်ပါ၏။ တစ်ထိုင်တည်း၌သာ သုံး ဆောင်ခြင်းကျွန်ုဝတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏အကိုက်ပါ၏”ဟု ညှိ ကောသနိမျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးပြင်ဆောက်တည်အပ်၏။ အထူးထူးသော နေရာတွင် စားသောအကျွေး ရတင်ပျက်၏။

တစ်နေရာတည်းစာခြင်း၌ မွေလျှော့သောရဟန်းကို အစာသော အုပ်လျှင် အကြောင်းရှင်ရှိသော အနာရောက်တို့ မနိုပ်စက်နိုင်ကုန်။ အရသာ ၌တ်တပ်မက်သော လောလှပဗ္ဗာဏာကင်း၏။ မီမံပြုအပ်ရာ ရဟန်းကိုစွာကို ပယ်တ်လျော့စေ၊ ထို့ကြောင့် ချမ်းသာစွာနေရခြင်း၏အကြောင်းပြစ်သော တရားကို ခေါင်းပါးပြန်းတိုးစေတတ်သောအကျွန်း၌ မွေလျှော့သော သူ တော်ကောင်းတို့မြှုပ်အပ်သော တစ်နေရာတည်းစာခြင်း၌ ရဟန်းသည် မွေ လျှော့ပျော်ပိုက်ခြင်းပြစ်စေရော၏။

၆။ ပတ္တုပိုစ်ရတင် - နှစ်ရုမြောက်ခွဲက်ကိုပယ်၍ တစ်ခုသော သပိတ်တွင်ရှိသောဆွမ်းကို ပတ္တုပိုစွာဟုဆိုသည်။ တစ်ခုသောသပိတ်၌ရှိ သောဆွမ်းကိုသာ သုံးဆောင်လျှော့သောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ပတ္တုပိုစွာက ဟူ၍ခေါ်သည်။

ပတ္တုပိုစ်ရတင် ဆောက်တည်ပုံကား - “နှစ်ရုမြောက်အာဟာရ

ထည့်သောချက်ကို ပယ်ပါ၏။ တစ်ခုတည်းသောသရိတ်၌ရှိသည်ကို ယဉ်၍
သုံးဆောင်ခြင်းကျင့်ဝတ်ကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု ဤစကားနှစ်ပုံးတွင်
တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။ ဟင်းလျာစသည်ထည့်သော နှစ်စု
မြောက်ချက်ကို သာယာ၍ အကပ်မဲ့သောအကျွေး မြတ်ပျက်၏။

ပျော်စိန်တင်ဆောင်ပူရှိလ်သည် အထူးထူးသောအောင်ထည့်
ရှာချက်တို့၌ ပုံလွင့်သောသရိတ်ကို ပယ်ခွဲနှင့်၏။ ရသာတရာာ၏အမြစ်အရင်း
ကို တုံးဘီသက္ကသို့ တစ်ခုတည်းသောသရိတ်၌သာ နိုက်၍ကြည့်သောမျက်
ရွှေသို့သည်ဖြစ်၍ ပိမိအရွှေအောက်ရှိသာ ဆောင်၏။ သရိတ်တစ်လုံးတည်း
ဖြင့်သာ ရောင်ခြင်းကိုဆောင်လျက် အသာဘရဂိုသုံးဆောင်ခြင်းရှာ တတ်
နိုင်၏။ ထိပုဂ္ဂိုလ်မှတစ်ပါး အဘယ်သူသည် ဤသို့သုံးဆောင်နိုင်ပါအဲ
မည်။

၇။ ခလိုပွဲဘာတ်ခုတင် - ခလုဟုသောပုံသည် တော်မြစ်ခြင်း
အနက်ကိုသောသာ နိုပါတ်ပုံဖြစ်သည်။ ချိမ်းစားစဉ်လာကပ်သော ဓား
ဇုံးကိုတားဖြစ်ပိသောရဟန်မှာ ပဝါရိတ်သုန်သည်။ ထိုနောက် ရသော
အောင်းဆောင်ထိုက်သောလုပ်းမှာ မသုံးဆောင်သောပူရှိလ်ကို ခလုပွဲဘာတ်
ဟုခေါ်သည်။ တစ်နှည်း ခလုခိုသည်မှာ ငြက်သွေးပို့ကိုခေါ်သည်။ နှစ်
သီးဖြင့် သစ်သီးကိုချို့ယူရာ သစ်သီးဂွေတ်ကျလေသော် တစ်ပန် အခြားသစ်
သီးကို မစားသကဲ့သို့ ပဝါရိတ်သုန်းပြီးသောရဟန်းသည်လည်း အတိုက်
စိနှည်းကိုပြု၍ စားကောင်းသောသာအောင်ကိုမစားခြင်းကြောင့် ခလုပွဲ
ဘာတ်မည်၏။

ဆောက်တည်ပုံကား - “ပဝါရိတ်သုန်းနောက် ဝိနှည်းကဲ
အလျောက် အတိုက်ပြီးပြီးသောချွမ်းကို ပယ်ပါ၏။ ပဝါရိတ်သုန်းပြီး
နောက် ရသောချွမ်းကို အတိုက်ဝိနှည်းကဲပြု၍ မသုံးဆောင်သောရဟန်း

၂ - ဓာတ်နိဒ္ဓသ

၆၇

၏အကိုကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု ဉှုစကားနှစ်မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။ ပဝါဂိတ်သင့်လျက် ဝိနည်းကဲဖြင့်အပ်အောင်ပြု၍ သုံးဆောင်စားသောက်သာခဏ္ဍာ ရှုတင်ပျက်၏။

ခလုပ္ပါဘာတ်ရှုတင်ကို ဆောက်တည်သာ ပညာရှိယောက် ပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ယန် ဝဲးတာမရှာရသာကြောင့် ပင်ပန်းခြင်းသိမရောက်ရှု သိမှန်းသိမ်းဆည်းခြင်းကိုလည်း မပြုရ၊ ဝဲးပြည့် ဝဲးတင်းအောင်စားသုံး၏ အဖြစ်ကိုလည်း ပယ်ရှု၏။ ထိုကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရန်မျှများတော်မူအပ် သာ သလွှာသရုတ် အစိုးသောကျေးဇူးတို့၏ပျော်ခြင်းကို ဖြစ်စေသာ ကြောင့် အလိုကြုံခြင်းစသောအပြစ်ကို ပယ်လိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ကျွန်ုတ်သုံး ဆောက် တည်နှစ်ရာ၏။

၈။ အာရုံကင်ရှုတင် - တော်ဗုဒ္ဓလျှို့သာပုဂ္ဂိုလ်ကို အာရုံး က ဟူ၍၏သည်။

အရုံကင်ရှုတင် ဆောက်တည်ပုံကား “ဥပစာနှင့်တက္ကသာ ရွာတွင်းကျောင်းကိုပယ်ပါ၏။” ထိုစွာ၏ အပြင်တော်ဗုဒ္ဓလျှို့သာ အရှင်တာက်ခြင်း ကျွန်ုတ်ကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု ဉှုစကားနှစ်မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။ တော်ဗုလျှို့ ရွာကျောင်း၌တရားနာမောင်ခုံအရှင် တက်သော်လည်း ရှုတင်မပျက်၊ တရားပွဲသိမ်း၍ တစ်ရောက်ခြားခို့၍ သွားသုံးဟု ပြု၍ အပိုင်ဖော်စွဲ အရှင်တာက်သော်ကား ပျက်၏။

တော်ဗုဒ္ဓသောရဟန်းကို မြတ်စွာဘုရားရားနှစ်သက်တော်မူ၏။ တော်ကျောင်း၌ဖော်သောရဟန်း၏စီတ်ကို မလျောက်ပတ်သောအရှင်တို့မပျော်နိုင်။ ထိုတ်လန်ခြင်း ကင်း၏။ အသက်၌၌တွယ်တာသော တရားကို စွဲနှုံး၏။ ဆိတ်ပြို့သောအရပ်၌ဖော်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သာ ရျှေ့သာဟူသာ အရာသာကိုလည်း ခံစာရာ၏။ ရှုတင် ၁၂ ရုပ်သည်လည်း ထိုတော့ဆု ရဟန်းသာလျှင် လျောက်ပတ်၏။

၉။ ရက္ခန္တတင် - သစ်ပင်ရင်း၌နေလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ရက္ခန္တလိုက် ဟန်ခေါ်သည်။

ရက္ခန္တတင် အောက်တည်ပုံကား - “အုတ် အစိန္ဒသအမြို့ငါး မြို့တို့ဖြင့် မြို့အပ်သောအိပ်အာဝါသကို ပယ်ပါ၏။ သစ်ပင်ရင်းသစ်ပင် အောက်၌ မြို့ပြိုင်းအကျင့်ကို အောက်တည်ပါ၏” ဟု ဤစကားနှစ်မျိုးတွင် တစ်ခုပါ၍ဖြင့် အောက်တည်အပ်၏။ အပို့အာဝါသ၌နေလိုသောဆန္ဒဖြင့် င်သောကာရွှေ့၊ ရုပ်ပျောက်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှို့မှုမ်းတော်မျှသော ရဟန်းတို့၏မို့ရနိသောယူကြီး ဟူ၍ ယောအော်မှုအပ်သော ဆိတ်ပြိုမြဲရာကို အလိုက်သောယောကိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အရာသည် အဘယ်မှာရှိနေနည်း။

အာဝါသမဏ္ဍာနိယောက် ပယ်ဖျောက်ရာဖြစ်သော၊ ရက္ခန္တးနတ်တို့ အောင်ရောက်အပ်သော၊ ဆိတ်ပြိုမြဲသောသစ်ပင်ရင်း၌နေသော ကောင်းသော အကျင့်ရှိသောသုပေသနကိုပုဂ္ဂိုလ်သည် နစဉ်အခါ နိမ့်ခဲ့၍ရှုံးသောအခါ စိမ့်းသို့ သော မှတ်စွဲ၍အညာမှုကြိုကျသောသစ်ရွက်တို့ကို ထွေဖြင့်ရှုံးမြှုပ်၏ဟူ သော နိစွာသညာကို ပယ်ဖျောက်၏။

နိမ့်ကြော် မြတ်စွာဘုရားရှားပွင့်တော်မှုစဉ်၊ ဓမ္မစကြာတရားယော တော်မှုစဉ်၊ ပဂါးရှို့မှာန်စံတော်မှုစဉ်အခါများမှာ မို့ပဲအပ်သောပစ္စည်းဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှား၏အမွှာအနှစ်ဖြစ်သော ဘာဝနာကမွှေ့ဇာန်း နီးဖြန့်းသုတိ၏ ဓမ္မလျော်ရှားဖြစ်သော ဆိတ်ပြိုမြဲသောသစ်ပင်ရင်းကို အကိုယ့်းပျားလိုလား သုသည် မထောမြှုပ် မပြုရာ။

၁၀။ အဇ္ဈာကာသီကရတင် - အမြို့အကာလုံးဝမရှိသော လွှင် တီးခေါင်ကို အဇ္ဈာကာသဟု ဆိုသည်။ အေကာသကောင်းကင်အောက်ပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းလွင်တီးခေါင်း၌နေသောပုဂ္ဂိုလ်ကို အဇ္ဈာကာသီကဟု ခေါ်၏။

အလွှာကာသီက ဓတ်ဆောက်တည်ပုဂ္ဂား - “အမိုးကိုလည်း
ကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်းကိုလည်းကောင်း ပယ်ပါ၏။ လှင်တိုးခေါင်းမြေးနေ့ခြင်း
ကျင့်ဝတ်အကိုကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု ဤစကားမျိုးဖွင့် တစ်မျိုးမျိုး
ဖြင့်ဆောက်တည်ရေး၏။ နေရာ၏ အမိုးသို့လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်းသို့
လည်းကောင်း ဝင်ဆဲကျွဲ့ ဓတ်ပျက်၏။

အိမ်ရာမထောင် လူဘာဌာနွှန်ပစ်ရဟန်းအဖြစ်သို့ကပ်သောသူနှင့်
လျှောက်ပတ်သော ရလွယ်သော ကြယ်တာရာပတ္တမြားတို့ဖြင့် စီခြယ်ထား
အပ်သော အမိုးမျက်နှာကြက်ရှိသောလမင်းမီးဖြင့် ကြည်လင်အေးမြှော
ထွန်းလင်းသော လွင်တိုးခေါင်းတောသမင်ကုံသို့ဖြစ်သောစိတ်ဖြင့် ထိန့်
မြှုပ်ကို ပယ်ပျောက်၍နေသော ဘာဝနာကမ္မာဌာန်းမြှုပ်လျော်ပျော်ပါးခြင်းကို
မြှုပ်သောရဟန်းသည် ဝိဇ္ဇာရာသာ တည်းပွဲသော သက်သာရာစာဥာန်မဂ်ဖို့လဲ
ကို မကြော်ရရှိလိုင်၏။ ထိုကြောင့် ပညာရှိသောအမျိုးသာသည် လွင်တိုး
ခေါင်းမွှေးလျော်ပျော်မြှုပ်နှုံးရာ၏။

၁၁။ သောသာနိကရာဇ်တင် - သုသာန်ကို သောသာနှင့် သို့မဟုတ်
သုသာနုဟု ဆိုသည်။ သုသာန်းမြှုပ်နှံသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သောသာနိက မည်
၏။

သောသာနိကရာဇ်တင် ဆောက်တည်ပုဂ္ဂား - “သုသာန်လက္ခဏာ
မှ ကင်းသောနေရာအရပ်ကို ပယ်ပါ၏။ သုသာန်လက္ခဏာ ရောက်
သောအရပ်ဖြုံနေ့ခြင်း အကြောင်းအကိုကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု ဤ
နှစ်မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့်ဆောက်တည်အပ်၏။ သုသာန်မဟုတ်သော
အရပ်းနေကာမျှ သုသာန်သို့မသွားသောနေ့ခြင်း ဓတ်ပျက်၏။

သုသာန်းနေ့ခြင်းကျင့်ဝတ်ကို ဆောက်တည်သောရဟန်းသည်
မရဏာနုသာတိ ကမ္မာဌာန်း၏ အာနာဘာဌာန် အိပ်ပျော်သော်လည်း မေး
လျှော့ခြင်းအပြစ်တို့ မနိုင်စက်ကုန်။ များစွာသောအပ်ကောင်တို့ကို အစဉ်

မပြတ် မြှင့်တွေနေရသာကြောင့်လည်း ထိရဟန်၏စိတ်သည် ကာမအဘုံ
ကို ခုံမင်လိုက်စားသည် မဖြစ်နိုင်။

ပြန့်ပြောသော ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ရောက်၏။ မာန်ယစ်မူလျှော့
ခြင်းသို့ မရောက်၊ စီးပြိုးရာနို့မှာန်ကိုသာရှာသုည်ဖြစ်၍ အသင့်အားဖြင့်
လုံလပြု၏။ ဤသို့လျင် များစွာသောစုစုပွဲတို့ကို ရှုက်ဆောင်တတ်
သောကြောင့် နို့မှာန်သို့စိတ်ညွတ်သော ယောက်ပူရှုလ်သည် သောသာနိက
ရတင်ကို အစဉ်မပြတ် နို့အပ်လှုပါ၏။

၁၂။ ယထာသွေးတိ ရတင် - ကျောင်းထောနသောရဟန်းက
ဤ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာသုည် သင့်အားရောက်၏ ဟု လက်ဦးချွှန်ပြသော
ကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို ယထာသွေးဟုခေါ်သည်။ ထိနေရာခြုံနေလျှော့ကို
သောပူရှုလ်ကို ယထာသွေးတိကဟုခေါ်သည်။

ယထာသွေးတိရတင် ဆောက်တည်ရုံမှာ - “ကျောင်းခြုံလျှပ်ပေါ်
လော်လည်သော လောလွှာတော်ကို ပယ်ပါ၏။ လက်ဦးမခွဲ ညွှန်အပ်
ရောက်အပ်သော ကျောင်းအိပ်ရာသုသာမေးခြင်းအလောရှိသော အပြောင်း
အဂါကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု ဤကော်မှတ်မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့်
ဆောက်တည်အပ်၏။ အနာဂရိကောင်ပါလျက် လက်ဦးရသော ကျောင်း
ကို စွာနှုန်း တစ်ပါးသောကျောင်းကိုစိုးခြင်းဟုသော လောလွှာတော်ဖြစ်ကာမျှ
၌ ရတင်ပျက်၏။

ရာသမျှဖြင့်သာရောင်းရာသာရတင်ကို ဆောက်တည်ကျွန်ုတ်သုံးသော
ရဟန်းသည် ကောင်း-မကောင်း ကြိုစည်းခြင်းကင်သုည်ဖြစ်၍ မြက် သစ်
ရှုက် အင်းတိမှာသော်လည်း နှစ်ခြိုက်စွာနေနိုင်၏။

ထိရဟန်းသည် နေရာကိုလည်း မတပ်မက်၊ အယုတ်အညွှေ့ကိုရ
သော်လည်း နလုံးမပျက်၊ သိတင်းသုံးသော်တို့ကို မေတ္တာစိတ်ဖြင့် နီးမြှောက်
မစသည်မည်၏။ ထို့ကြောင့် အနိယာတို့ မပြတ်လေ့ကျက်အပ်သော မြတ်

၂ - ရတန်းကြွေသာ

၇၁

စွာဘုရားရှိန္တများတော်မူအပ်သော ပထမဆုံးကြားအပ်သော ကျောင်းပြုလျှော့သောအဖြစ်ကို ပညာရှိသည် အားထုတ်ကြီးစားရာ၏။

၁၃။ ဧသန္တကရာဇ် - အိပ်ရာခေါင်းအုပ်တွင်ခေါင်းရှု၍ လျှောင်းစက်အိပ်ခြင်းကိုပယ်၍ ထိုင်နေခြင်းအလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဧသန္တကရာဇ် အောင်သည်။

ဧသန္တကရာဇ်အောက်တည်ပုံကား - “အိပ်ရာခေါင်းအုပ်ခြင်းရှုအိပ်ခြင်း ကုရိုပ်သာပုတ်ကို ပယ်ပါ၏။ ထိုင်ခြင်းကုရိုပ်သာပုတ်ဖြင့် ဧသောရှိ သောအောက်ကို အောက်တည်ပါ၏” ဟု ဤစကာသန္တမြှုတွင် တစ်ပို့ပို့ဖြင့် အောက်တည်အပ်၏။ အိပ်ရာခေါင်းအုပ်၌ ခေါင်းရှု၍အိပ်ခြင်း ကုရိုပ်သာပုတ်ကို ပြုကာဖြင့် ရုတ်ပျက်၏။

ထက်ဝယ်ပွဲခွေလျက် ကိုယ်ကိုပြောန်မတ်စွာထား၍ထိုင်နေသော ရဟန်းသည် မသန်မင်း၏စိတ်ကို တုန်လျပ်ခြောက်ရှားစေ၏။ အိပ်စက်ခြင်း ပိုက်ပုဂ္ဂိုလ်ခြင်း ရှုပ်သာကိုပယ်စွုနဲ့၍ အားထုတ်အပ်သောပို့ပ်သာရှိသော ထိုင်နေခြင်းပြု အလျန်လွှေလျှော့သောရဟန်းသည် ဒြိုးခြားသောအကျင့်ကို ကျွန်းရ သာသနာအင်ကြုင်းတောာက် တင့်တယ်စေလျက် ကာမရှတ်ကင်းသော နှစ်သက်ရုံမြို့သာခြင်းကို ရရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုင်ခြင်း ကုရိုပ်သာပုတ်ဖွင့် ပို သောရှိတ်ကို ကောင်းစွာအားထုတ်ရာ၏။

၃။ ကမ္မာန္တယနိဒ္ဓသ

သမာဓိ

သီလလုံခြုံရှိ ရတင်ဖြင့်ထိန်းသီမ်းစေခဲ့၏။ ရတင်အကျင့်ခိုင်မြှုပ်နည်း
ကမ္မာန္တယန်းမီဖြန့်ရေပါးလိမ့်မည်။ ကမ္မာန္တူး၏ပစာနှမှာ သမာဓိဖြစ်
၏။ သမာဓိဟူသည် အဘယ်နည်း။

ကုသိုလ်စိတ်ရှိသော ကေရာတာ စေတသီက်သည် သမာဓိမည်
၏။ ကောင်းစွာထားခြင်းသမာဓိအနက်ကြောင့် သမာဓိဟု ဆိုအပ်၏။
တစ်ခု တည်းသောအရုံးပြီး စိတ် စေတသီက်တို့ကို အညီအညွတ် ဖို့ဖော်
မကွေ့မပြား ကောင်းစွာထားတတ်သောတရားသည် သမာဓိ မည်၏။
အထူးထူးသောအရုံးသို့ မပုံးလွှင့်စေမှု၍ ကောင်းစွာထားခြင်းပင်တည်း။

သမာဓိသည် သမ္မပုံတ်တရားတို့ကို အထူးထူးသောအရုံးသို့မပုံး
လွှင့်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ စိတ်ကို ထိထိအာရုံသို့ပုံးလွှင့်စေတတ်သော
ဥဇ္ဈာဂါး ဖူက်သီးခြင်းကို ရာသရှိ၏။ ဥဇ္ဈာဂါးဖူက်သီးခိုင်သောအစွမ်းသလို
နှင့်ပြည့်စုံခြင်းရတ်ရှိ၏။ မတုန်းမလှပ်သောအားဖြင့် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်
ခြင်း ပစ္စပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ချမ်းသာသောသူ၏စိတ်သည် တည်ကြည်၏ဟု
ဟောတော်မှုသောကြောင့် သုခသည် သမာဓိ၏ နိုးစွာသော အကြောင်း
ပဒ္ဒာန်ဖြစ်၏။

သမာဓိကို ဘယ်သို့ပြားမည်နည်း။ သီလကို သုတ်သင်၍ စင်
ကြယ်သောသီလ၌တည်သော ယောက်ပို့လိုလ်သည် ပလိုလာဝကိုဖြတ်ပယ်
၍ ကမ္မာန္တယန်းပေးတတ်သောဓိတ်ဆွဲကောင်းသို့ချုပ်းကေပြီး မိမိစရိတ် ဝါသ
နာ အားလုံးဖွား ကမ္မာန္တူးပုံ့၍ သင့်လျှော်သောနေရာ၌ ပွားအပ်၏။

ပလိုဘေး

ကမ္မာန္တာန်းပွားမည်ဟန့်လိုက်လည် ရှုံးစွာ ပလိုဘေးကိုဖြတ်ပယ်ရ မည်။ ပလိုဘေးခနီးသည် ကြောင့်ကြမှုပ်ဖြစ်၏။ ကြောင့်ကြမှုမှ ဆယ်မျိုး ရှိ၏။ ၁- ကျောင်း၊ ၂- ဒါယကာ၊ ၃- လသားလသာ၊ ၄- ပိုက်းဂဏာ၊ ၅- အမှုကိုစွာ၊ ၆- ခရီးဆေးသွားခြင်း၊ ၇- မိုး ဆွဲမျိုး၊ ၈- အနာ ရောကါ၊ ၉- စာပေ၊ ၁၀- တန်း။

ဤကြောင့်ကြမှုဆယ်မျိုးကို ဖြတ်ပယ်ပြီးမှ ကမ္မာန္တာန်းထိုင်ရမည်။ ကျောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပလိုဘေးရှိသွားနှင့် မရှိသွားကို ဤသို့စုံပုံနှင့်၏။

အနုရာခြိုမှ အဆွဲခင်ပွန်းနှစ်ယောက်သည် ထူပါရုကျောင်းသို့ သွားပြီး ရဟန်းပြုကြ၏။ ပြီးလျှင် ရဟန်းတစ်ပါးသည် ပါစိနာလွှာ ရာစီ အမည်ရှိသောတော်သို့သွားပြီး တော်ရဟန်းလုပ်၏။ အခြားတစ်ပါး ကား အနုရာခြို ထူပါရုကျောင်းမှာပင်နေ၏။

ဆယ်နှစ်ခန့်ရှိသောအခါ တော်ရဟန်းသည် အဆွဲခင်ပွန်းရှိ ရာ ထူပါရုကျောင်းသို့ အလည်ရောက်လာ၏။ သူ၏အဆွဲသည် ဦးမြို့နေ သည်မှာ နှစ်ကာလာအတန်ကြာလုပြုဖြစ်၍ အလုပ်အကျွေးဒါယကာ တော်းတင်းတင်းရှိလိမ့်မည်။ သူတို့သည် ညနေချမ်းတွင်မိုးရန်အတွက် ထောပတ်၊ သကာ၊ အဖျော်ယမကာ တစ်စုံတစ်ရာ ပိုလာလိမ့်မည်ဟုမျှော်လင့်၏။ သို့ရာတွင် အိပ်သည်တိုင်အောင် ဘယ်သွားရောက်မလာ။ မနက် စောဆွဲ ယာဂုဏ်သော ခဲ့ဖျယ်များပိုလေမည်လားဟု စဉ်းစားပြန်၏။ သို့ ရာတွင် ဆွမ်းခံဝင်သည်တိုင်အောင် မည်သွားမလာ။ ဦးတွင်းသို့ဆွမ်းခံဝင် သောအခါတွင်လည်း ရသွားရန့် တင်းတိမ်လိုက်သည်ကို တွေ့ရ၍ စုစုံ ကြည့်သည်။

“အရှင်-အသိုပါနည်း၊ အခါခပ်သိမ်း ဤသို့ပင်လော”

“ငါရှင်-ဟုတ်ပါ၏”

“သို့ဖြစ်ပါလျှင် ကျွန်ုပ်နှင့်အတူ ပါစီနာရွာရာမိသို့ ကြွပါလော ထိတွင် ဆွမ်းကျမ်းကိုစွဲ ချမ်းသာလုပါ၏”

ထိအခါ ဇြိုနေရဟန်းသည် တစ်နံတစ်ရာ ဘာမျှမပြောဘဲ ပါစီန ဓာတ္ထရာမိဘက်သို့ ရှုံးရှုသွားလေ၏။

“အရှင် ဘယ်သို့ပါနည်း”

“ပါစီန ဓာတ္ထရာမိအရပ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးစကားကို သင်ရပြာကြား သည် မဟုတ်ပါလော”

“မြော် ဟုတ်ပါသည်၊ သို့ရာတွင် ထူပါရုံကျောင်း၌ အရှင်၏ ပရီကွာရာပစ္စည်းများ ရှိသေးသည်မဟုတ်ပါလော”

“မရှိပါ၊ လျှောင်စောင်းအင်းပျော်မှာ သံယိုကပစ္စည်းဖြစ်၍ သို့နှင့် သိမ်းဆည်းခဲပါပြီ၊ ထိမှုတစ်ပါး ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းမရှိပါ”

“သို့ရာတွင် အကျွန်ုပ်၏တောင်းဦး၊ သီကျော်နှင့်ပိန်အိတ် ကျို နေပါသေးသည်”

“ငါရှင် သင်သည် တစ်ရက်မျှနေပါလျက် ဤအုပ္ပန္နည်းမျွား ပြားဘိသာသည်”

ထိအခါ တောနေရဟန်းသည် အရှင်၏မြေကို ဦးခေါင်းဖြင့် ထိ ကာ “အရှင်ကဲသို့သောသူရှိလိုအား အလုံးစုံသောအရပ်၌ပင် တောရမည်ပါ သည်” ဟုလျောက်ကြားလိုက်လေသည်။

ဤတွင် ကျောင်းပလို့လောကရှိသူနှင့် မရှိသူကိုတွေ့နိုင်၏။ ကမ္ ွာန်း ပျားမည့်ရှိလိုသည် ထူပါရုံရဟန်းကိုသို့ ကျောင်းပလို့လောကပြတ်ကား ရမည်။ ပလို့လောကရှိပါလျှင် ကမ္မားပျားသဖြင့် သမာဓိ မရှိပိုင်၊ ဒုတိယ ပလို့လောကမှာ ဒါယကာပြစ်၏။ အော်မြုတ်တကာ အလုပ်အကျွေးဒါယကာ တို့၌လည်း ကြောင့်ကဗျာကိုပြတ်ပယ်ရမည်။ ဤအတွက် ရဟန်းငယ် တစ်

၃။ ကမ္မာန္တရာနနိဒ္ဓသ

၇၅

ပါးကို စံယဉ်ခိုင်၏။

ကောရူရှာကကျောင်းတွင် မထောက်ခြား၏တဲ့ ရဟန်းထောက်ပါး
ရှိ၏။ သူသည် ပါဌိုသင်ရန် ရောဟနအဖုပ်သို့သွားနေ၏။ မထောက်ခြား၏
နှမ ဒါယိကာမကြိုးသည် အခါဝပ်သိမ်း သားရဟန်းထောက်၏အကြောင်းကို
ဖော်လျှောက်၏။ တစ်နေ့၌ မထောက်ခြားသည် ရဟန်းထောက်ကိုစောင်ရန်
ရောဟနအဖုပ်သို့ ရှုံးရှုံးသွား၏။

ရဟန်းထောက်လည်း ဆရာတပ္ပါယ်၊ မိဘတို့နှင့်ကျွောနေသည်မှာ
နှစ်ကာလကြာလှပပါပြီဖြစ်၍ တွေ့ဆုံးရန်ရောဟနအဖုပ်မှတွေ့က်လာ၏။
ကိုမြစ်ကမ်းနားသစ်ပင်ရိပ်တွင် မထောက်နှင့်တွေ့၍ဝတ်ပြု၏။ မထောက်ခြား
က ဘယ်သို့သွားမည်နည်းဟုမေးသောအခါ မိမိအကြံ့သောအခြောင်းကို
လျှောက်ကြေား၏။

“သင်ကား ကောင်းစွာပြုအပ်ပေ၏၊ သင်၏ဒါယိကာမကြိုးလည်း
အခါမပြတ်မေး၏။ ထိုကြောင့် သင့်ကိုစောင်ရန် ငါလာခဲ့၏။ သင်သွားချေ
လော ငါမှ ဤအရပ်၌ ဝါကပ်အံ့”ဟုဆို၍ ရဟန်းထောက်ကို ရွှေတ်လိုက်၏။

ကောရူရှာကကျောင်းမှာ ရဟန်းထောက်၏အမိအဘေးအောက်လုပ်
သောကျောင်းဖြစ်၏။ ထိုကျောင်းသို့ ရဟန်းထောက်ရောက်သောနောက်တစ်
နေ့တွင် အဘသည် ကျောင်းသို့လာ၍လျှောက်၏။

“အရှင်ဘုရား ကျွန်ုပ်တို့၏ကျောင်းမှာ အရှင်အား ဝတ်ရှိပါသည်”

“ဒါယိကာ အဘယ်သို့သော ဝတ်ပါနည်း”

“သုံးလပတ်ထဲ့ ကျွန်ုပ်တို့အိမ်၌ဆွမ်းခဲ့၍ ဝါကွှတ်၍ကြွား
သောအခါ ပန်ကြားရပါသည်”

ရဟန်းထောက်သည် ဆိတ်ဆိတ်နေသဖြင့် သည်းခံလေ၏။ ဆွမ်းခဲ့
နိုင်၍ အမိ၊ အဘအိမ်သို့သွား၏။ သွာကို ဘယ်သူမျှမှတ်ခိုကြာ သုံးလပတ်
လုံး အမိအဘအိမ်၌ ဆွမ်းစား၍ ဝါကွှတ်လေသော “ငါ သွားတော့အံ့”

ဟုပန်ကြားလေ၏။

အမိအဘတိသည် ဆွမ်းကျွေးပြီးလျင် ဆိကျည်ကိုပြည့်စေ၍ တင်လဲခဲ့ဖို့ ကိုးတောင်ရည်သောသက်န်းလျာအဝတ်ကို လူဒါန်းလိုက်၏။ ရဟန်းငယ်သည် အနုမောဒနာပြု၍ရောကာနေဖုဒ်သို့ ရှုံးရှုံးသွားလေ၏။

မထောင်ကြီးလည်း သိတင်းကျတ်၍ပြုပြုကြလာလေသော ယခင် တွေသောနေရာမှာပင် ထိုရဟန်းငယ်နှင့်တွေ့ဆုံးပြန်လေ၏။

“ကောင်းသောမျက်နှာရှိသောင့်ရှင်၊ သင်သည် ဒါပိကာမကြီးကို တွေ့အပ်ပြုလော”

“အရှင်ဘုရား တွေ့ခဲပါပြီ” ဆို၍ အလုံးစုံသောအကြောင်းအရာ တို့ကို လျောက်ကြေားပြီးလျင် မိဘတို့ရှုံးလိုက်သောဆီဖြင့် မထောင်ကြီး၏ ဓမ္မကို သုတေသနမြို့တင်လဲခဲဖြင့် အဖျော်ပြုလုပ်၏။ သက်န်းလျာကိုးတောင် ကိုကပ်ရှုံး၍ “အကျွမ်းပိုးအား ရောကာနေဖုဒ်သည်သာ သွားယူဖြစ်ပါ၏” ဟု လျောက်၍သွားလေသည်။

ကောရဏ္ဏကရွာသို့ မထောင်ရောက်သော အမိဒါပိကာမကြီး သည် သားရဟန်းကို မခြင်သဖြင့် “အရှင်ဘုရား ကျွမ်းပိုးသား ရဟန်းငယ်သည် ကွယ်လွန်၍မပါလာလေသလော” ဟုပြော၍ ဓမ္မရင်းခြံးပို့ကြေး၏။

ထိုအခါ မထောင်သည် သင်တိသား ရဟန်းငယ် တစ်ဝါတွင်းလုံး သင်တိအိမ်၌ နေ့တိုင်းဆွမ်းစားမြင်း၊ တရားပောခြင်းများပြုသွားပုဂ္ဂိုလ် ပြောပြ၍ ရှုံးလိုက်သောသက်န်းလျာအဝတ်ကို ထုတ်ပြု၏။

ထိုအခါမှ အလုံးစုံ အကျွမ်းသို့ အမိဒါပိကာမကြီးသည် သားရဟန်းငယ်ကြေားရာ လမ်းခေါ်၌ပို့ဝဲပျက် ရှိခိုးပြီးလျင် “မြတ်စွာဘုရား သည် ဤရဟန်းမျိုးကို သက်သေပြု၍ ရထာဝိနာ၊ နာဇာ၊ တုဝက္ခ၊ မဟာအရိယံဝံသသုတေသနကို ဟောကြားတော်မှုလေသလော၊ မိဘအိမ်၌

၃။ ကမ္မာနရဟနိဒ္ဓသ

??

တစ်ဝါတွင်းလုံး နှေ့တိုင်းဆွမ်းစားတရားဟောလျက် သားအမြဲဖြစ်ကြောင်း ကို မဖြေက်မဆို၊ အံ့ဩဖွယ်ပေတကား” ဟု ဆိုလေသည်။

ဤကဲ့သို့သောရဟန်းအား မိဘသည်ပင် ပလို့အောက မဖြစ်၊ တတိယပလို့အမှာ ပစ္စည်းလေးပါး လာသံလာသာဖြစ်၏။ ဘန်းကဲ့ကြီး သော ရဟန်းအား ရောက်ရာအရပ်၌ ပစ္စည်းလေးပါးလူကြ၍ တရားဟော ရားဖြင့် တရားအားထုတ်ခွင့် မရ။ ပန်ဖိတ်ရာသို့ကြေားရန် အမြဲ အား ထုတ်၏။ ထိုရဟန်းသည် အသိအကျမ်းမရှိရာသို့ တစ်ပါးတည်း ကြ သွား၍နေလျှင် ထိုပလို့အပြတ်၏။

မိမိဂိုဏ်း ကတေန့်ပတ်သက်၍ ကြောင့်ကြမှုရှိနေလျှင်လည်း တရားအလုပ်ကို အားမထုတ်နိုင်။ ထိုအတွေ့ အသိပါနောက်မှာ သော ရဟန်း၊ ခရီးရည်သွားရန်ရှိသောရဟန်း၊ မိဘအောင်ဗျိုးဆရာသမား စသုတေသန အပေါ် သံယောဇ်တွယ်သောရဟန်းတို့လည်း ကမ္မာန်းအလုပ်ကို စောက် ချမလုပ်နိုင်။ ကမ္မာန်းလုပ်ငန်းသို့ဝင်လိုလျှင် ထိုအရာတို့ကိုဖယ်စွာရမည်။ အနာရောက်ရှိနေပါလျှင် အေးကုပစ်ရမည်။ မပျောက်နိုင်ဘဲရှိနေပါလျှင် “ငါ သည် သင်၏ကျော်ကျွမ်းမဟုတ်၊ သင့်ကိုလုပ်ကျွားရားဖြင့် ဘဝသံသရာမှာ ခုကွဲရောက်လျှို့” ဟု မိမိကိုယ်ကို ကဲ့ရဲ့ပြီး တရားအလုပ်အားထုတ်ရမည်။

ပရိယတ်သင်ကြေား၍ သရဇ္ဇာယ်ခြင်းစားသည်ဖြင့်အားထုတ်သူအား သာ စာပေ ပလို့အောက်ဖြစ်၏။ ကမ္မာန်းအလုပ်အားထုတ်လျှင် ယင်းစာပေ ပလို့ကိုလည်း ပယ်ရမည်။

မဖို့မနိုကာယ် သင်သော ရေဝတဏမထောင်သည် မလယဝါသီ ရေဝတဏ မထောင်ပုံး၌ ကမ္မာန်းယဉ်၍ ဘုရားနှစ်ပတ်လုံး ပရိယတ်ကို ဖြတ်ထား ၏။ အနှစ် ၂၀ မြောက်တွင် ရဟန္တဖြစ်၏။ ထိုအခါ စာသင်ရန် လာသော ရဟန်းတို့အား အစအဆုံးယုံမှားမရှိ ကောင်းစွာပို့ချိန်၏။

ကာဘရှုံးယတော်မှာနေသော နာဂမထောင်သည်လည်း ၁၈ နှစ်

ပတ်လုံး ပရီယာတ်ကိုရွတ်ထားပြီးမှ စာတုကထာကိုမှုးမယျင်းပြည့်စုံစွာ ရွတ်ဆိုနိုင်၏။

တိပိဋက ရုဋ္ဌဘယ်မထောင်သည်လည်း ဆရာတဲ့ အငွကထာ မသင်ယူဘဲ ပိဋကတ်သုံးပုံပြန်မည်ဟု ဖွေစည်ကြီးကိုတိုး၏။ ရဟန်းတို့က ဆရာတဲ့ နည်းမခံသူကို စာပြန်ခွင့်မပေးလိုဟု ဆိုကြ၏။

ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာက “ငါရှင်အဘယ် ဤပုံစံကို ဆရာမြတ်တို့ အဘယ်သို့ဆိုကုန်သနည်း” ဟုဖေး၍ ဤသို့ဆိုပါသည်ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန် စွာလျောက်လတ်သော ‘ဟင်’ ဟုဆို၍တာ၏။

တိနည်းပြင်၍လျောက်ပြန်လည်း ဟင်-ဟင် ဟု သုံးကြိုးတိုင် အောင်တာ၍ “ငါရှင် ပွဲမစကားသည် ဆရာတ်အယျာပြစ်၏။ ဆရာတဲ့ သင်နည်းမခံသောကြောင့် တည်တဲ့ရွာ မထားနိုင် ပြစ်၏။ ဂရိုတစ်ဗို့ကိုသို့ ကျး၍ မဟာဓမ္မရရှိတာထဲသွားချို့လော့” ဟု ဖော်တဲ့ကို၏။

အဘယ်မထောင်ကား သောတာပန်တည်လေပြီ။ သူသည် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏အမိန့်အတိုင်း မဟာဓမ္မရရှိတာထဲသို့သွား၏။ ထိအခါ မဟာဓမ္မရရှိတာက “ငါရှင် အဘယ် ငါ စာမကြည့်သည်မှာ နှစ်ပါင်းသုံး ဆယ်ရှိပြီ၊ ဉာဏ်ပေါ်လာ၍၍သုတေသနရှိလော့၊ နေ့အခါ အမို့ယ်ရှင်းပြုမည်” ဟု ဆို၏။ သို့ပြင် စာပေသင်ကြားပြီးသောအခါ သူထဲ မဟာဓမ္မ ရရှိတာက တောင်းပန်၏။

“ကျွန်ုပ်အား ကမ္မဘာန်းတရားဟောကြားပါလော့၊ ရောက်ပွဲသူ၏ ခိုးစဉ်ကား တွေားပြစ်ပါသည်”

မဟာဓမ္မရရှိတာသည် ကမ္မဘာန်းတရားမှာကြော်ပြီးသောအခါ ပရီ နိုဘာန်ဝင်းစံလေ၏။ ထိအခါ အဘယ်မထောင်ကာ ရဟန်းများအား ပြောကြား၏။

“ငါရှင်တို့ ငါတို့၏ဆရာမြတ်အား အရဟ္မာဗျာမ်းသည်လျော်၏။

၃။ ကမ္မာနရဟနိဒ္ဓသ

၇၉

ပြောင့်မတ်သော အာဆနည်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်၏။ မိမိ တပည်တံ့သွဲသော်လည်း
ကမ္မာန်းတရားပောပါဟု တောင်းပန်တော်မူပေသည်”

ဤသို့သော မထော်တို့အား စာပေ ပလို့ော် မဖြစ်။ ပုထုဇ္ဇာ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရသောတနိနဴးသည် လူချိပ်လောကမည်၏။ ပက်လက်အိပ်သော
သူငယ်သွေးပုံ နှစ်ယောသာစံပင်ငယ် တစ်နည်း စောင့်ရောက်နိုင်ခဲ့၏။
အနည်းငယ်သောအာရုံးဖြင့် ပုံကိန်းဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဝိပသာနာ၏သာ
ပလို့ော်ဖြစ်သည်။ သမာဓိ၏ ပလို့ော်မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် ဝိပသာနာ
ပွားလို့သော အပျိုးကောင်းသားသည် ထိုပလို့ော်ကို မငြိမကပ် ယ်ဖြတ်
ရေ၏။ သမာဓိပွားလို့သူကား ကြိုင်းသောပလို့ော်ကိုပါးကိုသာ ယပ်ဖြတ်
ရေ၏။

ပလို့ော် အငယ်ကလေးများရှိသေး၏။ ယင်းတို့မှာ ရှည်သော
ဆံပင်၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်းတို့နင့် သောင်းနှင့်အေးမြှုပ်သောအဝေတ်
သက်နဲ့သာည်တို့ဖြစ်၏။ ယင်းတို့ကိုရိုတ်ဖြတ်ဖွံ့ဖြိုးလျှော်ထေးဟာပြီးဖြစ်၍
ကြောင့်ကြကင်းစေရေ၏။

ကလျာဏာမီတ္ထ

ကမ္မာန်းအလုပ် အားထုတ်လိုသူသည် ပလို့ော်တို့ပယ်ရှားပြီး
နောက် ကမ္မာန်းပေးတတ်သောမီတ်အေးကောင်းကို ရွှေးကပ်ရမည်။
ကောင်းသော အဆွောင်ပွန်းကလျာဏာမီတ္ထဆိုသည်ကား

သီးလစင်ကြယ်၍ ရွှေ့ဖွယ်သောရုတ်၊ သမာဓိကြောင့် အလေး
အမြတ်ပြုအပ်သောရုတ်၊ သူ့ကိုကောင်းအောင် ဆုံးမတတ်သောရုတ်၊ သူ
တစ်ပါးအဆုံးကို စံယူနိုင်သောရုတ်၊ နက်နဲ့သောတရားစကား ပြောကြား
တတ်သောရုတ်၊ မလျောက်ပတ်သောအရာ၌ မတို့ကိုတွန်းအပ်သောရုတ်
ဤရှုက်တို့နှင့်ပြည့်စုံသောမီတ်အေးကောင်းကို ဆည်ကပ်အပ်၏။

“အိုအသန္တာ တထာဂတာ ဟူသော မိတ်ဆွဲကောင်းကိုအကြောင်း
ပြု၍ ပဋိသန္တေနှင့်ခြင်း အတိသေဘာမက်းသူတို့သည် ထိုအတိသေဘာမှ
ကောင်းလျတ်ကြကုန်၏” ဟု အစရိသဖြင့် သေဘာကော်မူသောကြောင့် မြတ်စွာ
ဘုရားသည် အလုံးစုသောအခြင်းအရာတို့နှင့်ပြည့်စုသော ကလျာဏမိတ္တာ
မည်၏။ ထိုကြောင့် မြတ်စွာဘုရားထံ၌ယူအပ်သောကမ္မာန်းသည်
ကောင်းစွာယူအပ်သည်ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရား ပရိန္တဗုံးနှင့်တော်မူသည်ဖြစ်မှုကား မဟာသာဝကာ
ထံ၌ယူခြင်းရာသင့်၏။ မဟာသာဝကတို့မရှိခဲ့သော ရဟန္တာ၏အထိုးယူ
အပ်၏။

အဘယ်သို့နည်း။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ငါရဟန္တာဟု မိမိကိုယ်ကို
ဖော်ပြပါမည်လော့။ မိမိကိုယ်ကို ရဟန္တာဟု အဘယ်ကြောင့်ဆိုသင့်
သနည်း။

ဘာဝနှုန္တအားသန်သည်၏အဖြစ်ကိုသိ၍ ပဋိပတ်၏အချဉ်းနှီး
မဟုတ်ကြောင်းကို ပြနိုင်၏။ အသုရွှေမထောင်သည် ကိုယ်အသက်ကို
မင့်ကွက်မျှ၍ ကမ္မာန်းအားထုတ်သောရဟန်းအား ဤရဟန်းသည်
ကမ္မာန်းမှုပြုအားသန်ပေသည်ဟုသိ၍ ကောင်းကတို့စမွခဏ်ခင်းပြီးလျင်
ထက်ဝယ်ဖွဲ့စွေ ထိုင်နေ၍ အနှယ်အဆက်ကိုစောင့်ရန် ကမ္မာန်းတရား
သောကြားဖူးသည် မဟုတ်ပါလော့။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မရှိလျင် အနာဂတ်၊ သကဒါဂါန်၊ သောတာပန်,
ဓာတ်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ထဲ ကမ္မာန်းယူအပ်၏။ ထိုကဲ့သို့ပုဂ္ဂိုလ်မရှိလျင် စာပေ
ပရိယတ်နှင့်ပြည့်စုသော ကလျာဏာပုထိုဇ်ပုဂ္ဂိုလ်ထံတွင် ယူရှိလေသည်။
ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ကလျာဏာမိတ္တာရှုက်အလုံးစုနှင့်ပြည့်စုသူ ဖြစ်ရပေမည်။
ကမ္မာန်းယူမည်တေပည့်ကလည်း တပည့်ကောင်းပြစ်ရမည်။ စူးပို့စွာ ပါတီ
က တိသုဓမ္မထောင်၏ တပည့်သုံးဦးကဲသို့ကျင့်အပ်၏။

၃။ ကမ္မဘဒရဟနိဒ္ဓသ

၈၁

ထိမထေဝရ၏တပည့်သုံးတို့သည် ဆရာတံ့ချိုးကပ်၍ အသီးသီးတာဝန်ခံ၍ ကိုယ်အသက်ကို စွမ်းရှုကြလေသည်။

“အရှင်မြတ်အား အကျိုးရှိမည်ဆိုပါလျှင် အသုတရာရချောက် အတွင်းခုန်ဆင်းပါမည်” ဟု ပထမတပည့်က ဝန်ခံ၏။

ဒုတိယတပည့်ကလည်း “အရှင်မြတ်အား အကျိုးရှိမည်ဆိုပါလျှင် ဖနောင့်မှစ၍တစ်ကိုယ်လုံးတိုင်အောင် ကျောက်ဖျား၍ အပွတ်အသွေးပဲပါမည်” ဟု ဝန်ခံ၏။

တတိယတပည့်ကလည်း “အရှင်မြတ်အား အကျိုးရှိမည်ဆိုပါလျှင် ထွက်သက်ဝင်သက်ကို ရှုပ်စော်အသေခံပါမည်” ဟုဝန်ခံ၏။

ဤသို့ အသက်ကိုစွမ်းရှုခြင်းသည် ဘယ်အကျိုးရှိသနလို့။

တစ်သိန်းတန်ကာသိတိုင်းဖြစ် ပုဆိုးကို သက်နှုန်းသောရဟန်းအားလုံးသောအခါ သက်နှုန်းအတွက် အပိုင်းပိုင်းဖြတ်သည်ကိုမြင်လျှင် အလွန် ဝစ်းမြောက်ကြည်နှုံးသက္ကသိုလ် အားအွန်ရယ်ကြော်လျှင် ဆရာအား အသက်လူ ပြီးပြီးဟု ကြောက်လန်ခြင်းမရှိဘဲ ဝစ်းမြောက်ဝစ်းသာဖြစ်သော အကျိုးကို ရလေသည်။

ဆရာကောင်း ဆရာမြတ်ထံမှ မိမိနှင့်သုဉ်တော်သောကမ္မဘဒ်းယူ ပြီးလျှင် သင့်လျှော်သောနေရာသို့သွားရမည်။ သင့်လျှော်သောနေရာမှာ အကိုင်းပါးရှိ၏။

တစ်ဂါရတ်ထက်မလွန် တာငါးရာအတွင်းမနီးသဖြင့် မဝေးမနီးခြင်းတစ်ပါး၊ ရှင်လူမပြုမဲ့ခြင်းတစ်ပါး၊ ဆူညံသောအသံကင်းဆိတ်ခြင်းတစ်ပါး၊ မှုက်ခြင်းသည် နည်းပါးခြင်းတစ်ပါး၊ ပစ္စည်းလေးပါးရလွယ်ခြင်းတစ်ပါး၊ ဗဟိသုတရိုက်သာမိတ်ဆွေရှိခြင်းတစ်ပါး ဤအကိုင်းပါးနှင့်ပြည့်စုံ သောနေရာမှာ နေရာ၏။ အပြစ် ၁၈ ပါးရှိသောကျောင်းသံမီးကို ရှာ်ရားရမည်။

အများနှင့်ဆက်ဆံသောကျောင်းကြီး၊ ပြဖွဲ့ကိစ္စများသောကျောင်းအို၊ လမ်းမကြီးနှင့်နီးသောကျောင်း၊ ရေခံပုံများသောရေတွင်းရေကန် ရေအိုင်နှင့်နီးသောကျောင်း၊ ဟင်းရွှေက်တော့နှင့်နီးသောကျောင်း၊ ပန်းတော့နှင့်နီးသောကျောင်း၊ သစ်သီးပင်ရှိသောကျောင်း၊ လူထုရောက်တော် နှင့်မြဲဗုံးအပ်သောကျောင်း၊ ပြိုနှင့်နီးသောကျောင်း၊ ထင်းတော့နှင့်နီးသောကျောင်း၊ လယ်ယာနှင့်နီးသောကျောင်း၊ ရှို့သူရှို့သောကျောင်း၊ ဆိပ်ကမ်းများနှင့်နီးသောကျောင်း၊ သဒ္ဓါသူနည်းပါး အစွမ်းအများကျသောကျောင်း၊ မင်းဘားများသော နယ်ခြားကျောင်း၊ မိန့်မေးဘားရှို့သောကျောင်း၊ မိတ်ဆွေကောင်းမှုရှိသောကျောင်း။

ဤကျောင်း သစ်ရပ်သည် သမာဓိရရှုံး မလျောက်ပတ်၊ ရွှေ့သော သမာဓိပင် ပျက်တော်သောကြောင့် ဝေးစွာရောင်းကြုံအပ်၏။

စရိတ်ခြောက်ပါး

ကမ္မာန်အလုပ် အားထုတ်မည့်ပို့ဗိုလ်သည် မီမိနိုက်အားလျော်သောနေရာတွင်နေ၍ မီမိနိုက်နှင့်လျောက်ပတ်သောကမ္မာန်းကို စီးပွားရေးမည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မီမိနိုက်ကိုလည်း သိရမယ်။

စရိတ်သည် ရာဂစရိုက်၊ အေါသစရိုက်၊ အောဟစရိုက်၊ သဒ္ဓါစရိုက်၊ ဓားစရိုက်၊ မိတ်စရိုက်ဟူ၍ ခြောက်ပါးအပြုံးရှုံး၏။ ဘယ်သူ၌ ဘယ်စရိုက်များသည်ကို အနေအထိုင်၊ အလုပ်အကိုင်၊ အစားအသောက်၊ အကြည့်အရွှေအားဖြင့်သိရှိ၏။ မာကလွှာယုသုတေသန ဤသို့လာ၏။

ရာဂ ပြောထူသူ၏ခြေရာသည် အလယ်မထိ၊ အော်ကြွေးခြွေးဆိုရှိ၏။ အေါသပြောထူသူ၏ခြေရာသည် မှာက်အပြုံးကို ဆွဲငင်သကဲ့သို့ရှုံး၏။ အောဟပြောထူသူ၏ခြေရာသည် အအောတလျောင် ခြေဖျားဖော်ဖြင့်သာ ထောက်နှင့်မိ၏။ ကိုလေသာအမိုးကိုပြုတဲ့ဆိုးစွာရပြီးသူ၏ခြေရာသည်

၃။ ကန္တဘန္တရဟန်၏အကျဉ်းသည်

၈၃

တန်ညိုတန်ညွတ်ကောင်းဆွဲထိသည်ဖြစ်၏။ ဤခြေရာသည် ကိုလေသာ ကင်းကွောသူ၏ခြေရာတည်း။

ရာကသည် အကုသိတ်အဖို့ နှုန်း၏။ ကာမဂ္ဂထိကို ရာပျော်၏။ သဒ္ဓါသည် ကုသိတ်အဖို့နှုန်း၏။ သီလစသာဝါထ်ကိုရာပျော်၏။ ဤ တရားနှစ်ပါးမှာ သဘောရှင်းတုသာကြောင့် ရာကများလျှင် သဒ္ဓါများတတ်၏။ သဒ္ဓါများလျှင်လည်း ရာကများတတ်၏။

ဓာတ်သည် အဘုံးမကပို့၊ မဟုတ်သာအပြစ်ကို ရာပျော်၏။ ပညာလည်း အဘုံးမကပို့၊ ဟုတ်သာအပြစ်ကို ရာပျော်၏။ သဘောရှင်း တုသာည်။ ဓာတ်များလျှင် ပညာများ၏။ ပညာများလျှင်လည်း ဓာတ်များ ၏။

မောဟသည် အနောင်အယုက်များ၍ မတည်ကြည်။ မသက်ဝင် နိုင်ခြင်းဖြင့် တန်လှုပ်၏။ ဓိတ်သည် အကြီးများ၍ မတည်ကြည်။ လျှင်စွာ ကြိုင်းဖြင့် တန်လှုပ်၏။ သဘောရှင်းတုသာည်။ မောဟများလျှင် ဓိတ်က များ၏။ ဓိတ်ကများလျှင်လည်း မောဟများ၏။

လူဗျား၌ လောက်သူ၊ နတ်ပြည်မှလာသူတိုအား ရာကများတတ် သည်။ သတ်ဖြတ်ခြင်း၌ လောက်သူ၊ ငြော့လာသူတိုအား ဓာတ်များ တတ်သည်။ သေအရက်သာက်စားသူ၊ အမေးအမြန်းနည်းသူ၊ တိဇ္ဈာန် ဘဝမှုလာသူတိုအား မောဟများတတ်သည်ဟုဆိုကုန်၏။

သို့ရတွင် ကုသိတ်ပြုစဉ် ရာကခြုံ၍ ထိုက်ဖြင့်ပဋိသန္တနေသာ သူသည် ရာကစိုက်ရှိသူပြုစ်၏။ ဓာတ်၊ မောဟ၊ ဓိတ်ခြုံရှုံး၌ ထိုအတူ တည်း။ ပညာခြုံရှုံး၌ မှန်စိုက်ရှိသူ၊ သဒ္ဓါခြုံရှုံး၌ သဒ္ဓါစိုက်ရှိသူပြုစ်၏။

စရိတ်ညုံလျှင် ခွေးဖြီးကောက်နှင့်တူ၏။ ကျော်တောက်စွပ်၍ မပြုစွာနိုင်း၊ စရိတ်သဘောသည် မပြုတ်ဖြစ်တတ်၏။ မိုးမြင် လေမြင်

အဆင်ခြင်မရှိ စုတ်ထိုမရ၊ နွားတော်ရောက်ဖြစ်တတ်၏။ ပဋိသန္တက်ပြုစဉ် ကပင် မျိုးဆက်ပါသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့် ကုသိလ်ပြုသောအခါ ရာဘစသည်မြှို့ရာ သဒ္ဓါ၊ ပညာဖြစ်အောင် သတိကြီးစွာထားအပ်၏။ အပျော်နှင့်အကြားကလည်း ကုသိလ်ဟန်ဆောင်၍ ပြန်းအသောလွှဲဟလ ကို လှည့်စားလေ့ရှိ၏။

ရာဂစရိက်ရိုသုသည် အေးမြောက်မှုးသက္ကသို့ သိမ်းမွှေသောအမှု အရရှိ၏။ ခြေရာအလယ်မထင်အောင် တဖြည့်ဖြည့်နှင့်၍သွားတတ်၏။ အရိကြီးပေါ် ကောင်းစွာထား၍အိပ်၏။ ထမောအောင် ဖြည့်ဖြည့်သောသာ စကားတုံးပေး၍ ထ၏။ ကိုစွဲပြုရန် သပ်ရပ်၏။ အဝတ်အရုံ သေသပ်၏။ ရိုသိမ်းအွှေ့ကြိုင်ကြိုက်၏။ အရသာအံ၍ အဝန်းညီစွာ စားတတ်၏။ လူဇာရုံ မြင်လျှင် မရွှေ့ရက်အောင် စင်မင်၏။

ဒေါသစရိက်ရိုသုသည် နွားရှုံးစိုးနှော်ကြိုးတင်းသက္ကသို့ ရွှေး ရှားသော အမှုအရရှိ၏။ ခြေစွဲနှင့် တုံးသက္ကသို့ ဒရတ်တိက်၍သွားတတ်၏။ မျှက်ဗျာင်၍၍ အိပ်၏။ လျှင်စွာစကားတုံးပေး၍ ထ၏။ ကိုစွဲပြုရန် မသပ်ရပ်၊ အဝတ်အရုံတင်းကျပ်၍ မည်ရှိ၏။ ရှုံးငန် စပ် ဓါးကြိုက်၏။ အရသာ မခဲ့၊ ခံတွင်းအပြည့်အဆောင်း စား၏။ အနို့အုံမြင်လျှင် ကဲ့ရဲ့လွယ် ၏။

မောဟာစရိက်ရိုသုသည် ပုဂ္ဂိုင်းသီးစားမိသော ဖွတ်ပဒတ်က္ကသို့ ငေးရှိုင်သောအမှုအရရှိ၏။ အသားကြိုနှင့်ကြော့၏။ ကိုယ်လက်တော်တင်းသက္ကသို့ ရွှေ့ ရွှေ့တော်စွာနှင့်၍သွားတတ်၏။ မောက်ခုံကားယားအိပ်၏။ တအင်အပ်ပြု၍ ဖြည့်ဖြည့်ထ၏။ ကိုစွဲပြုရန် သပ်သည်းစြင်းမရှိ။ အဝတ်အရုံ ရွှေ့ရွှေ့ထွေးထွေး မည်မည့်တိရှိ၏။ ကြိုက်သောအစာ အမြိမရှိ။ အလုတ်သေးသေး မည်မည့်တ်စားတတ်၏။ လက်နှုတ်ခေါ်းပေကပိုစိတ်စဉ် ခြင်းများ၏။ ပင်ကိုသော့ ရိုးမွှဲးက္ကသို့မပြု၊ သံယောင်လိုက်တတ်၏။

၃။ ကမ္မာန္တဟန္တိဒ္ဓသ

၁၅

သဒ္ဓစရိက်ရှိသူ သသည်တိုကား ရာဂစသည်တိုနှင့်သောချင်း
တုသောကြောင့် အမှုအရာသသည်တိုလည်း တူကုန်၏။

ရာဂစရိက်ရှိသူအား ဆွမ်းခံလမ်း၊ ရွာ၊ ဒါယကာနှင့် ပစ္စည်း လေး
ဖြာ စွဲဖွံ့ဖြိုးပြစ်လျှင် သင့်၏။ ရပ်ခြင်း၊ သွေးခြင်း လူရိယာ
ပုတ်သင့်၏။ ရာဂ မဖြစ်ခိုင်း။

ဒါသစရိက်ရှိသူ သဒ္ဓစရိက်ရှိသူတိုအား သန့်ရှင်းသောလူတွေရဲ့
ဖြစ်လျှင် သင့်၏။ အီပိုခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း သင့်၏။

မောဟစရိက်ရှိသူအား ကြီးပြန်ကျယ်ဝန်းသော အာရုံသင့်၏။
သွေးခြင်း လူရိယာပုတ်သင့်၏။

ဂိတ်က်စရိက်ရှိသူအား ကျိုးပြောင်းဖွဲ့ကျပ် သေးငယ်သောအာရုံ
သင့်၏။ ရပ်ခြင်း၊ သွေးခြင်း သင့်၏။

ပုံစံစရိက်ရှိသူအား မသင့်သော အာရုံမရှိ။

ကမ္မာန္တိုးလေးဆယ်

ကသိတ်းဆယ်မျိုး၊ အသုဘဆယ်မျိုး၊ အနုသုတိဆယ်မျိုး၊ ပြဟျ
ဂိဘာရ လေးပါး၊ အဘရွှေ လေးပါး၊ သညာ တစ်ပါး၊ ဝဝတွောန့် တစ်ပါးဟူ၍
ကမ္မာန္တိုး လေးဆယ်ဖြစ်၏။

ကသိတ်းတို့သည် ပထဝါ၊ အာဆဲ၊ တေအေ၊ ဝါယာ၊ နိုလ၊
ဂိတ်၊ လေသဟိတ်၊ ပြုဒါတာ၊ အာလေဘာ၊ ပနို့မြှေဘာသဟူ၍။

အသုဘတို့သည် ဥဒ္ဓမာတာက၊ ဝိနိုလက၊ ဝိပုံမွှေက၊ ဝိဗြို့က၊
ဝိကျာယိတာက၊ ဝိကိုဗြာက၊ ဟာတ်ဝိကိုဗြာက၊ လေသဟိတာက၊ ပုံမြွေက၊ အိုး
က ဟူ၍ ဆယ်ပါးဖြစ်၏။

အနုသုတိတို့သည် ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံယာ၊ သီလ၊ စာဂ၊ အဝတာ၊ ဥပ
သမ၊ မရဏ၊ ကသယဂတာ၊ အသနာပါန ဟူ၍ ဆယ်ပါးဖြစ်၏။

ပြဟျိုဝင်ဘာရုသည် မေတ္တာ၊ ကရာဇာ၊ မှန်တာ၊ ဥပဇ္ဈာဟူ၍
လေးပါးရှိ၏။

အာရွှေသည် အကာသသာန္တာယတနဲ့ ပိဉာဏ္ဍာယတနဲ့ အာ
ကိဉာဏ္ဍာယတနဲ့ နေဝသညာ နာသဉာဏ္ဍာယတနဲ့ ဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။

အာဟာရ၌ စက်ဆပ်ချုံရှုဖွံ့ဖြိုးပါ။ အမှတ်သညာသည်
တစ်ရုသာ သညာ မည်၏။

ဓာတ်လေးပါးကို ပိုင်းခြား မှတ်သာမြင်းသည် တစ်ရုသာ
ဝဝတ္ထာန်မည်၏။

ကမ္မာန်းလေးဆယ်တို့တွင် မူဒွေသာ အနသာတိရှစ်ပါး၊
သညာ ဝဝတ္ထာန်-ပါ့င်း ဆယ်ပါးသည် ဥပဇ္ဈာန်ကိုအောင်သာ
ဥပဇ္ဈာန်ဟာ ကမ္မာန်းမည်၏။ ကြိုင်းသာ ၃၀ သည် အပူမာန်ကို
အောင် သာ အပူမာန်ဟာ ကမ္မာန်းမည်၏။

အပူမာန်ဟာ သုံးဆယ်တွင် အသုသဆယ်ပါး၊ ကာယဂတာ၊
ဥပဇ္ဈာန် အာရွှေလေးပါးအာဖြင့် ပါ့င်း ၁၆ ပါးသည် တစ်ရုသာ၏၁၄
သာ ကောရာန်ကဗျာမည်၏။ မေတ္တာ၊ ကရာဇာ၊ မှန်တာသုံးပါးသည် လေး
ရှာန်ကိုရသာ စတုတ္ထ ရှာန်ကဗျာမည်၏။ ကသိတ်း ၁၀ ပါး၊ အာမာပါန
ပါ့င်း ၁၁ ပါးသည် ငါးရာရာန်ကိုရသာ ပုဂ္ဂကရာန်က မည်၏။

ကသိတ်း ၁၀ ပါး၊ အာမာပါန်၊ အပူမာန်လေးပါး ပါ့င်း ၁၅
ပါးသည် ၇၂တော်စသာ ရှာန်အိုကိုလှုန်သာကြောင့် အကိုဝါယူဖ မည်
၏။ အာရွှေလေးပါးသည် ကသိတ်းအာရုံး၊ ကောင်းကောင်အာရုံးသည်ကို
လွန်သာကြောင့် အာရွှေသာကိုယူဖ မည်၏။ ကြိုင်းသာ ကမ္မာန်း ၂၀
ကား လွန်ခြင်းမရှိကြ။

ကသိတ်း ၁၀ ပါးသည် ချွဲအပ် ပြားအောပ်သာကြောင့် ဝမှန်
မည်၏။ ဒီမွှေးကျော်၊ ဒီမွှေးသာတာ၊ စေတော်ရိယအသိဉာဏ်အား ချို့ဝှက်သူမျှ

၃။ ကမ္မာနရဟနိဒ္ဓသ

၈၇

တော်မြို့သော ကမ္မာနနံဆယ်ပါးတည်း။ ကြွင်းသော ကမ္မာနာန်း ၃၀ ကူး
မခဲ့အပ်သောကြောင့် အဝမှန် မည်၏။

မခဲ့အပ်သော ကမ္မာနာန်း ၃၀ တို့တွင် အသာဆယ်ပါး၊ ကာယ
ဂတာ၊ အာနာပါန ဤ ၁၂ ပါးသည် အကိုင်းခြေး၍ပျားစေနိုင်သော်လည်း
အသာကောင်စသည်တို့သာ တိုးမျှ၍ အကျိုးမရှိသောကြောင့် မပျားစေ
အပ်။ အာကာသကသိတ်ကိုစွာ၍ရအပ်သော ဒာကာသ ဖြစ်သောကြောင့်
မပျားစေအပ်။ နတ္ထိတောာသည် မရှိသောကြောင့် မပျားစေအပ်။ ဒတိယ,
စတုတွေ အာရုံပြု၏အာရုံဖြစ်သော အာကာသသနာ ယတန်၊ အာကိုဉာဏ်သာ
တန်နှင့်ကြွင်းသော ၁၂ ပါးသည် ပရမတ်ဖြစ်သောကြောင့် မပျားစေအပ်။

ကသိတ်း ၁၀ ပါး၊ အသာ ၁၀ ပါး၊ ကာယဂတာနှင့် အာနာပါ
န ပေါင်း ၂၂ ပါးသည် ပဋိဘာက နိမိတ်ထင်သည်။ ကြွင်းသော ၁၈ ပါးမှာ
မထင်။

ဗုဒ္ဓအစိုးနာ အနုသုတိရှိပါး၊ သညာ၊ ဝဝတ္ထာန်း စိညာဏ္ဍာ
ယတန်၊ နေဝသညာ နာသညာယတန် ဤ ၁၂ ပါးသည် ပရမတ်တည်း
ဟူသော သဘာဝဓမ္မကို အာရုံပြု၏။ အပွဲမညာ ၄ ပါး၊ အာကာသသနာ
ယတန်၊ အာကိုဉာဏ်ယတန် ဤ ၆ ပါးသည် သဘာဝလည်း မဟုတ်၊
ပဋိဘာကလည်းမဟုတ်သော ပြောမပြနိုင်သော နဝတ္ထာဖွံ့ဖြိုးတို့ အာရုံပြု
၏။

အာဇာ၊ တော်၊ ဝါယော၊ အာဇာက ဟူသော ကသိတ်း
လေးပါး၊ စိပ္ပီးက၊ လောဟိတက၊ ပုမ္ပါဝကဟူသော အသာသုပုံးပါး၊
အာနာပါန ဤ ၈ ပါးသည် ပရိကမ္မာနိမိတ်၊ ဥရုဟာနိမိတ်နိက်၍ လွှဲပ်သော
အခြင်းအရာ ထင်သောကြောင့် စလိတကမ္မာန်း မည်၏။ ကြွင်းသော
၃၂ ပါးသည် အစလိတကမ္မာန်း မည်၏။ ပဋိဘာကနိမိတ်၌ လွှဲပ်သော
ကမ္မာန်းမရှိ။

ဝါယောကသိတ်းကို မြင်ရာဖြစ်သော ဒီဇွဲဝါးနှင့်ထိရာဖြစ်သော ဖွဲ့စည်းနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟန်တိတေသနသည်။ ကြွင်းသောကသိတ်း ၉ ပါး၊ အသုဘ ဆယ်ပါး၊ တပေါ်ကာအားဖြင့် ၂၀ ကို မြင်ရာဖြစ်သော ဒီဇွဲဝါးနှင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တိတေသနသည်။ အာနာပါနကို ထိရာဖြစ်သော ဖွဲ့စည်းနှင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တိတေသနသည်။ ကြွင်းသော ၁၉ ပါးကို ကြေားဖူးရာ သုတဝေဇွဲဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တိတေသနသည်။

ကမ္မားနှင့် ကိုစတင်သောအာဒိကမ္မာနှင့်သည် ဥပေါ်ဘာနှင့် အာရုံးလေးပါး- ဤငါးပါးကို မပြားအပ်။ ကြွင်းသောကမ္မားနှင့် ၃၅ ပါးကို ပြားနိုင်၏။

ကသိတ်းဆယ်ပါးသည် အဘိညာ၏အကြောင်းဖြစ်၏။ အာ ကာသမ တစ်ပါးသောကသိတ်း ၉ ပါးသည် အာရုံးစုံနှင့်၏အကြောင်း ဖြစ်၏။ မေတ္တာ၊ ကရဏာ၊ မှတ်တာသုံးပါးသည် ဥပေါ်ဘာနှင့်၏ အကြောင်း ဖြစ်၏။ အောက်အောက်ဖြစ်သော အာရုံးသည် အထက်အထက်ဖြစ်သော အာရုံး၏အကြောင်းဖြစ်၏။ နေဝါယာ၊ နာသညာ၊ နာသညာသည် နိရောဓိ၏ အကြောင်းဖြစ်၏။ ကမ္မားနှင့် ၄၀ လုံးသည် မျက်မျာ်ဘာဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း၏ အကြောင်း၊ ဝိပဿနာ၏ အကြောင်း၊ ဘဝသမ္မတို့၏ အကြောင်း ဖြစ်၏။

မရဏာနသာတိ၊ အသုဘဆယ်ပါးနှင့်မေတ္တာ- ဤကမ္မားနှင့် ၁၂ ပါးသည် ရဟန်းကိုစွာအားလုံး ကမ္မားနှင့်အားထုတ်ရာတိုင်း၌ အလိုက် အပ်သောကြောင့် သမ္မတ္တက ကမ္မားနှင့်မည်၏။ ထိုကမ္မားနှင့် ၄၀ လုံးသည် စရိတ်အားပျော်စွာ အမြှေ့အောင်အပ်သောကြောင့် ပါဝါဟာနိယာမ္မားနှင့် မည်၏။

ဘရားရက်စသည်သည် ပရမတ်ဖြစ်၏။ များသောအပြားရှိ၏။ အောက်တည်ရာ မရ။ ထိုကြောင့် ဗုဒ္ဓ အစရိတ်သော အနသုတိ ရှစ်ပါး၊

၃။ ကမ္မာန္တရာနနိဇ္ဈာသ

၈၉

သညာ၊ ဝဝတ္ထာန- ဤဆယ်ပါး၌ အပူမာမဖြစ်၊ ဝိညာဏဉာယတနှင့် နေဝသညာနာသညာယတန္တနှင့်ကား ပရမတ်ကိုအာရုံပြုသော်လည်း အာရုံကို လွန်သော ဘာဝမာ၏အစွမ်းဖြင့် အပူမာသို့ရောက်၏။

အသာဘ၊ ကာယဂတာတို့သည် စက်ဆပ်ဖွံ့ဖြစ်ကုန်၏။ ရှေ ယျှော်ကြမ်း၌ ထိုးဝါးစွမ်းဖြင့်သာ လျေတည်သကဲ့သို့ စက်ဆပ်ဖွံ့အာရုံခိုး တို့၌ ပိတ်ကိုစွမ်းဖြင့်သာ စိတ်တည်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအာရုံပြုပိတ်ကိုရှာ ပထမရာန်သာ ဖြစ်၏။ မေတ္ထာ၊ ကရာဏာ၊ မှုဒ်တာတို့သည် ဒေါ မန်သုကိုပယ်သဖြင့် ထိုနှင့်ဆန့်ကျင်သော သောမန်သုတို့သာ ဖြစ်ထိုက် ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအာရုံပြုသောမန်သုရှိသော ရာာန်လေးပါးသာ ဖြစ်၏။ ဥပေကွာ၊ အာရုံတို့သည် ကမ္မာသုကတာညာထဲဖြင့် လျစ်လျှော့ကုန်၏။ တတ်မဏ္ဍာတ္ထတာ ဓာတ်သို့ အေးရှိသောကြောင့် ထိုအာရုံပြု ဥပေကွာရှိသော ပွဲမရာန်သာဖြစ်၏။

အသာဘဆယ်ပါးနှင့်ကာယဂတာသတိ- ဤဆယ့်တစ်ပါးသော ကမ္မာန်းတို့သည် ရာဂစရိုက်ရှိသောသူအား သင့်လျော်၏။ ပြဟ္မာဝိဟာရ လေးပါးနှင့် ဝဏ္ဏကသိတ်းလေးမျိုး- ဤရှုစ်မျိုးသော ကမ္မာန်းတို့သည် ဓာတ်စရိုက်ရှိသောသူအား သင့်လျော်၏။ မောဟစရိုက် ပိတ်စရိုက် ရှိသူတို့အား အာမာပါနသုတိကမ္မာန်းတစ်ခုနှင့်သာ သင့်လျော်၏။ သဒ္ဓ စရိုက်ရှိသူအား ရှုံးဖြစ်သော အနသုတိဓာတ်ပါးနှင့်သင့်လျော်၏။ မရ ကန္တသုတိ၊ ဥပသမာနသုတိ၊ စတုဝဝတ္ထာန၊ အာဟာရပုဂ္ဂိုလ်သညာ ဟူသော ကမ္မာန်းလေးမျိုးသည် မှန့်စရိုက်ရှိသူအား သင့်လျော်၏။ ကြွင်းသောကသိတ်းနှင့် အာရုံလေးပါးသည် စရိုက်တိုင်းနှင့်သင့်လျော်၏။

ကသိတ်းတို့တွင် အလုံးစုင်ယ်သော ကသိတ်းဝန်းသည် ပိတ်က် စရိုက်ရှိသူအား ကြီးသောကသိတ်းဝန်းသည် မောဟစရိုက်ရှိသူအား သင့် လျော်၏။

၄။ ဝထိကသိကနိဒ္ဓာ

ပထရိကသိုက်

အလိုဟေခ ကြောင့်ကြင်ယ်တိကိုဖြတ်ပယ်ပြီးသော ရာနှစ်သည်
ဆွမ်းစားပြီး၍ ဆွမ်းစားရာမှ ပဲခွာနဲ့ပြီးသော ဆွမ်းသုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်
သော ပင်ပန်ခြင်းကိုဖျောက်ပယ်၍ ပြီးချမ်းသောအရပ်တွင် ချမ်းသောနွာနေ
ထိုင်၍ ပြုပြင်စီရင်အပ်သောမြှုပ်လည်းကောင်း၊ မပြုမပြင် သက်သက်ဖြစ်
သောမြှုပ်လည်းကောင်း ဥရုပ္ပနိတ်ကို ပျော်အပ်၏။

ပထရိကသိုက်း ဟူသည်ကား မြှုပ်သည် ပင်လျှင် တစ်စီတ်
တစ်ဒေသုံး မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ အလုံးစုံပုံစံ၍တည်သောကြောင့်
ကသိက(ကသိုက်)မည်၏။ ပထရိကသိုက်းဝန်သည်လည်းကောင်း၊ ထို့ပြု
ထင်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ထိနိမိတ်ကိုအာရုံပြု၍ရသော
ရာနှစ်သည်လည်းကောင်း၊ ပထရိကသိုက်းမည်၏။

ပထရိကသိုက်းပြုလုပ်နည်းကား အဖြူ၊ အနိုး၊ အကျ
အရောင်လေးမျိုးမှုလွှတ်သော အရှင်ရောင်အသေး မြှုနေစေးကို ဉာဏ်
ဉာဏ်ဆင့်၍ရောဖျော်ပြီးလျင် ပျော်ပြား၊ သားရောပြား၊ အဝတ်သည်၌ ဝန်း
ဝန်းစိုင်းစိုင်း တစ်ထွားလေးသို့ခန့် သုတေသန်းရသည်၊ အနားကို မဲနယ်
ဆေးခါန်းစသောအရောင်တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ဝန်းကျင်ပတ်စိုင်း ပိုင်းခြားရသည်။
စည်မျက်နှာပြင်ကဲ့သို့ ညီညာတ်ပြုပြစ်ချောမွှေစေရမည်။

နီးဖြန်းလိုသောအခါ တစ်ထွားလေးသို့ခန့်ရှိသောစုင်ယ်၌ တင်

၄။ ပထဝိကသိတ္ထန္တြေသ

၉၁

ပျော်စွဲ၍ ကိုယ်ကိုပြောင့်စွာထိုင်ရမည်။ ကသိက်းဝန်းကို နှစ်တောင့်တွာ အတွင်းမှာထားပြီး ရှုံးဦးစွာ ကာမဂ္ဂက်း၌အပြစ်ကို ဆင်ခြင်ရမည်။ ကာမ ဂ္ဂက်း၌အပြစ်မြင်သောအခါ ကာမဂ္ဂက်းမှတွေက်မြောက်ရာ နေဂွ္ဗမအမည်၌ သော မဂ်ဖိလ်အခြေခံစွာနှစ်ရလိုသော အာသာဆန္ဒပြင်းစွာရှုံးရမည်။ ကာမ ဂ္ဂက်းအပြစ်ကို မဖြင့်လျင် ရာ့နှင့်အာသာမပြင်းထန့်ဖြစ်တတ်၏။ ထို နောက် ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြုပြီး ဂိတ် ပါမောဒ္ဒ ထုံလွမ်းစေရာ သည်။ ဤအကျင့်သည် သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်းတို့၏အကျင့်ဟု ရှိသေစွာအလေးပြုရမည်။ အနား၊ နား၊ သေားတို့မှ လွတ်ရတော့ မည်ဟု အားထုတ်လိုက်တဲ့ကို ပြီးစွာပြစ်စေရ၏။

ထိုနောက် ညီမျှသောအခြင်းအရာဖြင့် မျက်စီဖွင့်ပြီးလျင် ပထဝိ ကသိက်း၌ နိမိတ်ကိုယူ၍ စိတ်ဖြင့်မှတ်၍ ပွားအပ်၏။ မျက်စီဖွင့်လွန်းသူ အား မျက်စီပင်ပန်း၏။ ကသိက်းဝန်းလည်း အလွန်ထင်လွန်း၏။ ထို ကြောင့် ထိုသူအား ဥရုံဟန်စိတ်မဖြစ်နိုင်တည်ချေ။ အလွန်မျှေးမျှေး မျက်စီဖွင့်သူအား ကသိက်းဝန်းမထင်လွန်း၊ စိတ်လည်း တွန့်တိ၏။ ဤသူအား လည်း နိမိတ်မဖြစ်။ ထိုကြောင့် ကြေးမှုပြင်၌ မျက်နှာရိုပ်ကိုကြည့်သကဲ့သို့ ညီမျှသောအခြင်းအရာဖြင့် မျက်စီဖွင့်၍ နိမိတ်ပျော်ပွားအပ်၏။

ပထဝိကသိက်းဝန်း၌ရှိရှိသော အဆင်းအရောင်ကို မဆင်ခြင်သူင့်၊ လက္ခဏာကို နှလုံးမသွင်းအပ်၊ စင်စစ် အဆင်းကိုမသွောတ်မှု၍ အဆင်း၏နိုင်ရာ ပထဝိနှင့်တွေ့သောအဆင်းရှိသည်ကို ပြု၍ ပထဝိစေတ်များသည်အစွမ်း ဖြင့် လောကဝါဟာရပည့်၌ စိတ်ကိုထား၍ နှလုံးသွင်းအပ်၏။

နိမိတ်

မြေကို ပထဝိ၊ မဟို၊ အေဒန်၊ ဘူမိ၊ ဝသုဓာ၊ ဝသုဒ္ဓရ၊ အစိန်သော အမည်နှမ ဝါဟာရအပိုးမြိုးဖြင့် စော်ဆိုကြ၏။ မိမိစော်လိုသောအမည်

ဖြင့် ဆိုနိုင်၏။ စင်စစ်သောကား ပထဝါဟူသောအမည်သည် ထင်ရားသော ကြောင့် ပထဝါ ပထဝါဟူ၍သာ ပွားအပ်၏။ ရခါမျက်စီကိုဖွင့်လျက် စွဲစွဲ ကြည့်လျက်၊ ရခါမျက်စီမံတ်ပြီးလျှင် ကြည့်၍မြင်သောအတိုင်း ကသိဏ်း ဝန်းကို ဆင်ခြင်အပ်၏။ ဥရုပာနိမိတ်မဖြစ်သမျှ ကာလ အရာအထောင် ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ထိုထက်လွန်၍လည်းကောင်း ဆိုအပ်ခဲ့သောနည်း အတိုင်း ဖွင့်တုံ့မိတ်တု တလုံလဲလဲ နဲလုံးစွဲအောင် အားခဲ့၍ဆင်ခြင်ပွားများ အပ်၏။

ဤသို့သောနည်းဖြင့် နောက်သို့မဆုတ် အားထုတ်စွန်စားပွားများ သော ယောက်ပုဂ္ဂိုလ်အား အကြောင်အခါ မျက်စီမံတ်၍ဆင်ခြင်စဉ် မျက်စီဖွင့်၍ ၍ ကြည့်သက္ကသိုလ် ထင်မြင်ခြင်းသို့ရောက်၏။ ထိုအခါ ဥရုပာနိမိတ်ဖြစ်သည် မည်၏။ ထိုဥရုပာနိမိတ်ဖြစ်သောအခါမှစ၍ ထိနေရာ၌ မနေအပ်၊ မိမိနေရာ အရပ်သို့ဝင်၍ ထိအရပ်၍ထိုင်နေသဖြင့် ပွားအပ်၏။

ခြေဆေးခြင်းကြောင့် အရိန်ကြောမြင့်ရှိသည်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ရှာ တစ်လွှာဖိနပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘားရန်ကိုဟန်တားဖျောက်ပယ်ရန် တောင်ရွေးကိုလည်းကောင်း ထိပုဂ္ဂိုလ်အား အလိုရှိအပ်၏။

နဲသော သမာဓိသည် တစ်စုံတစ်ရာ မလောက်ပတ်သော အကြောင်းကြောင့် အကယ်၍ပျက်အံ့။ ထိသို့ပျက်ခဲ့သော ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖိနပ်ကိုစီး၍ တောင်ရွေးကို ကိုင်ပြီးလျှင် ထိကာသိဏ်းဝန်းရှိရာသို့သွား၍ ဥရုပာနိမိတ်ကိုယူပြီးလျှင် ပြန်လာ၍ရှုမ်းသာစွာထိုင်နေသဖြင့် ပွားအပ်၏။ အဖန်တလဲလဲ ထိနိမိတ်ကို စီတ်ဖြင့်ဆင်ခြင်အပ်၏။ ရှုးရှုခေါ်ခြင်း၊ ထက် ဝန်းကျင်မှုခေါ်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။ ဤကဲသို့ပြုသောယောက်ပုဂ္ဂိုလ်အား အစဉ် အတိုင်း နိုဝင်ရကာ အမြှေးအရှေကိုတို့ ကွာကုန်၏။ ကိုလေသာတို့ ြိမ်ဝပ် နှစ်မြှုပ်ကုန်၏။ ဥပစာရာသမာဓိသည် စီတ်ကို ကောင်းစွာထားအပ်၏။ ပဋိ ဘာကနိမိတ်ဖြစ်၏။

၄။ ပထဝိကသီကန္တွေသ

၉၃

ဥရုဟနိမိတ်၌ ကသိက်းဝန်း၏ လက်ရာစသောအပြစ်ထင်၏။
ပဋိဘာဂ နိမိတ်သည် အိတ်ထဲမှုထဲတ်သော ကြေးမှုဝန်းမျှနှင့်ကဲ့သို့လည်း
ကောင်း၊ ကောင်းစွာပွဲတိုက်အပ်သော ခရာသင်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တိမ်
တိုက်ကြေးမှ ဘားကနဲ့ထွက်ပါလာသော လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊
မိုးတိမ်ညိုဝို့ဖြူဖြေးသော ဥပ္ပါယ်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥရုဟနိမိတ်ကို
ဖောက်ထွင်း၍ထွက်သကဲ့သို့ ထိုဥရုဟနိမိတ်ထက်အဆအရာအထောင်မက
အလွန်စင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍ ထင်၏။

ထိုသို့ထင်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် အဆင်းသဗ္ဗာနှင့်ရှိသည်
မဟုတ်။ အကယ်၍ရှိပါလျှင် စက္ခိုဝိညာဏ်ဖြင့်သိကောင်းရာ၏။ ရှုနှင့်
သာ အနိစ္စ အစရိတ်သည်ဖြင့် သုံးသပ်ကောင်းသည်။ လက္ခဏာရေးသုံးပါး
ဖြင့် မှတ်အပ်သည်ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ဤသို့ကားမဖြစ်၊ သက်သက် ဥပစာရသမာ
စီ ရသောသူအား ထင်သောအခြင်းအရာမျှဖြစ်၍ ဤအရသည် သညှာ
ကြောင့်ဖြစ်သော သည့်ပေါ်တည်း။

သမာဓိ

ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်သည်မှုစ၍ နိဝင်ရဏတို့သည် ကွာကုန်၏။
ကိုလေသာတို့သည် ြိမ်ဝိစွာနေကုန်၏။ ဥပစာရ သမာဓိသည် စိတ်ကို
ကောင်းစွာထားအပ်၏။

သမာဓိသည် ဥပစာရ၊ အဖွားဟန်၍နှစ်မျိုးရှိ၏။ နှစ်ပါးသော
အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဥပစာရအနိက်၌လည်းကောင်း၊ ရာသနကိုရသော အနိက်
၌လည်းကောင်း၊ စိတ်ကို ကောင်းစွာထား၏။ ထို့ပွင့် ဥပစာရအနိက်အတန္တု
၌ နိဝင်ရဏကိုယ်ခြင်းဖြင့် စိတ်တည််ဖြင်း၏။ ရာသနရသောအနိက်အတန္တု၌
အကိုဝင်ရာဖြစ်ပေါ်ခြင်းဖြင့် စိတ်တည််ကြသည်၏။ ဥပစာရအနိက်အတန္တု၌
အကိုဝင်အား အစွမ်းမရှိကုန်။ နှစ်ယ်သော ကလေးသူငယ်ကို ထူး၍

အဖန်ပန်ဖြူသို့လဲကျေဘီသက္ဌား ထိုအတူ ဥပစာရာအနိက်အတန္တု မိတ်သည် ရဲခါနိမိတ်ကို အာရုံပြုခိုင်၏။ ရဲခါဘဝင်သို့သက်၏။ အပွဲမှာ၌ကားအကိုတိအသားရှိကြ၏။ အသားရှိသောယောက်ဟာသည် နေရာမှထ၍ တစ်နေ့ပတ်လုံးရပ်နိုင်သက္ဌား ဤအတူ အပွဲမှာ သမာဓိပြုပြစ်သော ရုပ်စိတ်သည် တစ်ကြိမ်ဘဝင်ကိုဖြတ်၍ တစ်ညွှန်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ တစ်နေ့လုံးသော်လည်းကောင်း တည်နိုင်၏။ ကုသိုလ်အောအဖိအစဉ်၏။ အစွမ်းအသားဖြင့်ဖြစ်၏။

ဤသမာဓိနှစ်ပါးတွင် ဥပစာရ သမာဓိနှင့်တက္ကပဋိဘာနိမိတ်ဖြစ်ဆောင်ရွက်ပါသူမှာ အဂျာ၏ပို့ပိုင်ခဲ့၏။ ထိုကြော် ထိုထိုင်နေခြင်းပြု၍သာလျှင် ထိုနိမိတ်ကိုမွှား၍ အပွဲမှာကိုခြင်းရှာ အကယ်၍၍ဖိုင်လျှင်ကောင်းပေ၏။ မစွမ်းနိုင်လျှင် စကြောမင်းလောင်းကိုယ်ဝန်ကို စောင့်ရှောက်ဘီသက္ဌား ယောက်သည် ထိုနိမိတ်ကို မမေ့မလျော့စောင့်ရှောက်အပ်၏။ သို့ဖြင့် ယောက်အား ရပြီးသောဥပစာရရာနှစ်၏ယုတ်ခြင်းမရှိ၊ အစောင့်အရှောက်မရှိပါမှ ရတိုင်း ရတိုင်းသောဥပစာရရာနှင့် ပျောက်မည်သာတည်း။

ကျောင်း၊ ဆွမ်းခံရာအရပ်၊ စကား၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘားဇူး၊ ဥတု၊ ကုရိုယာမှတ် - မလျောက်ပတ်သော ဤခုနှစ်ပါးတို့ကို ကြည့်ရှောင်ရာ၏။ လျောက်ပတ်သောခုနှစ်ပါးတို့ကို ဖို့ပဲရာ၏။ ဤသို့ကျွန်းသောယောက်အား မကြာခိုပင် အပွဲမှာ ဖြစ်၏။

သို့ဖြင့် အပွဲမှာဖြစ်ခဲ့မှ ထိုယောက်သည် ဆယ်ပါးအပြားရှိသော အပွဲမှာ၌ လီမွာသူ၏အဖြစ် အပွဲမှာ ကောသလွှာညာ၌ပြီးစေအပ်၏။ အပွဲမှာ ကောသလွှာညာ၌ ပြီးစီးကြောင်းကား ဤသို့တည်း -

ဝတ္ထုကို ငင်ကြပ်အောင်ဖြေခြင်း၊ ကူးကြော်ကို မျှတော်ခြင်း၊ နိမိတ်၌ ကျွမ်းကျွေးလီမွာခြင်း၊ မိတ်ကို ရီးပြောက်အပ်သောအခါ ရီးပြောက်ခြင်း၊ မိတ်ကို နိုပ်အပ်သောအခါ နိုပ်ခြင်း၊ မိတ်ကိုရှိခြင်းစေအပ်သောအခါ ရှင်စေ

၄။ ပထဝိကသိဓနနှင့်သ

၉၅

ခြင်း၊ မိတ်ကို လျှစ်လျှော်အပ်သောအခါ လျှစ်လျှော်ခြင်း၊ မိတ်မတည်ကြည်
သောသူကို ကြည်ရောင်ခြင်း၊ မိတ်တည်ကြည်သူကို ဖို့ပဲခြင်း၊ ထို အပွား
သမာဓိသို့ နှစ်းသွေးတို့ခြင်း-ဟူ၍ သယ်ပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြစ် အပွား
ကောသလျှော်ကို အလိုက့်အပ်၏။

ဤသို့လျှင် ရှုံးသော ပဋိဘာဂနိုဓိတ်၌ ဤအပွားကောသလျှော်
ကို ပြည့်စုစေသေား အပွားဖြစ်၏။ အကုသိုလျှော်မြော်သော်လည်း ပညာရှိ
သည် လုံးလက်မလျှော်ရနာ၊ သေသဲမဲ့ စွဲမြှုအားထုတ်ရေ၏။ သတ္တဝါသည်
ပေါ့လျော်ခြင်းအနည်းငယ်သောတရားထူးမည်သည်ကို ရရာသော
အကြောင်း မရှိ။ ထို့ကြောင့် ဘာဝနာဓိတ်၏အခြင်းအရာကို စုစု၍ ပညာရှိ
သည် စိနိယု၏သမာဓိနှင့်မျှသောအဖြစ်ကိုယာ အဖန်တလဲလဲယဉ်စေရာ
၏။ အနည်းငယ်မျှ တွေ့တိပို့ဆုတ်နှစ်သောအဖြစ်သို့ ရောက်သောဓိတ်ကို
ဖျော်ခြင်းတွေ နှီးပင့်ရေ၏။ အားထုတ်လှန်သည်ကို တာမြော်၍ အညီအဖွဲ့
ဖြစ်စေ ရေ၏။

ပန်းဝတ်ရည်ယူရန်ပုံသွားသောသူးသည် နေ့လျှန်လျှင် နောက်
ကျော်မရ၊ မြန်လျှန်လျှင် လျှန်သွား၍မရ၊ သွေးကြောဖြတ်ပညာသင်သော
အေးသမားသည် ပြပိုင်းကြော်ကိုထား၍ ပြတ်လည်းပြတ်၊ ရောလည်း
မဝင်အောင်လေ့လာသောအခါ လက်မရလျှင် မဖြတ်ဘူး၊ ရောနှင့်လျှင် အပြတ်
လျှန်၍ ရောင်၏။ မနေ့မမြန်ပုံသောသူးဝတ်ရည်ရသကဲ့သို့၊ အချိန်အဆ
ကောင်သူ ကြော်ကြော်ပြတ်ပညာ အောင်သောကဲ့သို့ မိတ်ကျိုးရှိသောလျှော့ခြိုး
သည် လေကြော်လျှင် ရှုက်တစ်ခြမ်း၊ လေတဲ့လျှင် ရှုက်ကုန်ဖွင့်သောကဲ့သို့၊
သီဘားအပေါက်ကျိုးကျိုး၌ သီမံမြတ်အောင် လောင်းသောကဲ့သို့ မိမိစိတ်
ဖြစ်အင် ဆင်ခြင်၍ မလျောမတင်းအားထုတ်လျှင် ရှာန်ရရှိ၏။

ရျာန်

ဤသမထအရာသည် ပါရမိကို မင့်၊ ပါရမိ ရှိဖို့မလို၊ ဝီရိယသာ လိုရင်းဖြစ်သည်။ မြင်းမိန်တောင်ကို တူးဖြေသည့်လုံးလမျိုး၊ သတုံးကြီးကို အပ်ဖြစ်အောင်သွေးသည့်လုံးလမျိုး၊ စကြာမင်းစည်းစိမ် ယူအဲသောရာ အား ထုတ်သောမင်းသား၏ဆွဲမျိုးတိဖြင့် အသက်စွန်ကာ ကြီးစားရမည်။ ဤ သို့ မနေမနားပျားများအားထုတ်လတ်သော် ပထိကာသို့က်း ပဋိဘာဂနိမိတ် အာရုံတစ်ခုတည်းသက်သက်ယူသောသမာန်ကြာင့် စိတ်အစဉ်ကြည်လင် ၍ ရှုပါဝစရ ပထမရှာန်စိတ်ဖြစ်လိုသည်ရှိသော် မနေ့ချွဲရာ ဝစ္စန်း၊ ပရိကာ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံး၊ ပါကြော်-ပထမရှာန်စိတ် တစ်ကြိုးဖြစ်၍ ဘဝင်ကျ၏။ ထိအခါ ပထမရှာန်ရသည်မည်၏။ အနီးဖြစ်သော ရှေးဘဝက ပထိကသို့က်းရှာန်ရှုံးသူကား လယ်စွန်ရာမြှုအပြင်၊ ကောက်နယ်တလင်း စသည်၌ပင် စီပြန်း၍ရှာန်ရရှိ၏။

ဤမြဲ ရှေးဦးစွာ ပရိကဗ္ဗာနိမိတ်၌ ပရိကဗ္ဗာဘဝနာ၊ ဥရုဟ၊ ထင် သောအခါ ဥရုဟာနိမိတ်၌ ပရိကဗ္ဗာဘဝနာ၊ ပဋိဘာဂထင်သောအခါ ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ အပုနာ ဘဘဝနာဖြစ်၏။ ရှာန်ရသောနွေ့နှင့်သောဘာဇား၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကျောင်း၊ ကြုံရိယာပုတ်၊ ဥတ္တ၊ ဘဘဝနာ၊ နိမိတ်စသော အခြင်းအရာ ကိုမှတ်ထားရသည်။ ရှာန်လျောလျောင် ထိအခြင်းအရာဖြင့် ပြန်၍ရရှိ၏။

ထိရှာန်ရရှိမြှုအောင် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို တစ်သစ်၊ နှစ်သစ်၊ တစ်တွာ၊ နှစ်တွာ၊ တစ်တောင်၊ နှစ်တောင်စသည်ဖြင့် ချေ၏။ စကြေဝြေအနား ရေးတိုင်အောင် ထိုထက်လွန်၍သော်လည်းကောင်း၊ ချွဲပျားစေရသည်။ ချွဲရာအပ်၌ကုန်းကျင်းဟု၍မထင်၊ စည်မျက်နှာပြင်ကဲ့သို့ တည်းတည့်တော်းထင်၏။ ထိရှာန်ကို အစဉ်များများဝင်စား၍ နည်းနည်းသာဆင်ခြင် စေရသည်။ ထိနောက် ဝသီဘော်ငါးပါးဖြင့် လွန်စွာလျေလျာရသည်။

ဝသီဘော်ငါးဖြာ လေ့လာကျပွန်သောအခါ “ငါရသော ဤ

၄။ ပထဝိကသိကန္ဒြေသ

၉၇

ပထမရာန်သည် နိဝင်ရဏဘေးရှိန် နီးကပ်၏။ ဝိတက်အကိုမှာရှိန်ရင်း၏။ ထို ကြောင့် ရာန်အကိုင်းပါးလုံး အားနည်း၏ "ဟု အပြစ်ရှု၍ ခုတိယရာန် သည် ဌီမံသက်၏ဟန္တလုံးသွင်း၍ ပထမရာန်ဖြန့်နှစ်သက်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ နှစ်သက်ခြင်း နိကန္ဒြေကိုစွာ၍ ရှိန်ရင်းသောအကိုကိုပယ်ခြင်းရာ၊ သိမ်မွေ သောအကိုကိုရစေခြင်းရာ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ပထဝိ-ပထဝိဟုအဖွဲ့ဖန်ပွားသည်ဖြစ်အံ့။ ခုတိယရာန်ရရှိန်၏။

ခုတိယရာန်ဖြူလျှော်၍ ဤရာန်သည် ဝသိဘော်ငါးဖြူလျှော်လျှော် ဝိတက်သေးရှိန်း၏။ ဝိစာရာသည် ရှိန်ရင်း၏။ ရာန်အကိုအားနည်း၏ဟု အပြစ်ရှု၍ တတိယရာန်သည် ဌီမံသက်၏ဟု နှလုံးသွင်း၍ ခုတိယရာန်ဖြူ နိကန္ဒြေစွာ၍ ရှိန်ရင်းသောအကိုပယ်ခြင်း၊ သိမ်မွေသောအကိုရစေခြင်းရာ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ပထဝိ-ပထဝိဟုပွားအံ့။ တတိယရာန်၏။ ဤနည်းအတိုင်း ဝိစာရာသားန်း၏။ ဝိတိသည် ရှိန်ရင်း၏ဟု တတိယရာန်ဖြူနိကန္ဒြေစွာ၍ပွားအံ့၊ စတုတ္ထရာန်ရ၏။ ထိုအတွက် ဝိတိသေးရှိန်း၏။ ရှိန်ရင်း၏ဟု စတုတ္ထရာန်ဖြူ နိကန္ဒြေစွာ၍ ပွားအံ့၊ ပွဲမရာန်အထိ ရ၏။ အောက်အောက် ရာန်ဖြူ နိကန္ဒြေကွင်း အထက်အထက်ရာန်၏ဥပစာရရာန်ဖြစ်၏။

ရာန်အကို

ရာန်၏အကိုအစိတ်အပိုင်းတို့ကား ဝိတက်၊ ဝိစာရာ၊ ဝိတိ၊ သုခန္ဓု ကော်တာဘူး၍ ငါးပါးအပြားရှိန်၏။

ဝိတက်ဆိုသည်ကား ကြေခြင်းဖြစ်၏။ ဤဝိတာရား ဤသို့ သော်ရှိန်၏ဟု အာရုံကို ကြေခြင်းပင်တည်း။ ထိုဝိတက်သည် အာရုံဖြူ ဖိတ် ကိုရှေးရှုတင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ အာရုံကိုခြေခြင်းကြော်ဖော်၍၊ ထိုကြောင့် ယောက်သည် ထိုဝိတက်ဖြင့် အာရုံရှေးရှေးရှု၏။ အာရုံဖိတ်သည် ရှေးရှေး ဆောင်ယဉ်ဆွဲငြင်းလျှင်ထင်သော အခြင်းအရာရှိ၏။

အာရုံး၌ ထိမှ ဤမှလူညွှန်လည်သွေးလာခြင်းသည် ပိစာရမည်၏။ အာရုံး အစဉ်မပြတ်လူညွှန်လည်သွေးလာခြင်းဟု ဆိုလို၏။ ထိုပိစာရသည် အာရုံးကို အဖန်တဲ့လဲသုံးသပ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ထိအာရုံး သဟဇာတ် တရားတိုက် ယဉ်စေခြင်းကိုရှိ၍။ မိတ်ကို အာရုံးအစဉ်မပြတ်ဖွဲ့ခြင်းလျှင် ထင်သောအခြင်းအရာရှိ၏။

အရှုံသော ပထမရာနှင့် ထိုပိတာက် ပိစာရတို့၏ မကျေမကျာယုံး
ခြင်းနှုပါသော်လည်း မိတ်၏အာရုံးကျသောပိတာက်သည် ပိစာရသက်ရန်
ရင်းသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပိစာရ၏ရှုသွေးဖြစ်သောကြောင့်လည်း
ကောင်း ခေါင်းလောင်းထိုးရာ ရှုံးရှုံးစွာမည်သောအသုံးနှင့်တူ၏။ မိတ်ကို
အာရုံးမပြတ်ဖွဲ့သက္ကသိုဖြစ်သော ပိစာရသည် သီမံမွှေသောကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ အာရုံးကို အဖန်တဲ့လဲ သုံးသပ်ဆင်ခြင်းခြင်း သဘောရှိသော
ကြောင့် လည်းကောင်း ခေါင်းလောင်းထိုးရာ နောက်ဆုံးဖြစ်သောညည်းသံ
နှင့်တူ၏။ ပိတာက်သည် တုန်လှပ်ခြင်းရှိ၏။ လက်ရှုံးဖြစ်စကားလ မိတ်တုန်
လှပ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။ ကောင်းကောင်သို့ပျောက်လိုသောင့်ကို၏။
အတောင်ခတ်သည်နှင့်တူ၏။ အနဲ့သို့အစဉ်လိုက်သောပိတုန်း၏ကြောတောာ
သို့ရှုံးရှုံးကျသို့နှင့်တူ၏။ ပိစာရသည် ပြုစ်သက်သော ဖြစ်ခြင်းရှိ၏။
မတုန်မလှပ်သက္ကသိုဖြစ်၏။ ကောင်းကောင်သို့ပျောက်သောင့်ကို၏အတောင်
ကို ဖြန့်ကာ ပဲသည်နှင့်တူ၏။ ပိတုန်းသည် ကြောတော်၏အထက်မှာ ရှစ်ပဲ
သည်နှင့်တူ၏။ ပိတာက်နှင့်ပိစာရသည် ဤသို့ ထူး၏။

နှစ်သက်တတ်သောကြောင့် ပိတ်မည်၏။ ထိုပိတ်သည် နှစ်သက်
ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ကိုယ်စိတ်ကို ပွားခေါင်းကိုရှိ၏။ တစ်နည်း မွန်မြတ်
သောအိုဒ္ဓရရှုပ်တုန်ဖြင့် ကိုယ်ကို ပြန့်နဲ့ခေါင်းကိုရှိ၏။ တက်ကြသောကိုယ်
၏အဖြစ်လျှင် ဥက်အားထင်၏။ ထိုပိတ်သည် ကိုယ်၌ကြက်သီးမွှေးညှင်း
ထြင်းကိုသာပြုတတ်သော ရွှေကာပ်တို့၊ ခကာတိုင်း ခကာတိုင်း လျှပ်စစ်

၄။ ပထဝါကသီကန္တိဋ္ဌသ

၉၈

ပြက်သကဲ့သို့ ကြိမ်ဖန်များစွာဖြစ်သော ဓထကာဟိတ်၊ လှိုင်းတံ့သည်
သမ္မဒရာက်းသို့ သက်၍သက်၍ပြက်သကဲ့သို့ ကိုယ်၍သက်၍သက်၍ပြက်
သော ပြောနှိုင်ကာ ပိတ်၊ ကိုယ်ကို အထက်သိပုံတက်သည်ကိုပြု၍ ကောင်း
ကင်သို့ပုံတက်နိုင်သော ဥဇ္ဈာဂါရိတ်၊ ကိုယ်အလုံသည် လေမှုတ်ထားသော
စီမံချင်းကဲသို့လည်းကောင်း၊ များစွာသော ရေအယဉ်စီဝင်သော တော်
ခေါင်းကဲသို့လည်းကောင်း၊ အစဉ်မပြတ် ထက်ဝန်းကျင်မှယုံနှုန်းသော ဖရတာ
ပိတ်ဟူ၍ ငါးပါးအပြားရှိ၏။

ထိုပိတ်ငါးပါးသည် ကိုယ်ဝန်ယူသဖြင့် ရှင်သော် ကာယ်ပသုဒ္ဓ
နှင့်စွာပသုဒ္ဓကို ဖွား၏။ ပသုဒ္ဓသည် ကိုယ်ဝန်ယူသဖြင့် ရှင်သော်
ကာယ်ကသုခနှင့်စေတသိကသုခကို ဖွား၏။ သုခကိုယ်ဝန်ရှင်သော် ဓထ
ကာ၊ ဥပစာရာ၊ အပွဲ့ချော်သော သမာဓိသုံးပါးကို ဖွား၏။

သုခဆိုသည်ကား ရုပ်သာခြင်းပင်တည်း၊ တစ်နည်း ကိုယ်စိတ်
တို၏ကျင်နာခြင်းကို စားတတ် တွေးပြုတတ်သော တရားသဘာဖြစ်၏။
ထိုသုခသည် သာယာခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သမုပုတ်တရားတို့ကို ဖွားစေ
ခြင်းကိုစွာရာသရှိ၏။ သမုပုတ်တို့အား ကျွဲ့ဇ္ဈားပြုတတ်သောအဖြစ်လျင် ထင်
သောအခြင်းအရာရှိ၏။

ထိုပိတ်၊ သုခတို့သည် အချို့သောပထမစုနောက်စသည်တို့၌ မကျွဲ့
မကွာဖြစ်ပါသော်လည်း လူဗျားကိုရသောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းသည် ပိတ်
မည်၏။ ရြှုံးသောအာရုံး အရာသကိုခံစားခြင်းသည် သုခမည်၏။ ပိတ်ကို
သော စိတ္တာရှုံးမှု ပိတ် အဖြောက်၊ ပိတ်ကို သံခါရှုံးသာ သုခကို ဝေဒနာရှုံး
ဖြင့် ရေတွက်အပ်၏။

ကျွဲ့ရာရာနိုးခဲ့ကိုသွားသဖြင့် ပင်ပန်းသွားတော့အုပ်ကြီးအနိုး
ရေတို့ရှုံးသည်ဟုသောစကားကို ကြားသောအော်၊ ထိုတော့အုပ် ရေတို့ကို
မြင်ရသောအော်တို့ကဲသို့ ပိတ်ကိုယုတ်အပ်၏။ တော့အုပ် အရို့သို့ဝင်၍

ရေကို ဝစ္စာ သောက်သုံးရာတိသကဲ့သို့ သုခကို မှတ်အပ်၏။

စိတ်ကို ဂိတ်က်၊ ဝိစာရှ၊ ဝိတိ၊ သုခတ္ထိသည် အာရုံသို့ရှုံးရှုထင်၏။ အာရုံ၌ အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စွဲငြိုး၊ ရောင့်ရွှေစိုးသက်ခြိုင်း၊ ပျားစေခြိုင်းတို့ဖြင့် ချီးပင့်အပ်သော ဓကရှတာသည် ပထဝိကသုံးစသော တစ်ခုသော သဏ္ဌာန်သောအာရုံ၌အညီအညွတ် ကောင်စွာထား၏။ ထို့ကြောင့် ဂိတ်က်၊ ဝိစာရှ၊ ဝိတိ၊ သုခ၊ ဓကရှတာဟုဆိုအပ်သော ဤတရားငါးပါးတို့၏ အကြောင်းအားလုံးစွာ ဖြစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် စူာန်အကိုင်းပါးနှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကို သိအပ်ကုန်၏။

ဝသီဘော်ငါးပါး

ရဟန်းတို့တောင်၌သွားလာကျက်စားသော ကျက်စားရာကို မသိ မလိမ္မာသောမွှားမသည် မညီမညှတ်သောတောင်၌ လူညွှဲလည်ကျက်စားရှုံး မလိမ္မာ့၊ ထို့ကြားမသည် ရှုံးခြုံကို မြှို့စွာမထားဘဲ နောက်ခြေကိုဖြေလျှင် မရောက်ဖွဲ့သောအရပ်သို့လည်း မရောက်ရာ၊ မစားဖွဲ့သောမြှုပ်ရောရှိကိုလည်း မစား မသောက်ရရာ၊ အကြောင်းကား ထို့ကြားမသည် မညီမညှတ်သောတောင်၌ လူညွှဲလည်ကျက်စားရှုံး မလိမ္မာသောကြောင့်တည်း။

ရဟန်းတို့ ဤအတူ ဤသာသနာ၌ နိုက်သော မလိမ္မာသော အတ်ကို မသိသောရဟန်းသည် ကာမတို့မှသိတ်ကောင်း၍ ပထမစူာန်ဝင်စားရှုံး မလိမ္မာ့၊ နိမ့်တ်အာရုံကို မဖို့ပဲ၊ မပျားများ ကြိုမ်ဖန်များစွာ မပြု၊ မြှို့စွာတည် အောင် မဆောက်တာည်ဘဲ ဒုတိယစူာန်ကိုဝင်စားရှုံး အကြောင်း၏။ ထို ရဟန်းသည် ဒုတိယစူာန်ကိုဝင်စားနေခြိုင်းပဲ မတတ်နိုင်၊ အောက်စူာန်လည်းပျောက်၍ နိမ့်တ်မျှမထင်သောရဟန်းကို နှစ်ပါးသောအဖွဲ့မှလျောကျ ပျောက်စီးသောရဟန်းဟု၍ ဆိုအပ်၏။

ဤသုံးဟောတော်မှသောကြောင့် ယောက်သည် ရှုံးဦးစွာရရှင်း

၄။ ပထဝိကသိကန္ဒိဏ္ဍာသ

၁၀၁

လက်ရှိပထမစျောန်ကိုသာလျှင် ငါးပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် မိပဲလေ့လာ အပ်၏။ ငါးပါးသောလေ့လာခြင်း ဝသီတို့သည်ကား အဘဝွှန်၊ သမာပွှန်၊ အမိဋ္ဌာန်၊ ရှုံးကား၊ ပစ္စဝက္ဂကားတို့တည်း။

ထိုတိအရပ်၊ ထိုတိအခါး၊ ထိုတိစျောန်တို့ကို အလိုက်သမျှဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းကို အဘဝွှန်ဟုခေါ်၏။ နောင့်နေ့ခြင်းမရှိ ဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းကြောင့် အဘဝွှန်ဝသီမည်၏။ ထိုအတူ ရှာန်ဝင်စားနိုင်ခြင်းကြောင့် သမာပွှန်ဝသီ မည်၏။ ကြွင်းသောဝသီတို့လည်း ဤနည်းတူဖြစ်၏။ ရှာန်ကို တည်၈၈ ခြင်းရာ စွမ်းနိုင်သောအဖြစ်သည်အမိဋ္ဌာန်ဝသီမည်၏။ ရှာန်မှုလျင်စွာထ ခြင်းရာ စွမ်းနိုင်သောအဖြစ်သည် ရှုံးကားဝသီမည်၏။ ပစ္စဝက္ဂကားဝသီကို အဘဝွှန်ဝသီ၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ။ ထိုအဘဝွှန်ဝသီ၌ ရှာန်အကိုက်ဆင်ခြင်သော အဘဝွှန် အခြားမူးဖြစ်ဖြစ်သော အောတို့သည် ရှာန်အကိုအသီးသီးကို ရှုံးဆင်ခြင်သော အောတို့ပင်တည်း။

၅။ သေသတသီကနိဒ္ဓသ

ကြွင်းသော ကသိတ်းပျား

ပထမကသိတ်းကို ပြအပ်သကဲ့သို့ အာပါကသိတ်းကို ပွားလိုသော ယောဂါသည် ရှစ်းသာစွာနေလျက် ရွှေ့နိမိတ်ကိုယူအပ်၏။ ရှုံးကပြုဆည်းပွားအပ်သော ဘဝနာကုသိလ်ရှိသူအား မပြပြင်သောရွှေ့လည်းကောင်း၊ လေးထောင့်ကနိုးလည်းကောင်း၊ တစ်ဖက်ဆည်းကနိုးလည်းကောင်း၊ သာကျင်းမျိုးလည်းကောင်း၊ သမုဒ္ဒရာ့ရွှေ့လည်းကောင်း၊ နိမိတ်ဖြစ်၏။ ရွှေ့သိဝမထောင်းရာည် လာဘာ့ပေါ် သဇ္ဈာရရှိပယ်၍ ဆိတ်ပြုပြီသော နေခြင်းပြင် နေအုံဟု မဟာတိတ္ထ သတေသနပို့မှ သတေသနီး၍ မျှုံးပါသို့ကုံ၏။ လမ်းခိုးအကြား မဟာသမုဒ္ဒရာကိုကြည့်စဉ် ထိုကြည့်ရာအပ်နှင့် တူသော အပို့ရှိသောကသိတ်းနိမိတ် ထင်ရှားပြစ်၏။

ပြု့သော အမိကာရာဘဝနာကုသိလ်မှုရာသုသည်ကား တစ်ထွားလေးသစ်အဝကျော်၍ အစောက်နှက်သောဆိုး၊ ခွက်၊ သပိတ်စသည်၌ အညှီ၊ အခြား၊ အဖြူး၊ အနိုဟာသအရောင်လေးမျို့မှုက်းသော ရေ သန့်သန့်ကိုထည့်၍ ပြု့သက်စွာတည်းသောရေကိုကြည့်၍ အာပါ အာပါ-ရေ ရေဟုပွားရသည်။ ဥရုံနိမိတ်ကား မပြု့သက်၊ တလျှပ်လျှပ် ရေမြှုပ်စသည်နှင့်တကွ ထင်၏။ ပဋိဘာကနိမိတ်မှ မလွှုပ်မရှားပတ္တမြားယပ်ဝန်း ဆွဲထားသကဲ့သို့ထင်၏။ ထိုပဋိဘာကနိမိတ်ထင်သည်နှင့် အတူတကွ ရာန်သို့ရောက်၏။

တောအောက် ထင်းအစိုးတိုက်၍ တစ်ထွေလျေားသစ်ဖောက်ထား
သော သားရေး ဖူးစသည်ကို တစ်ခဲနက်မီးလျှော့အလယ်တည်းရှု၍
ထောင်၍ တစ်ခဲနက်မီးလျှော့ကြပ်၍ တောအော-တောအော-မီး-မီးဟူပါး၏
သည်။ ဥရုပာနိမိတ်သည် လူပုံရားသောမီးမီးလျှော့သည်နှင့်တက္ကထင်၏။
ပဋိဘာကနိမိတ်ကား မလှပ်ရှား၊ ကမ္မလာနဲ့၊ ဧရယပ်ဝန်း၊ ဧရတိုင်ကဲ့သို့ထင်
၏။ အားထုတ်ဖူးသူကား တွန်းမီး၊ ချက်မီး၊ တောမီး၌ပင် စူာန်ရ၏။

ဝါယောက် သစ်စွဲကိုမျှေးသော သစ်ပင်များလေခတ်ရာ၊ ဆံပင်
လက်လျေားသစ်ခန့်ရှိသော ဦးခေါင်း လေခတ်ရာ၊ မိမိကိုယ်၌ လေခတ်ရာ
အမြင်အတွေ့၌ နဲလုံးထား၍ ဝါယော-ဝါယော-လေ-လေဟု ပွားရသည်။
ဥရုပာနိမိတ်သည် ထမင်းပူမှုအငွေအလိပ်လိပ်တက်သက္ကသို့ ထင်၏။ ပဋိ
ဘာကနိမိတ်ကား ပြီမြဲသက်စွာထင်၏။

နိုလက် ကြောညီး၊ အောက်မည်းညီးစသော ညီးသောပန်းသက်
သက်ကို အညာဝတ်ဆံမထင်အောင် ပန်းတောင်း၌အပြည့်ထည့်၍လည်း
ကောင်း၊ တောင်း၊ သဝိတ်ဝစသည်ကို အဝတ်ညီးဖြော်လည်းကောင်း၊
အဝတ် ပူးပြေား၊ နံရာသည်၌ ညီးသောအဆင်းဓာတ်ဖြင့် ကသိုက်းဝန်းပြု၍
အနားတစ်သစ်ခန့် အဆင်းတစ်ပါး ပိုင်းခြား၍လည်းကောင်း၊ ထိုပန်းအဝတ်
အဆင်းဓာတ်တစ်ရွှေကို နိုလ် နိုလ်-အညီး အညီဟု ပွားရသည်။ ဥရုပာနိ
မိတ်မှာ ဝတ်ဆံ အရိုးပွင့်ချပ် အကြားစသည်နှင့်တက္က ထင်၏။ ပဋိဘာက
နိမိတ်ကား ကသိုက်းဝန်းမှုလွှာတ်၍ ကောင်းကင်၍ ပတ္တမြားယပ်ဝန်းနှင့်တွေ့
ထင်၏။ အားထုတ်ဖူးသူကား ပန်းချုပ်း၊ အဝတ်ညီး၊ ပတ္တမြားညီး၌ပင်
စူာန်ရ၏။

ဂိတ်၊ လောဟိတ်၊ ညြာဒါတတိုက်း နိုလန်းဖြင့်သိသာနိုင်ကုန်
ပြီး၊ ပိတ်ကံ ပိတ်ကံ-အဝါ အဝါ၊ လောဟိတ်ကံ လောဟိတ်ကံ-အနိုး အနိုး၊
ညြာဒါတံ ညြာဒါတံ-အဖြူအဖြူဟု အသီးသီးပွားရသည်။ အားထုတ်ဖူးသူ

ကား အဆင်း ဝါချေသောပန်းအဆင်း၊ နိသော မိုးစွေ ခေါင်ရန်း၊ ကျောက်နှို့၊ ဖြူသောမြတ်လေးပန်း၊ ပပယ်ပန်းအဆင်း၊ သလွှဲပြားအဝန်း၊ ဇွဲပြားအဝန်း၊ လပြည့်ဝန်းတို့၌ ရှာန်ရ၏။

အာလောကာကား နံရုပါက်၊ သံကောက်ပါက်၊ လေသာတံ့ခါး၊
ပါက်ဖြင့်ဝင်၍ထင်သော နေရာင်၊ လရောင်အဝန်းကိုလည်းကောင်း၊ သစ်
ရွက်များသော သစ်ခက်ကြား၊ သစ်ခက်များသော မဏ္ဍာစ်ကြားဖြင့် မြှုပ်ထင်
သောအဝန်းကိုလည်းကောင်း ကြည့်၍ အာလောကော့ အာလောကော့-
အလင်း အလင်းဟု ပွားရသည်။ အားထုတ်ဖွုံးသူကား ဤအနေဖြင့် ရှာန်ရ^{၅၈}
၏။ ဤအဝန်းသည် ကြာရှည်မတည်သဖြင့် အားမထုတ်ဖွုံးသူအား မတတ်
နိုင်လျင် ဒိုးပါက်အတွင်း မီးထွန်း၍ ဒိုးပါက်မှထွက်ပြီး နံပြုထင်သော
မီးရောင်အဝန်းကို အာလောကော့-အာလောကော့ဟု ပွားရသည်။ ဥရုံးဘန်း
မိတ်သည် ပကတိအရောင်အဝန်းအတိုင်း ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကား
တွေ့ခဲ့၍ကြည်လင်သော အရောင်စုကဲ့သို့ ထင်၏။

အာကာသကား တစ်ထုတ္တေးသစ်ခန်းဖောက်အပ်သော ဖျာ
ပါက်၊ သားရေပါက်၊ နေပြာက်မထိုးသည့်မဏ္ဍာပါက်၊ နံရုပါက်
စသည်တို့ကို အာကာသော အာကာသော-ကောင်းကင် ကောင်းကင်ဟု
ပွားရသည်။ ဥရုံးဘန်းမိတ်သည် အစွမ်းအစနှင့်တာဂု အပါက်နှင့်တူစွာထင်^{၅၉}
၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကား အစွမ်းအစမပါ ကောင်းကင်ဝန်းသက်သက်ထင်^{၆၀}
၏။ အားထုတ်ဖွုံးမှု နံရုပါက်၊ ပြတ်းပါက်စသည်၌ ရှာန်ရ၏။ ပကတိ
ကောင်းကင် အဇွားကာသကို မပွားရ၊ ပြပြင်ပိုင်းခြားအပ်သော ပရီ့မြို့နှာ
ကာသကို ပွားရသည်။

ကသိထ ပကိဋ္ဌက

ပထိပါကသို့က်းဖြင့် တစ်ယောက်တည်းက အများဖစ်နိုင်ခြင်း

၅။ သေသကသိကန္တွေသ

၁၀၅

စသည်လည်းကောင်း၊ ကောင်းကင်ပြော်ဖြုံး မြှုဖန်ဆင်းရှုံးခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ ပျောင်းခြင်းပြုနိုင်ခြင်းစသာ အကျိုးတို့ပြည့်စုံကုန်၏။

အာပါဘသိက္ဌားဖြင့် မြတ်၍လုပ်ခြင်း၊ ပူးခြင်း၊ မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ ဖန်ဆင်းခြင်း၊ မြေ၊ တောင် ကျောက်တိုကို လှပ်စေခြင်းစသည်တို့ ပြည့်စုံကုန်၏။

တောောကသိက္ဌားဖြင့် မီးနီး မီးလျှောတ်ခြင်း၊ မီးကျိုးမီးရွာခြင်း၊ သူတစ်ပါးတုန်နီး နှိမ်ရှိုးနိုင်ခြင်း၊ လိုရာကိုသာ မီးလောင်စေခြင်း၊ ဒီဇိုင်း ဖြင့် မြင်ရန် အလင်းပြော်ခြင်း၊ နိမ္မာန်စုံသောအခါ ကိုယ်ကို တောောောတ် လောင်စေခြင်းစသည်တို့ ပြည့်စုံကုန်၏။

ဝါယောကသိက္ဌားဖြင့် လေကဲ့သို့ အသွားလျှင်မြန်ခြင်း၊ လေမှန်တိုင်းထော်ခြင်း သသည်တို့ ပြည့်စုံစေကုန်၏။

နီလကသိက္ဌားဖြင့် ညျို့မျှောင်အဆင်း ဖန်ဆင်းခြင်း၊ မူာ်ချုပြင်း စသည်တို့ပြည့်စုံစေကုန်၏။

ပိတ္တ ကသိက္ဌားဖြင့် ဝါယောအဆင်း ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ယွေအတိဖြစ်အောင် ဆောက်တည်ခြင်းစသည် ပြည့်စုံကုန်၏။

လောဟိတ ကသိက္ဌားဖြင့် အနိုရောင်ဖန်ဆင်းခြင်းခြင်းစသည် ပြည့်စုံကုန်၏။

သဒါတကသိက္ဌားဖြင့် အဖြူအဆင်း ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ထိနိမိဒ္ဒ ကင်းစေခြင်း၊ အမိုက်မူာ်ဖျောက်ခြင်း၊ ဒီဇိုင်းအတွက် အလင်းပြော်တို့ ပြည့်စုံကုန်၏။

အာလာက ကသိက္ဌားဖြင့် အရောင်တောက်သောအဆင်း ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ထိန့်မြှုံးကင်းစေခြင်း၊ အမိုက်မူာ်ဖျောက်ခြင်း၊ ဒီဇိုင်းအတွက် အလင်းပြော်တို့ ပြည့်စုံကုန်၏။

အာကာသ ကသိက္ဌားဖြင့် ဖုံးသောအရာတို့ဖွင့်ခြင်း၊ မြေအတွင်း

ကောင်းကင်လိုက်ရ ဖန်ဆင်း၍ဖြစ်ပါ၏၊ နံရံစသည်မထိမနိုက် ဖောက်ထွင်း
သွားလာနိုင်ပြင်းတို့ ပြည့်စုကုန်၏။

ကသိယ်နိမိတ်ဆယ်ပါးလုံးသည် ထက်အောက် ဒီလာလိုရှားဗျား
၍ ရ၏။ ဧည့်င်ပို့တွင် ရေတာစ်စုသာထင်သကဲ့သို့ ကသိယ်နှစ်ခုရောယ်က်၍
မထင်၊ တစ်ခုစိသာ ထင်၏။ ဒီတ်ဖြင့်ဖြန့်သောအခါ အရပ်အားလုံး တစ်
ပြိုင်နက် အနဲ့ထင်၏။ အစ အလယ် အဆုံးပမာဏဟူ၍ မရ။

ကဲ့၊ ကိုလေသ၊ ဝိပါကအန္တရာယ်သင့်သူ၊ ဘုရားစသည်၌မယုံ
ကြည်သူ၊ သမာဆန္ဒ မရှိ၊ လောက်လောကုလွှာရာ သမ္မတို့ကင်းသူ၊ မင်မရ
ထိုက်သူ - ဤသူတို့အား ကမ္မာ့သာန်းအားလုံး၌ ဘဝနာပြည့်စုပြင်းမရှိ။
ထို့ကြောင့် ဝိပါကအန္တရာယ်ကင်းသော တိုဟိုတ်အမျိုးကောင်းသားသည်
ကဲ့၊ ကိုလေသ အန္တရာယ်တို့မှ ဆေးစွာရောင်၍ တရားနာခြင်း၊ သူတော်
ကောင်းကို ဖို့ပြင်း၊ အသင့်အတွင့်လုံးသွင်း၍ခြင်းစသည်တို့ဖြင့် သွေး၊ ဆန္ဒ^၁
ပညာကို တိုးပြားအောင်ပြု၍ ပြားများအားထုတ်ရာ၏။

၆။ အယူယထမ္မာနရိဒ္ဓသ

ဥဒ္ဓမာတက

အသုဘကမ္မာန်းဆယ်ပါးတွင် ရှေ့ဦးစွာသောကမ္မာန်းမှာ ဥဒ္ဓမာတကဖြစ်၏၊ သားရေအံတ်လဲပြည့်သကဲ့သို့၊ အသက်ကုန်သည်၊ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလျှော့ အစဉ်အတိုင်းဖူးရောင်ကြွေတက်သော အကောင်ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်ဖြင့် ကြွေတက်ဖူးရောင်သောကြောင့် ဥဒ္ဓမာတကဟု ခေါ်သည်။

ဥဒ္ဓမာတကရာန်ရလိုသောပေါ်သည် ဥဒ္ဓမာတကဘယ်မှာရပါအံနည်းဟု ဖျော်လင့်ကာနေရသည်။ ဘယ်အပို၌ရှိရှိသည်ဟုကြားလျှင် ရှုက်ခြင်းမသွားရ။ ဘီလူး သားရဲအန္တရာယ်မရှိပါမှ၊ ဝိသဘာကအရုံမပြုမဲ့ သောလမ်းဖြစ်ပါမှ၊ ဝိသဘာကသူဇော်မဟုတ်ပါမှ သွားရသည်။ စွမ်းနှင့် ၍၅၁ သွားလိုလျှင် မထောင်ကြီးတစ်ပါးပါးထဲ ပန်ကြား၍ သွားရသည်။ အန္တရာယ်ရောက်နဲ့လျှင် အထောက်အပုံရရှိ၏၏။

အသုဘကသွားရှု၌ ဘီသီက်သွေ့န်းသွားသောမင်း၊ ဧဒ္ဓအိရှိရာသွားသောသွေ့ကဲ့သို့ ဝိုင်းမြို့ဘ်စွာ သွားရသည်။ ဧဒ္ဓအိသုတေသနသို့ စသော မူလကမ္မာန်ဖြင့် တစ်ယောက်တည်း တောင်အေးစွဲလျှောက် သွားလမ်းပြန်လမ်းကို သတိကြုံစွာဆင်ခြင်ကာ သွားရသည်။ သူဇော်ရှိရာ၌ ကျောက်ခဲ တောင် ပို့သစ်ပင်စသည်ကို မှတ်သားရသည်။ လေအောက်မှ မသွားရ။ လမ်းမရှိလျှင် နာခေါင်းပိတ်၍သွားရသည်။

ရောက်သောအခါ လေအောက် လည်းခြေရင်း ခေါင်းရှင်းရှောင် လွှဲ၍ မနီးမဝေး ကိုယ်အလယ်ပိုင်းကိုဖြင့်လောက်ရာ၌နေပြီးလျှင် ဤကား ကျောက်လဲ၊ ဤကားသစ်ပင် တောင်ပို အနိမ့်၊ အမြင့်၊ အငယ်၊ အကြီး၊ အနီး၊ အနက်၊ အရှည်၊ အဝန်းဖြစ်၏။ ဤနေရာ ထိနေရာ၌ အသီးသီးရှိကြ ၏။ သူကောင်ကား ဤ၌ရှိ၏ဟု ဝန်းကျင်ပတ်လည် နိမိတ်မှတ်ရသည်။

ဤသူကောင်ကား မည်း၏၊ ဖြု၏ဟု အဆင်းဝဏ္ဏအားဖြင့် လည်း မှတ်ရသည်။ ယောက်း၊ မိန့်းမဟုမမှတ်ဘဲ ပထမအရွယ်၊ ဒုတိယ အရွယ် စသည်ဖြင့်လည်း လိုက်အားဖြင့်လည်းမှတ်ရသည်။ ဖူးဖူးရောင်သော သူ ကောင်၌ ဤကားသီးခေါင်းသူဇာန်၊ လည်ပင်း လက် ခြေစသော သူဇာန်ဟုလည်း သူဇာန်အားဖြင့်မှတ်ရသည်။ ဤကား ချက်မှ အထက် ကိုယ် အောက်ကိုယ် တစ်နည်း ဤအရပ်၌ ငါ၊ ထိတွင် သူကောင်ဟု ဒီသာအားဖြင့်လည်း မှတ်ရသည်။ ဤနေရာ၌ လက်၊ ဤနေရာ၌ခြေ၊ တစ်နည်း ဤနေရာ၌ ငါ၊ ဤနေရာ၌ သူကောင်ဟု နေရာပြုကာသ အားဖြင့်လည်း မှတ်ရသည်။ ဤသူကောင်သည် အောက်၌ဖတ်း အထက်၌ ဆုံး၊ ဖီလာ၌ သားရေဖြင့်ပိုင်းခြား၏။ ဤတွင် အပုပ်မျိုး ၃၂-၉ ပြည့်၏။ တစ်နည်း ဤကား သူကောင်၏လက်၊ ခြေ၊ ဦးခေါင်း အပိုင်းအခြား၊ အလယ်ကိုယ် အပိုင်းအခြား၊ တစ်နည်း ယဉ်လိုရာတစ်စိတ်၌ ဤကား ဤသို့သောအပုပ် ကောင်ဟု ပရီဇ္ဈာဒအားဖြင့် မှတ်ရသည်။

ရှုံးအခါက နာမ်ရပ်သိမ်းဆည်း၌ သူဇာဝါသညာခွာဖူးသူကား အသုသာဟုသူမျှ ရွှေရာတိုင်း၌ ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်သည်။ မထင်နိုင်သူကား အဆိပါခြောက်ရပ်ဖြင့် နိမိတ်ယဉ်လျှင်ထင်၏။ ယောက်းအား မိန့်းမအသေ ကောင်၊ မိန့်းမအား ယောက်းအသေကောင်သည် နိမိတ် မထင်၊ ဖိတ် ချောက်ချားကြောင်း ပိသာဂုဏ်ဖြစ်၏။

အဆိပါခြောက်မျိုးဖြင့်မထင်လျှင် ခြေလက်လေးရှုံး အပ်လေးခု

နဲ့ လည်ပင်းအစ်၊ ခါးအစ် သို့ကို မှတ်ရမည်။ လက် ၉၉ အကြား၊ ဝင်းအကြား၊ နားအကြား အပေါက်ပိုဝင်ရအားဖြင့်လည်း မှတ်ရမည်။ မျက်စီ အဖွင့် အပိတ်၊ ခံတွင်း အဖွင့်အပိတ်ကိုလည်း မှတ်နိုင်သည်။ သူကောင်၏ မျက်တွင်း ခံတွင်း လည်ပင်း နိမ့်ရာတိုကို (၁) အနိမ့်၍ ငါ၊ အမြင့်၍ သူကောင်ဟု နိဒ္ဓအားဖြင့်လည်း မှတ်ရမည်။ ဒုံးရင် နဲ့ မြင်ရာကို မှတ်ခြင်း၊ (၁)- အမြင့်၍ ငါ၊ အနိမ့်၍ သူကောင်ဟု တလအားဖြင့်လည်း မှတ်ရမည်။ တစ်ကိုယ်လုံးဝန်ကျင်ပတ်လည်း သမန္ဒအားဖြင့်လည်း မှတ်ရမည်။ ဤ ငါးရပ်ဖြင့် တစ်ကိုယ်လုံး ဉာဏ်ဆေလျှတ်၍ ထင်ရှားရာမ္မာန် ဥဒ္ဓမာတာကဲ ဥဒ္ဓမာတာကဲဟုစီတ်ထားလျှင် ထင်နိုင်၏။ မထင်သေးလျှင် ဝင်းပိုက်အဆုံး ရှိသော ဖူးဖူးအရောင်ဆုံးနေရာ၌ ဥဒ္ဓမာတာကဲ ဥဒ္ဓမာတာကဲဟု စီတ်ထားရ မည်။ ထင်လွယ်၏။

ဤသို့ အဖော်ဖန်နိမ့်တို့မှတ်ခြင်း၊ သတိဝင်စားခြင်းပြုပြီးလျှင် မနဲ့ မဝေးခြံရပ်၍လည်းကောင်း၊ ထိုင်၍၍လည်းကောင်း ပူးရောင်သောအကောင် ပုပ် စက်ဆပ်စရာဟု အကြိမ်ရာထောင်ကြည့်၍ ပွားရသည်။ မျက်စီမြတ်၍ နဲ့လုံးခြံသွင်းရသည်။ အမြင်နှင့်နဲ့လုံးသွင်း အာရုံတစ်ထပ်တည်းတူလျှင် ဥရှိဟန်စီတ်ထင်သည် မည်၏။ ထိုနေရာ၌ ဘာဝနာအပြီးမသတ်နိုင်လျှင် ထိုကမ္မာန်းကို နဲ့လုံးသွင်းလျက် ကျောင်းသို့ပြန်လာရသည်။ စနီစဉ်ကို မှတ်သား၍ သူကောင်ရှိရာသို့ စီတ်ရှေးရှုပြု၍ နေထိုင်သွားလာရသည်။

ဝန်းကျင်နိမ့်တို့မှတ်ခြင်းအကျိုးကား သူကောင် ထ၍လိုက်သကဲ သို့ ထင်အဲ။ ထိုအခါ သတိကြီးစာပြု၍ သူကောင်ဟူသည် အနီးရှိ ကျောက် ခဲကဲသို့ ထနိုင်ခြင်း လိုက်နိုင်ခြင်းမည်သည် မရှိ။ အမှတ်သညာကြောင့်သာ ဤသို့ထင်ရသည်။ မကြာက်လင့်။ ယခု ကမ္မာန်းထင်လာပြီဟု ပိတ် ပါမော့ဖြင့် ပယ်ပျောက်၍ အဖော်ဖန်ပွားနိုင်၏။ ဤသို့ မတွေ့မထေသတိရ ခြင်းသည် ဝန်းကျင်မှတ်ခြင်း အကျိုးတည်း။

နိမိတ်ယူခြင်းအကျိုးကား နိတ်ကိုဖျော် အရဟတ္ထိလ်တိုင်အောင် အကျိုးရှုံး၏။ သူကောင်ကိုကြည့်၍ ဥပ္ပါယာနိမိတ်ထင်သည်။ ထိနိမိတ်၌ နိတ် ကိုဖြစ်စေ၍ ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်သည်။ ထိနိမိတ်၌ နိတ်ကိုဖြစ်စေ၍ ပထမ ဓာတ်ရှုံး၏။ ထိချေသနှင့်တည်၍ ဝိပဿနာပြင် အရဟတ္ထိလ်သို့ရောက်၏။ ထိုကြောင့် နိတ်ကိုဖျော် အရဟတ္ထိလ်တိုင်အောင် အကျိုးရှုံး၏။

သွားလမ်း ပြန်လမ်း ဆင်ခြင်ခြင်းကား သူကောင်ရှိရာမှရှုံးသော နိမိတ်သည် နှု၏။ ထိထိ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကိုနှုံးကြောင့် ပျောက်မှုလည်း ပျောက်တတ်၏။ ကျောင်းသို့ပြန်လာစဉ် လူတို့နှင့်ကျွဲ့ရှုံးမေးလျှင် ပြောရသည်။ ပြဿနာမေးလျှင် ပြောရသည်။ အနေအစပ်စကားပြောလျှင် တရားနှင့်အညီ ပြန်ပြောရသည်။ အာကျွဲ့ကဝတ်၊ အတိယာဂုဏ်ဝတ်စသည် ကို မချေတ်အောင်ပြောရသည်။ ငါ ကမ္မာ့သနယောက်ဟု တုန်းဘာဝပြင် မဖော်။ နယောနိမိတ်ပျောက်စေကာမူ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြည့်ကျွဲ့ရသည်သာ တည်း။ ထိုကြောင့် နိမိတ်ပျောက်ခဲ့သော် တစ်ပုံသွားရှုံးမယူနိုင်၊ အျိုးရာယ် များသည်။ တစ်ရက် နှစ်ရက်ကူးလျှင် ဥဒ္ဓမာတာကမှုလွန်၍ ဝိနိုင်ကာစသည် တို့ရောက်သည်။ ထိုကြောင့် ကျောင်း၌ယခုတိုင်နေသည်အထိ လာလမ်း ပြန်လမ်းကို အစောင်အတိုင်းဆင်ခြင်ရသည်။ ဤသို့စောင်ခြင်လျှင် ရှုံးချိတ်သွားသွားသို့ နိမိတ်ပြန်ထင်၍ ကမ္မာ့သန်းလမ်းစဉ် ပြန်ဝင်လေသည်။

ဤအသုဘာဥပ္ပါယာနိမိတ်သည် စတုဓာတ် ၁ ဝတ္ထာန့်၊ အာနာပါ၏ ကသိကတိုးထက် ခက်ခဲဗျာ၏။ အမြတ်တနီးအလေးပြု၍ အောင့်ရှာက်ရသည်။ နေ့ နေ့ ည၍ ည၍ ည၍ ဥဒ္ဓမာတာ ပဋိက္လာလ်ဟု အဖန်ပန်နိမိတ်ကိုဖျော်သည်။ အဖန်ပန် နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်ရသည်။ နိတ်ဝင်စုအောင် နှလုံး၌ သည်။ ဤသို့ပြုဖန်များလျှင် ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်လာ၏။ ဥပ္ပါယာနိမိတ်သည် အဆင်းဆုံးကြောက်မက်ဖျယ် မတင့်မတယ် ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ဓမ္မပြီးသောယောက်းပြီးအိပ်နေသကဲ့သို့ တင့်တယ်စွာထင်၏။ ပဋိဘာ

၆။ အသုဘက္မ္မာနနိုင်သေ

၁၁၁

နိမိတ်ထင်သောအခါ ကာမဆွဲ နိဝရဏဂါးပါးကွာ၏။ ဝိတာက်စသော ရှာန်အိုင်းပါးထင်ရှားပြု၏။ ဤသို့ ပထမရာန်နှင့်တူသောဥပစာရ ရှာန်လည်း ထိုးကျော်သာဖြစ်လေ၏။

ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်သည်မှု၏ ပထမရာန်ရားည်တိုင်ဆောင် ပျား များဖြင်းသည် အပွဲ့စာ ဝိမိမည်၏။ ရှာန်ရြှုံးမောက် ဝသီဘေး၊ သာ ပြင်းတို့ကို ပြု၏။ ဒုတိယရာန်စသည်တို့သို့ မတက်နိုင်။

ကြိုင်းသော အသုဘများ

ဝိနိုင်ကျော် အထူးကား အသားများရှုံး နှိ၍ ပြည်စရာ၌ ဖြော် အများအားဖြင့် ညီမည်းသောသုဘောင်ကို ဝိနိုင်က ပဋိကုလ်-ညီမည်း သော အကောင်ပုံ စက်ဆုပ်စရာဟု ပျားရသည်။ ဥရုဟာနိမိတ်သည် အဆင်းပြောက်ကျော်ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ အနီး အပြုံး များရ တစ်စုစု ထင်၏။

ဝိရွှေကျော် ပြည်ပုံပိသောသုဘောင်ကို ဝိပုံးက ပဋိကုလ်-ပြည် ပုံပိသော အကောင်ပုံ စက်ဆုပ်စရာဟု ပျားရသည်။ ဥရုဟာနိမိတ်သည် ပြည်ပုံစီးနေသကဲ့သို့ ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ဇြမ်သက်စွာစေး လျက်ထင်၏။

ဝိုံးကျော် ခါးလယ်ပြုတ်၍သာတ်ထားသောသုဘောင်ကို အပိုင်း ရွှေးထေး၍ တံပြိုင်တည်းမပြု၏သာလျှင် တစ်သစ်ခန့်လောက်နီးနှီးပြု၍ ဝိုံးက ပဋိကုလ်-ခါးလယ်ပြုတ်သောအကောင်ပုံ စက်ဆုပ်စရာဟု ပျားရ သည်။ ဥရုဟာနိမိတ်သည် အလယ်အပြတ်နှင့်ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် အပြတ်မရှိ ပြည်စွာထွေထင်၏။ သုဘောင် အပိုင်းအပြတ်တို့ကို နီးနှီးပြုရှုံး ဘောင်ရွှေးပြု၏သော်လည်းပြု၊ ဝိမိလက်ပြင် မကိုင်ရှု သုဘာရာအာအသွေး အကျော်းတောင်ဖြစ်တတ်သည်။

ဒိက္ခာယီတက္ကာ ကျိုး၊ ဇွဲး၊ လင်းတာ အထူးထူးဆိတ်ခွဲကိုရှိခဲ့
ထားသောသူကောင်ကို ဒိက္ခာယီတကာ ပဋိကူလဲ-အထူးထူးဆိတ်ခွဲကိုရှိခဲ့
အပ်သော အကောင်ပုံ စက်ဆုပ်စရာဟု ဖွားရသည်။ ဥရုံးနှစ်တော်သည်
အကြေားအပြတ်နှင့်ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိုဓိတ်သည် ဆိတ်ခဲ့ရာမရှိ၊ အပြည့်
အစုံနှင့်ထင်၏။

ဒိက္ခာယီတက္ကာ ခြေ လက် ကိုယ် ဦးခေါင်း တက္ကာတဗြားပစ်ထား
သော သူကောင်ကိုဝေးလျှင် ရှေးအတွအနိုင်၍ ဒိက္ခာယီတကာ ပဋိကူလဲ-တက္ကာ
တဗြား ပစ်ထားအပ်သောအကောင်ပုံစက်ဆုပ်စရာဟု ဖွားရသည်။ ဥရုံး
နှစ်တော်သည် အကြေားအပြတ်နှင့်ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိုဓိတ်သည် ပြည့်စုံဘာ
ထင်၏။

ဟတ်ဒိက္ခာယီတက္ကာ ကြော်ခြေခတ် ရှုတ်ဖွဲ့သောအက်ရာတို့ပြု
တဗြားမီ ပစ်ထားသောသူကောင်ကို အပိုင်းချင်းဝေးလျှင် အနီးပြု၍ ဟတ်
ဒိက္ခာယီတကာ ပဋိကူလဲ-ကြော်ခြေခတ်ရှုတ်ဖွဲ့၍ တက္ကာတဗြားပစ်ထားအပ်
သောအကောင်ပုံစက်ဆုပ်စရာဟု ဖွားရသည်။ ဥရုံးနှစ်တော်သည် အက်ရာ
နှင့်တက္ကာထင်၏။ ပဋိဘာဂနိုဓိတ်သည် ပြည့်စုံဘာထင်၏။

လောယီတက္ကာ ဒုတိရာအမှတ်တို့မှုအေးပိုသောသူကောင်ကို
လောယီတကာ ပဋိကူလဲ-သွေးပိုသောအကောင်ပုံ စက်ဆုပ်စရာဟုဖွား
သည်။ ဥရုံးနှစ်တော်မှာ နီသောတံခွန်ကုန္ယာကို လေခတ်၍လျှပ်သက္ကာသို့
ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိုဓိတ်မှ ြိမ်သက်စွာထင်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်က္ခာ ဒူရရိုးပေါက် ပိုးလောက်ယိုတွေက် ကျိုးကျိုးတက်သော
လွှေကောင် တိရွှေ့နှစ်ကောင် ပိုးလောက်ပိုးအုံသော မစင်ပိုကို ပုဂ္ဂိုလ်က္ခာ ပဋိ
ကူလဲ-ပိုးလောက် ယိုတွေက် ကျိုးကျိုးတက်သောအကောင်ပုံ စက်ဆုပ် စရာ
ဟု ဖွားရသည်။ ဥရုံးနှစ်တော်သည် လျှပ်ရားလျှက်ထင်၏။ ပဋိဘာဂ နှစ်တော်
သလေးထမင်းအစုံပုံကုံသို့ ြိမ်သက်စွာထင်၏။

၆။ အသုဘက္မ္မာနှစ်တွေသ

၁၁၃

အိမ္မာ၌ အရိုးကို အများပြစ်စေ တစ်ရွောင်းပြစ်စေ အိမ္မာပါ့
ကူလဲ-အရိုးစုပြစ်သောအကောင်ပုံ စက်ဆုပ်စရာဟု ဖွားရသည်။ ဥရုံး
နိမ့်တ်သည် အကြားအပေါက်နှစ်ထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမ့်တ်မှ ပြည်မြို့စွာထင်
၏။ တစ်ရွောင်းတည်းပြစ်မှ ဥရုံးဟနိမ့်တ်သည် ကြောက်မက်ဖယ် ထင်၏။
ပဋိဘာဂနိမ့်တ်မှ ရွောမွေပြေပြစ်စွာထင်၏။

ဤသိအပ်ခဲ့ပြီးသောကားအစဉ်ပြဋ္ဌာန်းတစ်ခုတောင်းမှာ တစ်
ထောင်သောအကိုးစီးပွားကိုပြင်နိုင်သော သိကြားမင်းကောင်းချိုးပေးကာ
ထောမနာအပ်သော တင့်တယ်ကောင်းမြတ်သောရှုတ်ကျေးဇူးနှင့်ပြည့်စုံ
တော်မှုသော ဘုရားသမင်သည် တစ်ခုတစ်ခုသောရှာ့နှင့်အကြောင်းပြစ်
ကုန်သော အသုဘာကဗ္ဗာန်းကို ယောကြားတော်မှု၏။ ဤသို့ယောကြား
တော်မှုသော ထိအသုဘာကဗ္ဗာန်းတိုနှင့် ထိကဗ္ဗာန်းတို့၏ဘဝနာပွား
နည်းတို့ကို သိပြီး၍ ထိအသုဘာကဗ္ဗာန်းတို့၏ပင် အတိုင်းထင်အလွန်ပြစ်
သော အထွေထွေစကားများကို သိအပ်၏။

အသုဘာ ပကိုစွဲက

တစ်ခုရသော အသုဘာကဗ္ဗာန်း၌ ရှာ့န်ရသော ယောကိုပို့လ်
သည် ရာဂကို ကောင်းစွာပယ်အပ်ပြီးပြစ်သောကြောင့် ရာဂကင်းသော
ရုပ္ပါယာပုံးပို့လ်သို့ လျှပ်ပါးလော်လို့သောအမှုအရာကင်း၏။ သို့ပြစ်လျက်
အသုဘာကဗ္ဗာန်းသယ်ယူပြုခဲ့သည်မှာ အကောင်းပုံး၏သော ပုံးပို့လ်
၏စရိတ် ကွဲပြားသောအစွမ်းအားပြင့် ခွဲခြားခြင်းပြစ်၏။

ဥဒ္ဓမာတာကသည် ကိုယ်သွော့နှင့်ပျက်စီးခြင်းကိုပြသောကြောင့်
ပုံးန်းသွော့နှင့်ကိုယ်သက်သော ရာဂရိဘုအားလျောက်ပတ်၏။

စိနိုလကသည် အရောဆင်းဖောက်ပြန်ခြင်းကိုပြသောကြောင့်
ကိုယ်အဆင်းအရောင်ကို တပ်မက်သော ရာဂရိဘုအားလျောက်ပတ်၏။

ပိပုဇ္ဇာကသည် ကိုယ်ဟူသော အိုင်အမာကြီးနှင့်စပ်သော ပုလဲနဲ့
လျောင်းလျောင်း မကောင်းသောအနဲ့ရှိသည်ကိုပြသောကြောင့် ပန်းနဲ့သာ
အဆွဲအကြိုင်စသည်တို့ဖြင့် ထဲမွန်းဆွတ်ဖျော်းအပ်သော ကိုယ်အနဲ့ချို့တပ်
သောရာဂရှိသူအား လျောက်ပတ်၏။

ပိဋ္ဌ္ဇာကသည် အတွင်း၌ အခေါင်အပါကရှိသည်ကို ပြသော
ကြောင့် ကိုယ်၌ တစ်ခဲတစ်လုံးတည်းဖြစ်သည်ကို တပ်မက်သောရာဂရှိသူ
အားလျောက်ပတ်၏။

ပိဂုံးထဲကသည် အသာစု အသာအဆိုင် ပြည့်စုံခြင်း၏ ပျက်
စီခြင်းကိုပြသောကြောင့် သာမြတ်အစရှိကုန်သော ကိုယ်အရပ်၌ရှိနိုင်း
နှစ်လိုစာလို သီဒိုစက်စက် နှစ်သက်ဆွယ်ဟုတပ်မက်သော ရာဂရှိသူ အား
လျောက်ပတ်၏။

ပိဂုံးထဲကသည် အကိုကြီးငယ်တို့၏ ထိုမှု ဤမှ ကြံ့ပို့နှေသည်
ကိုပြသောကြောင့် အကိုကြီးငယ် တင့်တယ် ဓမ္မယ်ခြင်းကို တပ်မက်သော
ရာဂရှိသူအား လျောက်ပတ်၏။

ဟတ ပိဂုံးထဲကသည် ရှိုးဆစ်မထင် အကိုကြီးငယ်တို့၏ ပြပြစ်
ချောမွေသော အစပ်ရှိသောအဖြစ်၏ ပျက်စီခြင်းကိုပြသောကြောင့် ကိုယ်
၏သနစ် ရှိုးဆစ်မထင် ချွောက်လျော့သို့ ချောမှာပြပြစ် အဆက်အစပ်
လျောက်ပတ်ပြည့်စုံခြင်း၌ တပ်မက်သောရာဂရှိသူအား လျောက်ပတ်၏။

လေသီတာကသည် ဓမ္မးပို့ကျော်သည်၏အဖြစ် စက်ဆုပ်
ဖွယ်ကိုပြသောကြောင့် အဆင်တန်ဆာဝတ်ဆင်အပ်သည်ဖြစ်၍ အရောင်
အဆင်းလွှာပြင်းကိုတပ်မက်သောရာဂရှိသူအား လျောက်ပတ်၏။

ပုဇွဲဝကသည် ကိုယ်ကာယ၏တစ်ပါးမက များလျှော့သောပို့မျိုး
ရှစ်ဆယ်တို့နှင့်ဆက်ဆံသည်အဖြစ်ကိုပြသောကြောင့် ကိုယ်၌တပ်မက်
သောရာဂရှိသူအား လျောက်ပတ်၏။

၆။ အသုဘကမ္မာနှစ်ဗျာ

၁၁၅

အနိကသည် ကိုယ့်ရှိသော အရိုတိ၏ စက်ဆုပ်ချုံရှုဖျယ်ကိုပြ
သောကြောင့် သူး၏ ကောင်းခြင်းကိုဖြောက်လျှို့သော ရာကိုသူအား
လျောက်ပတ်၏။

ဤသို့လျှင် ရာက်ရှိ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း အသုဘကမ္မာနှစ်ဗျာ
ဆယ်ပါး ကျွေားခြင်းဖြစ်၏။

အယဉ် အထွေထွေစီးသောကြောင့် ထက်ဝန်းကျင်မှုမတည်တဲ့
သော ရေအယဉ်ရှိသော အဂျုန်ရော်သန်သောမြှင့်မှ ထိုးဝါးတည်းဟုသော
အကြောင်းကြောင့်သော လျေသည် တည်တဲ့နိုင်၏။ ထိုးဝါးနှင့်ကင်း၍ လျေ
မတည်တဲ့နိုင်သကဲ့သို့ အသုဘကမ္မာနှစ်ဗျာ အာရုံနည်းသောကြောင့်
ဝိတက်၏ အစွမ်းဖြင့်သာ စိတ်သည် တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌တည်၏။ ဝိတက်နှင့်ကင်း၍
တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌တည်တဲ့ခြင်းရှာ မတတဲ့နိုင်။ ထို့ကြောင့် အသုဘကမ္မာနှစ်ဗျာ
ဆယ်ပါး၌ ဝိတက်ရှိုးအားထမ်းဆယ်ပါး၌ ဝိတက်ရှိုးအားထမ်းဆယ်ပါး၌။

အသုဘသည် ဆယ်ပါးအပြောရှိသောလည်း လက္ခဏာမှာ မစင်
ကြယ် အနုံမကောင်း စက်ဆုပ်ချုံရှုဖျယ်သာဖြစ်၏။ ယင်းလက္ခဏာအာဖြင့်
အသုဘသည် သူသောကောင်သက်သက်၍သာထင်သည်မဟုတ်။ ရယ်
သော မာတိကိုမဖ၏သွားရှိုးကိုဖြင့်သော ဇေတ်ယတေသနများတို့
မထောက်ပြီးအား ထင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဆင်ကျောက်ကုန်းထက်၍
တည်သော မင်းကိုကြည့်သော သံယရက္ခာတေသန၏ အရုပ်အကျွေး သာ
မထောက်အား ထင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အသက်ရှင်သူ၏ကိုယ်၍လည်း
ထင်၏။ အသေကောင်သည် အသုဘဖြစ်သကဲ့သို့ အသက်ရှင်သော
အကောင်သည်လည်း အသုဘစင်စစ်ဖြစ်၏။

တစ်လုံးလျောက်သော ဤတို့သည်ကား အရိုးသုံးရာတိဖြင့်
နိုက်ထောင်၏။ အသက်ပေါင်း တစ်ရှာရှိဆယ်တို့ဖြင့် ဆက်စပ်နေ၏။

၁၁၆

ဒိသ္ဒါန

အခက္ခက္ခိုရာ ကြိမ်းယ်တိဖြင့် တပ်ဖွဲ့ရည်ဖျောင်းအပ်၏။ အသားတစ် အသာဆိုင်ကိုရာတိဖြင့် လိမ်းကျွေးမှုမှုပ်၏။ ဂိသာသာရောဖြင့် မျှောက် ပုံစွဲမှုအပ်၏။ အရေပါးဖြင့် ရွှေချိန်းထားအပ်၏။ ပွတ် ပဒ် ပွဲ အောင် သားတောင်ပိုကဲသို့ ငယ်သားအပါက် အလျှန်ယ်သားအပါက် ရှိ၏။ အဆိုပြုပြုပြည့်သာ ဒါး ချက်ကဲသို့ အထက်အောက် အမြှေ့မြှို့ပိုမောက်၏။ ပို့မျှုး အပေါင်းတို့၏မိန့်ရာဖြစ်၏။ အနာရောက်မျိုးတို့၏ ရွှေဘပ်တည် ဇူရာဖြစ် ၏။ ဆင်ခဲ့ရှုက္ခတို့ပေါက်ပျားရာ လယ်ခင်းကြီးသွေ့ယ်လည်း ဖြစ်၏။ ပေါက်ပြီသာ အိုင်းအမာကြီးကဲသို့ အနာဝက်းပေါက်တို့မှ အပုပ်ရောတို့ အင်္မပြတ် ယိုတွက်နေ၏။

မျက်လုံးနှစ်ပက်တို့မှ မျက်ချေးမျက်ဝပ် တဆုပ်စွမ်ယိုတွက်နေ၏။ နာဆုစ်ပက်တို့မှ နာဟေးချေးသည် ဓားကပ်ကပ်ပြုစွဲ၍ ယိုတွက်နေ၏။ နာ ခေါင်းနှစ်ပက်မှ ထန်းသီးနှည်းအလား ကျိုးချေးသာ နာရည်တို့ယိုတွက်၏။ ခံတွင်းမှ သည်းခြောသလိပ်သွေးတို့ ယိုတွက်ကုန်၏။ အောက်ဒါရတို့မှ ကျိုးကြီးကျိုးငယ်ယိုတို့ အင်္မပြတ် ယိုတွက်ကုန်၏။ မွှေတွင်းပေါက်ကိုး သောင်းကိုထောင်တို့မှ မင်္ဂလာကြယ် စက်ဆပ်ဖွယ် ရွှေးစီးတို့ယိုတွက်ကုန် ၏။ ယင်မဲ့ရိုပ်စသည်တို့သည် ဝန်းရှိရိုင်းအဲကြုံကုန်၏။

ဤကိုယ်ကို မပြုမပြင် ဓမ္မတ်သင်ဘဲ မိမွှေးတိုင်း ဘမွှေးတိုင်း ကိုယ်တုံးလုံးထားခဲ့သော ပြည့်ရှင်မင်းပို့ပြစ်သော်လည်း ချုံးစွဲးအပူး ပုံး မြှောက်သွားတို့ကဲသို့တူမှုသာ စက်ဆပ်ရွှေးဖွယ်ကိုယ်ရှိသည်ပြစ်သာ ကြောင့် အထူးမရှိပြစ်၏။ သို့ရာတွင် ကိုယ်ကောင်းသွားသွင်း၍ အထူးထူးအဆင်း အရောင်းရှိသာအဝတ်တို့ပြုပြုပဲ့လွှမ်း၍ အထူးထူးသာ အရောင် အဆင်း ရှိသာ အမွှေးအထူးတို့လိမ်းကျွဲ့၍ ငါ-ငါ၏ဥစွာဟု ရွှေးယောက်၏။ ကိုယ် ကာယာ၏ဟုတ်တို့မှန်တိုင်းသာ အသားလက္ခဏာကို မသိနိုင်ရာသာ ယောက်နှားတို့သည် မိန့်မတို့သည် မိန့်မတို့သည်း ယောက်နှားတို့၌ အလျှန်

၆။ အသာကမ္မာနှစ်ခု

၁၁၇

တွေ့လျော်ပျော်ရိုက် ချို့ကြိုက်ကြလေသည်။

မြေခြေးသည် တော်ပင်လုံးကျတ်ပွင့်သောပါက်ပင်ကိုမြင်၍
သားတစ်ကြိုးကိုရပြီဟု ဝါယာရှုပြုးလျှင် အသောတလျှင်ပြုးသွား
ပြုးလျှင် ပါက်ပွင့်ကို လောဘအေဖြင့်ကိုက်ဟပ်၏၊ ဤအရာကား သား
တစ်မဟုတ်သေး၊ သစ်ပင်ပေါ်မှုဘိုးသော နိုင်ရဲ့ အခဲအဆုံးသာ အသား
တည်ဟုယူဆ၏။ ထိုအတွေ လူနိုက်သည် သူသေကိုသာ အသာဟုထင်
၏။ ရှင်သူကို သုသာဟု ထင်နေသေး၏။

သုံးဆယ့်ငါးပါးသော ကော်မှာသတိ၏ အစုံသာဖြစ်သော ဤ
ကိုယ်သည် ညီမောင်နှစ်ပုံ ကိုဆုပ်ဖွေသေအနဲ့ရှိ၏။ အညွှန်အကြေးတို့
ဖြင့် ပြည့်၏။ ခြေးကောင်ပုံနှင့်တူ၏။ ကျင်ကြိုးတွင်းနှင့်တူ၏။ ကိုပါး
သောအပေါက်အခေါင်း သောင်းလောင်းရှိ၏။ ဒိုင်းအမာကြီးနှင့်လည်း
တူ၏။ ထိုကြောင့် အသက်ရှုံးသောကော်၌ဖြစ်၏၊ အသကော်၌ဖြစ်
၏ အသာဟုသောအခြင်းအရာဖြင့် ထင်ရာ၏။ ထိုအကောင်းဆိုနိုင်တို့
၍ အသာကမ္မာနှစ်ခုဖြင့် အပွဲ့သို့ရောက်စေအပ်၏။

၄။ သ အန္တသာပိန္ဒြေသ

ဓဒ္ဒနသတီ

အန္တသာတီဆိုသည်ကား အဖန်တလဲလြှမ်းတတ်သောကြောင့်
သတိကိုပင် အန္တသာတီဟု ဆိုသည်။ ဓဒ္ဒနသာတီဆိုသည်ကား ဘရားရှင်
၏ဂုဏ်တော်ကို ချွဲမြစ်သမှု အကျိုးပြု၍ပြစ်သော အဖန်တလဲလြှမ်းအောက်မှ
ပြင်းသတိကို ဓဒ္ဒနသာတီဟုခေါ်သည်။

ဓဒ္ဒနသာတီ ကမ္မားနှင့်ကို ပျားလိုသောယောကီသည် သင့်တင့်
လျေား၊ ဖားသောကြောင့်ပျော်ဆို သိတ်ပြု၍ရာအရုပ်သို့ကပ်၍ မြတ်စွာဘရား၏
ရထ်အား၊ ရွှေးကို အဖန်တလဲလြှမ်းအောက်မှုအပ်ကုန်၏။ မြတ်စွာဘရား၏
ရထ်အောင်တို့မှာ အရဟံ အစရိသပြင့် ကိုပါးအပြောရှိ၏။

အရဟံ-ခပ်သီမ်းသောကိုလေသာတို့ အေားသည်ထက်တော်
မှသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကိုလေသာရှိသူကို ပယ်သတ်တတ်သော
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပုဇွဲအထူးကို ခဲ့တော်မှုထိက်သောကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ မကောင်းမှုပြုရန် သိတ်ကျယ်ရာမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊
မြတ်စွာဘရားသည် အရဟံ မည်တော်မှု၏။

သမ္မာသမ္မာ-မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် အလုံးစုံ
သော တရားတို့ကို သိတော်မှသည်ပြစ်သောကြောင့် သမ္မာသမ္မာ မည်တော်
မှု၏။

ဝိဇ္ဇာ စရာ သမ္မာ- မြတ်စွာဘရားသည် ဝိဇ္ဇာနှင့်လည်းကောင်း၊

၇။ သ အနာသတိနိဇ္ဈာသ

၁၁၉

စရာဓနနှင့်လည်းကောင်း ပြည့်စုံသောကြောင့် ဂိုဏ်ရဏသမ္မန္ဒ မည်၏။ ဂိုဏ်သည် ပုံဖွန့်ဝါသ၊ ဒီဇိုင်ကျူး၊ အာသဝက္ခယဟူ၍ သုံးပါးနှင့်ဒီဇိုင်ကျူး၊ ဒီဇိုင်သောတာ၊ ကုန်းပိုစ်၊ အေဘာ်ပိုမို၊ ပုံဖွန့်ဝါသ၊ အာသဝက္ခယ၊ ဂိုဏ်ရဏသမ္မန္ဒတိ၊ အာသဝက္ခယ၊ ဂိုဏ်ရဏ၊ မရော မယိုဒီဟူ၍ ရှစ်ပါးရှိလေသည်။ ယင်းညာတ်သုံးပါး သို့ မဟုတ် ရှစ်ပါးကို ဂိုဏ်ရဏ၏၏။ စရာဓနနိသည်ကား သိလျှော့လေးပါး ကို အောင်ရောက်ခြင်း၊ ကုန်းကို လုပ်ခြောက်ရောင်ရောက်ခြင်း၊ သောအုပ်၏ အတိုင်းအရှည်ကိုသိခြင်း၊ နီကြော်ခြင်းနှင့်ယူဥ်ခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတရား ၇-ပါး၊ အရွပစွာန် ၄-ပါး၊ ဤတစ်ဆယ့်ငါးပါးကို စရာဟု၏၏။

သုဂ္ဂတ္း-တန်တယ်သောသွားခြင်း၊ ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကောင်းမြတ်သောနို့မှုနှင့်သို့ ကြော်သော်မှတ်တယ်သောကြောင့် လည်း ကောင်း၊ မသွေ့မလှန် ကောင်းစွာ သွားတယ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကောင်းရွားနိတ်တယ်သောကြောင့်လည်းကောင်း သုဂ္ဂတ္း မည်တော်မှု၏။

လောက်စိုး- ဘုန်းတော်ကြော်သော မြတ်စွာဘုရားသည် လောက ကို အလုံးဖို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့် သိတော်မှုသည်ဖြစ်သောကြောင့် လောက်စိုး မည်တော်မှု၏။

အနုတ္ထရော ပုံရိုာ အမွှသာရထိ- မြတ်စွာဘုရားသည် ရထ်တို့ဖြင့် ကိုယ်တော်ထက်ထူးခွဲန်ကဲလွှန်သူတစ်စုံတစ်ယောက်မျှမရှိသောကြောင့် အနုတ္ထရော မည်တော်မှု၏။ ဆုံးမထိုက်သွားတို့ကို ယဉ်ကျေးတော်သော ကြောင့် အမွှသာရထိမည်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် တစ်စုံသောထက်ဝယ် ပဆ္ဗာ်ဖြင့်ထိုင်နေလျက် အငွေ့သမာပတ်ဟူသောအရာပုံမျက်မှုကို မြို့မယ်ကို ခြေားသွားတော်မှုမို့၏။ တို့သို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ယောက်ရားတို့ကို ဆုံးမတော်မှတ်တယ်၏။

သတ္တာအောင် မနုသာနဲ့ ပုံဖွန့် တမဂျာန်အကိုးကျေးဇူးတို့ဖြင့် ထိုက်သွားသည်အားလုံးစွာ ဆုံးမတော်သောကြောင့် ထိုမြတ်စွာဘုရား

သည် သတ္တာ မည်၏။ နတ်လုပိုင်၏ မြတ်သေသတ္တဝါကို ပိုင်းခြားသည်၏အစွမ်းပြုခြင်လည်းကောင်း၊ ကျေတ်ထိက်သေသူမျိုးလ်ကို ပိုင်းခြားသည်၏အစွမ်းပြုခြင်လည်းကောင်း အဝမနသာန မည်၏။

ဗုဒ္ဓ- သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင်လည်း သိတော်များ၏၊ တစ်ပါး သော သတ္တဝါတို့ကိုစုည်း သိတော်များတော်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓ မည်တော်မှ ၏။

ဘဂဝါ- ဤစကားသည် တို့မြတ်စွာဘုရား၏သီလ အစိုးသာ ရတန်ပြုပိုင်ထူးသောကြောင့် အလုံးစံသောသတ္တဝါတို့ထက် မြတ်သော ရိုသာ အပ်သော ရိုသေးလေးမြတ်သောအားပြု ဆိုအပ်သော အမည်တော်လ တည်း။ တို့ကြောင့် ရှေ့ဆရာတို့ ဆိုကြ၏။

ဘဂဝါဟုသောစကားသည် ရို့မွှေ့ဆုံးအပ်၏၊ အထူးသာပြု မြတ်၏၊ တို့ကြောင့် လေးလေးမြတ်မြတ်ပြုအပ်သော ရုပ်ကျွေးဇူးအထူးတို့ နှင့်ယဉ်သော အလေးအမြတ်ပြုထိက်သူကို ဘဂဝါဟုဆိုအပ်၏။

ဤမွှေ့ဒုသတိ ကဗျာဘုရား၏ကို အဖန်တလဲလဲအားထုတ်သူသည် မြတ်စွာဘုရား၌ ရိုသေးခြင်းရှိ၏။ တုပ်ဝပ်ကို့နှင့်၏၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ပြန် ပြောခြင်း၊ သတိ ပညာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ပြန်ပြောခြင်းကိုရ၏၊ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းများစွာပြစ်၏။ သားရှုံးကို နှစ်နှင့်နှင့်သည်။ ဆင်းရှုံးကွဲကို သည်၊ ခိုင်သည်။ မြတ်စွာဘုရားနှင့်အတူတက်နေရသည်ဟုသော အမှတ် သညာကို ရ၏။ ဘုရားရတန့်ကို အဖန်ပန် အထပ်ထပ်အောက်မျှသေးသိ ၏တည်နေကိန်းအောင်၊ ရှာပြစ်သူ၏ကိုယ်သည် စေတိအိမ်ကဲ့သို့ပူဇော်ခြင်း ရှာ ထိက်၏။ ဘုရားအပြစ်၍လည်း စိတ်သွေ့တ်၏။ လွန်ကျွေးအပ်သောဝဏ္ဏ နှင့်တွေ့သော၏လည်း သူ၏မှုက်မှုက်၌ ဘုရားရင်ကိုပြင်ရာကဲ့သို့ပြစ်၍ ရှုက်ခြင်း ကြောက်ခြင်းပြစ်၏။

၇။ ဆ အနုသုတိနိဇ္ဈာသ

၁၂၁

ဓမ္မာနသုတိ

တရားတော်ဂုဏ်ကို အာရုံပြုဖြစ်သော အဖန်တော်လဲအောက်မှာ
ခြင်းသတိကို ဓမ္မာနသုတိဟု ခေါ်သည်။ ဉ်ကမ္မာန်းကိုပျားလိုသော
ယောက်သည် ဆိတ်ပြီးရအရပ်သိုက်ပျော် ကောင်းစွာသေဝပ်သာစိတိရှိ
သည်ပြီး၍ တရားတော်ဂုဏ်ကို ဆင်ခြင်ရာ၏။ တရားတော်ဂုဏ်သည်
သွားဘွားတော့ အစရိသဖြင့် ၆-ပါး အပြားရှိ၏။

သွားဘွားတော့-ဟွာသောပုဒ်၌ ပရိယွှေ့ဓမ္မလည်း ပေါင်းရုံးရေး
တွက်ခြင်းသို့ရောက်၏။ ဉ်မှတ်ပါးသောဂုဏ်ပုဒ်တို့ကူး လောကုတွေရာ
ဓမ္မကိုသာ ဆိုလို၏။ ထိုဓမ္မပါးတို့တွင် ပရိယွှေ့ဓမ္မသည် အစ၊ အလယ်၊
အဆုံး၏ ကောင်းသောအဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သွေ့အနက်ဖုန့်ပြည့်စုံ
သည်အဖြစ်၊ အလုံးစုပြည့်စုံသော စင်ကြယ်သော မြတ်သောအကျင့်ကိုပြ
တတ်သည့်အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း ကောင်းစွာသောအပ်သော သွားဘွား
တမည်၏။

သွှေ့ဗို့က-အရိယာပူရှိလ်သည် ပိမိသွှေ့ဗို့၌ ရာဂ စသည်တို့မရှိ
ခြင်းကို ကိုယ်တို့ပြင်အပ်သောကြောင့် သွှေ့ဗို့ကမည်၏။ တစ်နည်း-လော
ကုတွေရာတရားကိုပါးသည် ဉာဏ်ပြု ကိုယ်တိုင်မျက်မှုက်မှုက်မြင်အပ်
ရောက်အပ်သောကြောင့် သွှေ့ဗို့က မည်၏။ တစ်နည်း ရှိမှုမြင်းအပ်သောပညာ
ပြု ဖြစ်တတ်သောကြောင့် သွှေ့ဗို့က မည်၏။ တစ်နည်း-ပြင်ခြင်းရှာထိုက်
သောကြောင့် သွှေ့ဗို့က မည်၏။

အကာလိုက-ပိမိ၏အကျိုးပေးခြင်းကိုရည်၍ မရှိအားဆိုင်းလုံး
အပ်သော အကျိုးပေးရာကာလမရှိသောကြောင့် အကာလ မည်၏။ ယင်း
သည်ပင် အကာလိုက မည်၏။ တစ်ရှား၊ နှစ်ရှား စသည်ပြု အချိန်ကာ
လကို ကုန်လွန်စေ၍ အကျိုးကိုမပေး၊ စင်စစ်အသဖြင့် ပိမိအခြားမြှုပြုသာ
အကျိုးပေးတတ်၏ဟု ဆိုလိုသည်။ တစ်နည်း- ပိမိ၏အကျိုးပေးရှုံး ထို

လောကီကုသိုလ်အား ဝေစွာဆောင်အပ်သောအကျိုးပေးရာကာလရှိသော ကြောင့် ကာလိက မည်၏။ ယင်းသည် လောကီကုသိုလ်ပေတည်း။ လော ကုတ္ထရာမံကား ထိသို့မဟုတ်၊ အခြားမျိုး အကျိုးပေးခြင်းရှိသောကြောင့် ဝေးသောအကျိုးပေးရာ ကာလရှိသည်မဟုတ်၊ ထိုကြောင့် အကာလိက မည်၏။

သို့ ပသိက—လာလုညွှန်၊ ဤတရားကို ရှုလော့၊ ဤသို့ဖြစ်သော လာလုညွှန်—ရှုလုညွှန်ဟန်၏တိုက်တွန်းသော အစိအရင်စကားကို ထိုက် ၏။ ထိုကြောင့် ဖော်ပသိက မည်၏။ ပရမတ္ထအာဖြင့် ထင်ရှာရှိသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကိုလေသာတို့ထက်ဝန်ကျင် စ်ကြယ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ထိုက်ခြင်းဖြစ်၏။

ဥပဇ္ဈယိုက—ကပ်၍ဆောင်ထိုက်သောကြောင့် ဥပဇ္ဈယိုက မည်၏။ ကပ်၍ဆောင်ခြင်းကို ဥပဇ္ဈယျ ခေါ်သည်။ တဟန်းဟန်း နီး တောက်လောင်သော အဝတ် သို့မဟုတ် ဦးခေါင်းကို လျှော့လျှော့၍ ဘာဝနာ ၏အစွမ်းပြု မိမိတိုက်တွေ့ကြောင်း၏။ ထိုကြောင့် ဥပဇ္ဈယိုက မည် ၏။ တစ်နည်း အရိယာမံက်သည် နိုဗ္ဗာန်သို့ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဥပဇ္ဈယျ မည်၏။ မျက်မျောက်ပြုအပ်သည် အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သောကြောင့် နိုဗ္ဗာန်သို့သည် ဥပဇ္ဈယျ မည်၏။ ယင်းကိုပင် ဥပဇ္ဈယိုကဆိုသည်။

ပစ္စာဗုံးဆောင်တွေ့ ဝိဉာဏ်—သွားသို့မြင် အရိယာအရှင်တို့ သည် မိမိ အသိသီး ငါမင်ကို ပွားအပ်ပြီ၊ မိုင်ကို ရအပ်ပြီ၊ နိုဗ္ဗာန်ကို မျက်မျောက် ၏ ပြုအပ်ပြီဟု ဤသို့သီအပ် ခံစားအပ်၏။ မိမိ၏မိတ်သို့သာလျှင် အရိယာ သင်တို့ ရွှေမြင်ခံစားအပ်၏ဟန်လို့သည်။

ဤသို့အပ်နဲ့ပြီးသောနည်းပြု တရားတော်၏ရတ်တို့ကို အပန် တလဲလဲအောက်မြှုသောပောက်အား အောက်မြှုသောအရိက်အော်၌ ရာဂ အော် မောဟတို့ ထကြသောင်းကျိုးသာစိတ်မဖြစ်၊ ပြောင့်မတ်သော

၇။ ၂ အနာသတိနိဇ္ဈာသ

၁၂၃

စိတ်သာဖြစ်၏။ တရားကိုအဘုပြု၍ ရှေးနည်းအတိုင်း နိဝင်ရဏာတိုကို ခွားပြီး သူအား တစ်ခုသောခဏ္ဍာ ရုပ်အကိုက်ဖြစ်ကျို့၏။ သို့ရာတွင် တရားရုဏ် တော်၏ နက်နဲ့သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ လေးမြတ်ယုံကြည်သော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အပွဲဖာသို့မရောက်မှု၍ ဥပစာရဓရနှင့်မျှသာ ဖြစ်၏။

သံယာနဲသတိ

သံယာနဲသတိကမ္မာနဲနဲ့ကို ပွားလိုသူသည် ဆိတ်ခြိမ်ရာသိုကပ် ၍ ကောင်းစွာသောဝပ်သောစိတ်ဖြင့် သုပ္ပါဒိပန္ဒ အစရိတေသာ သံယာတို့၏ဂုဏ် ကျေးဇူးတိုကို ပွားရန်၏။

သုပ္ပါဒိပန္ဒ ဆိုသည်ကား ကောင်းစွာကျိုးခြင်းတည်း။ မဖောက် မပြန်သောအကျင့်၊ တစ်ဖန်ပြန်လည်ခြင်းသောဗိုသောအကျင့်၊ နို့မျာနဲ အားလုံးသောအကျင့်၊ နို့မျာနဲနှင့်သန့်ကျင်ဘက်မဟုတ်သောအကျင့်ဟု ဆိုလိုသည်။

သာဝက သံယာ ဟူသည် မြတ်စွာဘုရား၏အဆုံးအမည်ဝါဒကို ရှိသောလေးမြတ်စွာနာတတ်သောကြောင့် သာဝက မည်၏။ သာဝက အပါင်းသည် သာဝက သံယာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းသောအကျင့်ရှိ သော အရိယာသံယာသည် ဥဇ္ဈာန့်မတ်သောအကျင့်ရှိ၏။ ဉာယာ-သင့်လျော်သောအကျင့်ရှိ၏။ သာမိစိ-ဝင့်ဆင်းမွှေထွက်မြောက်ရန် သင့် လျော်သောအကျင့်ရှိ၏။

အရိယာ သာဝကသည် မဂ်္ဂ်တည်သောပုဂ္ဂိုလ် င့် ယောက်နှင့် ပိုလ်ဗြိတည်သောအုံဗြိုလ် င့် ယောက်ဟု၍ ယောက်ကျုံးမြတ်ရှစ်ယောက်ရှိ၏။ ထို့ရှိယောက်သည် အဝေးမှဆောင်ယူ၍ သီလရှိသူအား ပေးရှုံးပုဂ္ဂိုလ်သော ပစ္စည်းလေးပါးကို ခံပွုထိုက်သောကြောင့် အာဟုနေယျ မည်၏။

မည်သည့်နှစ်ရည်မှတ်၍ အကောင်းအမွန်စိရင်အပ်သော အာကျိုး

ကဒါနကိုအယူခြင်းတွေ သင့်လျှောက်ကြောင့် ပါဟုနေယူ မည်၏။ တမ
လွန်လောကကိုယ့်ကြည်၍ ပေးလှုအပ်သော အလျှဝတွေကို စံတော်မှတိက်
သောကြောင့် ဒက္ခိနေယူ မည်၏။ လက်နှပ်ချိန်း ရိုဏ်ခြင်းကိုစံတိက်သော
ကြောင့် အဆွဲကရရန် မည်၏။ လောက၌ အတုမရှိသောကောင်းမှု
အစင်း သန္တရှင်းပေါင်းမြှုက် စွဲနှစ်တွေက်သန်သန် လယ်ကောင်း မှန်သော
ကြောင့် အစွဲရုံး ပုံညွှန်း လောကသော မည်၏။

ပညာရှိသောသူသည် ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ကြီးသော
တန်ခိုးအာန်ဘားရှိသော သံယာနသုတေသနမှုတွေနှင့် အခါဝပ်သိမ်း မမေ့
မလျော့ ပွားများအားထုတ်ခြင်းကို ပြုရန်၏။

သီလာနသာတီ

သီလာနသာတီ ကဗျာဗုဏ်းကို ပွားများလိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆိတ်
ပြုမရာအရပ်သို့ကပ်၍ ကောင်းစွာ သေဝပ်သောနိတ်ရှိသာည်ဖြစ်၍ “ငါ၏
အကျင့်သီလတိသာည် ကောင်းပေစွာ၊ မကျိုးမပေါက် မပြောက်မကျားကုန်၊
တရား၏ကျွန်းအပြစ်မှ တော်လှန်အပ်ကုန်၏၊ ပညာရှိတို့ မျိုးမျိုးအပ်ကုန်
၏၊ တရားသိမ်းတို့ မသုံးသပ်အပ်၊ သမာဓိကိုပြစ်စေနိုင်၏” ဤသို့လျှင်
မိမိ၏သန္တရှင်းပြုစင် မြှုံးတင်သောသီလကို အဖန်ပန်အောက်မှုအပ်ကုန်
၏။

မိမိသီလကို အဖန်တေလဲအောက်မှုသောပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုအနိုက်
အခါ၍ ရာဂ ဒေါသ မောဟတိ ထကြသောင်းကျွန်းသောနိတ် မဖြစ်၊ သီလ
ကိုအာရုံပြုပြုပြစ်သောနိတ်သည် မဖြောင့်စတ်၏။ ရှေးမည်းအတိုင်း နိဝင်ဘာ
ကိုစွာသုသား တစ်ခုသောခဏာ စုံနှင့်အကိုယ် စုံနှင့်အကိုယ်၏။ သီလရုတ်၏
နက်နဲ့သည်၏အပြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အထူးထူး အပြားပြားသော
ရုတ်ကို အဖန်တေလဲအောက်မှုခြင်းဖြင့် ယုကြည်သောကြောင့်လည်း

၇။ ၁၁ အနာသတိနိဇ္ဈာ

၁၂၅

ကောင်း၊ အပွဲ့မရောက်မျှ၍ ဥပစာရဟနိရောက်ကာယူဖြစ်သောရာနှင့်ဖြစ်၏၊ ထိသိလရုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မှာသည်၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ် သောကြောင့် သီလာနာသတိဟူ၍ ရေတွက်ခေါ်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

စာဂါနသတိ

စာဂါနသတိကမ္မာနှင့် ပုံးလိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပကတိ သဘောအားပြင့် စွဲနှင့်ခြင်း၌ သိသုတေသနသည် အမြဲဖြစ်သောပေးလူ ခြင်း ဆဖန်ခွဲခြမ်းခြင်းရှိသည် ဖြစ်ရာ၏။

တစ်နည်းကား-ဘာဝနာအားထုတ်လိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် “ဤနေ့မ စု၍ တောင်းခံလာသောသူရှိသော အယုတ်သဖြင့် တစ်လုပ်တစ်ဆုပ်မျှဖြစ် သော်လည်း အလူဒါနမပြု၍ မစားအဲ” ဟု အောက်တည်ခြင်းကိုပြု၍ ထိ ဘာဝနာကို အားထုတ်မည့်နေ့၌ ကျေးဇူးရတ်အားပြင့် ထူးမြတ်ကုန်သာ အလူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ တတ်အားသမျှ ဆဖန်ပေးလျှ၍ ထိအလူဒါနှင့် နိုင်ကိုယ့်ပြီးလျှင် သိတ်ဖြစ်ရအပ်၍၍ ဤသို့အောက်မှုရာ၏-

“ငါအား အရတော်လေစွာ ငါသည် ကောင်းစွာ ရပေစွာ ငါသည် ဝန်တိခြင်းတည်းဟူသောအည်းကြေးတို့ဖြင့် နိုင်စက်အပ်သောသူတွေပါ တို့၌ ဝန်တိခြင်းအည်းကြေးကိုင်းလေးသောစိတ်ဖြင့် နေရ၏။ မင့်မကျက် လွှတ်လွှတ်ကြေး စွဲနှင့်သည်ဖြစ်၍ စင်စွာဆေးအပ်သောလက်ရှိသည်ဖြစ်၍ ပေးလျှခြင်း၊ ဆဖန်ခွဲခြမ်းခြင်း၌ မွေးလျှော်သည်ဖြစ်၍ နေရပေ၏”

ဤသို့လျှင် မစွဲစိုးယှ အစိုးသာ အည်းကြေးကိုင်းသောဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့် မိမိ၏စွဲနှင့်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲအောက်မှုအပ်၏။

အဝတောနသတိ

အဝတောနသတိကို ပုံးလိုသောယောဂါသည် အရိယာမဂ်ကိုရှု

၁၂၆

တိသုဒ္ဓါးမ်

သည်၏အစွမ်းဖြင့် ကောင်းစွာလာကုန်သော သွေ့အစရိတ်သာရုတ်တို့ဖြင့်
ပြည့်စုသည် ဖြစ်ရေ၏။ ထိနာက် ဆိတ်ပြုခြင်ရာအရပ်သို့ကပ်ပြီး ဤသို့ဆင်
ခြင်ရေ၏-

“နတ်ဘုံးပြဟ္မာဘုံးပြကြကုန်သော နတ် ပြဟ္မာတို့ရှိကုန်၏၊ ထို
နတ်ပြဟ္မာတို့သည် သွေ့၊ သီလ၊ သုတ၊ စာက၊ ပညာနှင့်ပြည့်စုကြသော
ကြောင့် ဤလွှာဘုံးမှ နတ်ဘုံးတို့မြှုပ်ဖြစ်ကုန်၏၊ ငါအားလည်း ထိုသို့
သဘောကိုသော သွေ့၊ သီလ၊ သုတ၊ စာက၊ ပညာတို့ရှိ၏”

ဤသို့လျှင် နတ်တို့ကို သက်သေအရှုံးထား၍ မိမိ၏ သွေ့အစရိ
သာရုတ်တို့ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မူအပ်ကုန်၏။

ဤ အနုသုတေသနကိုပါးတို့သည် အနိယာသာဝကတို့အားသာ
ပြည့်စုကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားသာလျှင် ဘုရား၊ တရား၊ သံယာရုတ်တို့
ထင်ရှာကုန်၏။ ထိုသွေ့တို့သည်ကား မကျိုးသောအဖြစ်အစရိသာရုတ်ရှိ
သော သီလတို့နှင့်အည်အကြေး မဆွဲရကားသော စွဲနှင့်ပြင်ဆင့် ဤးသော
အသုတေသနရှိကုန်သာနတ်တို့၏ရုတ်နှင့်တူသော သွေ့အစရိသော ရုတ်
တို့နှင့် ပြည့်စုကုန်၏။ မဟာနာမသုတေသနကား သာဝာပန်၏မိရာ ဝိဟာရ
ကိုပြခြင်းရှာသာလျှင် ထိုမြောက်ပါးသော အနုသုတေသနကို အကျယ်အား
ဖြင့် ပော်အပ်၏။

စင်ကြယ်သောသီလ အစရိသာရုတ်နှင့်ပြည့်စုသာပုထုဇ်ဖြစ်
သော်လည်း နှလုံးသွေ့ပြုခြင်းပြုအပ်၏။ အဖန်တလဲလဲအောက်မူသော်၏
အစွမ်းဖြင့် ဘုရားအစရိသော်တို့၏ရုတ်ကို အောက်မူသွေ့၏စိတ်သည်
ကြည်လင်၏။ မိတ်ကြည်လင်ခြင်း၏အသုတေသနကြောင့် နိုဝင်ရှာတို့ကိုဘာ
၍ ပြန်ပြာပေါ်များသော ဝစ်းမြောက်ခြင်းရို့သည်ဖြစ်၍ ဝိဟသုနာအား
ထုတ်ပြီးလျှင် အရဟာတ္ထိလ်ကို မျက်လှာက်ပြနိုင်သောလည်း။

အရှင် ပုသုဇေဝမထောက်သည် မာရ်နှင့်ဖန်ဆင်းအပ်သော မြတ်

၇။ ဆ အနေသာတိနိဋ္ဌသ

၁၂၇

စွာဘုရား၏ပုံတော်ကိုမြင်၍ “ဤမာရ်နတ်သည်ပင် ဤမျှလောက် တင့်
တယ်တုံသေး၏၊ ဝါသနာဖွင့်တကွ အလုံးစုသော ရာဂ ဒေါသ မောဟမ
ကင်းတော်မျှသောမြတ်စွာဘုရားသည်ကား အဘယ်သို့လျှင် တင့်ပာယ်
သပ္ပါယ်တော်မူရာလိမ့်မည်နည်း”ဟု ဘုရားရှင်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သောပိတ်
ကိုရ၍ ပိပသနာဖွားပြီးလျှင် အရဟ္မာစွာမိမ့်သို့ရောက်လေ၏။

၈။ အနုသတိကဗ္ဗာရိဒ္ဓဘိဒ္ဓ

မရထသာတိ

မရထ ဆိုသည်ကား တစ်ခုသောသာဝဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော အသက်ဖိစိတိ၏ အစဉ်၏ပြတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သောသေခြင်းကိုဆိုသည်။ ရဟန္တတို့၏ သံသရာဝှုဒ္ဓအကြောင်းမဲ့ပြတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော သမုပ္ပါဒ မရထ၊ ရုပ် နာမ် ဓမ္မ သမီးရတို့၏ပျက်ခြင်း ဘင်္ဂကာဟုဆိုအပ်သော ဓကိုကမရထ၊ သစ်ပင်သော၏၊ သံသ၏အစရိသဖြင့်၏။ သမုပ္ပါဒ အပ်သော သမုပ္ပါဒ မရထတို့ကို ဤနေရာ၌ မရထဟုအလိုမရှိအပ်။ ဘဝတစ်ခု ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ဖိစိတိ၏အစဉ်၏ပြတ်ခြင်းမရထကိုသာ သတိ၏ အဘုံးအဖြစ်ဖြင့် အလိုမရှိအပ်၏။

မရထသာတိကို ပျားလိုသောယောကိုသည် ဆိတ်ဦးပြုရာသို့ကပ်၍ ကမ္မာန်းအဘုံးကိုသာ စွဲလမ်းဦးကြာပ်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ “သေခြင်းသည် ဖြစ်လွှာ” ဖိစိတိ၏ အသက်သည်ပြတ်လွှာ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ‘သေ ခြင်းသောာ-သေခြင်းသောာ’ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သင့်လော်သောအား ဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပြစ်စေအပ်၏။

မသင့်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား အလိုရှိအပ် ချုစ်မြတ်နီး အပ်သောသူတို့၏သေခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ထောက်စုရာ၌ နိုင်မြတ် သော က ဖြစ်၏။ အစိသည် ချုစ်အပ်သောသာ၏သေခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ

၈၁။ အနာသုတေသနမြှို့ဒ္ဓသ

၁၂၉

အောက်မေ့ရှုံး ဖို့ရိုင်ခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ အလိုမရှိအပ်သော သူတို့၏ သေခြင်းကို အောက်မေ့ရှုံး ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ရန်သူဖြစ်သောသူတို့၏ ရန်သူသေသည်ကို အောက်မေ့ရှုံး ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ လျှစ်လျှော်သောရှိသူ၏သေခြင်းကို အောက်မေ့ရှုံးထိတ်လန်ခြင်းမဖြစ်၊ စဲ့ဘာလသည် သူသေကောင်ကိုမြင်ရှုံး ထိတ်လန်ခြင်းမဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ထိုကြောင့် ထိုထိ တောာအရပ် သုသာန်စသောအပ်တို့၏သတ်၍ သေသာသတ္တဝါ၊ သဘောအလျောက်သေသာသတ္တဝါတို့ကိုကြည့်၍ မြင်လိုက်သူများသော စည်းအိမ်ရှိကုန်သော သေကုန်သောသတ္တဝါတို့၏ သေခြင်း ကို ဆင်ခြင်၍ သတိကိုလည်းကောင်း၊ သံဝေါကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ကို လည်းကောင်းဖြစ်စေပြီးလျင် သေခြင်းဖြစ်လတ္တံ့အစရိသောနည်းဖြင့် နှလုံး သွင်းခြင်းကို ပြုလုပ်၏။ ဤသို့ပြုသေသူသူသည် အသင့်အလျင်အား ဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို ဖြစ်သေသည်မည်၏။

အကယ်၍ ဤသို့သောအတိုင်းအရည်ဖြင့် နိုဝင်ဘာကွာခြင်းသဟို ၏တည်ခြင်းမဖြစ်နဲ့သော ရှုစ်ပါးအပြားရှိသော သေခြင်းကို အောက်မေ့အပ်၏ -

၁- သူသာတ်ယောကျား ရှေးရှုတည်လာသောအားဖြင့်လည်း အောက်မေ့အပ်၏၊ 'တစ်ညွှန် ရှေးဦးစွာ အမိဝင်းဝယ် ပဋိသန္တယူနေ ကိုနဲ့ အောင်းသောသတ္တဝါသည် ထိုခဏမှုစဉ် တက်သောနိုင်တိမ်ကဲ့သို့ သေခြင်း သို့ရှေးရှု၍သာ သွား၏၊ ထိုသတ္တဝါသည် တစ်ခဏမှု နောက်သို့မဆုတ်' ဟု ပော့တော်မှုသည်။ အမိပာယ်ကား-

မြစ်ငယ် ချောင်းယောက်ရေသည် မြှင့်မကြာခန်းခြောက်လျယ် သကဲ့သို့ ဇွဲညွှန်တို့သည် လျှန်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အသက်သည် ချုပ် ပျောက်လေ၏။ သတ္တဝါတို့၏အသက်သည် ကုန်၏။

နံနက်အခါ၌ မှည်ရင့်ကုန်သောသစ်သီးတို့၏ကြေကျခြင်းကြောင့်
သစ်ပင်အောက်သို့ဝင်သောသူအား ကြောက်လန့်ခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့ ပဋိ
သွေးယူနေဖြစ်ပေါ်ကြေကုန်သောသူတွေဝါတို့၏အမြဲသေးခြင်းဖြင့် တွေ့မြင်
သောသူတို့အား ကြောက်လန့်ခြင်းဖြစ်၏။

အိုးထိန်းသည် ပြုလုပ်အပ်သော မြေအိုး မြေခြေက်အကြီးအင်ယို
သည် ကွဲပွဲက်ခြင်းအဆုံးရှိသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏အသက်သည် သေပျက်
ခြင်းအဆုံးရှိ၏။

မြေကိပင်ဖျား၌တင်သော ဆီးနှင့်ပေါက်သည် နေရောင်ခြည်
အောက်သောကြောင့် သွေးခြောက်ပျောက်ပျောက်သကဲ့သို့ လူတို့၏အသက်
သည် မြင့်ရည်စွာ တည်ခြင်းမရှိ။

ဤသို့ ခုတ်သတ်အံဟု သန့်လျက်ဂိုဏ်သော လူသတ်ယောကုံး
ကဲ့သို့ သေခြင်းကို အောက်မှုအပ်၏။

J - ပြည့်စြုခြင်း၏ပျက်စီးခြင်းအားဖြင့်လည်း သေခြင်းဂိုဏ်အောက်
မှုအပ်၏။ ဤလျပြည်လောက်၌ သည်စိမ်ချွှမ်းသာကို ပျက်စီးခြင်းမရှုစီး
မိုးသေးသမျှသာ တင်တယ်၏။ ပျက်စီးခြင်းကို လွှန်မြောက်၍ တည်နိုင်ရာ
စည်းစိမ်မရှိ။

ချမ်းသာလျှောသော စိုးစိမ်ခြင်းကင်းသောကြောင့် အသောကဟု
သော တံသိပ်နာမဲ့ဂိုခံသော မင်းအကေရာင်သည် အမျှကျွန်းခွင် မမြေပြင်အလုံး
ကို လျမ်းမိုးမိုးအပ်၍ ကုဇ္ဇာအရာမျှသောဥစွာတို့ကို ပေးလျှော်အဆုံး၌ သွှေ့
သွှေးသီးတင်ခြင်းမျှကိုသာ အဖိုးရသောအဖြစ်သို့ ရောက်ရွှော၏။

အသောက အမည်ရှိသော ထိုမင်းကြီးသည် ထိုကိုယ်ခန္ဓာဖြင့်ပင်
ကောင်းမှုကုန်ခြင်းသို့ရောက်သည်ရှိသော် သေခြင်းသို့ရေးရှုသည်ဖြစ်၍ စီး
စိမ်ပူဒွေးခြင်းသို့ ရောက်လေပြီ။

တစ်နည်းလည်း အလုံးစုံ အနာကင်းသည်၏အဖြစ်သည် ဖျားနာ

၈။ အနသုတိကန္တဘာဖို့၏

၁၃၁

မြင်းလျှင် အဆုံးရှိ၏။ အလုံးစုံ ပိုမျှစ်နင်ယ် အရွယ်ကောင်းသည်၏အဖြစ် သည် အိမြင်းလျှင် အဆုံးရှိ၏။ အလုံးစုံအသက်ရှုပ်ခြင်းသည် သေခြင်းလျှင် အဆုံးရှိ၏။ အလုံးစုံသောသွေးလောက်ကြီးကို အတိသည် ရန်သူကဲ့သို့ အစဉ်လိုက်၏။ ရောသည် ကပ်သောအဆိပ်ကဲ့သို့ အစဉ်ဝင်၏။ မျာမိသည် အမုန်ယူစေသောဆင်ကဲ့သို့ ဖိုးနှိပ်စက်၏။ သေခြင်း မရဏသည် ဘီလူး တဇ္ဇာတိကဲ့သို့ ပြင်းစွာပုတ်ခတ်အပ်လေ၏။

ဤသို့ အသက်၏ပြည့်စုံခြင်းသည် သေခြင်း မရဏလျှင်အဆုံးရှိ သည်ကိုမှတ်၍ ပြည့်စုံ၏ပျက်စီးခြင်းအားဖြင့် သေခြင်းတို့ အဖန်တလဲလဲ အောက်မူအပ်၏။

၃- ကပ်၍ဆောင်သောအားဖြင့်လည်း သေခြင်းကို အောက်မူ အပ်၏။ ဤသေခြင်းမည်သည်ကား များသောစည်းစီမံ့ဗျာ အမြှေအရှိကုန် သော ဒွေဇွဲ့ဗျာ ထိုလ်ပါ ဆင်မြင်းအလုံးအရင်းကြီးမာပြည့်စုံခြင်းရှိကုန် သော ရှေ ရွှေ သနင်း မင်းတို့၏အပေါ်၌သော်လည်း ရှုရှုခြင်းကင်းစွာ ဘျာတံ့သေး၏။ ငါ့၏အပေါ်၌မူကား အေားယ်ကြောင့်မကျဘဲရှိပါအုန်ည်း။ ဤသို့ စသည်ဖြင့်ကပ်၍ဆောင်သောအားဖြင့်လည်း သေခြင်းကို အဖန် ဘလဲလဲ အောက်မူအပ်၏။

၄- ကိုယ်၏များစွာသော စွဲကြောင်းတရားတို့နှင့်ဆက်ဆံသော အားဖြင့်လည်း သေခြင်းကို အောက်မူအပ်၏။ ဤကိုယ်သည် များစွာ သောသေခြင်းတို့နှင့်ဆက်ဆံ၏။ ပိုးပျော်လယ်တို့နှင့် ဆက်ဆံ၏။ ပိုးတို့ သည် အသေးအသားတို့ကို အသီးသီး ထိုးစားနေကြ၏။ အရာမက များလှ စွာသောရောဂါတိနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်၏အပျော်ဖြစ်သော မြွှေ ကင်း စသည်တို့နှင့်လည်းကောင်း ဆက်ဆံ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကိုယ်၏များ စွာသော သေကြောင်းတရားတို့နှင့်ဆက်ဆံသောအားဖြင့် သေခြင်းကို အဖန် ဘလဲလဲ အောက်မူအပ်၏။

၅- အသက်အားနည်းသောအားဖြင့်လည်း သေခြင်းကို အောက် မေ့အပ်၏။ ဤအသက်မည်သည်ကား အားမရှိ၊ အားနည်း၏။ သတ္တဝါတို့ ၏အသက်သည် ထွက်သက် ဝင်သက်၊ အနေအထိုင်၊ အရှမ်း၊ အပူ၊ စတ် လေးပါး၊ အစာအာဟာရတို့ဖိုင်စပ်၏။ ယင်းတို့သီးမျှသော တည်၏။ မည်မျှသော သေခြင်းသို့ရောက်၏။ ဤသို့လျှင် အသက် အားနည်းသော အားဖြင့်လည်း သေခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့၏။

၆- သေခြင်း၏မှတ်သားအပ်သော အစိုင်းအခြားမရှိခြင်း အဖြစ် အားဖြင့်လည်း သေခြင်းကို အောက်မေ့အပ်၏။ သတ္တဝါတို့၏အသက်၊ ဖူးနာခြင်း၊ သေရာကာလ၊ အကောင်ပစ်ချေရာအရပ်၊ လားရာဂတိ- ဤငါးပါးတို့သည် အသက်ရှင်သောလောက်၌ အမှတ်အသားမရှိသောကြောင့် မှတ်သားအပ်သောအစိုင်းအခြား မရှိသောအားဖြင့် အောက်မေ့အပ်၏။

၇- ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့်လည်း သေခြင်းကိုအောက်မေ့ အပ်၏။ လုပ္ပါး၏အသက်သည် ယရအခါတိတောင်းသော အဓန်ကာလရှိ၏။ ကြာမြို့စွာ အသက်ရှင်၏ဟန်သောသူသည် အနစ်တစ်ရာ၊ တစ်ရာ ထက်အနည်းငယ်လွန်သည်ဖြစ်၍လည်း အသက်ရှင်ရာ၏။ အနစ်စုစ်ရာထို့ မရောက်ဘဲ အသက်ရှင်၏။ သေခြင်း၏မလာရောက်ဘဲ ရှောင်ရွှေခြင်းမည် သည် မရှိ။ အစာအာဟာရလေးငါးလွှတ်ဝါးမျိုးသောအခါကာလမျှလောက် လည်း သေခြင်းနှင့်အကွမ်းမဝင်ကောင်းရကား အသက်၏အဓန်ကာလ သည် တိတောင်း၏။ ဤသို့ ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့်လည်း သေခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့အပ်၏။

၈- အခိုန်ကာလတိသောအားဖြင့်လည်း သေခြင်းကို အောက်မေ့ အပ်၏။ ပရမတ္တအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏အသက်ရှင်သောခဏသည် အလွန် တို့၏။ စိတ်တစ်ခု၏ဖြစ်ခြင်းမျှအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ရထားဘီးသည် လိမ့် သော်လည်း အကွပ်တစ်ခု၏အရပ် အစိတ်ဖြင့်သာ လိမ့်၏။ ရပ်သော်လည်း

၈။ အနသုတ္တကဗ္ဗာနိဇ္ဈာ

၁၃၃

ထိအကျပ်၏ အရပ်အစိတ်မျှလောက်နေရာ၌သာရပ်သကဲ့သို့ ထိအတူ
သတ္တဝါတို့၏အံသက်ရှင်ခြင်းသည် တစ်ခုသောစိတ်ခဏကာလမျှရှိ၏။
ထိစိတ်ရှုပ်သည်ရှိသော သတ္တဝါသေဆုံး၏။ ဤ၌အနိန့်ကာလတိသော
အေးဖြင့်လည်း သေခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မွေးအပ်၏။

ဤရှိပါးသောအခြင်းအရာတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် အဖန်တလဲ
လဲ အောက်မွေးအားလည်း သေခြင်းလျှင် အရှုရှိသော သတိတည်၏။
နိဝင်ဏာတို့ ပြီးကုန်၏။ ရှာန်အကိုးတို့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။

ကာယ်တာသတိ

တစ်ခုသောတရားကို ပျားသည်ရှိသော ကြီးစွာသောထိတ်လန့်
ခြင်းရာ ဖြစ်၏။ လွှန်စွာကြီးမှာ သော အကျိုးစီးပွားအတွက်ဖြစ်၏။ ကြီး
စွာသော ယောဂေးပါးတို့ဖြင့် ဘေးမရှိရန် ဖြစ်၏။ သတိသမ္မတ်ရရှိ
ဖြစ်၏။ ဂိပသုနာညွှန်ရရန်ဖြစ်၏။ မျက်မှားကိုသောကိုပိ၏အဖြစ်
ရွှေ့သောစွာနေခြင်းအကျိုးငှာဖြစ်၏။ ဂိုဏ်းပါးနှုံးနှုံးသာမည့်တို့ ကို
မျက်မှားက်ပြုခြင်းအကျိုးအတွက်ဖြစ်၏။ ယင်းတစ်ခုသောတရားကား
ကိုယ်၌ဖြစ်သော သတိတည်းဟုသော ကာယ်တာသတိပေတည်း။
အောက်ခြေပါးအပြင်မှ အထက်သို့၊ ဆုံးဖြတ်မှအောက်သို့ အရေ
ပါးလျင်အဆုံးရှိသော မစောင်ကြယ် စက်ဆုပ်ပွဲဖြင့်ပြည့် သော
သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသောအခြင်းအရာ ကမ္မာန်းကို ဤ၌ ကာယ်တာ သတိ
ဟု၍ ဆုံးအပ်၏။

(၁) ကေသာ=ဆုံးပင်၊ (၂) လောမာ=အစွဲး၊ (၃) နခါ=ခြေသည်း
လက်သည်း၊ (၄) ဒန္ဒာ=သွား၊ (၅) တရော=အရော၊ (၆) မံသံ=အသား၊
(၇) နာရာ=အကြော့၊ (၈) အွှေ့=အရှိုး၊ (၉) အွှေ့မြှေ့=ရှိုးတွင်ခြင်ဆီ၊ (၁၀)
ဝက္ခား=အညီး၊ (၁၁) ဟဒယ်=နှလုံး၊ (၁၂) ယကန်=အသည်း၊ (၁၃) ကိုလော

မကံးအမြဲး၊ (၁၄) ပိဟကံးအဖျိုး၊ (၁၅) ပဗ္ဗာသံ=အဆုတ်၊ (၁၆) အနှစ်=အူမ၊ (၁၇) အနှစ်ရတ်=အူသီမဲ၊ (၁၈) ဥဒုဒိယံ=အစာသစ်၊ (၁၉) ကနိယံ=အစာဟောင်း၊ (၂၀) မတ္ထလုဂ်=ဦးနောက်၊ (၂၁) ပိတ္ထံ=သည်းခြေ၊ (၂၂) သေမှု=သလိပ်၊ (၂၃) ပုဇွာ=ပြည်၊ (၂၄) လောဟိတ်=သျေး၊ (၂၅) သေဒါ=ဒျေး၊ (၂၆) အေဒါ=အသီခဲ၊ (၂၇) အသုသု=မျက်ရည်၊ (၂၈) ဝသာ=သီကြည်၊ (၂၉) အေား=တံတွေး၊ (၂၁၀) သိယံးကိုကာ=နှပ်၊ (၂၁၁) လသိကာ=အစေး၊ (၂၁၂) မှတ္ထံ=ကျင်ငယ်။

ဤဆံပင်အစရိတ်သော ကော်မှာသအစုတိုကို အဆင်းသဏ္ဌာန် အရပ်၊ တည်ရာ၊ အပိုင်းအမြဲး၏အစွမ်းဖြင့် မှတ်သားပြီး၍ အစဉ်အတိုင်း မနေ့လျှန်း မမြန်လွန်း စက်ဆပ်ချုပ်ရှုံးဖွံ့ဖြိုး၍ နလုံးသွင်းသွား ပည့်တိုက်လျှန်သောအားဖြင့်ဖြစ်သော ဘာဝနာအဆုံး၌ အလုံးစုံသော တိုတရားတို့ သည် မရှေ့မနောင်း တစ်ပါင်းတည်းထင်ကုန်၏။ မျက်စီအမြင်ရှိသော ယောကျုံးသည် သုံးဆယ့်နှစ်ပျိုးအဆင်းအရောင်ရှိသောပန်းတို့ကို ရှည်တစ်ချောင်းဖြင့်သိကုံးသောပန်းကုံးကိုကြည့်ရှုရ အလုံးစုံသောပန်းတို့သည် မရှေ့မနောင်းတစ်ပါင်းတည်း ထင်သက္ကာသို့တည်း။

အစလက်ဦး ကမ္မာ့နှုံးစီးဖြန့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဆံပင်ဟု နလုံးသွင်းခြင်းကို နလုံးသွင်းသည်ရှိသော သွား၍၍ကျင်ငယ်ဟု အဆုံးသို့ ထိရောက်၍တည်၏။

အပ သဏ္ဌာန်၌နလုံးသွင်းခြင်းကို အကယ်၍၍ပြုးယဉ်ဆောင်သွေးသည်ဖြစ်အုံ။ ထိအဓိက ပုဂ္ဂိုလ်အား ဤပိုမိုကိုယ်၌ထင်၏သို့ သူတစ်ပါး၏ အလုံးစုံသော ကော်မှာသတို့သည် ပကာတိသောအတိုင်းထင်သည်ရှိသော လွည်းလည်းကုန်သော လူတိရွှေ့နှုံးစသွေးတို့သည် သဏ္ဌာဝါဟုသောအခြင်း အရာကိစွာနှုံး၍၍ကော်မှာသအစုတ်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင် ထင်ကုန်၏။ ထို တိရွှေ့နှုံးစသွေးတို့စားသောက်အပ်သော အစားအသောက်အစရိတ်သည်

၈၁ အနာဂတ်ကဗျာနှစ်ချေသ

၁၃၅

ကော်များသအစွမ်းတည်သကုသို့ ထင်၏။ ထိအခါ အစဉ်လွတ်ခြင်းအစရို သည်အစွမ်းဖြင့် ရွှေရှာဖွေယ်ဟု အဖန်တလဲလဲ နှလုံးသွင်းခြင်းကိုဖြစ်စေသော ယောက်ပုဂ္ဂိုလ်အား အစဉ်သဖြင့် အပွဲ့ဖြစ်၏။

ထိကော်များသအပေါင်း၌ ဆံပင်အစရိုသည်တို့၏အဆင်း၊ သရွာ့နှစ် အရပ်၊ တည်ရှာ၊ အပိုင်းအခြား၏အစွမ်းဖြင့် ရှုံးရွှေထင်လာသော အာရုံသည် ဥရုံဟန်မိတ် မည်၏။ ပေါ်သိမ်းသောအခြင်းအရာအားဖြင့် စက် ဆုပ်ရွှေရှာဖွေယ်၏အစွမ်းဖြင့်ထင်ခြင်းသည် ပဋိဘာက နိမိတ်မည်၏။ ထိနိ မိတ်ကို မြို့ဝံပြားစေသောယောက်အား ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းအတိုင်း ပထမ ရှာ့နှစ်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင် အပွဲ့ဖြစ်၏။ ယင်းသည် တစ်ခုသောကော်များသသာထင်ရှားသော တစ်နည်း-ကော်များသတစ်ခုမြှု အပွဲ့နှစ်ရှိုးရောက်၍ တစ်ဖန် ကော်များသတစ်ပါး၌အားထုတ်ခြင်းမပြုသောယောက်အား ထင်ရှား ဖြစ်၏။ များစွာသောကော်များကတို့ထင်ကုန်သော တစ်နည်း-ကော်များသ တစ်ခုခြုံရှာ့နှစ်သို့ရောက်၍တစ်ဖန် တစ်ပါးသောကော်များသ၌လည်း အား ထုတ်သောယောက်အား ကော်များသအရေအတွက်အားဖြင့် ပထမရှာ့နှစ်တို့ဖြစ် ကုန်၏။

အာနာပါနသုတေ

ရဟန်းတို့ ပျော်များအပ်သော၊ အကြိုးများစွာ လေ့လာအပ်သော ဤစွဲက်သက်ငင်သက်ကို မှတ်သုံးမှုအနာဂတ်နှင့်ယူဉ်သောသမာ မိသည် ြိမ်လည်းြိမ်သက်၏။ မွန်မြတ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ သွေးလောင်း ထည့်စွဲက်အပ်သော အကြိုးတော်ပါး မရှိ၊ ချမ်းသာရွာလည်း နေရဣ၏။ ဖြစ်ဖြစ်သမျှ ယုတ်မာလုသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ခဏချင်းကွယ် ပျောက်စေ၏။ ြိမ်အေးစေ၏။ ရဟန်းတို့ ဤသာသနှင့် ရဟန်းသည် တောသို့ကပ်၍လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ကပ်၍လည်းကောင်း၊ ဆိတ်

ြမြိမ်ရာအရပ်သို့ဟပ်၍လည်းကောင်း၊ ထက်ဝယ်ဖွဲ့စွဲ၍ အထက်ဖြစ်သော ကိုယ်ကို ဖြောင့်မတဲ့စွာထားလျက် ကမ္မာန်းကို ရှုံးရှုံးသတိကို ထင်စေ၍ ထိုင်နေ၏။ ထိုရဟန်းသည် သတိနှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကိုဖြစ် စေ၏။ ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏။

၁- ရှည်စွာထွက်သက်ကိုဖြစ်စေသော ရှည်စွာထွက်သက်ကိုဖြစ် စေ၏ဟု သိ၏။ ရှည်စွာ ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေသော ရှည်စွာဝင်သက်ကိုဖြစ် စေ၏ဟု သိ၏။

၂- တိုဘွာ ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေသော တိုဘွာထွက်သက်ကိုဖြစ်စေ ၏ဟု သိ၏။ တိုဘွာ ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေသော တိုဘွာဝင်သက်ကိုဖြစ်စေ၏ဟု သိ၏။

၃- အလုံးစုံသောထွက်သက်၏အစအလယ်အဆုံး သုံးပါးလုံးကို ထင်စေလျက် ထွက်သက်၊ ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့ဟုကျင့်၏။

၄- အမျှပြင်း၍ ရန်းရင်းသောထွက်သက်ကို သာယာစွာခြင်းဖြင့် ြမြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့ဟုကျင့်၏။ အရှိက်ပြင်း၍ ရန်းရင်း သောဝင်သက်ကို သာယာစွာရှုံးကြုံခြင်းဖြင့် ြမြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ အံ့ဟုကျင့်၏။

ထို့ပြင် ထွက်သက် ဝင်သက်၏အစအလယ်အဆုံး သုံးပါးလုံး၌ ပါတီကိုလည်းကောင်း၊ သုခကိုလည်းကောင်း၊ မိတ္တာသီရကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်ကိုထင်စေလျက်လည်းကောင်း၊ စိတ်ကို အပြားအားဖြင့် လွှန်စွာဝမ်း မြောက်စေလျက် လည်းကောင်း၊ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားလျက် လည်းကောင်း၊ စိတ်ကို နိုဝင်ရဏ စသည်တို့မှလွှာတ်စေလျက်လည်းကောင်း၊ အနိုးဟုအဖန်တလဲလူရှုံးသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ သီရတို့၏ကုန်ခြင်းကို အဖန်တလဲလူရှုံးသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ သီရီရတို့၏ချုပ်ဖြစ်းခြင်းကို အဖန်တလဲလူရှုံးသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ စေလွှာတ်ခြင်းကို အဖန်တလဲလူ

၈။ အနသုတိကမ္မာနှစ်ဗျာ

၁၃၇

ရူသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအဲ၊ ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအဲ ဟု ကျင့်၏။

၅။လဲကောက်ကျွန်းသော နွားကလေးကို ဆုံးမပဲပြင်လိုသူသည် ချဉ်တိုင်ခြုံရှုင်မြို့မြားချဉ်နောင်ရာသကဲ့သို့ ဤအတူ လေလွန်နေသော မိမိ စိတ်ကို ဆုံးမပဲပြင်လိုသူသည် ကမ္မာနှစ်ဗျာ ကောင်းစွာမှတ်သားခြင်း သတိ တည်းဟုလောကြိုးဖြင့် ကမ္မာနှစ်ဗျာအာရုံး ထိစိတ်ကို ကြပ်တည်းခိုင်မြို့မြား နှောင်ဖွဲ့ရာ၏။

ပဝါးအခါ ကမ္မာနှစ်ဗျာကို အားထုတ်သောကာလျှော့ နွားခေါင်းလေ ကို ဦးစွာပထမ အတွင်းသို့ရှိက်ရှုံး နောက်မှ အပြင်သို့ရှုံးထုတ်ခြင်းကြောင့် ပြပြင်၍ဖြစ်သောဖြစ်သည်ဖြင့် ဦးစွာရှိက်သွင်းသောလေကို အသောသ၊ ပြင်သို့ ရှုံးထုတ်သောလေကို ပသောသ ဟူ၍ သုတေသန အနွေကထာတို့၌ ပြောင်းပြန် ဖွင့်ကြကုန်၏။ ဤနည်းသည် ပဋိသိမ္မားမင်းပါဌီဘော်တို့နှင့်သိည့်တ်သော ကြောင့် အလိုရှိအပ်၏။

ဝင်သက် အသောသ၏ အစ အလယ် အဆုံးသို့ သတိဖြင့်အစဉ် တနိက်လျောက်ရှုံးလိုက်သော ယောက်၏အတွင်းသို့ပျံပျော်သောစိတ်ကြောင့် ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းကုန်၏။ တုန်လှပ်ကုန်၏။ ထွက်သက် ပသောသ၏ အစ အလယ် အဆုံးသို့ သတိဖြင့် အစဉ်တနိက်လျောက်ရှုံးလိုက်သော ယောက်၏ အပသို့ ပျံပျော်သောစိတ်ကြောင့်လည်း ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းတုန်လှပ်ကုန်၏။

လက်ဦးအစ ကမ္မာနှစ်ဗျာနှစ်ဗျာ အမျိုးကောင်းသားသည် ရှေ့ ဦးစွာရေတွက်ခြင်း ကထာနာနည်းဖြင့် ဤကမ္မာနှစ်ဗျာကို နှလုံးသွင်းအပ်၏။ ရေတွက်သောယောက်သည် ငါးကြိုမ်သာဝင်သက်ထွက်သက်တို့အောက် မတည်စေအပ်၊ ဆယ်ကြိုမ်ထက် အလွန်လည်းမဆောင်အပ်၊ အကြောချုပ်ပိတ် သည်ကိုလည်း မပြုအပ်၊ ငါးကြိုမ်အောက်တည်ထားသောယောက်အား ကျော် ပြောင်းသောအရပ်၌ စိတ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် တုန်လှပ်၏။ ကျော်သောနွားခြို့

ပါတ်၍လောင်သော နွားကဲသိဖြစ်၏။

ဆယ်ကြိမ်ထက် အလျှန်ဆောင်သောယောဂါ၏မိတ်သည် ရေ တွက်ခြင်းကိုဖြစ်၏။ ကမ္မာန်းကိုမမြှု အကြားမြှုပြတ်သည်ကိုပြုသော ယောဂါ သည် ကမ္မာန်းအဆုံးသို့ရောက်အုံလော့၊ မရောက်အုံလောဟု မိတ်တုန်လှပ်၏။ ထို့ကြောင့် ဆိုပြီးသောအပြစ်တို့ကို ရှောင်၍ ရေတွက်အပ်၏။

ရေတွက်သောယောဂါသည် ရွှေးဦးစွာ နေးနေးရေတွက်ခြင်းတာ ပပါးခြင်သမားရေတွက်နည်းဖြင့် ရေတွက်အပ်၏။ ပပါးတင်းခြင်သမား သည် တင်းကိုပြည့်စေ၍ တစ်တင်းဟုဆိုပြီးလောင်း၏။ တစ်ဖန် တင်းကို ပြည့်စေပြန်သည်ရှိသော် တစ်ခုတစ်ခုသော အမိုက်သရိုက်ကိုမြင်၍ အမိုက် စွန်ပယ်နေသော်လည်း တစ်တင်း-တစ်တင်းဟုဆို၏။ ဤနည်းအတိုင်း နှစ်တင်း-နှစ်တင်း အစရိုသည်ဖြင့် ရေတွက်ခြင်းတို့၌လည်း ဆို၏။ ထို့ အတူ ဤဝင်သက်ထွက်သက်တို့တွင်ထင်ရှားသော ဝင်သက် သို့မဟုတ် ထွက်သက်ကိုယူ၍ တစ်-တစ် အစရိုသည်ဖြင့် ဆယ်နှစ်ပိုင်အာင် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းကို မှတ်သားရေတွက်အပ်၏။

ဤနည်းအတိုင်း ဖြည်းဖြည်းနေးနေးရေတွက်သောယောဂါပုဂ္ဂိုလ် အား ဝင်ကုန်ထွက်ကုန်သောထွက်သက်ဝင်သက်တို့ ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ နောက် မြှုပ်မြှုပ်ရေတွက်ခြင်း နွားကျောင်းသား ရေတွက်နည်းဖြင့် ရေတွက် အပ်၏။

လိမ္မာသော နွားကျောင်းသားသည် ကျောက်ခဲတို့ကို ခါးပိုက်ဖြင့် ဆောင်ပူ၍ ဤဗို့နှင့်တံလက်စွဲလျက် နံနက်ဆောကာ နွားမြှုသို့သွားပြီးလျင် နွားတို့၏ကျောကို ပုတ်ခတ်၍ တံခါးကျေည်းလှည့်ရာတိုင်ထက်ကာနေ့လျက် မြှုတံခါးဝသို့ရောက်သောနွားကို တစ်ဟုဆို၍ ကျောက်ခဲကို ပစ်၍-ပစ်၍ ရေတွက်၏။ ဉာဏ်သုံးယံပတ်ပုံး ကျော်းမြှောင်းသောအရုပ်၍ ဆင်ခဲ့စွာနေရ သော နွားအပေါင်းသည် ထွက်တိုင်း ထွက်တိုင်း အရှင်းရှင်း တိုးဇူးထိပါး

၈။ အနေသာတိကမ္မာနနိဇ္ဈာ

၁၃၉

၅၅၍ လျင်သာအဟန့်ဖြင့် အစရွှေဖြစ်၍ထွက်၏။ ထို့သော်ဘေးသားသည်
အဆောက်လျင့် သုံးလေးငါး တစ်ဆယ်ဟု ရေတွက်၏။

ဤနည်းတူ ရှေးနည်းအတိုင်းရေတွက်သာ ဤယောက်ပုဂ္ဂိုလ်
အား ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ ထင်ရှာသည်ဖြစ်၍ လျင့်စွာ လျင့်စွာ အဖန်
တလဲလဲ ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့နောက် အဖန်တလဲလဲဖြစ်ကုန်၏ဟာသိ၍ အတွင်း
အပြုံ မယူမှု၍ နာခေါင်းဝသို့ ရောက်တိုင်း ရောက်တိုင်းသာ ဝင်သက်
ထွက်သက်ကိုသာယူ၍ တစ်မှုတစ်ဆယ်တိုင်အောင် လျင့်စွာရေတွက်အပ်
၏။ ရေတွက်ခြင်းနှင့်ပဲသာ ကမ္မာန်း၌ရေတွက်ခြင်းအားဖြင့်သာလျင့်
ဖိတ်တည်ကြသုံး။ ထိုးဝါး၏ထောက်ခံခြင်းအစွမ်းကြောင့် ကြမ်းသာရေ
အယဉ်၌လျေသည် ရပ်တည်နိုင်ဘိသက္ကာသို့ လျင့်စွာ-လျင့်စွာ ရေတွက်
သာ ယောက်အား ကမ္မာန်းသည် မပြတ်ဖြစ်သက္ကာသို့ ထင်၏။ ထို့နောက်
မပြတ် ဖြစ်၏ဟာသိ၍ အတွင်းအပေါ်လို မသိမ်းဆည်းမှု၍ ရှေးနည်း
အတိုင်းသာ လျင်သာအဟန့်ဖြင့် ရေတွက်အပ်၏။

အတွင်းသို့ဝင်သာ လေနှင့်တက္က ဖိတ်ကိုသွင်းသာယောက်အား
အတွင်း၌လေတိုက်သက္ကာသို့လည်းကောင်း၊ အသီဖြင့်ပြည့်သက္ကာသို့လည်း
ကောင်း၊ အပြင်သို့ထွက်သာလေနှင့်အတွက်တက္က ဖိတ်ကိုထိနိုက်ရာအရပ်ကို
လွှတ်၍ထုတ်သွား အပြုံရှိသာ အထူးထူးသာအာရုံး ဖိတ်ပုံလွှင့်၏။
ထိုရာ-ထိုရာအရပ်၌ သတိကိုထား၍ပြုဗြားသွားသာအားသာလျင့် ဘာဝနာ ပြည့်စုံ
၏။

အဘယ်မျှလောက်ကြောအောင် ထိုဝင်သက် ထွက်သက်လေလို
ရေတွက်အပ်သနည်းဟူမှ ရေတွက်ခြင်းနှင့်ကင်း၍ ဝင်သက် ထွက်သက်အာ
ရုံး သတိကောင်းစွာတည်းသည်တိုင်အောင် ရေတွက်အပ်၏။ အကြောင်း
ကား ရေတွက်ခြင်း ကဏ္ဍအမည်သည် အပသို့ပုံလွှင့်သောစိတက် အလျှော့
ပြတ်ခြင်းကိုပြု၍ ဝင်သက် ထွက်သက် အာရုံး သတိနိုင်မြှားထားရန်သာ

လျှင် ရေတွက်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ရေတွက်ခြင်းကိုစရိတ်၍ သတိဖြင့်မပြတ် ထွက်သက် ဝင်သက်၏ နောက်သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်း အနုပစ္စနာရာည်ဖြင့်လည်း နှလုံးသွင်းရာ၏။

အစဉ်လိုက်ခြင်းသည်လည်း အစ အလယ် အဆုံးသို့ လိုက်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်၏။ ချက်သည် အပဲသို့ထွက်သောလေ၏ အစမည်၏။ နှလုံးသည် အလယ်မည်၏။ နာခေါင်းဖျားသည် အဆုံးမည်၏။ နာခေါင်းဖျားသည် အတွင်းသို့ဝင်သောလေ၏ အစမည်၏။ နှလုံးသည် အလယ်မည်၏။ ချက်သည် အဆုံးမည်၏။ ထိုဝင်သက် ထွက်သက်လေ သို့ အစဉ်လိုက်သောယောဂါ၏ ပျုလွှင့်ခြင်းသို့ရောက်သောစိတ်သည် ပုပန် ခြင်းနှင့်တကွာဖြစ်ရန် တုန်လှပ်ရန်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ဤနှည်းဖြင့်နှလုံးသွင်းသောယောဂါသည် အစ အလယ် အဆုံးသို့ အော်ရောက်လိုက်သည်၏။ အစွမ်းဖြင့် နှလုံးမသွင်းအပ်။ စင်စစ်သော်ကား တွေထိခြင်းဖူသနာ၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာရုံခြားခြင်း ဌပနာ၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း နှလုံးသွင်းအပ်၏။

လွှာသမားသည် သစ်တုံးကိုလှဖြင့်ဖြတ်ရာ သစ်တုံး၌ထိသောလွှာသွားတို့၏အစွမ်းဖြင့် ထိုသွား၏သတိထင်၏။ လာသော သွားသော လွှာသွား တို့ကို နှလုံးမသွား၊ သို့ရာတွင် လာသော သွားသော လွှာသွားတို့မထင်သည် မဖြစ်ကုန်။ သစ်ပင်ဖြတ်ခြင်းကို ပြီးစေတတ်သော ဝိဇ္ဇာသည်လည်း ထင်၏။ သစ်ပင်ကိုဖြတ်ခြင်းပယောကိုလည်း ပြီးစေ၏။ ကျွေးဇူးအထူးကို လည်း ရ၏။ ဤအတူ ယောဂါသည် နာသီးဖျားခြားလည်းကောင်း၊ နှုတ်ခမ်း ဖျားနှုတ်ခို့လည်းကောင်း သတိကိုကောင်းစွာထားရှုနေ၏။ လာသော သွားသော ဝင်သက် ထွက်သက်ကို နှလုံးမသွင်း။ အားထုတ်ခြင်းလည်း ထင်၏။ ကျွေးဇူးအထူးကို လည်း ရ၏။

၈။ အနေသာတိကဗ္ဗ္ဗာနှစ်ဇူး

၁၄၁

ဉ်ကဗ္ဗ္ဗာန်းကို နဲ့လုံးသွင်းသောယောကီအရို့အား မကြာမြင့်မိက
ပင် ပဋိဘာဘက္ခိမိတ်လည်းဖြစ်၏။ ဝိစာရစသော ကြိုင်းသောရှာ့န်အဂါးတို့
ဖြင့် တန်ဆောင်အပ်သော ဝိတက်ဟုဆိုအပ်သော ဒွဲပနာလည်း ပြည့်စုံ၏။
အရို့သောယောကီအား ရေတွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် နဲ့လုံးသွင်းသောကာာလမှ
၅၅၍ အစွဲအတိုင်း ရှုနှုန်းရှင်းသော ဝင်သက် ထွက်သက်တို့ချုပ်ခြို့ခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့် ကိုယ်၏ပူလောင်ခြင်း ဤမြိမ်းလေလျှင် ကိုယ်စိတ်ပေါ့ပါး၏။
ကောင်းကင်္ခားပုံအုံသော အခြင်းအရာကဲ့သို့ဖြစ်၏။

ဥပမာ ကိုယ်ပင်ပန်းခြင်းရှိသွားသည် လျှောင်စောင်း အင်းပျော်စွဲထိုင်
နေစဉ် လျှောင်စောင်း အင်းပျော်သွားသည် အောက်ကိုခွဲသွားဖြင့် ညွှတ်၏။ ကိုယ်
ကိုယ်အသံမြှုပ်၏။ အစင်းသွားသည် အတွန်အလိပ်ဖြစ်၏။ ကိုယ်ပင်ပန်းခြင်း
မရှိသွားအား ထိုင်နေစဉ် လျှောင်စောင်း အင်းပျော်သွားသည် မညွတ်၊ အသံမြှုပ်
အစင်းမတွန်မလိပ်၊ လျှောင်စောင်း အင်းပျော်သွား လဲပါဖြစ်ပြည့်သကဲ့သို့
ဖြစ်၏။ အကြောင်းကား ပင်ပန်းခြင်းမရှိသောကိုယ်သွား လဲပါပါးသော
ကြောင့်တည်း။

ထိုအထူး ရေတွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် နဲ့လုံးသွင်းသောအခါမှစ၍
အစဉ်အတိုင်း ရှုနှုန်းရှင်းသော ဝင်သက်ထွက်သက်တို့ချုပ်ခြို့ခြင်း၏ အစွမ်း
ဖြင့် ကိုယ်၏ပူလောင်ခြင်း ဤမြိမ်းလောင်း၏ ကိုယ်စိတ်ပေါ့ပါး၏။ ကိုယ်သည်
ကောင်းကင်္ခားပုံတို့တက်အုံသောအခြင်းအရာကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

ထိုယောကီ၏ရှုနှုန်းသော ဝင်သက် ထွက်သက်ချုပ်လျှင် သိမ်မွေ
သော ဝင်သက်ထွက်သက်နိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသောစိတ်ဖြစ်၏။ ထိုစိတ်ချုပ်
လျှင် အဆင့်ဆင့် ထိုထက် အထူးသဖြင့်သိမ်မွေသော ဝင်သက်ထွက်သက်
နိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသောစိတ်ဖြစ်၏။ ကြေးခွက်ကိုခေါက်သော် ရှုံးဦးစွာ
ကျော်လောင်သောအသံမြှုပ်၏။ ထိုရှုနှုန်းရှင်းသောအသံမြှုပ်းနောက် တစ်
ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် သိမ်မွေသောအသံမြှုပ်တည်း။

အထူးကား တစ်ပါးသောကမ္မာနဲ့တို့သည် အထက်အထက်၌
ထင်ရှားသည်ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့ ဤအာမာပါနကမ္မာနဲ့သည်မဖြစ်၊ စင်စစ်
သောကား အထက်အထက်၌ ပျားသောယာဘိအား သီမံဇွဲသောအဖြစ်သို့
ရောက်၏။ ထင်ခြင်းသို့မျှလည်း မရောက်၍ ထဲ၊ မသွားအပ်၊ ထလျှင်
အသစ် အသစ် သာဖြစ်မည်သောကြောင့် နေမြိတ်းနေ၍ ထိရာအရပ်မှ
ဆောင်အပ်၏။

အမိမ်း၌ကိန်းသူ၊ ရောင်းနေသူ၊ သေသူ၊ သမာဟတ်ဝင်စားသူတို့
အား ဝင်သက်ထွက်သက်မရှိကုန်။ မိမိသည် တိသုဒ္ဓါမဟုတ်၍ ဝင်သက်
ထွက်သက်ရှိ၏။ ပညာနှင့်သောကြောင့်သာ သီမံအည်းရှိမတတ်နိုင်ဖြစ်
သည်ဟု မိမိကိုယ်ကို စော့အာပြီး ပကဗ္ဗီ ထိရာအာန်၏အစွမ်းဖြင့် မိတ်ကို
ထား၍နှစ်လုံးသွင်းအပ်၏။

“ရဟန်းတို့ သတိလှတ်သူ ပညာအဆင်ခြင်ကိုသူအား အာမာ
ပါနကို ငါမဟာ” ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မှု၏။

အာမာပါနကား ကိုခဲ့၏။ ကိုခဲ့သော ဘာဝနာဖြစ်၏။ ဘုရား
ပစ္စကုန္ခြား ဘုရားသားတော်သောက်းမြတ်တို့သာ နှလုံးသွင်းရာဖြစ်၏။
သီမံသီမံယောယ် မဟုတ်။ သာမန်လွှဲစားများ နည်းမာကျကျ သဘာဝ
အည်းမြတ်နိုင်သည်မဟုတ်။ နှလုံးသွင်းသောအတိုင်း ြိမ်သက်သီမံဇွဲသော
ကြောင့် အားကြိုးသောသတိပညာ အလိုကြိုအပ်၏။ သီမံဇွဲနှင့်သော
အဝတ်ကိုရှုပ်သောအခါ သီမံဇွဲသေးငယ်သောအပ်နှင့် တိုယောသီမံဇွဲ
သေးငယ်သော အပ်နေသာထွင်းသောစွားကို အလိုကြိုအပ်သကဲ့သို့ တို့အတူ
သတိနှင့်ပညာကို အလိုကြိုအပ်၏။

သတိပညာနှင့်ပြည့်စုသုသည် ဝင်သက်ထွက်သက်ကိုကြည်၍
ပကဗ္ဗီအားဖြင့် ထိသောနေရာအရပ်ကို မရှာနိုအပ်။ ဥပမာ လျှော့ထွန်း
သောက်းသည် လယ်ထွန်းပြီး နွားတို့ကိုဆွဲတ်၍ စားကျက်းမားသွာ့လိုပြီး

၈၁ အနုသုတေကမ္မာနနိဒ္ဓသ

၁၄၃

အပန်းဖြေနားနေ၏။ သူသည် တဖန်လယ်တွန်ရန်အတွက် နားတို့၏ခြေရာ ကိုချုပ်၍ နားသူးရာနောက်သို့ မလိုက်၊ ကြီးနှင့်နှင်တံကိုယူပြီး ရေဆိပ်မှား ၏၏အောင်နေ၏။ တစ်နွေးပတ်လုံး အစားအြေးသောနားတို့သည် ရေဆိပ်ဆင်း လေး ရေသာက်ပြီးပုံးပေါ်ကြ၏။ ထိအခါ လယ်တွန်ယောကုံးသည် နား လုံးကိုပြီးဖြင့်ချည်နောင်၍ နှင်တံဖြင့်မောင်းနှင်လျက်ဆောင်ယူပြီး တွန်၌ က၍တစ်ဖန် လယ်တွန်ပြန်လေသည်။

ထိုအတွက် ယောက်သည် သတိနှင့်ပညာကိုယူ၍ ပြကတော့အားဖြင့် ဆွဲထိသောအရှင်၌ပြီးစိတ်ကိုထား၍ နှလုံးသွင်းအပ်၏။ ထိုသူအား မကြာမြှင့် မိပင် ဝင်သက်တွက်သက်သို့ ထင်ကုန်၏။ ထိုနောက်မှ ယောက်သည် နှလုံး သွင်းခြင်းဖြင့်ယူ၍ ပညာဖြင့်မောင်းနှင့်၍ အဖန်တလဲလဲ အေးထုတ်အပ်၏။

ဤသို့အားထုတ်သူအား မကြာမြှင့်မိ ဥက္ကဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂနိ မိတ်ထင်၏။ ချမ်းသာသော အဆွဲဖြစ်စေအပ်သည်ရှိသော် အရှင်အား လွှဲမြှုပ် ထိုင်းဝါရွမ်းလေအယ်ကဲသို့ ထင်၏။ အရှင်သောသူအား သောက်ရှုံးကြယ် ပတ္တမြားလုံး ပုလဲလုံးကဲသို့ထင်၏။ အရှင်အား ကြမ်းသောအတွရှိသည် ဖြစ်၍ ဝါးရှုံး၊ သစ်သား တံကျွဲ့ကဲသို့ထင်၏။ အရှင်အား ရည်သောဆောက် လုံး ကြီးယျင် ပန်းဆိုင် အရိုးညွှန်ကဲသို့ထင်၏။ အရှင်အား ကျယ်ပြန့်သော ပင့်ကုပ္ပန်မြှင့်၊ တိမ်တိက်လွှာ၊ ပဒ္ဒာကြာဗျာ့၊ ရထားလျည်းသီး၊ လဝန်း၊ နေဝန်းကဲသို့ထင်၏။ ရေးမဆွဲကဖြစ်သောသညာတို့၏ အထူးထူး အထွေ ထွေဖြစ်သောကြာ့ တစ်ခုသောက်မျှော့နှုံးမှာပင် အထူးထူး အပြားပြား နိမိတ်ထင်၏။

ကောင်းသော အားထုတ်ခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ယောက်သည် ဝင်သက်တွက်သက်၏ အထူးထူးသောအခြင်းအရာ ထင်ရှားသည်ကို ပြု လတ်သော် ထိနိမိတ်၍ မိတ်ကိုထား၍ အစဉ်သဖြင့် မိမိမိတ်ကို အပွဲ့နာသို့

၁၄၄

တိသုဒ္ဓါမ်

ရောက်စေ၏။ ဤကမ္မာန်း၏ အကျိုးအနှစ်သင်ကို မြတ်စွာဘုရား ဤသို့
ဟောကြားတော်မူခဲ့၏-

ရဟန်းတို့ ဤအာနာပါနသုတေ သမာနိကို ပွားစေအပ်သည်၍
သော် ကြိမ်ဖန်များစွာအလေ့အလာပြုအပ်သည်၍ သို့ ပြည့်စိုက်
၏။ မြတ်လည်းမြတ်၏။

ရဟန်းတို့ အာနာပါနသုတေကိုယျားစေအပ်သည်၍ ကြိမ်ဖန်
များစွာ အလေ့အလာပြုသည်၍ သတိပြုနိုင်လေးပါးတို့ကို ပြည့်စိုက်
၏။ ယင်းသတိပြုနိုင်ပြင် ဟောဖျော်ရုန်ပါးတို့ကို ပြည့်စိုက်၏။ ယင်း
ဟောဖျော်ဖြင့် ဝိဇ္ဇာမင်း၊ ဝိမှုတ္ထိနိုင်လေးပါး ပြည့်စိုက်၏။

ရဟန်း- ဤနည်းအတိုင်း ပွားစေအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့
အလာပြုအပ်သော အာနာပါနသုတေဖြင့် အဆုံးစွာနှင့် ဝင်သက်တွက်
သက်တို့သည် သိအပ်သည်ဖြစ်၍ ရှုပ်ကုန်၏။ မသိဘဲ မရှုပ်ကုန်။

ထိုကြောင့် ပညာရှိသည် အာနာပါနကမ္မာန်းကို အခါဝပ်သို့
နေ့သွေ့မပြတ် မမေ့မလျှော့ အားထုတ်ကြိုးစားရော၏။

ဥပသမာနသုတေ

ဥပသမာနသုတေ ကမ္မာန်းကို ပွားလိုသောသူသည် သိတ်ဖြစ်
ရာအရပ်သို့ကပ်သည်ဖြစ်၍ အထူးထူးသောအာရုံမှ ပုန်းရောင်ကိန်းအောင်း
ပြီးလျင် အလုံခိုသောဝင်ဆင်းရဲတို့၏ဖြစ်းရဟန်နှင့်အပ်သော နိုဒ္ဓာန်၏ဂုဏ်
ကျေးဇူးကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် အောက်မေ့အပ်၏။

သိတေ အသိတ်ဖြစ်ကုန်သောသောတရားဟူသွေ့တို့တွင်
မာန်ထောင်ဂျားခြင်း ယံ့ခြင်း၏ကင်းရာလည်းဖြစ်သော၊ ကာမတတရာ
အသေးဆလောင်တို့၏ကင်းရာလည်းဖြစ်သော၊ သတ္တုဝါတို့ဖြစ်တယ်ရာ ကာမ
ဂုဏ်ငါးပါးကို အကြောင်းမဲ့ဖြတ်ရာလည်းဖြစ်သော၊ ဝင့်သုံးပါးပြတ်ရာလည်း

၈။ အနေသုတေသနများနှစ်ချွေသ

၁၄၅

ပြစ်သော၊ တရာ့သာ၏ ကုန်ရာ ပူက်ရာ ရုပ်ရာလည်းပြစ်သော၊ ဝါမဟ္မဆိုအပ်
သောတရာ့မှ ထွက်မြောက်ရာလည်းပြစ်သော၊ ကိုလေသာတရာ့တို့၏
ကင်းရုပ်ရာ ဝိရာဂမည်သောနှီးမွားနှစ်ကို အထူးသုပြန်မြှုတ်၏ဟု ပောတော်
မှု၏ဟု အထပ်ထပ်အောက်မှုရမည်။

ရဟန်းတို့ သင်တိုးအေး အသခံစာမည်သောနှီးမွားနှစ်ကို ယောကြား
ပါအေး၊ မရှုတ်မယွင်းမှုန်ကန်သော၊ သသရာ၏တစ်ပက်ပြစ်သော၊ အလွန်
ပြင်နိုင်ခဲသော၊ အိုဇ်းမရှုသော၊ နိုင်ပြုသော၊ ယွေးတရာ့တို့၏ကင်းရာပြစ်
သော၊ သေခြင်းကင်းရာပြစ်သော၊ ပြိုးအေားရာပြစ်သော၊ ဘာဉာဏ်ကင်းရာ
ပြစ်သော၊ မပြစ်စုံသောအကိုယ်တို့၏ကင်းရာပြစ်သော၊ ဆင်းရာပ်သိမ်း
လွတ်ပြစ်းရာပြစ်သော၊ အထူးသုပြန်စင်ကြယ်သော၊ ကျွေးမှုကြိုးသုဖယ် နှစ်း
ရာပြစ်သော၊ အောင်ရာက်တတ်သော၊ နိုင်ရာပြစ်သောတရာ့ကို သင်တို့
အေး ယောကြားပေအေး။

ဤကား နှီးမွားနှစ်၏ရုတ်ကျွေးဇူးတိုးပင်ပြစ်၏။ ယင်းရုတ်တို့ကို
အဖန်စန်း အထပ်ထပ်အောက်မှုအပ်၏။ တို့သို့ နှီးမွားနှစ်အောက်မှုသော
အနိက်အဝါ၌ ရာက ဓါတ်
သည် နှီးမွားနှစ်ကို အာရုံပြု၍ ပြောင်းလတ်၏။ ဆိုပြီးသော နည်းအတည်း
နိုဝင်ဘာတို့ကို ရွှေအပ်သောယောကီအေး တစ်စုံသောအတော် ရှာန်အကိုယ်
ပြစ်ကျွေး၏။

နှီးမွားနှစ်၏ရုတ်ကျွေးဇူးတိုးသည် နက်နဲ့လျော့သောကြောင့် လည်း
ကောင်း၊ အထူးထူးအထွေထွေ များပြားသောရုတ်ကျွေးဇူးတို့ကို အောက်မှု
ပြင်းပြင့် စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်စုတ်
အပွဲ့များသို့မဟုတ်ဘဲ ဥပစာရရှာန်ပျော်သာ ပြစ်နိုင်လေသည်။ ထိုရှာန်သည်
နှီးမွားနှစ်ကို အဖန်တာလဲလဲအောက်မှုသည်၏အစွမ်းပြင့် ဥပသမာနသုတေ
ဟု ရေွောက်ခေါ်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ အနေသုတေသနမြောက်ပုံးကြုံးသို့၌

၃၄၆

ဒိသ္ဒါန

ဤ ဗုပ်မဏေသုတေသနလည်း အရိယာတိအား ပြည့်စုံသည့်သာ ဖြစ်
လို့။

သို့ရာတွင် နိုဗ္ဗာန်ကို အလေးအမြတ်ပြုသောအာဖြင့် ပုထိဇုံတို့
လည်း နှလုံးသွင်းအပ်ကုန်၏။ ကြောယ်၏အစွမ်းပြင်းလည်း နိုဗ္ဗာန်၌
စိတ်ကြည်လင်၏။ ဤကဗျာန်ကို အဖန်တလဲလဲအားထုတ်သောသူသည်
ချမ်းသာစွာအိပ်ရ၏။ ချမ်းသာစွာ နိုရ၏။ ကုန္တော်ပြုသက်၏။ အရှက်
အကြောက်နှင့်ပြည့်စုံ၍ ကြည်ညီဖွယ်ရှိ၏။ ဓမ္မမြတ်ဆောနလုံးသွင်းရှိ၏။
အထက်မက်ကို မပျော်စေနိုင်သော်လည်း နတ်ရွာသုကတိလျှင် လားရာရှိ၏။

၆။ မြန်မာရိုးဘဏ္ဍာ

ဖေတ္တာ

ဖေတ္တာ ကမ္မာန်းကို စတင်ပူးများလိုသောယောကီသည် ကြောင့်
ကြ ကြိုင်ယ်တိုကိုပါပြတ်၍ သိတ်ခြင်ရာအရပ်တွင် ကောင်း စွာဆင်းအပ်
သောနေရာ၌ ချမ်းသာစွာဖော်၍ ရှေ့သီးစွာအမျက်ဇော်တွက်ခြင်း၌အပြစ်၊
သည်းခံခြင်း၌အကြီးကို ဆင်ခြင်းအပ်၏။

‘အမျက်ဇော်သည် ပျက်သီးအပ်သာ အမျက်ဇော်သူမျက်ဆီး
အပ်သည်ဖြစ်၍ ပျက်စီးသောစိတ်ရှိသူသည် သူအသက်ကိုလည်း သတ်၏’
၌၍။ အစိုးဗိုသာသုတ်၏အစွမ်းဖြင့် အမျက်ဇော်သုတ် အပြစ်ကို မှတ်အပ်
၏။

သုတ်ပါးကိုကဲ့ပဲခြင်း အကြီးများပူးပြို့ဌ်းစသည်ကို သည်းခံနိုင်
ခြင်း လက္ခဏာရှိသာ မျက်မာန်ရှုပ်တည်းသည်းခံခြင်းကို လျှမ်းမြတ်သာ
အကျို့ကောင်းဟု၍ မြတ်စွာဘုရားတို့နဲ့မွေ့ကြ၏။ နိမ္မာန်ကို အလွန်မြတ်
သောဘရားဟု၍ မြတ်စွာဘုရားတို့ နိမ္မာန်းကြ၏။ သည်းခံခြင်းအင်အာရို
သူကို ရဟန္တာဟု ငါဆို၏။ သည်းခံခြင်းထက်လျှမ်းမြတ်သာ အကို့မျှကို
တားမြတ်နိုင်၍ အကြီးများကို ဆောင်နိုင်သောကိုကြယ်ရာ မရှိ။

၌၍။ အစိုးဗိုသည်ဖြင့် ဟောအပ်သာသုတ်တို့၏အစွမ်းဖြင့်
လည်း သည်းခံခြင်း၏အကြီးအာန်င်ကို သိအပ်၏။

ဤပေတ္တာကို မရှုစ်မနှစ်သက်အပ်သူ၊ အလွန်ရှုစ်အပ်သူ၊ အလယ်အလတ်ဖြစ်သူနှင့် ရန်သုပြုစ်သူ- ဤလုပ်းသောသူတို့၏ ရှုံးဌာ ဖော်သုပ္ပနာအပ်၊ လိုင် မတုသေသသူ၏ သီခြားထောနသောအားဖြင့် များ အပ်။ သေသူ၏ အရှင်းခို့သိများအပ်။

“ငါသည် ရှုံးသုပ္ပနာဖြင့်သို့ရောက်သည်ဖြစ်ရလို၏။ မိတ်ခုက္ခ၊ မို့ သည်ဖြစ်ရလို၏။ အတွင်းရန် အပရန်မရှိသည်ဖြစ်ရလို၏။ ဒေါမနသု များပါဒကင်းသည် ဖြစ်ရလို၏။ ဤမည်သောအားဥပဒ်ကင်းသည်ဖြစ်ရလို၏။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပြာ ရှုံးသာရွာ ငါ၏အတွေ ဘာကိုအောင်နိုင်ရလို၏”

ဤသည်တိတ္ထာ တစ်ရရသာ ကေားဝက္ခဖြင့် အဆန်တလဲလဲ မိမိ၌ဖြုတ္တာကို ပျားအပ်၏။ ဤ မိမိကိုယ်ကို ပျားသည်မှာ မိမိကိုယ်ကို သက်သုပြု၍တစ်ပါးသောသွေဝါတို့ မိုးပျားရှုံးသာလိုလာခြင်းပြု၏။ မြတ်စွာဘုရားလည်း ဟောကြောတော်များ၏။

ပို့သို့သောအရုပ်တို့၏ မိတ်ဖြင့် အစဉ်လှည့်လည်၍ အားကုန် ထုတ်ကာရှာသော်လည်း မိမိထက်ရှုံးအပ်သာ တစ်ပါးသော သွေဝါတို့ တစ်နှစ်ရရသာအရုပ်တွင်ဖူး မရှိုင်ရာ၊ ဤသို့အသီးသီး ကိုယ်စိကိုယ်စိ မိမိ မိမိ တစ်ပါးကုန်သာ သွေဝါတို့သည် မိမိ ကိုယ်ကိုရှုံးအပ်၏။ ထိုကြောင့် မိမိ အထိအပွားကို လိုလားသောသူသည် တစ်ပါးသောသွေဝါ ကို အယုတ်သဖြင့် မြှုပ်နည်းသော်လျှော့ မည်းဆောင်။

ထိုကြောင့် သက်သုပ္ပနာဖြစ်၍ထားခြင်းအကိုယ်ရာ ရှုံးဌာ မိမိ ကိုယ်ကို ဖော်သုပ္ပနာဖြင့် ဆွတ်ပျော်ဗျား၊ ထိနောက်မှ ဖော်ဖြစ်လျှော်ဖော် ရန်အပ်၊ နှလုံးကိုယ်အောက်၊ အလေးပြုအပ်၊ နှေ့မြှုပ်အပ်သောရာသမား၏ရှုံးပျော်သောကားအတို့သော ရှုံးနှစ်သောက်ပျော်အကြောင်းတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ အကျိုးသီလ အကြားအမြင်ပဟနာတာအတို့သော အလေးပြုအပ် ရှိုးမြှုပ်အပ်သောအကြောင်းအရာတို့ကိုလည်းကောင်း အဆန်တလဲလဲ

၃၁။ မြို့ပြောတော်ကောင်းသူ၏ ရှိယ်စိတ်နှစ်ပြာ ရှုမှုံးသာပါစေ။

၁၄၉

အောက်ဖော် “ဤသူတော်ကောင်းသူ၏ ရှိယ်စိတ်နှစ်ပြာ ရှုမှုံးသာပါစေ။ ဆင်းရှုကောင်းပါစေ” ဤသို့ စသောနည်းပြင် အော်များအပ်၏။

ဤသို့သော်လှုပြုသော ဆရာတမ်းစသော် အပွဲ့သာသူ၏ စင်စစ် ပြည့်စုံပိုင်၏။ ပြည့်စုံသော်လှည်း ဇော်ခြောက်မဖြစ်မှု၍ ကန်သတ်ချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုသောယောကီသာ၏ ထိစာရာသမားစသုမ္မ အော်များရသာ၏။ အမြှေ့ခွဲတွင် အလွန်ရှစ်အပ်သူအပေါင်းအဖော်ပြု အော်များအပ်၏။ ထို့မှာ အလယ်အလတ်ပြစ်သူ၊ ထို့မှာ ရရှိသူ၏အော်များအပ်၏။

ရရှိသူပြုအပ်သောအပြစ်ကို အဖန်တလဲလဲအောက်မှုသော ခြောင်း အကယ်၍အော်များပြစ်လျှင် ရှေ့ပူးကိုလိုတိတွင် တစ်စုံတစ်ယောက်၌ အဖန်တလဲလဲအော်များရှိနိုင်စားပြီးမှ ရရှိသူကို အော်များပြု၍ အောက်ပါယ်အပ်၏။ သို့ပြင် မပျောက်နိုင်သေးပါလျှင် ဤခိုလွှာတွဲသော အမြှင်းအရာအားပြင် မှုးမပြုအားထုတ်အပ်၏ -

အမျက်တွေကိုသူကို တွဲပြန်၍ အမျက်တွေကိုသူသူ၏ ရှေ့ညီးအမျက် တွေကိုသူထက် ယုတေသနပျော်၏။ မိမိအား အမျက်တွေကိုသူကို တစ်ဖုန်းပြန်၍ ရှု အမျက်မတွေကိုသူသူ၏ အောင်နိုင်ခဲ့သောနိုင်လိုက် အောင်သူ၏မည်၏။

အမျက်အော်များ အမျက်တွေကိုသူသူ၏ သုတေသနပါးကိုသိ၍ သတိရှိသူ အမျက်အော်များပြု၍ သုတေသနပါးနှင့်သုတေသနပါးနှင့်သုတေသနပါး အကိုး အီးများကို ကျွန်းသူ၏မည်၏။

ရရှိသူသူ၏ ဆင်းရရှိတတ်နိုင်ကောင်းသော သင်၏ကိုယ်၌ အကယ်၍ဆင်းရရှိပြုလေလျှင် သင်သူ၏အဘယ်ကြောင့် သု၏အရာ မဟုတ်သော မိမိတိတ်နိုင်ခဲ့ပြုရန် အလိုက်သိသနည်း။

သင်သူ၏ သီလကိုအောင့်ထိန်းလျှက် ထိသီလ၏မှုလပြစ်သော အရှက်အကြောက် သည်းခံခြင်း အော်များကဗျာထာတို့ကိုဖြစ်တတ်သော

၁၅၀

ဝိသုဒ္ဓမ္မ

အမျက်ဒေါသကိုပြေးသောင်ချော့ဟျှော်ထားသိ၏။ သင်ကဲဘို့သောသူနှင့်
ဘယ်မှာရှိမည်နည်း။

သူတစ်ပါးတို့က ယုတေသနသောပြစ်မှာမှုကို ငါအေးပြုလေပြီဟု
သင်အမျက်ထွက်၏။ သင်သည် ထိုသူပြုသည်နှင့်တူသော ယုတေသနမှုကို
ကိုယ်တိုင်ပြုရန် အဘယ်ကြောင့်အလိုက်ပါသနည်း။

ရန်သူက သင်ဒေါသအမျက်ထွက်စေလို၍ မနှစ်သက်ဖွယ်ကို
အကယ်၍ပြုလျင် သင်သည် ငါကိုပြုလေသည်ဟု အမျက်ဒေါသထွက်
သဖြင့် အဘယ်ကြောင့်ရန်သူ၏ အလိုအန္တကို ပြစ်စေဘိသနည်း။

အမျက်ထွက်သောသင်သည် ရန်သူ၏ဆင်းရှုက္ခာရောက်ခြင်းကို
ပြနိုင်ကောင်း ပြနိုင်ရာ၏။ မပြနိုင်ဘဲလည်း ဖြစ်ရာ၏။ ကိုယ်တိုင်မူကား
ယခုလက်ငင်းချက်ဆုံးပင် အမျက်ထွက်ခြင်း ဆင်းရှုက္ခာဖြင့် နိပ်စက်
လျက်ရှိလေပြီ။

ဒီမီအကျိုးစီးပွားမဲ့ကိုစောင်တတ်သော အမျက်ဒေါသလမ်းမှာ
သို့ အကယ်၍ရန်သူတို့လိုက်ကြသော်လည်း သင်က အဘယ်ကြောင့် အတု
လိုက်၍ကျင့်ဘိသနည်း။

ဤသို့ စသောနည်းဖြင့် ယောက်သည် ဒီမီကိုယ်ကိုဆုံးမရာ၏။
သို့ဖြင့် မြှုပ်းခဲ့သော ဒီမီကဲသာလျှင် ဥစ္စရှိသည်အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ရာ၏။
သို့ဖြင့် မြှုပ်းခဲ့သော မြတ်စွာဘုရားရား၏ ရျေးကောက်နဲ့ဖွံ့ဗြိတ်ကျား
ရွေးတို့ကို အောက်မှုဆင်ခြင်ရာ၏။ သို့ဖြင့် မြှုပ်းသေးမှ ဖော်ရာ၏အကျိုး
အနိသင်တို့ကို ဆင်ခြင်အပ်၏။

ဖော်ရားသူသည် ရုမ်းသာစွာအပ်ရာ၏။ ရုမ်းသာစွာ နီးရာ၏။
အပ်မက်ဆုံး မဖြင့်မက်။ လူတို့ရှစ်၏။ နတ်တို့ရှစ်၏။ နတ်တို့စောင့်
ရောက်ကြ၏။ ဒါးအဆိပ် လက်နက်မကပ်ရောက်နှင့်။ စိတ်တည်ကြသည်၏။
အဆင်းကြသည်လင်၏။ မတွေ့ဝေဘဲသောရာ၏။ ပြဟာပြည်သို့လားရာ၏။

၉။ ဖြောဂိဘရနိဒ္ဓသ

၁၅၁

သင်သည် ဤစိတ်ကို အကယ်၍မပြိုးစေသည်ဖြစ်အံ။ ဤမေတ္တာ၏
အကျိုးအာနိသင်တို့ကို မခံစားရဘဲရှိတော့မည်။

သို့ဖြင့် ပြိုးစေရန်မတတ်နိုင်ပါသည် စာတ်ခွဲခြင်းကို ပြုအပ်၏။
သင်သည် ထိသူအားအမျှက်ထွက်ရှုံး ဘယ်အရာကိုအမျှက်ထွက်သနည်း။
ဆံပင်တို့အား အမျှက်ထွက်သလော သို့မဟုတ် အမွှား၊ ခြေသည်း၊ လက်
သည်း၊ သွား၊ အရေရှား၊ အရေပါး စသည်တို့အား အမျှက်ထွက်သလေား
သို့မဟုတ် ဆံပင်အစရိုသည်၌ ပထဝီဓာတ်အား အမျှက်ထွက်သလေား
အာဖါ၊ တောအော်၊ ဝါယောဓာတ်အား အမျှက်ထွက်သလေား၊ သို့မဟုတ်
ခန္ဓာ၊ အာယတန်တို့ကို အမျှက်ထွက်သလေား ဤသို့စသည်ဖြင့် စာတ်တို့
ကို ဝေဖန်သောယောကိုအား ပုံပိုးဆောက်ဖုံးဖွံ့ဖြိုးလုပ်သည်းနေ၏ တည်ရာ၌၏
မရနိုင်သကဲ့သို့၊ ကောင်းကောင်းပန်းချိန်းရေးမှု၏ တည်ရာ၌၏ မရနိုင်
သကဲ့သို့ အမျှက်ဇော်သော် အမျှက်ထွက်လိုက်ပါလာ
မစွမ်းနိုင်ပါမှ ပေးကမ်းဝေဖန်ခြင်းကို ပြုအပ်၏။

မိမိပစ္စည်းကို ရန်သူအားပေးအပ်၏။ ရန်သူ၏ပစ္စည်းကို မိမိက
လက်ခံယူအပ်၏။ ဤသို့ဝေဖန်ခြင်းပြုသူအား စင်စစ်အားဖြင့် ရန်သူ၌
ရန်နှိုးဖွဲ့ခြင်းပြိုး၏။ ရန်သူလည်း အတိတ်ဘဝမှာစဉ်တာစိက်လိုက်ပါလာ
သော အမျှက်ဇော်သော် ထိခဏ္ဍာပ် ပြိုးလေ၏။

ပေးကမ်းလူဒါန်းခြင်းသည် မယဉ်ကျေးသူကို ယဉ်ကျေးစေတော်
၏။ အကျိုးအလုံးစုံကို ပြီးစေတော်၏။ ပေးကမ်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊
ချုပ်ဖွယ်သောစကားကို ပြောကြားသဖြင့်လည်းကောင်း မျက်နှာပန်းပွင့် ကြီး
မြင့်တော်၏။ ပေးကမ်းခြင်းကိုခံသူတို့လည်း ဉာတ်ကိုင်းလာတော်ကုန်၏။

ဤသို့လျှင် ရန်သူ၌အမျှက်ဇော်သော် အပ်ပြီးသော ပျောကို
အောင်သူ၊ အလွန်ချုပ်သူ၊ လျှစ်လျှော့တို့၌မေတ္တာဖြစ်စေသည်၏။ အစွမ်းဖြင့်
စိတ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ရန်သူ၌လည်း မေတ္တာစိတ်ပြိုး၏။ ဤပေးဦးသောပုဂ္ဂိုလ်

တိပိဋကဓိ တူရှုသောမေတ္တာဖိတ်ရိသောအပြစ် ပြည့်စုစွဲ၍ အပိုင်ဆြေားကို
ဖျက်ခြင်းပြုအပ်၏။ ဖျက်သည့်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် နိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊
ဥပစာရရှုရန်ကိုလည်းကောင်း ရ၏။

ကရဏာ

ကရဏာပွားစေလိုသောယောကိုသည် ဉာဏ်းဆောင်းအပြစ်နှင့်
ကရဏာ၏အကျိုးအနိုင်ကို ဆင်ခြင်း၌အာထုတ်အပ်၏။ ဤဘာဝနာ
ကို အာထုတ်သူလည်း ရှုံးဦးစွာ ချစ်သူအစိုးာသည်တို့ အားမထုတ်အပ်။
အကြောင်းကား ချစ်သူသည် ချစ်အပ်သောအရှုံးသာတည်၏။ အလွန်
ချစ်အပ်သူသည် အလွန်ချစ်အပ်သော အပေါင်းအဖော်အရှုံးသာ တည်၏။
အလယ်အလတ်ဖြစ်သူသည် လျစ်လျှော့အပ်သောအရှုံးသာ တည်၏။
မရှုံးအပ်သူသည် မရှုံးအပ်သောအရှုံးသာတည်၏။ ရန်သူသည် ရန်သူ
အရှုံးသာတည်၏။ လိုင်မတူသူ၊ သေသူတို့သည် ကရဏာပွားများရာ
အတောက်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ချစ်သူစာသည်တို့၏ ရှုံးဦးစွာအားမထုတ်အပ်။

စည်းမြိမ်းဥစ္စပျက်စီး၍ ဆင်းရွှေ့တေသာ၊ မကောင်းသော ခုစွဲ
ရိုက်မှုတို့နှင့်ပြည့်စုံသူတစ်ယောက်ကိုမြှင့်၍ သမားကရဏာဖြစ်ရာသကဲ့သို့
ပေါ်သိမ်းသောသွေးဝါတို့ကို ကရဏာပြင်ပျော်၏ဟုဟောတော်မှုသော
ကြောင့် အလုံးစုတို့၏ ရှုံးဦးစွာကရဏာဖြစ်သုတေသန၊ ရပ်အဆင်းဖောက်
ပြန်သော၊ အလွန်အကဲ့ဆင်းရွှေ့ပြင်ခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဆင်းရွှေ့ကျ
ရောက်သော၊ မကောင်းမှုစုစရိတ်တို့ကိုပြုကျင့်လျှော့သော၊ အစာအသာရှု
ပြတ်သော၊ ခြက်ကိုရှုံးမှုသော၍ ဂုံးကျယ်ရာများသူတို့နေရာ စရိတ်နေသော၊
ခြေလက်တို့မှုယိုစွောက်သော ပိုးလောက်အပေါင်းတို့ပြင် ကြောင်းမာင်ပန်း
သည်အသေးကိုပြုသော၊ အထိုးကျော် သူဆင်းရုံ တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမြှင့်၍
“ဤသွေးဝါသည် အလွန်ပြုပြင်ဆင်းရုံပင်ပန်းခြင်းသို့ရောက်ခဲ့လျပြီ” တ

၄၁။ ဖြောက်ဘရန္တအသ

၁၅၃

ကား၊ ဤဆင်းရဲ့ကွဲမှ လွတ်မြောက်ပါမှာကား ကောင်းလေစွာ” ဟု သနား
ခြင်းကရဏာကို ပြစ်စေအပ်၏။

အထိကျော်သူ ဒုက္ခကောင်ကိုမရသာယောကီသည် ချမ်းသာသုခ
ရှိပါလျှင်လည်း မကောင်းမှုပြုသူကို သေဒဏ်ခံရသာ ရာဇဝတ်ကောင်နှင့်
နှိုင်းယဉ်၍ သနားကရဏာရှိအပ်၏။ သေဒဏ်ခံရသာ ရာဇဝတ်သားကို
လုအများကသနာရှု စားသောက်ဖွယ်တို့ကို ပေးကြ၏။ သူသတ်ကုန်းတွင်
ရာဇဝတ်သားသည် ကောင်းမွန်သောအစားအသောက်တို့ကို စားသောက်နေ
ရာ ‘ဤသူကား ချမ်းသာလေစွာ အစားအသောက်တို့ များလှပေစွာ’ ဟု ဘယ်
သူမျှ မယုဆကြ။ စင်စစ် ‘ဤသူသည် သနားစရာကောင်း၏၊ ယခု အခါ
သေရပေတော့မည်၊ သူ၏ခြေလုမ်းတို့သည် သေခြင်း၏အနိမ့်ဖြစ်၏’ ဟု
ကရဏာဖြစ်ကြ၏။ ဤအတူပွားသော ယောကီသည် ချမ်းသာလျက်
မကောင်းမှုပြုသူတို့ ဤသို့သနားကရဏာ ဖြစ်စေအပ်၏။

“ဤသူသည် သနားကြင်နာထိုက်၏၊ ယရအခါ ချမ်းသာသည်
ဖြစ်၍ ချမ်းသာကိုကောင်းစွာခံစားအပ်၏၊ စည်းမိမ်တို့ကို အကယ်၍သုံး
ဆောင်ရသံလည်း ကောင်းမွှကုသို့လ်မရှိသောကြောင့် အပါယ်သို့ကျ
ရောက်၍ ဒုက္ခကြီးရောက်ရပေတော့မည်” ဟု ကရဏာရှိအပ်၏။ ထိုနောက်
မှ ဤနည်းအတိုင်း ချမ်းသုစသည်တို့၌ အစဉ်အတိုင်း ကရဏာဖြစ်စေအပ်
၏။ ရှိသု၌ အကယ်၍ အော်ဖြစ်လျှင် မေတ္တာ၌ဆိုနဲ့သောနည်းဖြင့် အော်
ကို ဦးစီးစေအပ်၏။

ကောင်းမွှကုသို့လ်ရှိသူကိုလည်း ဆွဲပျိုးတို့၏ပျက်စီးခြင်း၊
အနာရောဂါနိပ်စက်ခြင်း၊ စည်းမိမ်ဥစာပျက်စီးခြင်း အစရှိသည်တို့တွင်
တစ်ပါးပါးပျက်စီးသည်ကိုမြင်၍လည်းကောင်း၊ ကြား၍လည်းကောင်း၊
ထိုသို့ပျက်စီးခြင်းမရှိပော်လည်း သံသရာဝှင့်ဆင်းရှုရှိ မလျှန်နိုင်သော
ကြောင့် “ဤသူသည် ဆင်းရဲ့ကွဲရောက်သောသူပင်တည်း၊ ဤဆင်းရဲ့ကွဲ

၁၅၄

တိသုဒ္ဓမ်

မူလွှတ်မြောက်ပါမှုကား ကောင်းလေစွဲ” ဟု ကရာဇာဖြစ်စေအပ်၏။

ဤသို့ ပုဂ္ဂနိုင်သောအပြားအဘြိုင် ကရာဇာကိုပျော်စေ၍ စီမံချက် သူ၊ လျှို့ဝှက်၊ ရှို့သူဟု အပိုင်းအမြားမရှိခြင်းကိုပြု၍ ထိနိမိတ်ကို ရှိသော စွာနှိပ်ပွားများရာ၏။ ကြိုးပုဂ္ဂနိုင်များစွာ အလေ့အလာပြုသည်ဖြစ်၍ ရှာနိ၏ အစွမ်းဖြင့် အပွဲမှာကို ပျော်စေအပ်၏။

မှန်တာ

မှန်တာအသာထုတ်လိုသောသူ၊ ရှေးဦးစွာ ချုစ်သူ စသောပုဂ္ဂလ်တို့၏ အသာထုတ်အပ်။ အကြောင်းကား ရှုစ်သူသည် ချုစ်အပ် သောအကြောင်းမျှကြောင့်လျှင် မှန်တာ၏ နီးစွာသော အကြောင်းမဟုတ်။ လျှို့လျှို့ဖြင့်ရှို့သူတို့ကား အဘယ်မှာလျှင် မှန်တာ၏ နီးစွာသောအကြောင်း ဖြစ်ပါခဲ့နည်း။ လိုင်မတူးနှုံး၊ သေပြီးသူတို့ကား မှန်ကာပွားရန်စေတ် မဟုတ်။

အလွန်ကျိုးအပ်သော အပါင်းအဖော်သည်ကား မှန်တာ၏ နီး သောအကြောင်းဖြစ်သင့်၏။ ထိုသူသည်ကား ကြည်းလင်ချမ်းမြေ သည့်အဖြစ်ကြောင့် အလွန်ဝဲစ်မြောက်သည်သာဖြစ်၏။ ရှေးဦးစွာ ပြီးရယ် ၍ နောက်မှစကားပြောတတ်၏။ ထိုကြောင့် အလွန်ချမ်းအပ်သွေ့ဆုံးလည်း ရှေးဦးစွာ မှန်တာဖြင့်ဖျက်းဆွဲတ်အပ်၏။ ချမ်းသာသူစရိတ်သော၊ ချမ်းသာစံစားရှုံး ဝမ်းမြောက်သောချုစ်သူကို ကိုယ် တိုင်တွေ့မြင်၍လည်းကောင်း၊ တစ်ဆင့် စကားကြား၍လည်းကောင်း၊ “ဤ သွေ့စားရှုံးသောစိန်းပြီး စည်းစီးစံစားရှုံး ဝမ်းမြောက်နှစ်သာက်ရုပေါ် ချောင်းပါပေ၏၊ ကောင်းမြတ်ပါလ၏” ဟု ဝမ်းမြောက်ခြင်း မှန်တာကို ဖြစ်စေအပ်၏။

အဘယ်သို့လျှင် မှန်တာနှင့်တက္ကဖြစ်သောစိတ်ဖြင့် တစ်ခုသော

၈။ ဖြောပိဘရန်ဒ္ဓသ

၁၅၅

အရပ်ကိုစွဲ၍နေသနည်း။ ဥပမာ- ရျှစ်အပ်သောနှစ်းကို ပျားစေတတ်သူ တစ်ဦးကိုမြင်၍ ဝမ်းမြောက်သက္ကား အလုံးစုံသောသူတွေဝါတိုက် မှုဒါတာ ပြင် ပုံစွဲ၏။

အကယ်၍ရျှစ်အပ်သူသည် ယခုအခါဥစွာမဲ့ မြဲဆင်းရောည်။ စတ် စတ်ဟော ကြည့်မြင်စရာ မကောင်း၊ အလွန်စတ်ရာဆင်းရောည်၍ဖြစ်နဲ့အဲ လွန်ခဲ့သောအခါက သု၏ချမ်းသာပြည့်စုံသာည်အဖြစ်ကို အောက်မှု၍ “ဤ သူသည် လွန်ခဲ့သောအခါကာလက ဤသို့ များသောအသုံးအဆောင်ရီ သည်၊ များသောအခြားရှိရှိသာည်၊ အခါပေါ်သိမ်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနေရ သည် ဖြစ်ဖူးလေပြီ” ဟု ရှေးကျပ်ဖူးသော ဝမ်းမြောက်နှစ်သာက်ပျယ်အခြင်း အရာတို့ပူး၍ မှုဒါတာဖြစ်စေအပ်၏။

ဤသို့သောနည်းဖြင့် ပျော်ဆောင်တတ်သောအားလုံးအဖွဲ့ ရျှစ်အပ် သူ၏ မှုဒါတာဖြစ်စေပြီးနောက် လျှို့လျှို့ ရန်သူတို့ အစဉ်အတိုင်း မှုဒါတာ ကို ဖြစ်စေအပ်၏။ မိမိ ရှုစ်သူ၊ လျှို့လျှို့ ရန်သူဟု အပိုင်းအခြားမရှိခြင်း ကိုပြု၍ နိမိတ်ကို ရိုသောစွာမြှင့်ပျားရောက်၏။ အကြိုးများစွာ အလေ့အလာ ပြု၍ ရာာန်၏အစွမ်းဖြင့် အပွာနာကို ပျားအပ်ကုန်၏။

ဥပေကွာ

မေတ္တာအစိုးသည်တို့ ရာာန်ရှိပြီးယောကီသည် ဥပေကွာကိုပျားလို လျှင် ကောင်းစွာလျေလျာပြီးသော တတိယစာာန်မှထပ်၍ ရှေးပြစ်သော ရာာန် နှင့် မေတ္တာ၊ ကရာဇာ၊ မှုဒါတာတို့၏အပြစ်ကိုမြင်၍ ဥပေကွာ၏အကိုး အနိုင်ကိုမြင်၍ ဥပေကွာကိုဖြစ်စေ၏။

ရှေးပြစ်သောရာာန်နှင့် မေတ္တာ၊ ကရာဇာ၊ မှုဒါတာတို့ကား သတ္တဝါ တို့မြှုပ်နှံသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းနှင့်လည်း ပုံ့ပုံသည်။ မှန်းခြင်း၊ ရျှစ်ခြင်း၏အနီး၌လည်း ကျင်လည်နေသည်။ သောမနသာနှင့်ပျော်သော

၁၅၆

တိသုဒ္ဓိမင်

ကြောင့်လည်း ရန်ရင်းသည်။ ဤကား ထိချာန်နှင့် ထိတရားတို့၏အပြစ် တို့ပြစ်၏။ ထိနောက် ဥပေကွာ၏ဌ်မြိမ်သက်သောသော်ဘို့သည်အကျိုး အနိသင်ကိုလည်းမြင်၍ သု၏ပကတိသောအားဖြင့်ပင် လျှစ်လျှော်ဖြစ် သောပူးလိုပ်ကို အသိအားဖြင့်ရှု၍ ဥပေကွာကိုဖြစ်စေအပ်၏။ ထိနောက်မှ ရှုံးအပ်သူစသည်တို့၌ ဥပေကွာ ပြီးစေအပ်၏။

အဘယ်သို့လျှင် ဥပေကွာထိဖြင့် တစ်ခုသောအရပ်ကိုနှုန်း၏နေ သနလည်း၊ ဥပမာ နှစ်သက်ယ်လည်း မဟုတ်၊ မနှစ်သက်ယ်လည်းမဟုတ် သော တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမြင်၍လျှစ်လျှော်သကဲ့သို့၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့ကို ဥပေကွာဖြင့် ပျုံး၏။ ဤသို့လျှင် လျှစ်လျှော်၊ ချုစ်သူ၊ ရှုံးသူ တို့၏လည်းကောင်း၊ မိမိကိုယ်၏လည်းကောင်း၊ အလုံခိုသောသူတို့၌ လျှစ် လျှော်သည့်အစွမ်းဖြင့် အပိုင်းအမြားမြှုပ်သည်ကိုပြု၍ ထိနိမိတ်ကို မိပဲပွား များအပ်၏။ အကြိုင်များစွာ လျေလာသောယောက်အား စတုတ္ထရှာန်ဖြစ်၏။

မေတ္တာ၊ ကရာဏာ၊ မှန်တာ၊ ဥပေကွာတို့ကို အဘယ်ကြောင့် ပြဟ္မာပိဟာရဟု ဆိုအပ်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့် လေးပါးတို့ဟျှော်သာဆို အပ်သနည်း။ ထိလေးပါးတို့အစဉ်ကား အဘယ်နည်း။ အဘိဓမ္မာ၌ အဘယ်ကြောင့် ယင်းကို အပွဲမညာဟု ဆိုအပ်သနည်း။

မြတ်သော အနက်သော အပြစ် ဒေါသ မြှုပ်သောကြောင့် ပြဟ္မာ ပိဟာရမည်၏။ သတ္တဝါတို့ ကောင်းသောအကျင့်၏အဖြစ်ကြောင့် ထိတရားတို့သည် မြတ်ကျော်၏။ ဥပပတ် ပြဟ္မာတို့ကဲ့သို့ အပြစ်ကဲ့သော ဖော်သာရှိသောတရားတို့နှင့်ယဉ်သောယောက်တို့သည် ပြဟ္မာနှင့်တူသည် ပြု၍ မြတ်ကျော်၏။ ဤသို့လျှင် မြတ်သော အနက်သော အပြစ်ကဲ့သော အဖြစ်ကဲ့သော အဖြစ်ကြောင့် ထိလေးပါးတို့ကို ပြဟ္မာပိဟာရဟု ဆိုအပ်ကျော်၏။

များပါဒ သံကိုလေသ စသည်မှ စင်ကြယ်မြင်း၏အစွမ်းစသည် ပြင့် လေးပါး ဖြစ်ကျော်၏။ အစီးအပွဲးကိုကျင့်မြင်းစသည် အခြင်းအရာ၏

၉။ ဖြောက်ဟာရနိဒ္ဓသ

၁၅၇

အဖွဲ့အားဖြင့် မေတ္တာစသည် တို့၏ အစဉ်သည် ဖြစ်၏။ ထိုမေတ္တာ အစ
ရှိသည်တို့သည် ပမာဏကုပ်သော သွေးဝါပည်ဟူသော အဘရှိ၌ ဖြစ်
ကုန်သောကြောင် အပူမည့်ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။

၁၃။ အာရုံခိုဒ္ဓဘ

အာကာသာနန္တာယတန်

အာရုံကမ္မာန်းလေးပါးတို့တွင် ရှုံးဦးစွာ အာကာသာနန္တာယတန် ကမ္မာန်းကိုယူးလိုသောယောဂါသည် “ရုပ် ဟူသောအကြောင်းကြောင့် သူတစ်ပါးကိုဖိုပ်စက်ရန် တဗ်၊ လုံ၊ ဓားစသော လက်နက်စွဲကိုပိုင်းမြင်ရန်ဖြစ်ပြုစွင်း၊ ဆန်ကျင်းမြင်း၊ ပြင်းခုံမြင်းတို့ ထင်ကုန်၏။ စင်စစ် ဤ ဥပဒေးရှိတို့သည် အခြင်းခံပိသိမ်း အရှုပ်ဘုံးမရှိ” ဟု ဆင်းခြင်း၏။

ထိုယောဂါသည် ဤ၌သို့ဆင်းခြင်း၍ ရုပ်တို့ကိုသာလျှင်စွာသောအား ဖြင့် ပြီးဇွဲစက်ခုပ်စေရန်ကျင်း၏ဟု ယောတော်မူသောကြောင့် ထိုလက် နုက်ကိုင်ဆောင်းခြင်းစသော်နှင့် အနာရောဂါများစွာတို့၏အစွမ်းဖြင့် ရုပ်ပြု အပြစ်မြင်၍ရုပ်ကိုလွန်မြောက်ရန်ကာသိုက်း၌ စတုတွေ့စွာနှင့်ကိုပြစ်စေ၏။ ထိုစွာနှင့်အစွမ်းဖြင့် ရုပ်ကိုလွန်သော်လည်း ကသိုက်းရုပ်သည်လည်း ထိုရုပ်နှင့်တူသည်သာဖြစ်သောကြောင့် ကသိုက်းရုပ်ကိုလည်း လွန်ရန်လို့၏။

မြွှေ့ကြောက်သူသည် တောာအရပ်ပြုမြွှေ့လိုက်၍ အပန်းတကြေးပြုး ရာ ကြိုးရွှေ၊ စွဲယ်ပင်၊ ပတ်ကြားအက်စသော်တို့ကိုပင် အဝေးမှမြင်၍ ကြောက်လန့်ကာ မကြော်လိုသကဲ့သို့ ယောဂါသည် ထိုကသိုက်းရုပ်ကို လည်း ကြောက်လန့်ကာ မမြင်လို၍လွန်မြောက်လို့၏။

၁၀။ အာရုံနှစ်ချေသ

၁၅၉

ယောကိုသည် စတုတ္ထစုနှင့်ဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းအတိုင်း အပြစ်မြင် ၍၌ ကွဲပဲခြင်းတရာ့ကို ကုန်စေ၏။ အာကာသာန္တာယတနုနှင့်ကို ဖြစ် သက်သောအေးဖြင့် အဆုံးမရှိသောအေးဖြင့် နှလုံးသွင်း၍ စကြဝါယံးသည် တိုင်အောင်လည်းကောင်း၊ အလိုရှိသောအရပ်တိုင်အောင်လည်းကောင်း၊ ကသိက်းရပ်ကိုဖြစ်၏။ ထိုရပ်ဖြင့် တွေ့ရာအရပ်ကို အာကာသ-အာကာသ ဟူလည်းကောင်း၊ အာကာသသည် အဆုံးမရှိဟူလည်းကောင်း၊ နှလုံးသွင်း၍ စတုတ္ထစုနှင့်အာရုံဖြစ်သောပတ်ကသိက်းသော ကသိက်းရပ်ကို စွာ၏။ စွာသည်မှာ ထိုကသိက်းကို မဆင်ခြင်း၊ နှလုံးမသွင်း၊ မသုံးသပ်ခြင်း ပင်ဖြစ်၍ ထိုကသိက်းရပ်ဖြင့်တွေ့သောအရပ်ကို အာကာသ-အာကာသ ဟူ၍နှလုံးသွင်းသောသူအား ကသိက်းကိုစွာသည်မည်၏။

ယောကိုသည် ထိုကသိက်းကိုစွာကြောင်း ကောင်းကင်နိမိတ်ကို အာကာသ-အာကာသဟူ၍ အဖန်တလဲလဆင်ခြင်၏။ အဖန်ဖန်နှလုံးသွင်းသူအား နိုင်ရဏတိုကာကုန်၏။ အာကာသနိမိတ်လျှင်အာရုံရှိသော သတိသည် အလွန်ထင်သည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာတည်၏။ မိတ်သည် ဥပစာ ရရှားဖြင့် ကောင်းစွာတည်၍ကြည်၏။ ဤသို့ အဖန်ဖန်ဆင်ခြင်သောယောက်အား ပထိကသိက်းသသည်တို့၌ ရုပါဝစရိတ်ကဲသို့ ကသိက်းကိုစွာရာ ကောင်းကင်အာရုံ၌ အာကာသာန္တာယတနုနှင့်နိတ်သည် အပွဲနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။

ဂိဉာဏ်ဘာယတန်

အာကာသာန္တာယတနုမာတ်ကိုလုံလာအပ်ပြီးသော ဝသီ သာ္တရှိသောယောက်သည် “ဤငါရသောအာကာသာန္တာယတနုမာတ် သည်ကာ ရုပါဝစရရှားနှင့်ဟူသော ရန်သူနှင့်နီး၏။ ဂိဉာဏ်ဘာယတန် သမားတ်ကဲသို့ ပြုမြစ်သက်သည်လည်းမဟုတ်ခဲ့” ဟု နှလုံးသွင်း၏။ ထို

၁၆၀

တိသုဒ္ဓိမက

နောက် ကသိက်းကိုပါးကိုစွာ၍ရသော ကောင်းကင်ကိုနှံ၍ဖြစ်သော ထိပထမအာရုံဖိညာဉ်ကို “စိညာဉ်-စိညာဉ်” ဟူ၍ အဖန်တလဲလဲဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းသုံးသပ်အပ်၏။ အခုံးမရှိဟူ၍ကား နှလုံးမသွင်းအပ်။

ဤသို့ ပထမအာရုံဖိညာဉ်နှီးတို့၌ အဖန်တလဲလဲဘဝနာမီတ်ဖြစ်စေသောယောကီအား နိဝင်ရဏာတို့ကွာကုန်၏။ သတိကောင်းစွာတည်၏။ ဥပစာရရှာနိဖြင့် ဘဝနာမီတ်ကောင်းစွာ တည်၏။ ဤနှီးတို့၌ အဖန်ဖိနှိပ်ပွားများလေ့လာသောယောကီအား ကောင်းကင်ပညာတ်ကိုနှံ၍ဖြစ် သော ပထမအာရုံဖိညာဉ်၌ စိညာဏ္ဍာယတနီးတို့၌သည် အပွဲနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ပြစ်၏။

အာကိုဋ္ဌညာယတန်

စိညာဏ္ဍာယတန်သမာပတ်၌လေ့လာအပ်ပြီးသော ဝသိဓာတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ “ဤ ငါရသောစိညာဏ္ဍာယတန်သမာပတ်၌ အာကာသာ နှုန်းယတေနရှာနိတည်းဟုသောရရှိသူနှင့်နိုး၏။ အာကိုဋ္ဌညာယတန်ရှာန်ကဲသို့ ပြုမ်သက်သည်လည်းမဟုတ်” ဟု ထိရှာန်၌တပ်ခြင်းတောာကို ကုန်စေပြီးလျှင် အာကိုဋ္ဌညာယတန်ရှာန်ကို ပြုမ်သက်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်း၏။

မရှိ မရှိဟုလည်းကောင်း၊ ဆိတ်၏ ဆိတ်၏ဟုလည်းကောင်း၊ ကင်း၏ ကင်း၏ဟုလည်းကောင်း ဆင်ခြင်အပ်၊ နှလုံးသွင်းအပ်၊ ရှုအပ်၏။ ဤသို့သောနည်းဖြင့် ထိနှုန်းသောပညာတ်ဟုဆိုအပ်သော အာရုံနှီးတို့၌ ဘဝနာမီတ်ကိုဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်အား နိဝင်ရဏာတရားတို့ကွာကုန်၏။ သတိကောင်းစွာတည်၏။ စိတ်သည် ဥပစာရရှာန်ဖြင့် ကောင်းစွာတည်ကြည်၏။ ထိနှုန်းသော ပညာတ်နှီးတ်အာရုံကို အဖန်တလဲလဲဖို့ပွားများ လေ့လာသောယောကီအား ကသိက်းကိုစွာရာကောင်းကင်ကိုနှံ၍ဖြစ်သော

၁၀။ အာရုပ္ပန္တွေသ

၁၆၁

ထိမဟန်တ် ပထမအာရုပ္ပန္တွေသည်၏သာလျှင် ဆီတ်သည်၏အဖြစ်၊ ကင်းသည်၏ အဖြစ်၊ မရှိသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော နတ္ထိဘာ့သည်၌
အကိုဉာယတနိတ်သည် အပွဲ့မာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။

နေဝါသညာနာသညာယတ္ထ

“ဤ ငါရသော တတိယ အာရုပ္ပသမာပတ်သည် ပိညာက္ခာယ
တန် သမာပတ်ဟူသော နီးသောရန်သူရှိ၏။ နေဝါသညာ နာသညာ ယတ္ထ
သမာပတ်ကဲသို့ ပြိမ်သက်သည်မဟုတ်ခဲ့” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “သညာ
သည် ရောဂါနှင့်တူ၏။ ဒိုင်းအမာနှင့်တူ၏။ မြားမြားနှင့်တူ၏။ နေဝါ
သညာ နာသညာ ယတ္ထမာန်သည် ပြိမ်သက်၏။ မြတ်၏” ဟူ၍လည်း
ကောင်း နှလုံးသွင်း၍ အကိုဉာယတ္ထ ယတ္ထသမာပတ်ကို “ပြိမ်သက်ပေစွဲ-
ပြိမ်သက်ပေစွဲ” ဟု အဖန်ဖန်ဆင်ခြင်အပ်၊ နှလုံးသွင်းအပ်၊ ရှုကြည့်အပ်ကုန်
၏။

ဤသို့လျှင် ထိတာတိယ အာရုပ္ပသမာပတ်၏အာရုပ္ပန့်တို့ အဖန်
တလဲလဲစိတ်ဖြစ်စေသောယောကီအား နိုဝင်ကျေတိကျောကုန်၏။ သတိသည်
ကောင်းစွာဘဏ်၏။ စီတ်သည် ဥပစာရာမာနိဖြင့် ကောင်းစွာတည်ကြည်
၏။ ထိုနိမိတ်အာရုပ္ပတ္တ အဖန်ဖန်ပွားများသောယောကီအား အကိုဉာယတ္ထ
ယတ္ထသမာပတ်ဟုဆိုအပ်သော လေးပါးသောစွဲတို့၌ နေဝါသညာ နာ
သညာယတ္ထဖြစ်၏။

၁၁။ သမဓနိဒ္ဓသ

အာဟာရရပိဋကလသည်

အာဟာရ၌ ရှုရာစက်ဆုပ်အပ်သောအခြင်းအရာကိုယူသည်၏
အစွမ်းပြင်းပြစ်သော သည်သည် အာဟာရရပိဋကလသုသည်၏။ ထို
အာဟာရ၌ စက်ဆုပ်ရှုရာဖွယ်ဟူသောအမှတ်သညာကို ပျော်လိုပောင်း
ပျော်လိုသည် စားအပ်၊ သောက်အပ်၊ မဲအပ်၊ လျက်အပ်သော အာဟာရ၌
ဆယ်ပါးသောအခြင်းအရာအားပြင့် စက်ဆုပ်ရှုရာဖွယ်ဟူသောအဖြစ်ကို
ဆင်ခြင်းအပ်ကုန်၏။

အစာရှုသွားရသောအားပြင့်၊ ရှာမိခြင်းအားပြင့်၊ သုံးဆောင်ခြင်း
အားပြင့်၊ သည်းခြေစသောတည်ရာအားပြင့်၊ တည်ရာအစားစိမ်အား
ပြင့်၊ မကျက်သေးသောအားပြင့်၊ ကျက်သောအားပြင့်၊ အကိုးပြီးသောအား
ပြင့်၊ ထိုမှ ဤမှုပိုစီးသောအားပြင့်၊ အချင်းချင်သိမ်း လိမ်းကျံသောအားပြင့်
အာဟာရ၌စက်ဆုပ်ရှုရာဖွယ်ဟူသောအဖြစ်ကို ဆင်ခြင်းအပ်၏။

ဤဆယ်ပါးသောအခြင်းအရာတို့ပြင့် စက်ဆုပ်ရှုရာအပ်သည်
အဖြစ်ကို အဖန်တလဲလဲဆင်ခြင်သောယောက်အား စက်ဆုပ်အပ်သော
အခြင်းအရာ၏အစွမ်းပြင့် အာဟာရသည် ထင်လာ၏။ ထင်လာသော
နိမိတ်ကို အဖန်တလဲလဲ ဖို့ပြားများ၏။ ကြိုးဖန်များစွာ အလေ့အလာပြု

၅။ ဤသိအားထုတ်သောယောကီအား နိဝင်ရဏတို့တွေ့ကုန်၏။ အသာရ၏ပရာတွေသော်ဖြစ်၍ နက်နဲ့သောကြောင့် အပူနှာသို့မရောက်၊ ဥပစာရ၏သမာန်ဖြင့် စိတ်တည်ကြည်၏။

ဤမြို့ စက်ဆုပ်ချုပ်အပ်သောအခြင်းအရာကိုပူးသည်အဖွဲ့ဖြင့် သညာသည် ထင်ရှား၏။ ထိုကြောင့် ယင်းကို အသာရေးပဋိကုလသညာ ဟုခေါ်ခြင်းသို့ရောက်၏။

ဤသညာကို အဖန်တဲ့လဲအားထုတ်သူအား အရသာကို တပ်မက်သောတဗ္ဗာမှ စိတ်သည်တွေ့နိုင်၏၊ ပဲခွာ၏၊ နစ်၏၊ ကျွေးရာဂိုမူကျေးမြှာကိုလိုသူသည် သားငယ်၏အသာကိုစားရသကဲ့သို့ မာန်ယံ့ခြင်းကို တိုင်ဆင်းပြုတွေ့ကြောက်ခြင်းအတွက်သာ အသာရာရှိ သုံးဆောင်စုသောက်၏။ ထိုအခါ အသာရာရကိုပိုင်းခြား၍သို့ခြင်းအားဖြင့် ကာမရာတို့တပ်မက်သော ရာဂကိုပိုင်းခြား၍သို့ရောက်၏။ ထိုကြောင့် ရုပကျွေးကို ပိုင်းခြား၍သို့၏။ မကျက်သေးသောအစား အစုံသောအားဖြင့် စက်ဆုပ်ချုပ်အဖြစ်ကို သိမ်းဆည်းသည်အဖွဲ့ဖြင့် ကာယကတာသတိဘာဝနှာလည်းပြည့်စုံ၏။ အသာဘ ဘာဝနှာအား လျော့သောအကျိုးကျင့်သောမည်သည်ဖြစ်၏။ ဤကမ္မာန်အကျိုးကို အနီးပြု၍ မှုက်မှုက်သောကိုပိုးဖြစ်၍ အနိုက်နိုဗာန်ဟုသော အပြီးအဆုံးတိုင် အကျိုးရသည် အဖြစ်သို့မရောက်စေကာမှ သုကတိဘဝသို့ လားရ၏။

၀၈၇၈၁၄ ၀၀၉၁၄

၀၀၉၁၄နံပါသည်ကားသောသောလက္ခဏာကို မှတ်သုံးသောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်၏။ စာတ်လေးပါးကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် ၀၈၇၈၁၄ မည်၏။

ဤကမ္မာန်အကိုပ္ပားလိုသောယောကိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆိတ်ပြီးရာ

အရပ်သိကာပ်လျှက် အထူးထူးသောအာရုံမှ စိတ်ကိုတားဖြစ်၍အလုံးစုံသော မိမိကိုယ်ကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားနှလုံးထားရေး၏။

ဤကိုယ်ကာယွှဲ နိုင်မာသည့်အဖြစ်ဟူသောလက္ခဏာ သို့
မဟုတ် ခက်မာကြမ်းတမ်းသည်ဟု ဥပုံကိုအားထင်သောအခြင်းအရာသည်
ပထိဝေါဘတ်တည်း။ ယို့သည်အဖြစ်ဟူသောလက္ခဏာ သို့မဟုတ် ဘုတ်
တစ်ပါးတို့ကို ဖရိဖရဲမကျွေရအောင်ဖွဲ့တတ်သည့်အဖြစ်ဟူသောဥပုံကိုအား
ထင်သောအခြင်းအရာသည် အာပေါ်ဓာတ်တည်း။ အပူဇွဲ၏အဖြစ်ဟူ
သောလက္ခဏာ သို့မဟုတ် ရှင်ကျွေကိုသော်လည်းအဖြစ်ဟူသောဥပုံကိုအား
ထင်သောအခြင်းအရာသည် တော်ဓာတ်တည်း။ နိုင်စေတတ် ထောက်ပဲ
စေတတ်သောအဖြစ်ဟူသောလက္ခဏာ သို့မဟုတ် ရွှေစေတတ် တွေ့နှုန်းတတ်
အဟုန်နှင့်တာကွွဲသွားတတ်သော အဖြစ်ဟု ဥပုံကိုအားထင်သော အခြင်း
အရာသည် ဝါယောဓာတ်တည်း။

ဤသို့လျှင် အကျဉ်းအားဖြင့်ဓာတ်တို့ကို လက္ခဏာအားဖြင့်
လည်းကောင်း၊ ကိစ္စရာသာအားဖြင့်လည်းကောင်း ဥပုံဖြင့်ပိုင်းခြားမှတ်သား
သိမ်းဆည်း၍ အကြော်ကြိုးအဖွဲ့ဖွဲ့ ပထိဝေါဘတ်၊ အာပေါ်ဓာတ်၊ တော်
ဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်ဟု၍ ဓာတ်မျှသာအားဖြင့် သတ္တဝါမဟုတ်သောအား
ဖြင့် အသက်စိဝိမဟုတ်သောအားဖြင့် အဖွဲ့တလဲလဲဆင်ခြင်အပ်၏။ နှလုံး
သွင်းအပ် ရှုအပ်၏။

ဤသို့ခိုးအပ်နဲ့ပြီးသော အပြားအသဖြင့် ဘာဝနှုန်းကောင်းစွာယှဉ်
စေအပ်သော ထိုယောဂါဘား မကြာဖြင့်မိပင်လျှင် ပထိဝေါသောဓာတ်တို့၏
သော်သောလက္ခဏာအထူးကို တွေ့နှုန်းလင်းခြင်းကိစ္စရှိသောပညာဖြင့် ထက်ပုံး
ကျင့်သိမ်းဆည်းအပ်သော သဘာဝဓမ္မလျှင် အာရုံရှိသည့်အဖြစ်ကြောင့်
မဟာရှုတ်အဖြစ်သို့ရောက်သော ဥပစာရမ္မသာဖြစ်သော သမာနီဖြစ်၏။

မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၏သတ္တဝါမဟုတ်သည့်အဖြစ်ကို ပြခြင်း

၁၁။ သမဏိနိဇ္ဈာသ

၁၆၅

၃၁ တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော အရှင်သာဒ္ဓယွာရာ ဤသိပ္ပါယောကြားတော်၏
၏။

“အရိုးကိုအဆွဲပြု၍၊ အရိုးတို့ကိုဖွဲ့ယှက်တတ်သော အကြာတို့ကို
အဆွဲပြု၍၊ အရိုးတို့ကိုပင် မွမ်းမဲလိမ်းကျုံလျက်တည်သော အသားတို့ကိုအဆွဲ
ပြု၍၊ တစ်ကိုယ်လုံးကို ဖုန်းရှစ်ပတ်၍တည်သောအရောက် အဆွဲပြု၍ အာ
ကာသတ်ဖြင့် ခြုံရာပ်သည်ကို ကိုယ်ကာယဟုခေါ်ခြင်းသို့ရောက်
၏။”

အရိုး၊ အကြား၊ အသားအရေဟုသော ကော်များသေးပါးဟိုကို
ထိုတိကော်များသုတေ၏အကြားသို့ အစဉ်လျောက်သောဉာဏ်တည်းဟုသော
လက်ဖြင့် အကြိမ်များစွာ အသီးသီးခြုံခြင်း၍ ရှုံးခွဲဆိုအပ်ပြီးသောနည်း
အတိုင်း စတ်တို့ကိုသိမ်းဆည်း၍ စတ်သော်မျှဖြင့် သတ္တာဝါအသက်
စိဝါ မဟုတ်သောအားဖြင့် ဆင်ခြင်းအပ် နဲ့လုံးသွင်းအပ်၊ ရှုံးအပ်၏။

ဤစတ်သေးပါးတို့ကို ဆုံးဖြတ်ရာ ဆုံးဖြတ်ကြောင်းဖြစ်သော
ဘာဝနာကို အဖန်တလဲလဲ လုံးလပြုသောရဟန်သည် အတ္ထမှမွတ်သော
အဖြစ်သို့ သက်ဝင်၏။ ငါ သူတစ်ပါး ယောက်း မိန်းမဟုတ်သည့်ကို
သညာကိုနတ်နိုင် ပြတ်နိုင်၏။ ထိုယောက်သည် သတ္တာဝါအားကို နတ်ပယ်
အပ်ပြီးသည်အဖြစ်ကြောင့် “ဤအကောင်တိကား ကူး ခြင့် စသေသား
ရတို့တည်း၊ ဤအကောင်တိကား ဘီလူး ရရှိက်တို့တည်း” ဟု အထူး
အထွေးဆောက်ခြင်းမပြုမှု၍ ဘားထော် ဘားကြီးတို့ကို နှစ်နှင့်နှစ်၏။
သမထ ဂိပသာနာဟုသော ကုသိုလ်တရားတို့များပို့ပို့ကိုခြင်း၊ ကာမရဏ်
ငါးပါး၍ ဖျော်ပိုက်ခြင်းကို နှစ်နှင့်သည်လည်းဖြစ်၏။ လူဗြာရုံ အနိုဗာရုံတို့မြှု
ပေါ်လွှင်ခြင်း တွေနှစ်ခြင်းသို့မရောက်။ ကြီးကျယ်သောပညာရှိသည်လည်း
ဖြစ်၏။ အနြိုက်နိုဗာန်လျင်အဆုံးရှိသည်လည်းဖြစ်၏။ သုကတိဘဝါသို့ လား
ရသည်လည်း ဖြစ်၏။

သမဂ္ဂ

ဤဘာဝနာအရှင် ဥပစာရသမာနိနှင့် အပူနာသမာနိကို အလိုက္ခ
အပ်၏။ တိနှစ်ပါးတို့တွင် ကမ္မဏာန်းဆယ်ပါးနှင့် အပူနာရျာန်ရှုစ်ပါးတို့၏
ရေးအဖိုစီတို့မှ ဇက္ခတာစေတသိက်သည် ဥပစာရသမာနိမည်၏။
ကြေးသောကမ္မဏာန်းသုံးဆယ်တို့၌ ဇက္ခတာစီတို့သည် အပူနာသမာနိ
မည်၏။

ဥပစာရ = အနီးအနား၊ အနီးဖြစ်သောအရပ်၊ အနီး၌ကျင်လည်
ခြင်း၊ အပူနာ၏အနီးဖြစ်သောရာရာ၊ အနီးဖြစ်သော ကာမာဝစရွာနှင့် တင်
စားခြင်း။

အပူနာ = သွင်းခြင်း၊ ဝင်စားခြင်း၊ ရာန်သို့ဝင်၍တည်ခြင်း၊ ကမ္
မဏာန်းကိုရခြင်း၊ ကြေးသည်ခြင်း၊ စိတက်။

မျက်မှာက်ကိုယ်၏အဖြစ်၌ ချမ်းသာစွာနေရခြင်း အစရိတေသာ
အကျိုးအာနိသင်သည် အပူနာသမာနိကိုပွားစေခြင်း၏အကျိုးအာနိသင်
တည်း။ အသေစေကုန်ပြီးသောရဟန္တာတို့သည် ရာန်ဝင်စားကုန်၍ တည်
ကြည်သောစီတို့ကုန်သည်ဖြစ်၍ ချမ်းသာစွာတစ်နေ့ပတ်လုံးနေကုန်အဲဟု
နှလုံးသွင်း၍ အပူနာသမာနိကို ပွားကုန်၏။ ထိုရဟန္တာတို့၏အပူနာသမာနိ
ကိုပွားခြင်းသည် မျက်မှာက်သောကိုယ်၏ချမ်းသာစွာနေရခြင်းအာနိသင်
ဖြစ်၏။

“အိစ္စ ဤရာန်တရားတို့ကို ငါ၏သာသန၍ ကိုလေသာကိုခွာ
တတ် ခေါင်းပါးစေတတ်သောအကျင့်ဟု မဆိုအပ်ကုန်၊ မျက်မှာက်သော
ကိုယ်၏အဖြစ်၌ ချမ်းသာစွာနေကြောင်းဖြစ်သောတရားတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်
၏” ဟု မြတ်စွာသုရားဟောကြားတော်မှု၏။

သမာပတ်မှထ၍ တည်ကြည်သောစီတို့ဖြင့် ဝိပသုနာဗွားကုန်အဲ
ဟု နှလုံးသွင်း၍ပွားကုန်သော သေကွဲပုံထဲ၌တို့အား ဝိပသုနာ၏နီးသော

၁၁။ သမဏန္တိဒ္ဓသ

၁၆၇

အနကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် အဖွဲ့မှ သမဏန္တိ ဘာဝနာသည်လည်းကောင်း၊
ဥပစာရသမာနိကို ပျားခြင်းသည်လည်းကောင်း ပိပသုနာဟူသောအကျိုး
အာနိသင်ရှိ၏။ “ရဟန်းတို့သမာနိကို ပျားကြလော့၊ ရဟန်းတို့ကောင်းစွာ
အာရုံးထားအပ်သောအစိတ်ရှိသူသည် ဟုတ်မှန်သောအတိုင်းသိ၏” ဟု မြတ်
စွာဘုရားဟောကြသတော်မှု၏။ ထိုကြောင့် များစွာအကျိုးအာနိသင်ရှိသော
ကိုလေသာအညွစ်အကြားကို ဆေးလျှော် ဖျောက်လွှင့်တတ်သောသမာနိ
ဘာဝနာကို မပြတ်လွှဲလပြု၏၌ ယောက်အလုပ်ကို ပညာရှိသည် ဖော်မလျှော်
ရာ။

၁၂။ ကုဒ္ပါဝန်လွှာ

တန်ရိုးအဘိညာဉ်

လောကီ အဘိညာဉ်တိ၏အစွမ်းဖြင့် ဤသမာဓာဝနာကို
အဘိညာဉ်ဟူသောအကျိုးရို၏ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ထိအဘိညာဉ်ကို ပြည့်စုစွဲ
ရန် ပထမိကသိုက်းစသည်တို့၌ ရအပ်ပြီးသောစတ္တုရှာနိုဂါသော ယောကီ
သည် အားထုတ်အပ်၏။ ဤသို့အသားထုတ်သော ထိယောကီအား ထိသမာဓာ
ဘဝနာသည် အဘိညာဉ်ဟူသောအကျိုးကိုရှုံး အလွန်မြှမြိမ်ငါးမည်။ သို့
ဖြင့် ပညာဘဝနာသို့ ပြည့်စုစွဲဖြစ်၏။

ထိယောကီသည် ဤသို့စိတ်တည်ပြီးသော်၊ ထက်ဝန်းကျင်စင်
ကြပ်ပြီးသော်၊ ထက်ဝန်းကျင်ဖြူစင်ပြီးသော်၊ ကိုလေသာမရှိပြီးသော်၊ ကို
လေသာကင်းပြီးသော်၊ နှုန်းသုတေသနဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသော်၊ အမှုနှုန်းပြီးသော်၊
မြို့စာတည်ပြီးသော်၊ မတုန်မလှပ်အဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသော် တန်ရိုးဖန်ဆင်း
ခြင်း ကုဒ္ပါဝန် အဘိညာဉ်အလို့ရှာ စိတ်ကို ရှုံးရှုံးဆောင်၏။ ရှုံးရှုံးညွတ်၏။
ထိယောကီသည် အထူးထူး အပြားပြားများသော တန်ရိုးဖန်ဆင်းခြင်း ကုဒ္ပါဝန်
အဘိညာဉ်ကိုခံစား၏။ တစ်ယောက်တည်းသာဖြစ်လျက် အရာအထောင်
မက များသော အပြားရှိ၏။

သတ္တဝါတို့ တိုးတက်ပြီးပျားကြောင်းဖြစ်သော သဘောတရား
သည် တန်ရိုးကုဒ္ပါဝန်၏။ တန်ရိုးကုဒ္ပါဝန်ကား ပြီးပျားတိုးတက်ကုန်၏။

၁၂။ ဏူဒ္ဓရိစန္ဒေသ

၁၆၉

လျှန်ကဲတူးမြတ်ခြင်းသို့ရောက်ကုန်၏။ ယင်းတန်းး ဏူဒ္ဓသည် ဆယ်ပါး အပြားရှိ၏ -

(၁) အီဂ္ဂာနဏူဒ္ဓ - ပကတီသော်အဖြင့် တစ်ယောက်တည်း ဖြစ်လျက် အများကိုယ်နှစ်ဆင်း၏။ တစ်ရာ၊ တစ်ထောင်၊ တစ်သိန်း သည်ကို နှလုံးသွေး၍ ကိုယ်ခွဲဘအများဖြစ်စေဟု အဘို့သာ၌ ဥက္ကဖြင့် ဆောက် တည်၏။ ဤသို့စေဖန်၍ပြုအပ်သောတန်းးသည် ဆောက်တည်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်ပြီးသောကြောင့် အမို့က္ခာန ဏူဒ္ဓတန်းးမည်၏။

(၂) ဒိကုဋ္ဌနာ ဏူဒ္ဓ - အဘို့သာ၌ ပြီးသွားသည် ဒိမိ၏ပြကတော့ သောရှုပ်ဆင်းသူ့ရှားနှင့်စွဲနှင့်၍ သူငယ်သူ့ရှားနှင့်မူလည်းပြ၏။ နေးး သူ့ရှားနှင့် ဆင်းသူ့ရှားနှင့်စသည်လည်းကောင်း၊ အထူးထူး အပြားပြား မျှေး သောစစ်သည်ထိုလုပ်ပါအပ်လို့ကိုလည်းကောင်း ပြ၏ဟု၍ ဤသို့လာသော တန်းးသည် ဒိမိ၏ပြကတော်ရပ်ဆင်းကိုနှစ်၍ ရပ်ဆင်းသူ့ရှားနှင့်ဖောက်ပြန် သည်၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရပ်ဆင်းသူ့ရှားနှင့်အမျိုးမျိုးဖန်ဆင်း သော ဝိကုဋ္ဌနာ ဏူဒ္ဓတန်းးမည်၏။

(၃) မနောမယဏူဒ္ဓ - ဤသာသနားရဟန်းသည် ဤကိုယ်ကာ ယမှတန်းးဖြင့်ပြီးသော ရပ်ရိသော အဘို့သာ၌ ဖြင့်ပြီးသော တစ်ပါး သောကိုယ်ကိုဖန်ဆင်း၏။ ဤနည်းဖြင့်လာသောတန်းးသည် ကိုယ်တွင်း၌ သီးခြားဖြစ်သော အဘို့သာ၌ ဖြင့်ပြီးသောကိုယ်ကို ပြီးစေခြင်း၏အစွမ်း ဖြင့်ဖြစ်သောကြောင့် အဘို့သာ၌ ဖြင့်ပြီးသော မနောမယ ဏူဒ္ဓတန်းး မည်၏။

(၄) ဉာဏ်ပို့ရ ဏူဒ္ဓ - အရဟာတ္ထာမဂ်ဘဏ်ဖြစ်သည်မှ ရှုံးပိပ သုနာခဏ္ဍားလည်းကောင်း၊ ထိုအရဟာတ္ထာမဂ်ဘဏ်ဖြစ်ခဲသောခဏ္ဍား လည်းကောင်း၊ အရဟာတ္ထာမဂ်ဘဏ်၏အာနာရာ့ကြော်ဖြစ်ဖြစ်သော အထူး သည် ဉာဏ်ပို့ရ တန်းးမည်၏။ အရှင်ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အရှင်သံကိစ္စ၊ အရှင်

ဘုတေပါလတိအား ဉာဏ်ပို့ရ ဉာဏ်တန်ဖြစ်ကုန်၏။

(၅) သမာဓိဓာု့ရရှိခြွှေ့ - ပထမရှာန်စသော သမာဓိမှ ရှေ့သူပတာ ရ ဒက္ခာလည်းကောင်း၊ အောက်သမာပတ်လျော်ကျက်သူ၏ အဆုံးသွှေ့လည်း ကောင်း၊ ထိုသမာပတ်ဝင်စားဆဲ့ဒက္ခာလည်းကောင်း၊ ထိုထိုရှာန်၍ သမာဓိ အစွမ်းကြောင့်ဖြစ်သော အထူးသည် သမာဓိ ပို့ရ ဉာဏ်တန်ဖြစ်မည်၏။ အရှင်သရီပုဂ္ဂိုရာ၊ အရှင်သွေး၊ အရှင်ခါဏ္ဏကော်လူသာ၊ ဥတ္တရာ အမိုး သမီး၊ သာမာဝတီတို့အား သမာဓိ ပို့ရရှိခြွှေ့တန်ဖြစ်ကုန်၏။

(၆) အရိယာဉာဏ် - စက်ဆုပ်ချုပြုရှုဖွယ်စသောအာရုံတို့ စက် ဆုပ်ချုပြုရှုဖွယ်မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသည်ပြုစွဲ၏နောက် စသည်ကား အရိယာ ဉာဏ်တန်ဖြစ်မည်၏။

(၇) ကမ္မဝါကဇ္ဈာဏ် - ငှက်စသည်တို့၏ကောင်းကင်းပုံသွား ပြင်းစသောအဖြစ်သည် ကံ၏အကျိုးကြောင့်ဖြစ်သော ကမ္မဝါကဇ္ဈာဏ်တန်ဖြစ်မည်၏။

(၈) ပုည်တဗ္ဗား-စကြေဝတေးမင်းစသော လုတို့၏ကောင်းကင်းပုံသွားလာနိုင်ခြင်းစသောတန်ဖြိုးသည် ပုည်တာ ဉာဏ်ခေါ်သော ဘုန်းကံ ကြီးမားသောသူ၏တန်ဖြိုးမည်၏။ ဘုန်းကံကြီးသူ ငါးဆိုးကား- မေတ္တက သူငွေး၊ သူငွေးကတော်၊ စန္ဒပုံခုမသီရိ၊ သား ဓနန္တယသူငွေး၊ ချွေးမ သုမစ္မ အော်၊ ကျွေးမှုရင်း အောင်ပုဂ္ဂိုလိုတို့သည်း။

(၉) ဝိဇ္ဇာမယဉာဏ် - ဝိဇ္ဇာဓိရစသည်တို့၏ ကောင်းကင်းပုံသွား ပြင်းစသောတန်ဖြိုးသည် အတတ်ပညာကြောင့်ဖြစ်သော ဝိဇ္ဇာမယ် ဉာဏ်တန်ဖြိုးမည်၏။

(၁၀) သမ္မာပယာဂပစ္စယဉာဏ် - ထိုသို့သောအခြင်းအရာဖြင့် သင့်လျှော်သောအားထုတ်ခြင်းကြောင့် ထိုထိအလို့အပ် ပြီးစေအပ်သော အမှု၏လိုဝင်းပြည့်စုံခြင်းသည် တ္ထာတ္ထာသမ္မာပယာဂ ပစ္စယတန်ဖြိုး

၁၂။ ကျွန်ုပ်စိန္တူသ

၁၇၁

မည်၏။

ဤသိသောရှိသာ တန်ခိုးသယ်ပါ:တိုတွင် ကျွန်ုပ်စိန္တူ၏အမိန္ဒာနကြီး တန်ခိုးသာလာ၏။ သို့ရာတွင် ဝိကုဋ္ဌနှင့် မနေ့ဆယ်တန်ခိုးတို့ ကိုလည်း အလိုက်အပ်၏။

တန်ခိုးရှင်သည် ဤလျပြည်၌သာလျင်တည်လျက် ဒီဇွန်ကျွန်ုပ်သိ ညာ၍ဖြင့် ပြဟ္မာအဆင်းကိုမြင်၏။ ဒီဇွန်သာတဲ့ အဘိညာ၍ဖြင့် ပြဟ္မာအသံ ကို ကြော်၏။ စေတော့ ပရိယ့် အဘိညာ၍ဖြင့် ပြဟ္မာစိတ်ကိုသိ၏။ ဤသို့ မြင်၏။ ကြော်၏။ သိ၏။ကြော်၏။ ရုပကာယဖြင့် အလိုသို့လိုက်စေနိုင်သည်မလည်သေး။ ထို့ကြောင်း ဤလျပြည်၌လျင်တည်လျက် ထို့ပြုဟုနှင့် အတုတက္က တည်မလည်းတည်၏။ ဟောပြာဆွေးနွေးမှု ဟောပြာဆွေးနွေး၏။ ဤမြှုဖြန့်လည်း ကိုယ်ဖြင့်အလိုသို့လိုက်စေနိုင်သည်မလည်သေး။ ဓားသာအရပ်၍လည်း နီးအောင် မိဋ္ဌာန်၏အစရိသာ အမိဋ္ဌာန်ကိုပြုကျွန်ုပ်ကြော်၏။ ကိုယ်ဖြင့်အလိုသို့လိုက်စေနိုင်သည် မမည်သေး။ ထင်ရှားသော ကိုယ်၊ မထင်ရှားသောကိုယ်ဖြင့် ပြဟ္မာပြည်သို့သွားနိုင်ကျွန်ုပ်ကြော်လည်း ကိုယ်ဖြင့်အလိုသို့လိုက်စေနိုင်သည် မမည်သေး။ စင်စစ်သောကားထိုယောကိုသည် မိမိကိုပြုလိုသော ထို့ပြုဟုရှုံး အဆင်းသူရွာာန်ကို ဖန်ဆင်၏။ ဤသို့အစရိသာဖြင့်ဟောတော်မှသော ပြားဗိုသည်သာ ရုပကာယဖြင့် အလိုသို့လိုက်စေနိုင်သည်မလည်၏။ ဤကား အမိဋ္ဌာန်တန်ခိုးမည်၏။

ဝိကုဋ္ဌာန်တန်ခိုးကိုပြုလိုသူသည် မိမိပါပကတိအဆင်းသူရွာာန်ကို သွေးယ်၊ နော်၊ ကုပ္ပန်၊ အသုရာ၊ သီကြား၊ နတ်၊ ပြဟာ၊ သမုဒ္ဒရာ၊ တောင်၊ ခြေသံ၊ သစ်ကျားစသည်တို့သူရွာာန်ကိုပြ၏။ ဆင်၊ မြင်း၊ ရထားခြေသည်မှစ၍ အတုံထူးသော စစ်သည်အပေါင်းကိုလည်း ပြ၏။ ဤသို့ဟောတော်မှသော သွေးယ်သူရွာာန်စသည်တိုတွင် ထိုထိအလိုက်သွေး သူရွာာန်ကို အမိဋ္ဌာန်အပ်၏။

အမိန္ဒာန်သော ယောကိသည် ပထဝါကသိုက်း စသည်တို့တွင်
ကသိုက်းတစ်ပါးပါးလျှင် အဘရုရှိသော အဘိညာဥုံ၏ အမြေဖြစ်သော
စတုတ္ထရာန်မှထဲ၍ မိမိ၏သူငယ်အဆင်းသူဗျာ့န်ကို ဆင်ခြင်ပြီးမှ ပရိကာ
၏အဆုံးဖြတ်ဖော်ဖြစ် ရာန်ဝင်စား၍ထပြီးလျှင် ဤသို့သော့ရှိသောသူငယ်
ဖြစ်စေဟု အမိန္ဒာန်အပ်၏။ အမိန္ဒာန်ပြုသော အဘိညာဥုံမိတ်နှင့်တကွ
သူငယ်သူဗျာ့ဖြစ်၏။ အရင်ဒေဝဒတ်ကဲသို့တည်း။ ဤကား ဂိက္ဗ္ဗန်
တန်ခိုးတည်း။

နိတ်တန်ခိုးဖြင့်ပြီးသောကိုယ်ကို ပြုလိုသူသည် ပါဒကရာန်မှထဲ၍
မိမိကိုယ်ကို ရှူးသီးစွာဆင်ခြင်၍ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် ဤကိုယ်သည်
အခေါင်းရှိသည်ဖြစ်စေသတည်းဟု အမိန္ဒာန်အံ့။ အခေါင်းရှိသည်ဖြစ်၏။
ထိအခါ အမိန္ဒာန်သူ၏ကိုယ်တွင်း၌ အခြားသောမိမိဖန်ဆင်းလိုသောကိုယ်
ကို ဆင်ခြင်၍ ပရိကာ့ပြုပြီးလျှင် အခေါင်းဖြစ်စေသတည်း စသောနည်းဖြင့်
အမိန္ဒာန်၏။ တန်ခိုးရှင်၏ကိုယ်တွင်း၌ အခြားတစ်ပါးသော ကိုယ်ဖြစ်၏။
ထိယောကိသည် ထိတန်ခိုးဖြင့်ပြီးသောကိုယ်ကို ဖြူဆံမြက်မှ ဖြူဆံလျှောက်
ကိုထုတ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သန်လျှောက်အိမ်မှ သန်လျှောက်ကိုထုတ်သကဲ့
သို့လည်းကောင်း၊ မြှုပြန်မှ မြှုပြန်ထုတ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း ထုတ်၏။
ဤမနေ့မယတန်ခိုး၌ ဖြူဆံမြက်စသည်တိနှင့်တွေ့ကိုန်သကဲ့သို့ နိတ်တန်ခိုး
ဖြင့်ပြီးသော အဆင်းသူဗျာ့န်သုံး တန်ခိုးရှင်နှင့်တူသည်သာတည်း။

၁၃။ အသိပြာနိဒ္ဓဘ

ဒီဇဗ္ဗသောတ

နတ်၏ မာနနှင့်တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဒီဇဗ္ဗမည်၏။ နတ်တိအား ကောင်းစွာကျင့်အပ်သောကံကြောင့် သည်းခြား သလို့၊ သွေး၊ လေစသည် တို့သည် မမြဲးယူက် မနိုင်စက်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်ကြောင်းအပြစ် ဧရာသက်းသောကြောင့် စေးသောအရပ်၌ သော်လည်း အာရုံခြင်းရှာ စွမ်း နိုင်သောနတ်ဖြစ်သော ပသာဒ သောတောတ်သည်ဖြစ်၏။ ယောဂါသည် စိနိယာဘဝနာ၏ အစွမ်းကြောင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်ဒီဇဗ္ဗသောတာ အဘိညာဉ်ဟူ သောနားစာတ်သည် ထိုနတ်တိ၏ ပသာဒသောတောတ်နှင့်တူသည်သာ လျင်တည်း။ ဉာဏ်သို့ နတ်တိ၏ သောတောတ်နှင့်တူသောကြောင့် ဒီဇဗ္ဗမည်၏။

သဒ္ဓရုက္ခိယူတာတ်သော အနက်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မိမိဟုတ်သော အနက်သောကြောင့်လည်းကောင်း သောတောတ်မည်၏။ သောတောတ်၏ ကိစ္စကို ပြုခြင်းဖြင့် နတ်တိ၏ မားအကြောင်းစာတ်နှင့်တူ သော အနက်သောကြောင့်လည်း သောတောတ်မည်၏။ ထိုဒီဇဗ္ဗသောတာ စာတ် အဘိညာဉ်ပင်တည်း။ လူတိ၏ ကျက်စားအပ်သော ကျင်လည်အပ် သောအရပ်ကိုလွန်၍ အသံကိုကြားခြင်းဖြင့်ဖြော လူတိ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မား သောတောတ် မားကြားခြင်းကိုလွန်သော လွန်၍တည်းသော နစ်ပါးသော

၁၇၄

ဝိသုဒ္ဓီမက်

အသံတိုကို ကြား၏။ နတ်တို၏ အသံကိုလည်း ကြား၏။ လူတို၏ အသံကို
လည်း ကြား၏။ ဝေးသောအသံ နီးသောအသံကိုလည်း ကြား၏။ စကြာ
ဝါဌာတစ်ပါး၌ ဖြုံးဖြစ်သောအသံဖြစ်စေ၊ မိမိဖြုံးဖြစ်သော ယဉ်တွေအခုံး၊ မိမိကိုယ်
ကိုနှိမ်သော ပိုးသံကိုဖြစ်စေ ကြား၏။

ဒီမွဲသောတရရုံးသောယောဂါသည် စတုတ္ထရွှေနှင့်ကိုပင်စား၍ ရှာနှိ
မှထြီးလျှင် ပရိကာဖြစ်သော သမာဓိစိတ်ဖြင့်ရှုံးဦးစွာ ပကတီ သောတ
ပသာဒ၏ လမ်းဖြစ်သော ဝေးသော ရန်းရှင်းသောတောာကြုံ ပြသော်၏အသံ၊
ကျောင်း၌ ခေါင်းလောင်းသံ၊ ကျောက်းစည်းသံ၊ စည်းကြီးသံ၊ ခရာသင်းသံ
အားကုန်ဟန်၍ သရွေ့သယ်သော သာမဏေရုံးနှင့်ယော်တို့၏အသံ၊ မည်သို့
မည်၏ စသည်ဖြင့် ပကတီစကားဆိုသုတေသန၏အသံ၊ ရှုံးသံ၊ လေသံ၊ ခြေသံ၊
ရှေ ဇွေးရွာသံ၊ ထန်းစွေက်းခြောက်သံ၊ ပိုးရွှေခြုံတို့၏အသံ ဤအလုံးစုတက်
ရန်းရှင်းသောအသံမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း သိမ်းမွှေ့သည်ထက် သိမ်းမွှေ့သော
အသံတိုကို ဆင်ခြင်အပ်ကုန်၏။

ပရိကာဟုသော သမာဓိနှင့်ယုံးသောစိတ်အားမှုကား အလွန်လျှင်
ထင်ရှားကုန်၏။ ဤနည်းဖြင့် သွွှေနိစိတ်ကို နဲလုံးသွေးသောယောဂါအား
ယခုအခါ ဒီမွဲသောတရ နားစာတ်အဘိညားဖြစ်လို့မည်။

စေတော်ပရိုယ်

ပိုင်းခြား၍သိတတ်သောကြောင့် ပရိယ် မည်၏။ သူတစ်ပါး၏။
မိတ်ကို ပိုင်းခြား၍သိတတ်သောကြောင့် စေတော်ပရိယ် မည်၏။ သူတစ်
ပါး၏စိတ်ကို ပိုင်းခြား၍သိတတ်သောညာက်သည် စေတော်ပရိယ်ညာက်
မည်၏။

ဤညာက်တို့သည် ဒီမွဲစကွဲ၏အစွမ်းဖြင့် ပြည့်စုံ၏။ ဒီမွဲစကွဲ
ညာက်သည် ဤစေတော်ပရိယ်၏ဖြစ်စေခြင်း၌ ပရိကာဖြစ်၏။ ထို့

၁၃။ အဘိသာနှစ်ချေသ

၁၇၂

ကြောင့် စေတောပရိယဉ်ကိုဖြစ်စေလိုသူသည် အလင်းကိုယားစေ၍ ဒီမှု
စက္ခာဉ်ဖြင့် သူတစ်ပါး၏နှလုံးသားကိုမြှုပ်ဖြစ်သော သွေး၏အဆင်းကို
အဖန်တလဲရှု၍ မိတ်ကိုရှာအပ်၏။

သောမန်သော သဟရာတ်စိတ်ဖြစ်သောအခါ နှလုံးသွေးသည် နှိ
မြှင့်းသဖြင့် ပညာ့်သီးမှည့်နှင့်တူ၏။ ဒေါမန်သောရဟရာတ်စိတ်ဖြစ်သော
အခါ နှလုံးသွေးမည်းသဖြင့် သပြေသီးမှည့်နှင့်တူ၏။ ဥပဇ္ဈာ သဟရာတ်
စိတ်ဖြစ်သောအခါ နှလုံးသွေးကြည်လင်သဖြင့် ချက်ပြီးသောနှမ်းဆီနှင့်တူ
၏။ ထိုကြောင့် ယောက်သည် ဤရှုပ်သည် သောမန်သောဒေါမန်သောပဇ္ဈာ
ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု သူတစ်ပါး၏နှလုံးသားကိုမြှုပ်တည်းသော သွေး
အဆင်းကိုရှု၍ မိတ်ကိုရှု၍ စေတောပရိယဉ်ကို မြှုပ်နှင့်စောအွမ်း
ကိုရောက်သည်တိုင်အောင် ပြုသင့်၏။

စေတောပရိယဉ် နိုင်ခဲ့မြှုပြုပါလျှင် အလုံးစံသောကာာမစိတ်၊
ရှုပစိတ်၊ အရှုပစိတ်တို့ကို အစဉ်သဖြင့် အထူးထူး အပြားပြားသီ၏။ မိတ်
တစ်နှစ် မိတ်တစ်နှစ်သို့သောကြိုင်ပြောင်းကပ်၍ နှလုံးသား၏အဆင်းကို ပြင်
ခြင်းနှင့်ကင်း၍လည်း သိနိုင်၏။

အရှုပသုံး သူတစ်ပါးစိတ်ကိုသိလိုသူသည် အဘယ်သူ၏နှလုံး
သားကို ပြင်သနည်း။ အဘယ်သူ၏ ဗျာမြှေဖောက်ပြန်ခြင်းကို ကြည့်
သနည်း။ တစ်နှစ်တစ်ယောက်သောသူ၏နှလုံးသွေးအဆင်းကို မမြင် မကြည့်။
အမှတ်မရှိသောသုံး ဤမိတ်ကိုဆင်ခြင်သည်ဖြစ်၍ မိတ်ကိုသိသီ၏။
ဤသုံးသောစိတ်သည် တန်ခိုးရှုသူ၏အရာတည်း။

ပုဇွဲနှစ်ပါသာနှုသာတိ

ပုဇွဲနှစ်ပါသာနှုသာတိကား ရှုံးဘဝျှော်နေဖူး သုံးဆောင်ခံစားဖူး
သော ခန္ဓာအစဉ်ကိုအောက်မှုသောသာတိနှင့်ယျောဉ်သောဉ်ကို ရရန်ဖြစ်

၁၇၆

ဒိသ္ထိမဂ်

၏။ ရှေးလွန်လျပြီးသောဘဝတိုင် နိုဝင်း သုံးဆောင်ဗျား ခံစားဖူးသောခွဲ့
တို့ပင်တည်း။ မိမိသူ၏ဖြုံဖြစ်ပြီးကုန်သော သုံးဆောင် ခံစားကုန်ပြီးသော
ချုပ်ပြီးကုန်သော တရားတို့ဖြစ်၏။

အောက်မှုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အောက်မှုလိုသော အား
ကုန်ကယ်ဘိသည် စွမ်းစားနောက် သိတိပြုမ်းရာသို့ကပ်၍ ဆင်ခြင်
အပ်၏။ ဤဘဝ၌ ပဋိသွေ့တည်နေသောကာလတိုင်အောင် ဆင်ခြင်
သည်ဖြစ်၍ ရှုံးဘဝက စုတိခဏာဝယ် အကြောင်းတရားတို့သည် ဖြစ်စေ
အပ်သောနာမ်ရုပ်ကို ဆင်ခြင်အပ်၏။ အဘိဉာဏ်ဘဝနာမ်လှုပြီး
သေးသည့်သို့သည် လက်ညီအုံးအကြောင်းဖြင့်သာသွေ့၌ ပဋိသွေ့ကို ခွားဖြစ်၍
စုတိခဏာ၌ နာမ်ရုပ်ကို အာရုံပြုခြင်းရှာ စွမ်းနိုင်၏။

ဤဘဝ၌ ပဋိသွေ့တိုင်အောင် အာရုံပြုခြင့်သောညာ၏သည်
ပုံမှန်ဝါသည်၏ မမည်။ ထိုညာ၏သည် ပုံမှန်ဝါသနသုတိညာ၏၏
ပရိရက်အဖြစ်ဖြော်ဖြစ်သော သမာဓိနှင့်ယျဉ်သောညာ၏မည်၏။ ဤဘဝ ပဋိ
သွေ့ကိုလွန်၍ စုတိခဏာ၌ဖြစ်သောနာမ်ရုပ်ကို အာရုံပြု၍ မနေ့ခွဲ့ရရန်း
ဖြစ်ပြီး၍၍ရှုပ်လွှု၍ ထိုနာမ်ရုပ်ကိုပင် အာရုံပြု၍ အေ လေး ငါးကြိုးအေ၏။
နောက်အုံးအေသည်သာ အပူးနာအေဆိတ်ဖြစ်၏။ ယင်းအေဆိတ်နှင့်တက္က
ဖြစ်သော ထိုညာ၏သည်သာ ပုံမှန်ဝါသနသုတိညာ၏မည်၏။ ထိုညာ၏
နှင့်တက္ကဖြစ်သောသုတိဖြင့် များသောအပြားရှိသော ရှေးဦးဖြစ်ဖူးသောခွဲ့
အစဉ်ကို အဖန်တလဲလဲအောက်မှု၏။ တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝမှစ၍ ဘဝပေါင်း
အရာအထောင် အောက်မှုနိုင်လေသည်။

ရတ္တပပါတ (ဒီဇိုင်း)

ရတ္တပပါတဟူသည်ကား စုတိအနီးး ပဋိသွေ့အနီးကိုသိသော
ဒီဇိုင်းကျေည်တည်း။ နတ်မျက်စီကုသို့အဖြင့်ရှိသော ဒီဇိုင်းဟူသည်မှာ

စုတိ အနီး၊ ပဋိသန္တ အနီးကို သိမြင်ခြင်းပင်တည်း။

ဒီမွေစက္ခဖြင့်မြင်လိုသော အဘိကနိုက အမျိုးကောင်းသားသည် ကသိတ်းရှစ်ပါးလျှင်အာရုံရှိသောအဘိသာ၌၏အခြေဖြစ်သည့် စတုတွဲ ရှာန်ကို ပိုသိမ်းသောအခြင်းအရာဖြင့် ဒီမွေစက္ခအဘိသာ၌သို့ စိတ်ကိုစေ လွှတ်ရန် ခုံသည်ကိုပြု၍ တော်း၊ ပြုဒါတာ၊ အာဇားက ကသိတ်းသုံးပါး တို့တွင် တစ်ပါးပါးသောကသိတ်းကို ဒီမွေစက္ခ၌ဖြစ်ခြင်း၏နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်အောင် ပြုအပ်၏။ ဥပစာရရှာန်၏အာရုံကိုပြု၍ ပွားစွဲ၍ ထားအပ်၏။ ထိုပွားစေအပ်သောကသိတ်းအာရုံ၌ ရှာန်အားဖြင့် မဖြစ်စေ အပ်။ အကယ်၍ ရှာန်ဖြစ်စေမှုကား ပါဒါကရှာန်၏မိရာအာရုံဖြစ်၏။ ပရိကံ ၏မိရာအာရုံဖြစ်။

ဤကသိတ်းသုံးပါးတို့တွင် အာဇားကကသိတ်းသည်သာ အထူးသဖြင့် ချို့မွမ်းထိက်သောကြောင့် ထိကသိတ်းကို ရှာန်ဖြစ်စေ၍ ဥပ စာရရှာန်၌သာတည်၍ ပွားစေအပ်၏။ ပွားစေအပ်သောအရပ်အတွင်း၌ တည်သောရှုပါရုံကိုသာ ရှုအပ်၏။ အပွဲ့တည်သောရှုပါရုံကိုရှုလျင် ပရိကံ ဝါရရှာန်သောကြောင့် အလင်းရောင်ကွယ်၏။ ထိုအတွင်းတည်သောရှုပါရုံ လည်း မထင်။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျင် ပါဒါကရှာန်ကိုသာလျင် အဖန်တလဲလဲဝင် စူး၍ ထိရှာန်မှထြီး အလင်းကို နှဲစေအပ်၏။ ဤသို့သောနည်းဖြင့် အစဉ် အတိုင်း အလင်းရောင်သည် မြှုမြှုခြင်းသို့ရောက်၏။ ဤမှုသောအရပ်၌ အလင်းဖြစ်စေသေတည်းဟု ပိုင်းခြားတိုင်းသောအရပ်၌ အလင်းရောင်သည် တည်၏။ တစ်နေ့လုံးထိုင်၍ရှုသူအား ရှုပါရုံကိုမြင်ရ၏။

ထိုသို့မွေစက္ခ၌ပါရုံကိုပြုရှု၍ ယောက်၏မံသစက္ခအားထင် ခြင်းသို့မရောက်သေးသော ဝစ်းတွင်း၌တည်သောရှုပါရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထရှုပ် ကိုနှုတ်သော ရှုပါရုံ၊ အောက်မြှုပြင်ကိုနှုတ်သော ရှုပါရုံ၊ ခုံရုံ တောင် တံတိုင်း တစ်ဘက်၌တည်သော ရှုပါရုံ၊ အခြားစကြေဝါတ္ထ၌တည်သော ရှုပါရုံ ဤသို့

၁၇၈

တိသုဒ္ဓိမ်

သောရှပါရုံသည် မသစက္ခအားမြင်သက္ကသို ဉာဏ်စက္ခအား ထင်သာ
အခါ ဒီမွစက္ခအားဘိညာဦးဖြစ်၏။ ထိရှပါရုံကိုအကြောင်းပြု၍ဖြစ်သောစိတ်
တို့တွင် ထိဒီမွစက္ခအားဘိညာဦးသည်သာ ရှပါရုံကို သဘောအားဖြင့်ထင်စွာ
ပြရန် ဖွဲ့စိုင်၏။

ဒီမွစက္ခအားဘိညာဦးသည် ပုထိဇားအား အဆျိုးရာယ်ပြုတတ်၏။
ပုထိဇားသည် အကြောင်းအကြောင်းအရပ်၌ အလင်းရောင်ဖြစ်သောတည်းဟု
အမိန္ဒာန်၏။ ထိုစိုး အမိန္ဒာန်အပ်သောအရပ်သည် မြဲ သမုဒ္ဒရာ တော့
တော်တို့ကို ထုတ်ခြင်းထွင်း၍ လည်း တစ်ပြိုင်နက် လင်း၏။ လင်းရာ
အရပ်၌ ဘီလူး ရက္ခိုသ်စသည်တို့၏အဆင်းကိုမြင်ရသောအခါ ပုထိဇားအား
ကြောက်ခြင်း ဖြစ်တတ်၏။ ကြောက်ခြင်းကြောင့် မိတ်ပုံးလွှာ့ပြီး ရာန်
ဘာဝနာအကြောင်းရင်းဖြင့် ရှုံးတတ်သောကြောင့် ရှပါရုံကိုမြင်ခြင်း၌ မမေ့
မလျော့ဖြစ်သင့်၏။

၁၄။ ခန္ဓိဒ္ဓသ

ပညာဘုရိ

ဘယ်အနက်ကြောင့် ပညာဟု ဆိုအပ်သနည်း။

အထူးထူးအပြားပြားအားဖြင့် သီခြင်းဟုသောအနက်ကြောင့်
ပညာဟုဆိုအပ်၏။ ဤအပြားအားဖြင့် သီခြင်းမည်သည်ကား သညာ၏
သီခြင်း၊ စိဉာဏ်၏သီခြင်းတို့တက် လွန်ကဲထူးမြတ်သည့်အထူးထူးသော
အခြင်းအရာအားဖြင့် သီခြင်းတည်း။

သညာသည် အညီ၊ အချေ အစရိတ်သောအရုံကို အမှတ်နိမိတ်ပြု၍
သာမည့် သီခြင်သောတည်း။ အနိစ္စ၊ ခုက္ခ၊ အနုတ္ထဟ္မသော လက္ခဏာမေး
သုံးပါးကို ထိုးထွင်း၍သီခြင်းရာ မစွမ်းနိုင်။

စိဉာဏ်သည် အညီ။ အချေစသည်ဖြင့်အာရုံကိုလည်း သီ၏။
လက္ခဏာမေးသုံးပါးကို ထိုးထွင်း၍လည်း သီ၏။ ဥဒယမ္မယညာတ်အစဉ်
ဖြင့်အားထုတ်၍ မင်သို့ရောက်စေခြင်းရာမတတ်နိုင်။

ပညာသည်ကား ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် အာရုံကိုလည်းသီ၏။
လက္ခဏာမေးသုံးပါးကိုလည်း ထိုးထွင်း၍သီ၏။ ဥဒယမ္မယညာတ်အစဉ်
ဖြင့်အားထုတ်၍ မင်ကိုရှုခြင်းအဖြစ်သို့လည်း ရောက်စေနိုင်၏။

ဥပမာ ပွဲမင်း၏ပုဂ္ဂိုလ်၏၌တင်ထားသောအသပြာနှင့် ၈၅

ဟာရှုံး မလိမ္မာသေးသော ကလေးတစ်ယောက်၊ ရွာသားလူကြီး တစ်ယောက်၊ ပွဲမင်းတစ်ယောက် ဤလူသုံးယောက်တို့ကမြင်ကြသော အသပြာ တို့၏နှစ်သက်ဖွှေယ်သောအဖြစ်၊ ဆန်းကြယ်သောအဖြစ်၊ အရှည်လေး ထောင့် အစိုင်းစသည်ကိုသာ လူငယ်ကလေးသိ၏။ အရှုံးသားလူကြီးကား ထိုပြင် လူတို့၏အတွင်းအပ အသုံးအဆောင်ကို ရရှိက်သောရတနာဟူ၍ လည်း သိ၏။ ငွေမူတ်သမားဖြစ်သော ပွဲမင်းကား ဆိုခဲ့ပြီးသော ထိုတိုး အခြင်းအရာအားလုံးကိုလည်း သိ၏။ ဤအသပြာသည် အနှစ်သာရမူးစွာ ရှိ၏။ ကြေးနိစသည်ဖြင့်ပြီးသော အသပြာတွေတည်း။ ငွေသားတစ်ဝက် လောက်သာပါ၏စသည်ဖြင့်လည်း ခွဲခြမ်းဝေဖွန့်၍သိ၏။ ဤမည်သော မြို့ရှား ဤမည်သောဆရာပြုလုပ်သော အသပြာဟူလည်း သိ၏။

ဤဥပမာဏ်သညာ၏သိခြင်းသည် ဓါတ္ထရှုံးမလိမ္မာသေးသော သူငယ်၏သိခြင်းနှင့်တူ၏။ အကြောင်းကား အညီ စသည်တို့၏အစွမ်း အာဖြင့် အာရုံထင်တိုင်းသော အခြင်းအရမျှကို ယူခြင်းကြောင့်တည်း။

ဓိညာဉ်သိခြင်းသည် အသပြာကိုမြင်သော အရှုံးသားလူကြီး၏ သိခြင်းနှင့်တူ၏။ အကြောင်းကား ထိုထက်အလွန် လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသိခြင်းသိရောက်စေတတ်သောကြောင့်တည်း။

ပညာသည်ကား အသပြာကိုမြင်သော ပွဲမင်း၏သိခြင်းနှင့်တူ၏။ အကြောင်းကား ထိုထက်အလွန်မဂ်သိရောက်စေခြင်းကြောင့်တည်း။ ထိုးကြောင့် အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့် သိခြင်းဟူသောအနက်ကြောင့် ပညာဟုဆိုအပ်၏ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်၏။

စင်စစ် ထိုပညာသည် သညာ၊ ဓိညာဉ်တို့ဖြစ်သောစီးပွားမြေးမဖြစ်၊ ရုပ်ဖြစ်သောအခါးကား ထိုသညာ၊ ဓိညာဉ်တို့နှင့်တစ်သီးတစ်ခွဲးတွဲပြား၊ မဝေဖွန့်ကောင်း၊ မကျွမ်းကွာသာယူ၍၏။ သို့ရာတွင် ဤ တရားကား သညာ၊ ဤတရားကား ဓိညာဉ်၊ ဤတရားကား ပညာတည်း

၁၄။ ဒ္ဓနိဇ္ဈာသ

၁၈၁

ဟုနဲ့ခြေးဝေဖန်၍မရှိပိုင် မသိနိုင် ထူးသေသာသောရှိကုန်၏။ သိမ်းမျှကုန်၏။ မြင်ရန်ခဲယဉ်းကုန်၏။

ထိုကြောင့် ရှင်နာဂါန်သည် မိလိန်မင်းအား "မြတ်သောမင်းပြီး မြတ်စွာဘုရားသည် ခဲယဉ်းသောအမှုကိုပြုတော်မှု၏" ဟု မိန့်ကြားတော်မှု၏။

"အဘယ်သို့ ပြုတော်မှုသနည်း အရှင်"

"အို မင်းမြတ်၊ တစ်ခုသောအာရုံးဖြစ်ကုန်သော မိတ် စေတသိက် ဖြစ်ကြသည် နာမ်တရားတို့တွင် ဤသောကား ဖသာ၊ ဤသောကား ဆောင်၊ ဤကား သညာ၊ ဤကား စေတနာ၊ ဤကား မိတ်တည်းဟု ဆုံးဖြတ်ပိုင်းခြားမှတ်သောခြင်းကို သောတော်မှု၏။ ထိုဆုံးဖြတ်ခြင်းဟု သော ခဲယဉ်းမှုကို မြတ်စွာဘုရား ပြုတော်မှု၏။

ပညာသည် မဖောက်မပြန် အဟာတ်အမှန်ထူးထွင်း၍သိခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ တရားသောကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သည် မောဟာအမိုက်မှုံးကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ တရားသော၍မတွေ့ဝေသောအခြင်းအရာဖြင့် ယောက်၏ဉာဏ်အားရှုံးရှုံးထင်ခြင်း ပဇ္ဈပဋ္ဌနှုန်း၏။ သမာဓိသည် ထိုပညာ၏နီးစွာသောအကြောင်း ပဒ္ဓာန်တည်း။

ပညာကို ဘယ်သို့ပြားစေအပ်သနည်း။

ခန္ဓာ၊ အသယတရာ၊ ဓာတ်၊ လူမြို့၊ သစ္စ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စသည် အပြားရှိကုန်သေသာသောတရားတို့သည် ပညာ၏ မိမိတို့လက္ခဏာ စသည်ကို မှတ်ခြင်းအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ရှာ့ခဲ့ဖြစ်သောကြောင့် ဤပညာ၏ဘုရားမည်၏။

သိလိသုဒ္ဓိ၊ မိတ္ထိသုဒ္ဓိနှစ်ပါးတို့သည် တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့် ပညာ၏အခြေအမြှစ်မှုလမည်၏။

ဒီဇို့၊ ကခို့ပိတရဏ၊ မရှိမရှုံးကာသသာနာ၊ ပဋိပဒါဉာဏာသသာနာ၊

ဉာဏ်သုတေသန ဤရီသုဒ္ဓိပါးပါးတို့သည် ပျားစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကိုယ်မည်၏။

ထို့ကြောင့် ဘုံဖြစ်ကုန်သာ ထိုခန္ဓာသောတရားတို့၌ သင်ခြင်း၊ မေးမြန်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဉာဏ်ဖြင့်လေ့ကျက်ခြင်းကိုပြု၍ အမြဲအမြဲဖြစ်ကုန်သာ ဝိသုဒ္ဓိနှစ်ပါးတို့ကို ပြည့်စုစွဲ ကိုယ်ဖြစ်သော ဝိသုဒ္ဓိပါးပါးတို့ ကို လုံလောက်ပြီးမြောက်စေလျက် ပျားများစေအပ်၏။

ရုပက္ခနာ

ခန္ဓာသည် ရုပ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သခြားရှိ ဝိသုတေသနဟူ၍ ငါးပါးရှိ၏။ ထိုတွင် အေးခြင်း၊ ပူးခြင်း၊ ဆာလောင်ခြင်း၊ မှတ်သိပ်ခြင်းစသည်တို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်း လက္ခဏာရှိသာ သဘောတရားအားလုံးကို ဉာဏ်ဖြင့် တစ်ခုတစ်ပါင်းတည်ပြု၍ ရုပအစု ရုပက္ခနာဟု သိအပ်၏။

ထိုရုပက္ခနာသည် ဖောက်ပြန်တတ်သောလက္ခဏာတစ်ပါးတည်းသာဖြစ်သောလည်း ဘုတရာ်၊ ဥပါဒါရုပ်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် ဘုတရာ်သည် ပထဝါ၊ အာပါ၊ တေဇာ၊ ဝါယောအားဖြင့် စာတ်လေးပါးအပြားရှိ၏။

(၁) ပထဝါစာတ်သည် ကြမ်းတမ်းခက်မာသည်၏အဖြစ်တည်းဟုသောမှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သဟာဓာတ်တရားတို့၏တည်ရှု၏အဖြစ်တည်းသောကိုရှိ၏။ သဟာဓာတ်တရားတို့ကို စံလင့်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်တဲ့တ်၏။ မိမိမှတ်ပါး စာတ်သုံးပါးလျှင် နှီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၂) အာပါစာတ်သည် ယို့စီးခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သဟာဓာတ်တရားတို့ကို တိုးပျားစေခြင်းကိုရှိ၏။ သဟာဓာတ်တရားတို့ကို ဖွဲ့စည်းပါင်းရုံး၍ပျုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်တဲ့တ်၏။

မိမိမှတစ်ပါး မာတ်သုံးပါးလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၃) တေဘောတ်သည် ပူသည့်အဖြစ်တည်းဟန်သော မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ကျက်စေခြင်းကိစ္စရှိ၏။ သဟာတ်တရားတို့အား နှုံးညွှန်သောအဖြစ်ကို လျှော့စွာပေးသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်တတ်၏။ မိမိမှတစ်ပါး မာတ်သုံးပါးလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

(၄) ဝါယောဓာတ်သည် သဟာတ်တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခိုင် စေခြင်း မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ တွန်းကန်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဘုတ်အပေါင်းကိုဆောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်တတ်၏။ မိမိမှတစ်ပါး ဘုတ်သုံးပါးလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဥပါဒါရုပ်သည် စက္ခာအစ ကဗ္ဗိုကာရာဟာရ အဆုံးအားဖြင့် နှစ်ဆယ့်လေးပါးအပြားရှိ၏။ ယင်း၂၄ ပါးကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့နိုင်၏။

(၁) စက္ခာသည် ရုပါရုံးရှုံးရှုထိခတ်ခြင်းရာ ထိုက်သော မဟာဘုတ်ကိုကြည်စေခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ရုပါရုံတို့၌ စက္ခာပို့ညာ်၏ တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်တတ်၏။ ရုပ်တရာ့လျှင်အကြောင်းရင်းရှိ၍ ကဲကြော့နှင့်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၂) သောတသည် သဒ္ဓါရုံးရှုံးရှုထိခတ်ခြင်းရာ ထိုက်သော မဟာဘုတ်ကို ကြည်စေခြင်းမှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သဒ္ဓါရုံတို့၌ စိညာ်ကိုဆွဲဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ သောတပို့ညာ်၏ တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်တတ်၏။ သဒ္ဓါတရာ့လျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၍ ကဲကြော့နှင့်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၃) ယာနသည် ဂန္ဓရုံးရှုံးရှုထိခတ်ခြင်းရာ ထိုက်သော မဟာ

ဘုတ်ကို ကြည်စေခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဂန္ဓာရုံတို့၌ ဝိညာဉ်ကိုဆွဲဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ယာနပိညာဉ်၏တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အားရှုံးရှုထင်တတ်၏။ ဂန္ဓတဗ္ဗာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၍ ကဲကြောင့်ဖြစ်သောမဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၄) မိရာသည် ရသာရုံ၌ ရှုံးရှုထိခတ်ခြင်းရှာ ထိုက်သော မဟာ ဘုတ်ကို ကြည်စေခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ရသာရုံတို့၌ ဝိညာဉ်ကိုဆွဲဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ မိရာဝိညာဉ်၏တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အားရှုံးရှုထင်တတ်၏။ ရသာတဗ္ဗာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော ကဲကြောင့်ဖြစ်သောမဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၅) ကာယသည် ဖော်ပွားရုံ၌ ထိခတ်ခြင်းရှာထိုက်သော မဟာ ဘုတ်ကို ကြည်စေခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဖော်ပွားရုံတို့၌ ဝိညာဉ်ကိုဆွဲဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကာယဝိညာဉ်၏တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အားရှုံးရှုထင်တတ်၏။ ဖော်ပွားတဗ္ဗာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော ကဲကြောင့်ဖြစ်သောမဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၆) ရူပါရုံသည် စက္ခပသာဒုံး ထိပါးခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ စက္ခပဝိညာဉ်အား အရမ္မက ပစ္စယသုတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ထိုက္ခာပိဿာဝိညာဉ်၏ကျက်စားရာအာရုံအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်တတ်၏။ မဟာဘုတ်လေးပါးလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိသူကဲသို့ အလုံးစုသောဥပါဒါရပ်တိသည်လည်း မဟာဘုတ်လေးပါးသာလျှင် နီးစွာ သောအကြောင်းရှိ၏။

(၇) သဒ္ဓရုံသည် သောတဗ္ဗာဒုံး ထိပါးခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ သောတဗ္ဗာဒုံးအား အာရမ္မက ပစ္စယသုတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ သောတဗ္ဗာဒုံး၏ကျက်စားရာအာရုံအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်၏။

၁၄။ ဓမ္မနိဒ္ဓသ

၁၈၅

(၈) ဂရာတုပ္ပါယည် ယာနပသာဒ္ဓ ထိပါးခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်း
လက္ခဏာရှိ၏။ ယာနပိညာဉ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြခြင်း
ကိစ္စရှိ၏။ ယာနပိညာဉ်၏ကျက်စားရာအာရုံအဖြစ်ဖြင့် ညာ၏အား ရှေးရှု
ထင်၏။

(၉) ရသာရုံသည် ဒိရာပသာဒ္ဓ ထိပါးခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်း
လက္ခဏာရှိ၏။ ဒိရာပိညာဉ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြခြင်း
ကိစ္စရှိ၏။ ဒိရာပိညာဉ်၏ကျက်စားရာအာရုံအဖြစ်ဖြင့် ညာ၏အား ရှေးရှု
ထင်၏။

(၁၀) ဏဲတ္ထိဓမ္မသည် မိန်းမ၏အဖြစ်တည်းဟုသော ဏဲတ္ထိ
ဆာလျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဤသူကား မိန်းမဟု ပြခြင်းကိစ္စ
ရှိ၏။ ဏဲတ္ထိလိုင်နိမိတ်စသော အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ညာ၏အား ရှေးရှု
ထင်၏။

(၁၁) ပုဂ္ဂိသီဒ္ဓသည် ယောကျား၏အဖြစ်တည်းဟုသော
ပုဿာလျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဤသူကားယောကျားဟု ပြခြင်း
ကိစ္စရှိ၏။ ပုဂ္ဂိသလိုင်နိမိတ်စသောအကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့် ညာ၏အား
ရှေးရှုထင်၏။

(၁၂) မီဟိတ်ဒ္ဓသည် မီနိနှင့်ဘက္ကဖြစ်သော ကမ္မဇရပ်တို့ကို
ဆောင်ရောက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ တို့သဟာဇရပ်တို့ကို မျှတည့်ညွတ်စေ
ခြင်း၊ ရင်စေခြင်းကိစ္စရှိ၏။ တို့ရပ်တို့ကိုသာလျှင် ထားခြင်း၊ တည်စေခြင်း
လျှင် ညာ၏အား ရှေးရှုထင်၏။ တို့သဟာတ်မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသော
အကြောင်းရှိ၏။

(၁၃) ဟဒယဝတ္ထုသည် မနောဓာတ် မနောပိညာဏဓာတ်တို့၏
နိရာအဖြစ်တည်းဟုသော မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ တို့ဓာတ်နှစ်ပါး
တို့ကိုသာလျှင် နိသုယပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် လွန်စွာဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။

၁၈၆

တိသုဒ္ဓမာ

တိဓာတ်နှစ်ပါးတို့ကို မီမီအပေါ်တင်၍ထမ်းပါးရွှေက်ဆောင်သက္ကာသို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။

(၁၄) ဝါယောဓာတ်လျှို့သာ နိတ္ထာမေဟာဘုတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်သောအခြင်းအရာအထူးသည် ကာယစိည်တ်မည်၏။ လုပ်သောသူ၏ အလိုကို သူတစ်ပါးအားပြခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ ကိုယ်လုပ်ခြင်းအကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။ နိတ္ထာမေသာတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၁၅) ပထဝီဓာတ်လျှို့သာ နိတ္ထာမေဟာဘုတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်သောအခြင်းအရာအထူးသည် ဝါစိည်တ်မည်၏။ ပြောသူ၏အလိုကို သူတစ်ပါးအားပြခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ စကားသံအကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။ နိတ္ထာသုမ္ပါန် ပထဝီဓာတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၁၆) အဘဘာသောတ်သည် ကလာပ်တစ်ခုရှုပြုတည်သောရှုပ်တို့ကို ကလာပ်တစ်ပါးပါးတို့နှင့် မရောမရှောက်ဆောင်သောအားဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ရှုပ်တို့၏အပိုင်းအခြားမျှဖြစ်၍ ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။

(၁၇) ရှုပသေးလဟုတာသည် နိတ်၊ ဉာဏ်၊ အဘဘာရုပ္ပါသာ တိသုမ္ပါန်က မဟာဘုတ် နိုပ္ပန္နရှုပ်တို့၏ မလေး မနှုံသောအဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိ၏။ ရှုပ်တို့၏လေးနှုံသောအဖြစ်ကို ဖျောက်ပယ်ခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ နိုပ္ပန္နရှုပ်တို့၏ ပဲ့ပေါ့ပါးပါးပြောင်းလွှာပြန်လှန်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်အားဖြင့်ရှေးရှုထင်၏။ ပဲ့ပါးသောရှုပ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၁၈) ရှုပသေးမှုတာသည် တိသုမ္ပါန်က မဟာဘုတ် နိုပ္ပန္နရှုပ်တို့ကြမ်းတမ်းခက်တရော်မရှိခြင်းလျှင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ရှုပ်တို့၏ကြမ်းတမ်းခက်မာသောအဖြစ်ကို ဖျောက်ပယ်ခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ ကိုယ်ဖြူးပြုအပ်သော အမှုအလုံးစုံ၍ မဆင့်ကျင်သည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။

၁၄။ ချွဲနှစ်အေသ

၁၈၇

နှုန္တသောရပ်လျင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၁၉) ရူပသောကမ္မာတာသည် ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သောအမှုကိစ္စတို့အား လျှော့သုဖြင့် အမှု၌ကောင်းသည်၏အဖြစ်လျင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာ ရှိ၏။ အမှု၌မကောင်းသဖြင့် မံခိုသည်၏အဖြစ်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကိစ္စ၏။ ရပ်တို့၏ အားမနည်းသည်ဖြစ်၍ ဥက္ကအား ရှေးရှုထင်၏။ အမှု၌ ကောင်းသောရပ် ခံသောရပ်လျင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၂၀-၂၁) ရူပသော ဥပစယ၊ ရူပသော သွေ့တိဟူသော ဤ ရပ်နှစ်ပါး၏ အမည်သည် စာတိရပ်၏သာလျင် အမည်တည်း။ သို့ရာတွင် အထူးထူး အပြားပြားဖြစ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၁၀ နေယျ သွေ့တိတိ၏ အလိုအားဖြင့်လည်းကောင်း ဥပစယ၊ သွေ့တိဟူ၍ ညွှန်ပြုအပ်သော ဓာတ်နာကို မြတ်စွာဘုရားပြတော်ရှု၏။ ဤရပ်နှစ်ပါးတို့၏ သရပ်သော အနိက်အားဖြင့် မထူးခြားသောကြောင့် ဤနှစ်ပုဒ်၏ နီအေသ ၌ မြတ်စွာ ဘုရား ဤသို့ပောတော်ရှု၏။

အခွဲနှင့်တာကု တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ရပ်အသယတန်းတို့၏ ဥပဒ် ဖြစ်သော ရှေးဦးအစ အနိက်အတန်ကို အာစယ၊ ယင်းအာစယခေါ် ဥပဒ် ဖြစ်သော အနိက်အတန်သည်ပင် ရူပသော ဥပစယမည်၏။ ထိတစ်ဆယ့် တစ်ပါးခွဲဖြစ်သော ရပ်အသယတန်းမှသာ နောက်ထပ်ဖြစ်ကုန်သော အာ ယတန်းတို့၏ ဥပဒ်အနိက်အတန်ကို ရူပသော ဥပစယခေါ်၏။ ယင်းဥပစယ ခေါ်သောရပ်၏ဖြစ်ခြင်း အနိက်အတန်သည်ပင် သွေ့တိ မည်၏။

ယင်းအကားကို မဟာအဋ္ဌကထာက်ရှေးဦးအစဖြစ်ခြင်းသည် အာ စယမည်၏။ အထက်ခြားခြင်းသည် ဥပစယမည်၏။ အစဉ်မပြတ် နေစပ် ဖွဲ့စွာကျက်ဖြစ်ခြင်းသည် သွေ့တိ မည်၏'ဟု ဖွင့်ဆိုပြီး ဥပမာပြ၏။

မြစ်က်းသခုံးတူးအပ်သော လက်ယက်တွင်းဝယ် ရေတွက်ရာ ကာလကဲသို့ ရပ်တို့ဖြစ်စ အာစယကိုမှတ်အပ်၏။ တစ်စ တစ်စ ရေပြည့်လာ

သကဲ့သို့ ရပ်တို့၏အထက်ဖြူပွားခြင်း ဥပစာယကို မှတ်အပ်၏။ ရေလျမ်း
လျှော် နီးသွားသောကာလကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ် စွဲစပ်ဖွံ့ရက်လျက်ဖြစ်ခြင်း
သန္တတိကို မှတ်အပ်၏။

(၂၂) ရေတာသည် ရပ်တို့၏ရင်ခြင်းအခိုက်အတန်လျင် မှတ်
ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဘင်၏အနီးသို့ဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကြမ်းတမ်း
ခြင်းစသောသဘော မကင်းသော်လည်း အသစ်၏အဖြစ်ဟုသိအပ်သော
ဖြစ်စမှကင်းခြင်းအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။ ရန်ဆဲ ဟောင်းဆဲ
ရပ်လျင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

(၂၃) ရူပသု အနိစ္စတာသည် ရပ်တို့၏ထက်ဝန်းကျင်အားဖြင့်
ပျက်စီးခြင်း ဘင်အခိုက်အတန်လျင် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဦးသို့
ရောက်ပြီးသောရပ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့် ရပ်တို့ကို နစ်စေခြင်းကိစ္စရှိ၏။
ရပ်တို့၏ကုန်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဉာဏ်အားရှေး
ရှုထင်၏။ ထက်ဝန်းကျင်အားဖြင့် ပျက်ဆဲသောရပ်လျင် နီးစွာသော
အကြောင်းရှိ၏။

(၂၄) ကပ္ပါဒ်ကာရာဟာရသည် ကိုယ်၏အထောက်အပံ့အားကို
ပြုတတ်သော မိုးအပ်သောအာဟာရ၏ အစေးအဆီအနစ်သာရဟုသော
ဉာဏ်လျင်မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဉာဏ်လျင် ရှစ်ခုမြောက်သောရပ်
ကိုဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဉာဏ်မကရပ်ကိုဖြစ်စေသောအားဖြင့် ရူပကာယ
ကိုထောက်ပံ့ခိုင်စေတတ်သောသဘောဖြစ်၍ ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။
အလုပ်အလျေပြု၍ဆောင်အပ်သောဝွှေလျင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဤသို့ပြဿုပြီးသောစကားအစဉ်ဖြင့် ဘုတာရပ်လေးခါ ဥပါဒါရပ်
နှစ်ဆယ့်လေးခါအားဖြင့် ရပ်သည် နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ နှစ်ဆယ့်
ရှစ်ပါးမှ အပိုအလျော့မရှိ။ ထိုရပ် ၂၈-ခုသည်လည်း လောဘစသော ဟိတ်
မဟုတ်၊ သမွုပုတ်ဟိတ်မရှိ၊ ဟိတ်နှင့်မဟုတ်၊ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရဟု

၁၄။ ဓမ္မနိဇူသ

၁၈၉

သောအကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ လောက်၍ အကျိုးဝင်၏။ အသတော် တရားနှင့်တကွဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ ဤသို့ အစိနိသောနည်းဖြင့် တစ်ပါးအဖိုးရှိ၏။ အလျှော့ကရှပ်-ဟာဟိရရှပ်၊ ဉာဏ်ရိကရှပ်၊ သုစ္မမရှပ်၊ ဒုရေရှပ်၊ သန္တကရှပ်၊ နိုဒ္ဓရှပ်-အနိုဒ္ဓရှပ်၊ ပသာဒရှပ်-နာပသာဒရှပ်၊ လူနှုံယရှပ်-အနိုးနှုံယရှပ်၊ ဥပဒါဒ္ဓရှပ်-အနုပါဒ္ဓရှပ် အစိနိသည်တို့၏အစွမ်း ဖြင့် နှစ်ပါးစီ အပြားရှိ၏။

ဂညာထက္ခနာ

နာမက္ခနာလေးပါးတို့တွင် ဂညာဏက္ခနာကိုသိပြီးခဲ့သော် ကြိုင်း သော နာမက္ခနာသုံးပါးတို့ကို ဂွယ်ဂွယ်ကုက္ခနာသိနိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဂညာဏက္ခနာကို လက်ပိုးဆုံးဖွင့်ပြပေအံး။

သညာ၏သိခြင်းထက် ထူးသောအရုံကိုရခြင်း ယူခြင်း သိခြင်း လက္ခဏာရှိသော သဘောတရားအလုံးစုံကို ဉာဏ်ဖြင့်တစ်ပါင်းတည်းပြု၍ ဂညာဏက္ခနာမည်၏ဟု သိအပ်၏။

“ငါရှင်တို့ သညာ၏သိခြင်းမှုထူးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် စိတ်ကို ဂညာဦးဟု သိအပ်၏” ဟု ဟောတော်မှု၏။ ဂညာဏာ၊ စီတွေ့၊ မနေ့ဟူသောပုဒ်သုံးခုသည် အနက်သောဏေအားဖြင့် အတူတူပင်ဖြစ်၏။ ထိုဂညာဦးသည် သိခြင်းလက္ခဏာအားဖြင့် အရုံယူခြင်း သဘောရှိသောကြောင့် အဖိုးတစ်ပါးသာရှိသော်လည်း ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အမျာကတဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ကုသိုလ်သည် ဘူမိသောအသာဖြင့် ကာမာဝစရ ကုသိုလ်၊ ရုပါဝစရ ကုသိုလ်၊ အရုပါဝစရကုသိုလ်၊ လောက္ခနာရာကုသိုလ်ဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။ ထိုတွင် ကာမာဝစရကုသိုလ်သည် သောမနသာ၊ ဥပဇ္ဈာအပြား၊ ဉာဏ်အပြား၊ သဲ၏ရအပြားအားဖြင့် ရှစ်ပါးရှိ၏။

- (၁) သောမနာသ၊ သဟရတ် ဉာဏာသမွယုတ် အသံရှိရိက၊
- (၂) ။ ။ ။ သသရှိရိက၊
- (၃) ။ ။ ဉာဏာဝိပွယုတ် အသံရှိရိက၊
- (၄) ။ ။ ။ သသရှိရိက၊
- (၅) ဉာဏာသဟရတ် ဉာဏာသမွယုတ် အသံရှိရိက၊
- (၆) ။ ။ ။ သသရှိရိက၊
- (၇) ။ ။ ဉာဏာဝိပွယုတ် အသံရှိရိက၊
- (၈) ။ ။ ။ သသရှိရိက၊

ခြင်လန်းစွာ သမွာဒီဇိုက် ရှေ့သူအဲပြုလျက် မဆုတ်မန်စု၍၍ သူ တစ်ပါးတို့မတိုက်တွန်းဘဲ ကောင်းမှုကိုပြုသူ၏ သောမနာသဝေဒနှင့် တက္ကဖြစ်သော ဉာဏ်နှင့်ယူဉြှုတ်သော ကုသိုလ်စိတ်သည် မတိုက်တွန်းအပ် သော အသံရှိက မည်၏။

ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် အလွန်ခြင်လန်းသည်ဖြစ်၍ သမွာဒီဇိုက် ရှေ့သူအဲပြုလျက် လွှတ်လွှတ်စွန်ကြောင်းမရှိသည်၏အစွမ်းဖြင့် ဆုတ်နှစ်၍ လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးတို့တိုက်တွန်း၍လည်းကောင်း ကောင်းမှုပြုသူ၏ ထိသောမနာသ၊ သဟရတ်ဉာဏာသမွယုတ်စိတ်သည်ဝင်လျင် သသရှိရိက ဖြစ်၏။ အလှုပ်တွေ့ အလှုပ်ပုဂ္ဂိုလ်၏မပြည့်စုံခြင်းနှင့် အခြားသော သောမနာသဖြစ်ကြောင်းမရှိသောအခါ ဉာဏာသဟရတ်စိတ်တို့ဖြစ်ကုန်၏။ ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့် သောမနာသ၊ ဉာဏာသမွယုတ်၊ ဝိပွယုတ်၊ အသံရှိရိက၊ သသရှိရိက အပြားအားဖြင့် ကာမာဝစရဲ ကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးကို သိအပ်၏။

ရှုပါဝစရ ကုသိုလ်စိတ်သည်ကား ရှာန်အကိုနှင့်ယုဉ်သောအားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ငါးပါးဟူသည်ကား ပိတေက်၊ ပိစာရဲ၊ ပိတိ၊ သခဲ၊ သမာဓိနှင့်ယုဉ်သော ပထမရှာန်စိတ်၊ ပိတေက်ကိုဂျာန်သော ဂုတ္တယရှာန်

၁၄။ ဓနနိဋ္ဌသ

၁၉၁

မိတ်၊ ပိတက်စိစာရကိုလွန်သော တတိယရှာနိစိတ်၊ တတိယရှာနိစိတ်မှ ကိုဆုပ်အပ်သော ပိတိရှိသော စတုတွေရှာနိစိတ်၊ ချုပ်ပြီးသောသုခရိုသော ဥပေကွာ၊ သမာဓိနှင့်ယုဉ်သော ပွဲမရှာနိစိတ် ဤသို့ ငါးပါးအပြားရှိ၏။

အရှုပါဝစရကုသိုလ်သည် ဥပေကွာ၊ သမာဓိဟုဆိုအပ်သော လေးပါးကုန်သော အာရုံရှာနှင့်တိနှင့်ယုဉ်ခြင်း၏ အစွမ်းအာဖြင့် လေးပါးရှိ၏။

၁- အာကာသသန္တာယတန် ရှာနိစိတ်-ကောင်းကင်သည် အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိသောကြောင့် အာကာသသန္တာမည်၏။ ယင်းအာကာသသန္တာသည်ပင်လျှင် အာကာသသန္တာမည်လေသည်။ နတ်တို့၏ တည်ရာသည် ဒေဝါယတန် မည်သက္ကသို့ သမွုပ်ယုတ်တရားတိနှင့်တကွွါးစ်သော ဤ ပထမရှာန်၏ တည်ရာဟုသောအနက်ကြောင့် အပိုင်းအခြားမထင် ကောင်းကင်ဟုသော တည်ရာအရရှိရှိသောကြောင့် ထိုရှာန်သည် အာကာသသန္တာယတန် မည်၏။

၂- ပိဿာဏ္ဍာယတန် ရှာနိစိတ်-ပထမရုပ္ပိညာဉ်အား အပိုင်းအခြားမရှိသောကြောင့် အန္တာမည်၏။ ယင်းအန္တာသည်ပင် အာန္တာမည်၏။ အပိုင်းအခြားမရှိသော ပထမရုပ္ပိညာဉ်သည် ပိဿာဏ္ဍာမည်၏ဟု မဆို မူ၍ ပိဿာဏ္ဍာဟု တင်စား၍၏။ ထိုအပိုင်းအခြားမရှိသော ပထမရုပ္ပိညာဉ်သည် နတ်တို့၏ တည်ရာကို ဒေဝါယတန်၏သက္ကသို့ တည်ရာဟု သောအနက်ကြောင့် သမွုပ်ယုတ်နှင့်တကွွါးစ်သော ဤဒုတိယရှာန်၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ပိဿာဏ္ဍာယတန်မည်၏။

၃- အာကိုဇ္ဇာယတန် ရှာနိစိတ်-ပင်မာရုပ္ပိညာဉ်အား ဒိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှ အကြောင်းအကျွန်းမရှိသောကြောင့် ယင်းပထမရုပ္ပိညာဉ်သည် အကိုဇ္ဇာမည်၏။ ယင်းပိဿာအဖြစ်သည် အာကိုဇ္ဇာ မည်၏။ အနည်းငယ်မျှ အကြောင်းအကျွန်းမရှိသော ပထမရုပ္ပိညာဉ်၏အဖြစ်တည်း

၁၉၂

ဒိသန္တမ်

ဟူသော နဲ့တော်သည် ယင်းတတိယ အရှုပစ္စန်၏တည်ရာဟူ
သောအနက်ကြောင့် အသေတနမည်၏။ ထိုကြောင့် အကိုဉာယာယတန
မည်၏။

၄- နေဝသညာနာသညာယတန ရာန်စိတ်-သညာသည်
သညာကိုရှိပြုခြင်းရာ မစွမ်းပိုင်သောကြောင့် နေဝသညာမည်၏။ ရန့်ရင်း
သော သီ၏ရတိမှကြွေးသော အလွန်သိမ်မွေ့သေသာ၏ရတိ၏ အဖြစ်ဖြင့်
ရှိသောကြောင့် နာသညာမည်သည်ဖြစ်၏။ ရန့်ရင်းသော သညာ၏မရှိခြင်း
ကြောင့် သိမ်မွေ့သေသာညာရှိသည်အဖြစ်ကြောင့် သမုပုတ်နှင့်တကွဖြစ်
သော ထိုချော်သည် နေဝသညာ နာသညာမည်၏။ ကြွေးသောတရားတို့
၏ တည်ရာဟူသောအနက်ကြောင့် အသေတနလည်းဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်
နေဝသညာ နာသညာယတန မည်၏။

ဤသို့လျှင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့် အကာသာနွောယ
တနစ္စန်နှင့်ယျဉ်သော ပထမ အရှုပါဝစရ ကုသိလ်စိတ်လည်းကောင်း၊
ဂိညာဏ္ဍာယာတနစ္စန် စသည်တို့နှင့်ယျဉ်သော ဒတိယ၊ တတိယ၊ ဓတ္ထဗျာ
အရှုပါဝစရကုသိလ်စိတ်တို့လည်းကောင်း ဤသို့လေးပါး အပြားရှိ၏။

လေသကုလွှာရာ ကုသိလ်စိတ်သည် လေးပါးသော အနိယမက်နှင့်
ယျဉ်သေသာအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။

၁- သောတဘပွဲ့မ်

၂- သကဒါဂါမိမ်

၃- အနာဂါမိမ်

၄- အရဟာတွေမ်

ဤသို့သောနည်းဖြင့် ကုသိလ်စိတ်သည် ၂၁ ပါး အပြားရှိ၏။

အကုသိလ်စိတ်သည် ဘုမ်းတော်အားဖြင့် တစ်ပါးအပို့ရှိ၏။ ကာ
မဝါစရာသတည်း။ လေသာမှု၊ ဒေါသာမှု၊ မေသာမှု ဟူသော မှုလအားဖြင့်

၁၄။ ဓမ္မနိဒ္ဓသ

၁၉၃

သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုဘင် လေဘာမူသည် သောမနသော၊ ဥပေကွာ၊ ဒီ၌
ကတသမ္မယုတ်၊ ဒိပ္ပယုတ်၊ အသခဲ့ရိက၊ သသခဲ့ရိကတို့၏အပြားအသဖြင့်
ရှုစ်ပါးရှိ၏။

- (၁) သောမနသောဟာရတ် ဒီ၌ကတသမ္မယုတ် အသခဲ့ရိက၊
- (၂) " " သသခဲ့ရိက၊
- (၃) " ဒီ၌ကတပိပ္ပယုတ် အသခဲ့ရိက၊
- (၄) " " သသခဲ့ရိက၊
- (၅) ဥပေကွာသဟာရတ် ဒီ၌ကတသမ္မယုတ် အသခဲ့ရိက၊
- (၆) " " သသခဲ့ရိက၊
- (၇) ဥပေကွာသဟာရတ် ဒီ၌ကတပိပ္ပယုတ် အသခဲ့ရိက၊
- (၈) " " သသခဲ့ရိက၊

ဤသို့ ရှုစ်ပါးရှိ၏။ ကာမရတ်တို့၏ အပြစ်မရှိစသောနည်ဖြင့်
ဒီဇ္ဈာဒီ၌အယူကို ရှေ့သွားပြု၍ နှစ်သက်၍၍လန်းသဖြင့် လေဘာအစွမ်း
ကြောင့်သာလျှင် ထက်သော မတိုက်တွန်းအပ်သောစိတ်ဖြင့် ကာမရတ်တို့
ကို သုံးဆောင်၏။ ဒီ၌မဂဲသသည်တို့ကိုမူလည်း အမြတ်တန်း ယုံကြည်
၏။ ထိုအခါ ပထမ လေဘာမူ အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်၏။

နှဲသည်ဖြစ်၍ မိမိ၊ သူတစ်ပါးတို့က တိုက်တွန်းအပ်သောစိတ်ဖြင့်
ကာမရတ်ကိုသုံးဆောင်၏။ ဒီ၌မဂဲသသည်ကိုလည်း အမြတ်တန်း ယုံ
ကြည်၏။ ထိုအခါ ခုတိယ အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်၏။

ဒီဇ္ဈာဒီအယူကို ရှေ့သွားမပြုဘဲ သက်သက်၍၍လန်းသည်ဖြစ်၍
သတေသနအဖြင့်ထက်သောကြောင့် မတိုက်တွန်းအပ်သောစိတ်ဖြင့် မေတ္ထ်
ဖိုဝင်၏။ သူစည်းစီမံကိုလည်း ရှေးရှုကြုံ၏။ သူ့သွားကိုမူလည်း နိုးယဉ်၏။
ထိုအခါ တတိယ အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်၏။

နှဲသည်ဖြစ်၍ တိုက်တွန်းအပ်သောစိတ်ဖြင့် ထိုမကောင်းမှုတို့ကို

ပြုသောအခါ စတုတွေ အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်၏။

ကာမရုဏ်တိ၏မပြည့်စြင်းကိုဘဲ၍ အပြားသော သောမနသူ
ဖြစ်၏အကြောင်းမရှိ၏ပြောင့် လေးပါးသောပိကပ်တို့၏ သောမနသူ
ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍ မကောင်းမှုကိုပြုကုန်၏။ ထိုအခါ ဥပေကျာသဟရတ်
လေသာမှ အကုသိုလ်စိတ်လေးပါးတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့လျှင် လေသာမှ
စိတ် ရှစ်ပါးကိုသိအပ်၏။

ဒေါသမှုနှစ်တ်သည် ဒေါမနသူ သဟရတ် ပဋိယူ သမွယ်
အသိနိဂုဏ် သသိနိဂုဏ်ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ဒေါသမှ အကုသိုလ်
သည် သူအသက်သတ်၏ပြင်းသသည်တို့၏ ထက်သောကာလု နှုတေသန
တို့ သိအပ်၏။

မောဟမှ အကုသိုလ်သည် ဥပေကျာ သဟရတ် ဝိနိဂုဏ်သမှ
ယုတ်နှင့် ဥခွဲစွဲ သမွယ်တ်စိတ်ဟူ၍ နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ အာရုံကို မဆုံးဖြတ်
နိုင်သောကာလု, ပျုလွှေ့သောကာလု၍ ယင်းစိတ်၏ဖြစ်၏ပြင်းကို သိအပ်၏။
ပြုဆုံးပြီးသော ဤနည်းဖြင့် အကုသိုလ်ပိဉာဉ်တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိ
၏။

အဗျာကာတစိတ်သည် အတိုကာဒအသာဖြင့် ဝိပါက်အဗျာကာတ၊
ကြိယာအဗျာကာတ ဟူ၍နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုတွင် ဝိပါက်စိတ်သည် ဘူမိတောဒ
အသာဖြင့် ကာမာဝစရ, ရှုပါဝစရ, အရှုပါဝစရ, လေသာကျွေရာဟူ၍ လေးပါး
အပြားရှိ၏။ ထိုတွင် ကာမာဝစရ ဝိပါက်သည် ကုသလ, အကုသလဟူ၍
နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ကုသလဝိပါက်သည်လည်း အဟိတ်, သဟိတ်ဟု
နှစ်ပါး ရှိ၏။ ထိုတွင် အလေသာစသော ဝိပါက်ဟိတ်မှုကင်းသော ကုသလ
ဝိပါက်ဝိဉာဉ်သည် အဟိတ် ကုသလ ဝိပါက်ဝိဉာဉ်မည်၏။ ယင်းသည်
စက္ခာ, သောတာ, ယာနာ, မိဂုဒ္ဓ, ကာယာ, သမွန္တိစွာနာ, သန္တိရဏာနှစ်မျိုးအာဖြင့်
ရှစ်ပါးရှိ၏။ ရှစ်ပါးအပြားရှိသော ထိုအဟိတ်ကုသလဝိပါက်ဝိဉာဉ်သည်

၁၄။ ဓမ္မနှစ်ကျေသ

၁၉၅

ပြဿနာအရှင်ရှိသည်ဖြစ်သောကြောင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ ဥပေကွာ၊ သုခ၊ သောမနာသာ ၈၀နာအပြားအားဖြင့် သုံးပါးရှိ၏။ ဤ သဟတ် ဂိပါက်စိတ်ရှစ်ခုတို့၌ အသံဦးရှု သသံဦးရအဖြစ်ကို အာရုံပစ္စယ တို့၏အစွမ်းအားဖြင့် သိအပ်၏။

သရှုပ်အားဖြင့်ပြသော သမွယ့်တော်တရားတို့ အထူးမရှိသော်လည်း ကြေးမှာပြင်စသည်တို့ မျက်နှာရိုင်ထင်သကဲ့သို့ ဂိပါက်သည် ပုထုဇွဲတို့၏ သန္တာန်း၌ အကျိုးကျိုးဖြစ်စေခြင်းရှာ မစွမ်းနိုင်သော ဗျာပါရကင်း၏။ ကုသိုလ်သည် ဗျာပါရရှိ၏။

အကုသာလပိပါက်စိတ်သည် ဟိတ်နှစ်မရောမရှုက် အဟတ်သက် သက်သာတော်း။ ထိုအကုသာလ ပိပါက်စိတ်သည် စက္ခာ၊ သောတ၊ ဟာန၊ မိရာ၊ ကာယ်၊ သမွှို့စွာ၊ သန္တာရာဟု ခုနစ်ပါးရှိ၏။ အထူးကား သဟတ် ကုသာလပိပါက်တို့သည် လူဗွာရုံ၊ လူဗွာမဏ္ဍာတွေရုံ သက်သက်ကိုသာ အာရုံ ပြ ကုန်၏။ ဤအကုသာလပိပါက်တို့သည် အနီးမြှုံး၊ အနီးမဏ္ဍာတွေရုံကို သာ အာရုံပြ၏။ အဟတ် ကုသာလ ပိပါက်တို့သည် ဥပေကွာ၊ သုခ၊ သောမနာသုအားဖြင့် သုံးပါးရှိကုန်၏။ အကုသာလပိပါက်တို့သည် ဒုက္ခ၊ ဥပေကွာအားဖြင့် နှစ်ပါးရှိကုန်၏။ ဤခါးပြီးသောနည်းဖြင့် အကုသာလ ပိပါက် ခုနစ်ရာ၊ အဟတ်ကုသာလပိပါက်ရှစ်ရာ၊ သဟတ်ကုသာလပိပါက်ရှစ်ရာ ဟူ၍ ပုံးပြီး ဘဝင်၊ စုတိ တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်၏။

ရှုပါဝစရိပါက် ပိဉားသည် ရှုပါဝစရကုသိုလ်ကဲ့သို့ပင် ငါးပါးရှိ၏။ ယင်းပိပါက်ပိဉားသည် သမာပတ်၏အစွမ်းအားဖြင့် အော်ထို့ ဖြစ်၏။ ဤရှုပါဝစရ ပိဉားသည် ဥပုပ္ပါဘဝ၌ ပဋိသန္တာ၊ ဘဝင်၊ စုတိ တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်၏။

အရှုပါဝစရ ပိပါက်ပိဉားသည်လည်း အရှုပါဝစရ ကုသိုလ် ပိဉားကဲ့သို့ လေးပါးရှိ၏။ ယင်းပိဉား၏အထူးဖြစ်ခြင်းသည်လည်း

၁၉၆

ဝိသုဒ္ဓမံက

ရုပါဝစရဟိုဉာဏ်ပြချိပြီးသော နည်းအတိုင်းသာတည်း။ လောကုတ္ထရဟိပါက် ဂိဉာဏ်သည်လည်း မင်္ဂလားပါးနှင့်ယဉ်သောကုသိုလ်၏အကိုးဖြစ်သောကြောင့် လေးပါးရှိ၏။ ထိုဂိဉာဏ်သည် မရှိထိနိုင့် သမာပတ်၏အစွမ်းအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ဤအိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် အလုံးစုံသုံးလေးပါးတို့၌ ၃၆ ပါး အပြားရှိသော ဝိပါက်ဂိဉာဏ်ဖြစ်၏။

ကြိုယာဝိဉာဏ်သည် ဘူမိဘာဒအားဖြင့် ကာမ၊ ရုပ၊ အရှုပဟ္မ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုတွင် ကာမာဝစရကြိုယာသည် အဟိတ်၊ သဟိတ်ဟ္မ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ အဟိတ် ကာမာဝစရကြိုယာသည် မနောကာတ်၊ မနောဝိဉာဏာတ်နှစ်ပါးအားဖြင့် သုံးပါးရှိ၏။ သဟိတ်ကာမာဝစရကြိုယာသည် သောမန သုစသောအပြားအားဖြင့် ကာမာဝစရကုသိုလ်ကဲသို့ပင် ရှစ်ပါးရှိ၏။ ဤနည်းဖြင့် ကာမာဝစရကြိုယာသည် တစ်ဆယ့်တစ်ပါးရှိ၏။

ရုပါဝစရကြိုယာသည် ရုပါဝစရကုသိုလ်ကဲသို့ပင် ငါးပါးရှိ၏။ အရှုပါဝစရကြိုယာသည် အရှုပါဝစရကုသိုလ်ကဲသို့ပင် လေးပါးရှိ၏။ ပြခိုပြီးသောနည်းဖြင့် ဘုံသုံးပါး၌၌ကြိုယာ ဝိဉာဏ်ပေါင်းနှစ်ဆယ်ဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ် ၂၁ ပါး၊ အကုသိုလ် ၁၂ ပါး၊ ဝိပါက် ၃၆ ပါး၊ ကြိုယာ ၂၀ အားဖြင့် ဝိဉာဏ်ပေါင်း ၈၉ ပါးဖြစ်ကုန်၏။

ဝေဇာကွန်း

အာရုံ၏အရသာကို ခံစားခြင်းလက္ခဏာရှိသောသောတရား အလုံးစုံကို ဉာဏ်ဖြင့်တစ်ပေါင်းတစ်စာတည်းပြ၍ ဝေဇာကွန်းမည်၏ဟု သိအပ်၏။ အာရုံ၏အရသာကိုခံစားသည်အခြင်းအရာအားဖြင့် မှတ်အပ်သော ဝေဇာယိတလက္ခဏာမည်သည် ဝေဇာပင်တည်း။

“ငါရှင် အာရုံကို မစ် မငြိမ် အကြိုးကြိုးမဲ့ခံစားတတ်သောသွေ့

၁၄။ ဓနနံဇွဲသ

၁၉၇

ကြောင့် စေဒနာဟူ၍ ဆိုအပ်၏”ဟု ပေါ်တော်မှု၏။

ထိုစေဒနာသည်လည်း အာရုံကိုခံစားခြင်းဟူသော သဘောလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးတည်းသာရှိသော်လည်း စာတိုဘာဒအစွမ်းအားဖြင့် ကုသိလ် အကုသိလ်၊ အမျာကတဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ထိုစေဒနာသည် သဘောတရားသက်သက် အစွမ်းအားဖြင့် သုခုခုက္ခနာ၊ သောမနာသု၊ အေးမနာသု၊ ဥပေကွာဟူ၍ ငါးပါးအပြားရှိ၏။

သညာကွန်ာ

အမှတ်ပြု၍ သိခြင်းအာရုံကိုယူခြင်းလက္ခဏာရှိသော သဘောတရားအလုံးစုံကို ဉာဏ်ဖြင့်တစ်ပါးတည်းပြု၍ သညာကွန်ာမည်၏ဟု သိအပ်၏။

အညီစသည်အပြားရှိသောအာရုံကို အမှတ်ပြုသိခြင်းလက္ခဏာရှိသောတရားမည်သည် သညာပင်လျင်တည်း။

‘ငါ့ရှင် မစ် မငြိမ် အကြိမ်ကြိမ်အမှတ်ပြု၍ သိတတ်သောသွေးကြောင့် သညာဟူ၍ဆိုအပ်၏”ဟု ပေါ်တော်မှု၏။

ဤသညာသည် အမှတ်ပြု၍ သိခြင်းလက္ခဏာဟူသောသဘောအားဖြင့် တစ်ပါးတည်းသာရှိသော်လည်း စာတိုဘာဒအားဖြင့် ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊ အမျာကတဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

သဒါရကွန်ာ

ပြုပြင်စီရင်ခြင်း အားထုတ်ခြင်း ကြောင့်ကြုံဗျာပါရသို့ရောက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော သဘောတရားအလုံးစုံကို ဉာဏ်ဖြင့်တစ်ပါးတည်းပြု၍ သဒါရကွန်ာမည်၏ဟု သိအပ်၏။

ယင်းလက္ခဏာမည်သည်ကား အပေါင်း အစု ပြုခြင်းသဘော

၁၉၈

ပိသုဒ္ဓမ္မ

လက္ခဏာရှိသော တရားတည်း။ ထိတရားသည် သခါရတရားတို့ပင်
တည်း။

“ရဟန်းတို့ အကြောင်းအားလျှပ်စွာ ပြီးစေအပ်သောအကျိုး
တရားကို ဖြူပြင်စီရင်တတ် ပြီးစေတတ်သောကြောင့် သခါရဟန်းအပ်ကုန်
၏” ဟု ဟောတော်မှု၏။

သခါရတို့သည် ဇာတိသောအအားဖြင့် ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊
အများ ကတေဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ထိတွင် ကုသိလ် ပိဉာသုတိနှင့်ထိုက်သည်အဆလျှပ်စွာ ယုံးကုန်
သော သခါရတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ၃၆-ပါးရှိကုန်၏။

အသေး= အဘရုံကိုတွေ့တတ်သော သောာ၊

စေတနား= အဘရုံးစွဲစုံပိုးဆော်တတ်သော သောာ၊

ဂိတ်က်= အဘရုံး မိတ်ကိုရှုံးရှုံးတင်ခြင်း ကြိုးခြင်းသောာ၊

ဂိစာရုံ= အဘရုံး လျှော့လည်သွားလာခြင်း သောာ၊

ဂိတ်= နှစ်သက်ခြင်း၊ ကိုယ်စိတ်ကိုယ်ခြင်းသောာ၊

ဂိရိယု= အားထုတ်ဆောင်စွမ်းနိုင်သောအဖြစ်၊

ဂိရိတိဇ္ဈာ= သမုယုတ်တရားတို့ကို ရှင်တတ်သော အသက်၊

သမာဓိ= အဘရုံး ညီမြှေ့စွာထားတတ်သော သောာ၊

သဒ္ဓါ= ယုံကြည်တတ်သော သောာ၊

သတိုံ= အောက်မှုတတ်၊ အောက်မှုခြင်းသောာ၊

ဟိရိုံ= ကသယုဒ်ရရှိက် စသည်တို့မှ ကိုဆုပ်သော သောာ၊

ပြဿဗု= ကသယုဒ်ရရှိက် စသည်တို့မှ လန့်သော သောာ၊

အလောဘာ= မပြုမကပ်တတ်သောသောာ၊

အဒေါသာ= ကြိုးတ်းသောဒေါသ၏ဆန္ဒကျင်ဘက်၊

အမောဟာ= ထိုးထွင်းသိခြင်းသောာ၊

၁၄။ စွဲနှစ်ချေသ

၁၉၉

ကာယပသသိုး = ဂိုပ်၏ ပူပန်ခြင်း၊ ကို ပြမ်းစေသောသဘာ၊
 ဖိတ္ထပသသိုး = ဖိတ်၏ ပူပန်ခြင်း၊ ကို ပြမ်းစေသောသဘာ၊
 ကာယလဟုတာ = ဂိုယ်၏ ပါသောအဖြစ်၊
 ဖိတ္ထလဟုတာ = ဖိတ်၏ ပါသောအဖြစ်၊
 ကာယမှုဒုတာ = ဂိုယ်၏ နှုန်းသုတေသနအဖြစ်၊
 ဖိတ္ထမှုဒုတာ = ဖိတ်၏ နှုန်းသုတေသနအဖြစ်၊
 ကာယကမ္မညာတာ = ဂိုယ်မှုနှုန်း ကောင်းသောအဖြစ်၊
 ဖိတ္ထကမ္မညာတာ = ဖိတ်မှုနှုန်း ကောင်းသောအဖြစ်၊
 ကာယပါရိုညာတာ = ဂိုယ်၏ လေ့လာစွမ်းသောအဖြစ်၊
 ဖိတ္ထပါရိုညာတာ = ဖိတ်၏ လေ့လာစွမ်းသောအဖြစ်၊
 ကာယုဇ္ဇကတာ = ဂိုယ်၏ ဖြောင့်မတ်သောအဖြစ်၊
 ဖိတ္ထဇ္ဇကတာ = ဖိတ်၏ ဖြောင့်မတ်သောအဖြစ်၊
 ဆန္တ = အာရုံပြုလိုသည်အဖြစ်၊
 အဓိမောက္း = အာရုံကို ဆုံးပြတ်ခြင်း၊
 မန်သီကာရု = ဖိတ်၏ အာရုံကိုပြုခြင်း၊
 တတ္တမဏ္ဏတ္ထတာ = အလယ်၌ တည်းမတ်စွာ၍ခြင်း၊
 ကရဏာ = ခုက္ခာတာ သတ္တဝါတိုးအား သနားခြင်း၊
 မှုဒိတာ = သုမ္ပတာ သတ္တဝါတိုးအား ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊
 ကာယဝိရတိ = ကာယခုစွရိုက်မှ ရှောင်ကြည့်ခြင်း၊
 ဝစိဝရတိ = ဝစိခုစရိုက်မှ ရှောင်ကြည့်ခြင်း၊
 မိဇ္ဇာအပိုဒ် = မှုအသောသက်မွေးခြင်းမှ ရှောင်ကြည့်ခြင်း၊
 ဉားသို့သာ အပြားအားဖြင့် ကုသိုလ်သခိုရတိသည် ၃၆-ပါး
 အပြားနှိုက်နှစ်၏။
 အကုသိုလ်ဝိညာဉားနှင့်ထိုက်သည်အားလုံးစွာ ယုံ့သောသခိုရ

တိသည် အောက်ပါအတိုင်း ၂၂ ပါး အပြားရှိကုန်၏။ ယင်းတို့မှာ ဖသာ၊ ဖတာနာ၊ ပိတာက်၊ ပိစာရဲ၊ ပိတိ၊ ပိရိပိ၊ ပိရိပိရှိ၊ သမာဓိ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္ထဗျာ၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ဒီ၌၊ ပိစိကိုစွာ၊ ဆန္ဒ၊ အမိမောက္ဂ၊ ဉာဏ်၊ မန်သိကာရဲ၊ ဉူသာ၊ မန္တရိပိ၊ ကုဋ္ဌန္တာ တိဖြစ်ကြ၏။ ထိတွင် ဖသာ စသည်တို့၏သဘာတရားတို့ကို ကုသိုလ်သို့၌ ပြုပြုဖြစ်၏။ ဤတွင်အထူးကိုသာ ဆိုပေအဲ။

အဟိရိက = မရှက်တတ်သူ၏အဖြစ်။

အနောတ္ထဗျာ = ကြောက်ချုပ်ထိပ်လန်းမရှိသည် အဖြစ်။

လောဘ = ဌာပ်တတ်သောသဘာ၊

ဒေါသ = ဌာမ်းတမ်းသော သဘာ၊

မောဟ = တွေ့ဆောင်းမော်၏။

ဒီ၌ = ဟောက်ပြန်မှားယွင်းသော သဘာ၊

ပိစိကိုစွာ = ယုံမှား၏၏။ မဆုံးဖြတ်နိုင်၏။

အမိမောက္ဂ = ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘာ၊

ဉာဏ် = မငြိမ်မသက် တုန်လှပ်သော သဘာ၊

ဉူသာ = ဌာန်စောင်းမြောင်းတတ်သော သဘာ၊

မန္တရိပိ = ဝန်ပို့လျှို့ရှက်တတ်သော သဘာ၊

ကုဋ္ဌန္တာ = အလိုအလို နိုးရိုက်ပုံပန်သော သဘာ၊

ဤသို့သော အပြားအားဖြင့် အကုသိုလ် သို့ရတိသည် ၂၂-
ပါး အပြားရှိကုန်၏။

အဗျာကတ သံဃာရတိတွင် ပိပါက် အဗျာကတတိသည် အဟိတ်
သဟိတ်တို့၏အပြားအားဖြင့် နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိတွင် အဟိတ်ပိပါက်ရညှူး
နှင့်၊ ရှုံးရှုံးသော သံဃာရတိသည် အဟိတ်ပိပါက် အဗျာကတတိ မည်ကုန်၏။
သဟိတ်ပိပါက်ရညှူးနှင့်ယှဉ်သော သံဃာရတိသည် သဟိတ်ပိပါက်အဗျာ

ကတသခါရတိမည်ကုန်၏။ သဟိတ်ကြီယာ ဝိဉာဏ်နှင့်ယျာဉ်သောသခါရတိသည် သဟိတ်ကြီယာ အဗျာကတ မည်ကုန်၏။ ဤသို့ အဗျာကတ သခါရတိကိုလည်း သိအပ်ကုန်၏။ ဓနာငါးပါးအချုပ်ကား ဤသို့တည်း-

- (၁) ရပ် ၂၈ ပါးသည် ရွှေပက္ခား မည်၏။
- (၂) ဆဒနာစေတသိက်သည် ဆဒနာက္ခားမည်၏။
- (၃) သဉာဏ်တသိက်သည် သဉာဏ်က္ခားမည်၏။
- (၄) ဆဒနာသဉာဏ်တစ်ပါး စေတသိက်ငါးဆယ်သည် သခါရက္ခားမည်၏။
- (၅) မိတ်တစ်ခုယှတ် ကိုးဆယ်သည် ဝိဉာဏ်က္ခားမည်၏။
အလုံးရှိရှိသူမျှသောရပ်ကို ဖောက်ပြန်သောလက္ခဏာတစ်ခုတည်း အဖြစ်၌ ပညာဖြန့်အစုပြု၍ ရွှေပက္ခားဟုဆိုအပ်၏။ ယင်းဖြင့် ရှိရှိသူမျှရပ်အားလုံးသည် ဖောက်ပြန်သောလက္ခဏာ၌ အစု၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကြောင့် ရွှေပက္ခားမည်၏ဟုပြုအပ်ခြင်းပင်တည်း။ စင်စစ် ရပ်မှတစ်ပါးသော ရွှေပက္ခားမည်သည် မရှိ။

ထိုအတူ ဆဒနာစေသည်တို့ကိုလည်း ခံစားခြင်းလက္ခဏာစသည်တို့၌ အစု၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကြောင့် ဆဒနာက္ခားစသည်တို့မည်ကုန်၏ဟု ပြုအပ်ကုန်၏။ စင်စစ် ဆဒနာစေသည်တို့မှ တစ်ပါးကုန်သော ဆဒနာက္ခားစသည် မည်ကုန်သောဓနဘို့ မရှိကုန်။

ဓနာတို့ကို မယှတ်မလွန် ငါးပါးတိတိသာဟောကြားခြင်းမှာ အလုံးစုံသော သခါတတရားတို့ကို တူသောအဖိုးအားဖြင့် ပါ်ပိုးစုံပျော်ယူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ငါ့ကိုယ် ငါ့ဉာဏ်ဟု စွဲလမ်းပြုးအကြောင်းမှာ ထိုငါးပါးသာရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးသော သီလက္ခား သမာဓိက္ခားစသည်တို့သည် ကိုငါးပါးပြုးသာဝင်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဓနာငါးပါးတိတိကိုသာ ဟောခြင်းဖြစ်၏။

ရှုပက္ခန္တသည် သူမှာပြုစရိတ်(ဆေးရု) နှင့်တူ၏၊ အဘယ်ကြောင့်
နည်း- သူမှာနှင့်တူသောစိညာဌုတိ၏မို့ရာ တည်ရာအာရုံတိ၏ အစွမ်းအား
ဖြင့် နေရာဗာန၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အသုသဟု ရှုသင့်၏။

၁၀၃နာက္ခန္တသည် အနာရောဂါနှင့်တူ၏၊ အဘယ်ကြောင့်
နည်း- ဆင်းလူရက္ခအဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့် နှိပ်စက်ညုံးခဲ့တတ်သောကြောင့်
တည်း၊ ခုက္ခဟု မှတ်အပ်၏။

သညာက္ခန္တသည် အနာရောဂါဖြစ်ခြင်း အကြောင်းနှင့်တူ၏။
အဘယ်ကြောင့်နည်း-ကာမသညာစသည်တိ၏အစွမ်းဖြင့် ရာက စသည်တို့
နှင့်ယဉ်သော ၁၀၃နာဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ အနတ္ထဟု မှတ်အပ်၏။

သံ၏ရက္ခန္တသည် မသင့်တင့် မလျောက်ပတ်သော ဥတု ဘာ
၆၅ စသည်ကိုဖို့ပဲသည်နှင့်တူ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- ၁၀၃နာဟုသော
အနာရောဂါ၏အကြောင်းရုံး ပြစ်သောကြောင့်တည်း၊ အနတ္ထပင်တည်း။

ဂိညာဏက္ခန္တသည် သူမှာနှင့်တူ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း- ၁၀
၃နာဟုသော အနာရောဂါမှလုပ်တ်သောကြောင့်တည်း၊ အနိစ္စဟု ရှုအပ်၏။

တစ်နည်း ဓနာဂါးပါးတို့သည် မှောင်အိမ်၊ ညျဉ်းခဲ့ခြင်း၊ လွန်
ကျူးသောအပြစ်၊ အဘဏာသား၊ အပြစ်ကျူးလွန်သူတို့နှင့် တူကုန်၏။ စား
ချက်၊ ဘားချဉ်း၊ စို့သည်၊ ဟင်းလျာ၊ စားသောက်သူတို့နှင့် တူကုန်၏။
ဤသို့သောဖြင့် ဆုံးဖြတ်နည်းကိုသိအပ်၏။

ရှုပက္ခန္တကို ရေ့မြှုပ်စိုင်ကဲ့သို့ မှတ်ထင်အပ်၏။ ဆုပ်နယ်ခြင်းရာ
မခံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

၁၀၃နာက္ခန္တကို ရေ့ကိုကဲ့သို့ မှတ်အပ်၏။ တစ်ခဏနမျှသာ ဧည့်
လျှော်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

သညာက္ခန္တကို တဲ့လျှော်ကဲ့သို့ မှတ်အပ်၏။ ချွှတ်ခွှတ်ပွဲ့ပွဲ့
ဆိုမြည်ပောင်ယမ်းစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

၁၄။ ဓရနိဒ္ဓသ

၂၀၃

သခါရက္ခနာကို င်က်ပျောတုံးကဲသို့ မှတ်အပ်၏။ အနှစ်သာရမရှိ
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဂိဉာဏာက္ခနာကို မျက်လျဉ်းပြသောအရှင်ကဲသို့ မှတ်အပ်၏။
လျဉ်းပတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ပညာရှိ သူတော်ကောင်းသည် ဓရာဝါးပါးတို့ကို သန်လျက်ဖွဲ့ကိုင်
သောရန်သူ သူသတ်နှင့်တူခြင်း စသည်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့် ရှုကြည့်ရာ၏။

၁၅။ အာယတန်စာထိန္ဒြေသ

အာယတန

အာယတနတိသည် စက္ခာ၊ ရှုပ၊ သောတ၊ သဒ္ဓ၊ ယာန၊ ဂန္ဓ၊
မိရာ၊ ရသ၊ ကာယ၊ ဖော်မွဲ၊ မန၊ မွေ့ဟန္တ် ၁၂ ပါး အပြားရှိကျန်၏။

သာယာတတ်သော သဘောတရားသည် စက္ခာမည်၏။ ရှုပါရုံကို
သာယာတတ်၏။ ထင်ရှားပြတတ်ခြင်းဖြစ်၏။

ပြတတ်သောကြောင့် အဆင်းသည် ရှုပမည်၏။ တပ်မက်ခြင်း
အမျက်တွေက်ခြင်းစသော ကာလတို့ အဆင်း ဖောက်ပြန်သူ၏နှလုံး၌ အလို
ကို ထင်ရှားပြတတ်ခြင်းဖြစ်၏။

နာယူတတ် နားထောင်တတ်သောကြောင့် သာတမည်၏။

ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် သဒ္ဓမည်၏။

နမ်းတတ်သောကြောင့် ယာနမည်၏။

ပြတတ်သောကြောင့် ဂန္ဓမည်၏။ မီမိ၏တည်ရာဝှက်ကို သိ
အောင်ပြတတ်ခြင်းဖြစ်၏။

အာဟာရ ရသကို ခေါ်သကဲ့သို့ဖြစ်တတ်သောကြောင့် မိရာမည်
၏။

သာယာတတ် သာယာအပ်သောအာရုံသည် ရသမည်၏။

စက်ဆုပ်ဖွံ့ဖြို၏တည်ရာအန္တဖြစ်သောကြောင့် ကာယမည်၏။

၁၅။ အာယတန္တဓမ္မသ

၂၀၅

တွေထိအပ်သော အာရုံသည် ဖော်ဖွဲ့ မည်၏။
သိတတ်သော သဘောတရားသည် မန မည်၏။
ပိမိသဘောလက္ခဏာကိုဆောင်တတ်သော သဘောတရား
သည် မွှေ မည်၏။

သာမည့်အားဖြင့်- စိတ်စေတသိကိုတို့၏ ပိမိတို့ကိုစွဲကို အား
ထုတ်တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အားထုတ်တတ်၍ အာယမည်
သော စိတ်စေတသိကိုတို့ကိုစွဲတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရှည်စွာ
သော ဝင့်ဆင်းရုက္ခာ ဆောင်တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း အာယတန္တ
မည်၏။

တစ်နည်း- နေရာ၌သူမဟုသောအနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
ပြေားရာတည်ရာဟုသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စုဝေးရာအရပ်ဟု
သော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်ရာအသဟုသောအနက်ကြောင့်
လည်းကောင်း၊ အကြောင်းဟုသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း အာယတ
နံမည်၏ဟု၍ သိအပ်၏။

အကျဉ်းအားဖြင့် မနာယတန္တနှင့်ဓမ္မယတန္တတစ်စိတ်မှာ နာမဲ
အဖြစ်ဖြင့် ရော်က်အပ်၏။ ကြုံးသော အာယတန္တတို့ကို ရပ်အဖြစ်ဖြင့်
ရော်က်အပ်၏။ ထိုကြောင့် အာယတန္တ ၁၂ ပါးတို့သည် နာမဲ ရပ် နစ်ပါး
သာဖြစ်ကုန်၏။

သစ်တဖြစ်သော အာယတန္တအားလုံးတို့ကို မလာသောအားဖြင့်
လည်းကောင်း၊ ထွက်မသွားသောအားဖြင့်လည်းကောင်း ရှုမှတ်အပ်ကုန်၏။
ထိုအာယတန္တတို့သည် ဥပါဒ်ဓဏေမှ ရှေး၌တစ်စုတစ်ခုသောအရပ်မှမလာ
ကြကုန်။ ဘင်ဓဏေမှ နောက်၌ တစ်စုတစ်ခုသောအရပ်သို့လည်း မသွား
ကုန်။ စင်စစ်သောကား ဥပါဒ်ဓဏေရှေ့၌ မရအပ်သောသော ရှိကုန်၏။
ဘင်ဓဏေမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်၌ပျက်သော သဘောရှိကုန်၏။ ရှေး

၂၀၆

တိသုဒ္ဓမာ

အစိုး နောက်အဖွဲ့တို့၏အလယ်၌ အကြောင်းနှင့်ပပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသော ကြောင့် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ၏အလိုဘို့ မလိုက်တတ်ကုန်သည်ဖြစ် ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် မလေသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထွက်မသွား သောအားဖြင့်လည်းကောင်း ရှုအပ်ကုန်၏။

ထိုမှုတစ်ပါး တရာ့လျှပ်ခြင်းနှင့်တကွ အမှာအရာအရွှေ့ဖြင့် အာ ထုတ်ခြင်းကင်းသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြိုသောအားဖြင့် ကြောင့်က ကင်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ရှုအပ်၏။

တစ်နည်း အတွင်းအရွှေ့တို့က အာယတန်ခြောက်ပါးတို့ကိုဖြေခြင်း၊ တင်တယ်ခြင်း၊ ရှုမ်းသာခြင်း၊ အနှစ်သာရွှေ့နှင့်အတွေ့၏အဖြစ်မှ ကင်းဆိတ် သောကြောင့် လူမရှိသော ရွာပျော်ကြီးကဲ့သို့ ရှုအပ်၏။ အပြင် ဗာဟိရ အာယတန်ခြောက်ပါးတို့အား အတွင်းအာယတန်တို့ကို ညျဉ်းဆေသတ်ဖြတ် တတ်သောကြောင့် ရွာကိုဖျက်တတ်သော သူမီး၊ ဗားပြုတို့ကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်၏။

တစ်နည်းလည်း အတွင်းအာယတန်တို့ကို ပြု၊ မိကျောင်း၊ ငါက်၊ ဇွေး၊ မြေဇွေးနှင့်များက်သတ္တဝါတို့ကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်၏။ အပြင်အာယတန် တို့ကို ထိုသတ္တဝါတို့၏ မတွေ့သောကုံက်စားရာကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်၏။ ဤပြ ဆိုပြီးသောနည်းအားဖြင့် အာယတန်အရှုံး ပညာစက္ခာဖြင့် ရှုအပ်၏။

၃၁၇

ဓာတ်တို့သည် စက္ခာ၊ ရှုပါ၊ စက္ခာပို့ညာဏာ၊ သောတာ၊ သွွား သောတာ ပို့ညာဏာ၊ ယာနာ၊ ဂန္ဓာ၊ ယာနာပို့ညာဏာ၊ မို့ရာ၊ ရာသ၊ မို့ရာပို့ညာဏာ၊ ကာယာ၊ ဖော်မြွှေ့၊ ကာယာပို့ညာဏာ၊ မနော၊ ဓမ္မနှင့် မနောပို့ညာဏာ ဓာတ်အားဖြင့် ၁၈-ပါး ရှိကုန်၏။

သာမည့်အားဖြင့်ကား- စီရင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ်မည်၏။

၁၅။ အာယတနာတိန္ဒေသ

၂၀၇

ဆောင်အပ်သောကြောင့် ဓာတ်မည်၏။ စီရင်ခြင်းကြောင့် ဓာတ်မည်၏။ စက္ခာစသောသဘာအားဖြင့် စီရင်အပ် ထားအပ်သောကြောင့် ဓာတ်မည်၏။

ဓာတ်တို့သည် အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့် မရောမယှက်အောင် ပိုင်း
မြေးအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ရွှေဇွဲ စသောဓာတ်တို့သည် ရွှေဇွဲစသည်ကို
ဖြစ်စေကုန်သကဲ့သို့ မရောမတွေကိုနိုင်အောင် များသော သံသရာဝှင့်ဆင်းရဲကို
ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ဝန်ထမ်းသမားတို့သည် ထန်ကို ထမ်းဆောင်ကုန်သကဲ့
သို့ သတ္တဝါတို့သည် ထမ်းဆောင်အပ်ကုန်၏။

ဤသဘာတရားတို့သည် အလိုသို့မလိုက်တတ်သောကြောင့်
ဆင်းရဲကို စီရင်ခြင်းများသာတည်း။ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော ဤဓာတ်တို့ဖြင့်
သတ္တဝါတို့သည် သံသရာဆင်းရဲကို စီရင်အပ်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုသို့သော
အခြင်းအရာအားဖြင့် စီရင်အပ်ပြီးသော ထိုသံသရာ ဝင့်ဆင်းရဲကို စက္ခာ
စသော သဘာတရားတို့၌သာ ထားအပ်၏။ ဤသို့ စက္ခာစသည်တိတွဲ
တစ်ရုပ်သောသဘာတရားသည် ဖြစ်သင့်သည်အားလုံးစွာ စီရင်အပ်
ဆောက်တည်အပ်၏။ ဤသို့ အစရိတ်သော အနက်သဘာကြောင့် ဓာတ်ဟူ
၍ ဆိုအပ်၏။

တိဋ္ဌဗိုလိုက်၏ အတ္ထာသည် သဘာအားဖြင့် မရှိသကဲ့သို့ ဤစက္ခာ
စသောသဘာတရားသည် သဘာဝဓမ္မအားဖြင့် မရှိကုန်သည် မဟုတ်၊
ထင်ရှုံးရှိကုန်၏။ ဤသဘာတရားတို့သည် မိမိ၏သဘာတရားကို
ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ်မည်ကုန်၏။ လောကြံ ဆန်းကြယ်သော
ဆေးဒါန်း မြင်းသို့လာစသောကျောက်၏အစိတ်တို့ကို ဓာတ်ဟုဆိုအပ်ကုန်
သကဲ့သို့ ထိစက္ခာစသည်တို့လည်း ကျောက်၏အစိတ်ဓာတ်နှင့်တူကုန်သော
ကြောင့် ဓာတ်တို့မည်ကုန်၏။ ဆန်းကြယ်သော ဤစက္ခာစသည်တို့သည်
ဉာဏ်ဉာဏ်တို့၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော ဓာတ်တို့များဖြစ်သောကြောင့်

ဓတ်တို့မည်ကုန်၏။

တစ်နည်း:- ဂိုလ်ဟန်အပ်သော ဓမ္မသွားခြားအပ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော အချင်းချင်း ဝိသွားကလက္ခဏာဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော အဆီ အရည် အသွေး စသည်တို့၌ ဓတ်ဟန်သောအမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဓမ္မဘီးပါးအပေါင်းဟန်အပ်သော အတွေးအောင် အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော ထို့ကြော စသည်တို့၌လည်း အချင်းချင်း ဝိသွားကလက္ခဏာဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သောခြောင်း ဓတ်ဟန်သောအမည်ကို သိအပ်၏။

တစ်နည်း:- ဓတ်ဟန်သော ဤစကားသည် အသက်မဟုတ်သော သဘောတရားများ၏ အမည်သာတည်း။

ဤသယ်ရှုစိုးသောဓတ်တို့တွင် စက္ခဓတ်ကို စည်မျက်နှာဖြင့်
ကဲသို့ ရှုအပ်၏။ ရုပဓတ်ကို စည်လက်ခတ်ကဲသို့ ရှုအပ်၏။ စက္ခဝိညာဏာ
ဓတ်ကို စည်သံကဲသို့ ရှုအပ်၏။ ထိုမှတ်စိုး၊ စက္ခဓတ်ကို ကြေးမြှုပ်နှံ
သို့ မှတ်အပ်၏။ ရုပဓတ်ကို မျက်နှာကဲသို့ မှတ်အပ်၏။ စက္ခဝိညာဏာ
ဓတ်ကို မျက်နှာမြှုပ်နှံသို့ မှတ်အပ်၏။ ထိုမှတ်စိုး၊ စက္ခဓတ်ကို ကြေး
နှစ်းတို့ကဲသို့ မှတ်အပ်၏။ ရုပဓတ်ကို ကြေးကြိုးတံသာစက် နှစ်းပွတ်သော
သီခုခုံးဖွေသော ကျဉ်းမွှေကဲသို့ မှတ်အပ်၏။ စက္ခဝိညာဏာဓတ်တို့ ကြေးစည်
နှစ်းဆီတို့ကဲသို့ မှတ်အပ်၏။ ထိုမှတ်စိုး၊ စက္ခဓတ်ကို မီးပွတ်ခုခုံးကဲသို့
မှတ်အပ်၏။ ရုပဓတ်ကို မီးပွတ်တံကဲသို့ မှတ်အပ်၏။ စက္ခဝိညာဏာဓတ်
ကို မီးကဲသို့မှတ်အပ်၏။ သောတဓတ် စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းကဲသို့
မှတ်အပ် ရှုအပ်၏။

မနောဓတ်ကိုကား ဖြစ်သင့်သည်အားလုံးဖွား စက္ခဝိညာဏာ
ဓတ်စသည်တို့၏ ရှေ့သွားနောက်လိုက်ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့ မှတ်အပ်ကုန်၏။
ဓမ္မဓတ်၏ ဆောင်ရွက်ဘက်မြားမြောင်းကဲသို့ လည်းကောင်း၊ တကျင်ကဲသို့
လည်းကောင်း မှတ်အပ်၏။ သညာကျွော သံရှေ့ရှေ့ဘတို့ကို မြားမြောင်း

၁၅။ အသယတန်ဓရနှင့်ခြေသာ

၂၀၉

တံကျင်သဖွယ်ဖြစ်သော ရောဂါရိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တစ်ကိုယ်လုံး အနာဖြင့်ပြည့်သော ရောဂါသည်တို့ကဲ့သို့ မှတ်ကုန်၏။

အသစ်တ နိဗ္ဗာန်ကိုကား အခြားကော်ဆေးနှင့်တူဆောာအသဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ပုံပန်မလိမ်း ဌီမ်းသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘားဥပဒ်က်း သောအားဖြင့်လည်းကောင်း မှတ်အပ်ကုန်၏။ အကြောင်းကား အလုံးစုံ အကိုးမဲ့ကိုဖြစ်စေတတ်သည် ရာကစသော အဆိပ်၊ အတိစသော အဆိပ်နှင့် တူဆောာ တရားအပေါင်းတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

မနောစိဉ်သာကောတ်ကို အာရုံတိတွင် ဤအာရုံသည် ဤစိဉ်သာ၏ ၏အာရုံတည်းဟု အမှတ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တော့မျောက်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဆုံးမစက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အရိုးပေါက်အောင် ထိုး သော်လည်း မယဉ်ကျေးသော မြင်းကြမ်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အမှတ်မရှိ သော အာရုံကာမရှုပ်နှံကျတတ်သောကြောင့် ကောင်းကင်းသို့ပစ်ဂျာတ်အပ် သော တုတ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အထူးထူး အပြားပြားသော ကိုလေသာ အသွင့်နှင့်ယဉ်သောကြောင့် ကပ္ပါယာင်း၌ အထူးထူးသောအသွင်ကို ဆောင် တတ်သော ကချေသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း မှတ်အပ်ကုန်၏။

၁၆။ ဉာဏ်ယသစ္စနိဒ္ဓဘ

ဉာဏ်ယ

ဉာဏ်တိသည် စက္ခာ၊ သောတ၊ ယာန၊ မိနာ၊ ကာယ၊ မန၊ ဉာဏ်၊
ပုဂ္ဂိုလ်၊ မိစိတ၊ သုစ၊ ခုက္ခ၊ သောမနာသ၊ အေမနာသ၊ ဥပေက္ခ၊ သဒ၊ စိ
ဂိုလ်၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ အနညာတညာသာဓိတိ၊ အညနှင့် အညာ
တာဝ ဟန္တ၍ JJ-ပါး အပြားရှိကုန်၏။

ထိတွင် စက္ခာစသည်တိ၏အနက်အမိပ္ပါယ်ကို နောက်ကဆိုခဲ့
သည့်နည်းကိုဖိုး၍ သိနိုင်လောက်၏။ ဤတွင် ထူးစွားသော နောက်ဆုံးက
ဉာဏ်သုံးပါးကို ဆိုပါမည်။

အနညာ တညာသာ မိတ်ဇူးကို အရိယာမက်၏ ရွှေအို့၍ မသိနဲ့
မရှုံးသေးသော သေခြင်းကင်းကြောင်းဖြစ်သော နိုဗ္ဗာန်ကို သိအောင်ပြုခဲ့
ဟု ကျင့်သုအား ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်၏အနက်သော
ဖြစ်သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဆိုအပ်၏။

အညီဇူးကို ပထမမက်ဖြူ့မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာလေးပါးကို တစ်
ဖန်သိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်၏အနက်သော ဖြစ်သင့်သော
ကြောင့်လည်းကောင်း ဆိုအပ်၏။

အညာတာရိဇ္ဈိုကို သစ္စာလေးပါးတို့၌ သိခြင်း ကိုဖြူ့သော
ရုံးနှုန်းအား ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်၏အနက်သော ဖြစ်

၁၆။ ဉာဏ်ယသန္တနိဒ္ဓသ

၂၁၁

သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဆိုအပ်၏။

ဤ ဉာဏ်ယ၏ အနက်သဘာမည်သည် အဘယ်နည်း။

ဉာဏ်မည်သောကံသည် ပြတတ်သည်ဟုသောသဘာနှင့် ပြတတ်သည်ဟုသောအနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယင်းကံသည် စီရင်အာဖြစ်စေအပ်၍ စီရင်အပ် ဖြစ်စေအပ်သည်ဟုသော အနက်ကြောင့် လည်းကောင်း ဉာဏ်တို့ မည်ကုန်၏။

ထိုမှတစ်ပါး ဉာဏ်မည်သော မြတ်စွာဘုရားသည် အလုံးခုံးသော ဉာဏ်တို့ကို ဟုတ်မှန်သောသဘာအားဖြင့် ဟောကြားပြသအပ်ကုန်၏။ ထူးသော သဗ္ဗညာတည်တ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်လည်း သိတော်မှု၏။ ထို့ကြောင့် လည်း ဉာဏ်မည်ကုန်၏။

ဉာဏ်မည်သော မြတ်စွာဘုရားသည်ပင်လျှင် အာရုံပြုသောအားဖြင့် မိဝင်းခြင်းဖြင့် အချို့သော ဉာဏ်တို့ကို ပွားစေသောအားဖြင့် မိဝင်းခြင်းဖြင့် မိဝင်းအပ်ကုန်၏။ ဤသို့ ဉာဏ်အမည်ရှိသော မြတ်စွာဘုရား မိဝင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟုသောသဘာကြောင့်လည်း ဉာဏ်မည်ကုန်၏။

တစ်နည်း- အနီးရသည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော အနီးရသည်၏ အဖြစ်ဟုသောသဘာကြောင့်လည်း ထို ၂၂ ပါးတို့သည် ဉာဏ်မည်ကုန်၏။ ထိုကားမှန်၏ - စက္ခတိညာဦးစသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း၌ ထိုစက္ခတိသည် ထက်သည်ရှိသော ထိုစက္ခတိညာဦးစသည်တို့ ထက်ကုန်၏။ နှဲသည်ရှိသော နှဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့် စက္ခတိသည်တို့၏ အနီးရသောအဖြစ်သည် ပြီး၏။ ထို့ကြောင့် ဉာဏ် မည်ကုန်၏။

သစ္ာ

သစ္ာတို့သည် ခုက္ခဖြစ်သော အရိယသစ္ာ၊ ခုက္ခဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သမှုဒယအရိယသစ္ာ၊ ခုက္ခ၏ချုပ်ပြုးရှုဖြစ်သော နိရောဓ အရိယသစ္ာ၊ ခုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်

ကောင်းဖြစ်သော မရှာအနိယသွာဟူ၍ လေးပါးရှိကုန်၏။

နိုင်စက်ညွှေးခဲ့ခြင်း၊ ပြုပြင်စီရင်ခြင်း၊ ပုလောင်စေခြင်း၊ ောက်ပြန်စေခြင်းဟူသော ခုက္ခာ၏ ခုက္ခာအဖြစ်ဟူသော သဘောတာရာလေးပါးတို့ သည် မှန်ကုန်၏။ မချွေတ်ယွင်းကုန်။ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာမှ ကင်းကုန်၏။

စုဆောင်း ဆည်းပူးခြင်း၊ လေးအပ် ဆောင်နှင်းခြင်း၊ ယျဉ်စေခြင်း၊ နှောင့်ယှက်ပိတ်ပင်ခြင်းဟူသော သမှုဒယော၏အဖြစ်သဘော လေးပါးတို့ သည် မှန်ကုန်၏။ မချွေတ်ယွင်းကုန်။ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာမှ ကင်းကုန်၏။

ကျွေတ်လှတ် ထွက်မြောက်ခြင်း၊ ဆိတ်ဇြို့ခြင်း၊ ပြုပြင်စီရင်မှ မရှိခြင်း၊ သေခြင်းမရှိခြင်းဟူသော နိရောဓာ၏အဖြစ်သဘောတာရာလေးပါးတို့ သည် မှန်ကုန်၏။ မချွေတ်ယွင်းကုန်။ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာမှ ကင်းကုန်၏။

ထွက်မြောက်ကြော်းဖြစ်ခြင်း၊ ရောက်ကြော်းဖြစ်ခြင်း၊ မြင်ခြင်း၊ အကြော်အမွှားပြုခြင်းဟူသော မဂ်၏အဖြစ်သဘောလေးပါးတို့သည် မှန်ကုန်၏။ မချွေတ်ယွင်းကုန်။ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာမှ ကင်းကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အနိယသွာတို့သည် လေးပါးရှိကုန်၏။ ယင်းတို့ကား ခုက္ခာသွာ၊ သမှုဒယာသွာ၊ နိရောဓာသွာ၊ မရှာသွာတို့တည်း။ ဤလေးပါးသောသွာတို့ကို ဘုရားအရိယာ အနိယာအရှင်တို့ အထူးအားဖြင့် ထိုးထွင်းသိမြင်တော်မြှုကြ၏။ ထို့ကြောင့် အနိယသွာမည်ကုန်၏။

ထို့ပြင် အနိယဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ သွားလို့ဖြစ်သောကြောင့်လည်း အနိယသွာမည်၏။

ရဟန်းတို့ နတ်နှင့်တကွေသော လူအပေါင်းထက် တထာဂတာသည် အနိယမည်၏။ ထို့ကြောင့် အနိယဖြစ်သော တထာဂတာ၏သွာတို့

၁၆။ ဓမ္မဒ္ဓယသစ္စာနှုန်း

၂၃၃

ပြစ်သောကြောင့်လည်း အရိယာသစ္စာည်ကုန်၏။

ထိုပြင် ထိုးတွင်းသိ၍ အရိယာအဖြစ်သို့ရောက်သောကြောင့်
လည်း အရိယာသစ္စာဟုဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ အရိယာသစ္စာလေးပါးတို့ကို ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ထိုး
တွင်း၍ ကိုယ်တိုင်းသိသောကြောင့် တထာဂတကို ပူဇော်ထိုက်သော သမ္မတ
ပြစ်သောအရိယာဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုပြင် မဖောက် မပြန် မှန်ကန်စွာ သိအပ်သောကြောင့်လည်း
အရိယာသစ္စာတို့ မည်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ဤအရိယာသစ္စာလေးပါးတို့သည် စင်စစ် ဟုတ်မှန်
ကုန်၏။ မဖောက်မပြန်ကုန်။ တစ်ပါးသော အခြေားအရာအားဖြင့် မဖြစ်ကုန်။
ထိုကြောင့် အရိယာသစ္စာဟုဆိုအပ်ကုန်၏။

ဤသစ္စာလေးပါးတို့တွင် ဒုက္ခသစ္စာသည် နိုင်စက်ခြင်းလက္ခဏာ
ရှိ၏။ ပုပ္ပန်စေခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ပဝတ္ထိဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။

သမှတ်ယသစ္စာသည် ဒုက္ခမပြတ်မစဲဖြစ်ကြောင်း အမှန်အစစ်ဖြစ်
ကြောင်း အဖြစ်တည်းဟုသောလက္ခဏာရှိ၏။ ဒုက္ခမပြတ်ဖြစ်အောင် ပြခြင်း
ကိစ္စရှိ၏။ လွှတ်မြောက်ခြင်းကို တားမြှုပ်ခြင်းလျင် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။

နိရောဓာသစ္စာသည် အပူကိုပြုးအေးစေခြင်း သိန္တလက္ခဏာရှိ၏။
မကျခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကိုယ်အထည် လုံးလုံးလျောင်းလျောင်း၊ မရှောင်းသည်
ဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။

မရှောဓာသည် ထွက်မြောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟုသော လက္ခ
ဏာ ရှိ၏။ ပယ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ခန္ဓာဝါးပါးဟုသောနိမိတ်၊ သံသရာဟုသော
ပဝတ္ထိနှုန်း စိတ်၏ထကြောင်းဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။

သစ္စာ၏အနက်သဘောသည် အဘာယ်နည်း-

နိုင်စက်ခြင်း၊ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း အရကြောင်းရင်း၊ ြိမ်သက်အေးချမ်း

ခြင်း၊ တွက်မြောက်ခြင်းအပြားဟုဆိုအပ်သော မရွှေတ်ပွဲ့သည်၏အဖြစ်၊ မဆောက်ပြန်သည်၏အဖြစ်၊ ဟုတ်မှန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် အရိယာတို့ဘက် ကျက်စားရာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ပောကြားတော်မှု၏-

“ရဟန်းတို့ ထို့ကွဲသည် မဆောက်မပြန် ဟုတ်မှန်၏။ မရွှေတ် ပွဲ့၊ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာမှ ကင်း၏”

ထို့ပြင် ခုကွဲသည် မနိပ်စက်တတ်သည် မဟုတ်၊ ခုကွဲမှတစ်ပါး နှိပ်စက်တတ်သော တရားမရှိ။ ထို့ကြောင့် ခုကွဲ၏နှိပ်စက်တတ်သောအဖြစ် မြတ်စွာအားဖြင့်၊ နှိပ်စက်တတ်သည်၏ခုကွဲအဖြစ်မှ မြတ်စွာအားဖြင့် ခုကွဲကို သစ္ားဟုသိအပ်၏။

တရားကိုကြည့်၍ တစ်ပါးသောအကြောင်းကြောင့် ခုကွဲမဖြစ်။ တရားကြောင့် ခုကွဲမဖြစ်သည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ခုကွဲပောတူအဖြစ်၏ သမှတယ်၌မြတ်စွာအားဖြင့်၊ ခုကွဲပောတူအဖြစ်၌ သမှတယ်၏မြတ်စွာအားဖြင့် တရားကို သစ္ားဟု၍ သိအပ်၏။

နိဗ္ဗာန်မှတစ်ပါးသော ပုပန်စပ်သိမ်း ပြိုးအေးရာသည် မရှိ။ နိဗ္ဗာန် သည် အေးပြိုးရာ မဟုတ်လည်း မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် သစ္ားအဖြစ်၏ နိဗ္ဗာန်မြို့မြို့ မြတ်စွာအားဖြင့် သစ္ားအဖြစ်၌ နိဗ္ဗာန်၏မြတ်စွာအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို သစ္ားဟု၍ သိအပ်၏။

အရိယာမ် တစ်ပါးသောသံသရဏောင်အိမ်မှ တွက်မြောက် ကြောင်း မရှိ။ ထိုမ်းသည် တွက်မြောက်ကြောင်းမဟုတ်သည်လည်း မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် နှစ်ပါးပြားသောနိယ်မဖြင့်လည်း မရွှေတ်ပွဲ့၊ ဟုတ်မှန်သော တွက်မြောက်မှုရှိသောကြောင့် ထိုမ်းကို သစ္ားရှာ သမှတ်အပ်၏။

“ရဟန်းတို့ ဤလောက်၌ တစ်ခုတစ်ယောက်သောရဟန်းပုဇွား လာ၍ ယင်းသည် ခုကွဲဖြစ်သော အရိယာသစ္ာ မဟုတ်။ ခုကွဲသစ္ာသည် အခြားတစ်ပါးဖြစ်၏။ ငါသည် ဤခုကွဲအရိယာသစ္ာမှတစ်ပါး အခြားခုကွဲ

၁၆။ ဓမ្ឍើយသစ္စန္တ္တုသ

၂၃၅

အရိယာသစ္စကို ဉာဏ်ပြုအံ့ဟု မိမိအယူဝါဒကို တည်ဖော်ရန် အကြောင်း
မရှိ” ဟု မြတ်စွာသုရားလည်း မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ထိုမှတ်ပါး ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော တရား၊ ပယ်အပ်သော
တရား၊ မျက်မှာက်ပြုအပ်သောတရား၊ ပျော်အပ်သောတရားတို့၏ အစွမ်း
အားဖြင့်လည်း လေးပါး၊ တက္ကာ၏တည်ရာ၊ တက္ကာ၊ ယင်းချုပ်ရနှင့်ချုပ်
ရာသို့ရောက်ကြောင်းတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း လေးပါးသာလျှင် ဟော
ကြားတော်မူအပ်၏။

အစဉ်အားဖြင့်လည်း ဤသစ္စသေးပါးတို့တွင် ရှုနှင့်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါတိုင်းနှင့်ဆက်ဆံသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သိလျယ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ခုက္ခသစ္စကို
ရှေးဦးစွာပြ၏။ ထိုခုက္ခသစ္စ၏ အကြောင်းကိုပြခြင်းတာ ထိုနောက် သမှုဒယ
သစ္စကို ပြ၏။ အကြောင်းချုပ်ခြင်းကြောင့် အကိုးချုပ်ခြင်းကိုပြခြင်းတာ
ဆက်၍နိရောဓသစ္စကို ပြ၏။ ထိုနိရောဓသစ္စကို ခြင်းအကြောင်းကို
ပြရန် နောက်ဆုံး မရှုသစ္စကိုပြ၏။

တစ်နည်း:- ဘဝချမ်းသာကို သယာတပ်မက်သူတို့ ထိတ်လန့်
ခြင်းဖြစ်စေရန် ရှေးဦးစွာ ခုက္ခသစ္စကိုပြ၏။ ထိုခုက္ခသစ္စသည် လေဘာ
တက္ကာကြောင့်ဖြစ်ကြောင်းသိစေရန် ခုတိယ သမှုဒယသစ္စကိုပြ၏။ ထို
နောက် ထွက်မြောက်ရာကို ရှာသူတို့အား ထွက်မြောက်ရာကိုပြသဖြင့် သက်
သာရာရစေရန် နိရောဓသစ္စကို ပြ၏။ ထိုနောက် နိရောဓကို ရွှင်းတာ
နိရောဓသို့ ရောက်စေတတ်သော မရှုသစ္စကို ပြ၏။

ခုက္ခသစ္စ

တတိသည် ထိုထိုစန္စဘတို့၏လက်မွန်အစ ထင်ရှုံးခြင်းအခိုက်
အတန်း၏အမည်ဖြစ်၏။ ထိုပဋိသဇ္ဇာ ခန္ဓာဟူသောတတိသည် ထိုထိုဘဝ၌

တစ်ခုသောဘဝဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သောခန္ဓာအစဉ်၏ လက်မွန်အသစ်ဖြစ်
ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ပေးအပ် ဆောင်နှင်းသုက္ခာသို့ ဖြစ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဤ
ပစ္စဗုန်ဘဝ၌ ခန္ဓာအစဉ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်၍ ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။
ယင်းသည် များစွာသော့ခုက္ခတို့၏တည်ရာအဖြစ်ကြောင့် ခုက္ခမည်၏။

ရောသည် ခန္ဓာအစဉ်၌ တစ်ခုသောဘဝယ် အကျိုးဝင်သောခန္ဓာ
တို့၏ ဟောင်းမြင်းရှင်းရော်သာတည်း။ ခန္ဓာတို့၏ရှင်းရော်ဟောင်း
မြင်းသည်၏အဖြစ်ဟု မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သေခြင်းအနီးသို့
ဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အဆင်းအချင်းကောင်းသည်၏အဖြစ်ကို ဖျက်ဆီး
တတ်သောသော့ဟု ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်တတ်၏။ ယင်းသည် သို့ရ
ခုက္ခတ်အဖြစ်နှင့် ခုက္ခတ်အဖြစ်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သောကြောင့် ခုက္ခမည်၏။

မရဏသည် တစ်ခုသောဘဝ၌ အကြိုးဝင်သော ဇီဝတိန္တပြပိ
ခြင်း အမှတ်ထင်ရားသော သေခြင်း၏အမည်သာတည်း။ တစ်ခုသောဘဝ
ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ခန္ဓာအစဉ်၏ရွှေရှာခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ပြည့်စုံသော
ဘဝခန္ဓာတို့မှ ကင်းစေခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ရောက်ခဲ့သောကတို့မှ ကင်းကွာစေ
သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။ ဆင်းရခြင်း အကြောင်း၏
အဖြစ်ကြောင့် ခုက္ခဟု သိအပ်၏။

သောကာသည် ဆွဲမြို့တို့၏ ပျောက်စီးခြင်းစသည်တို့ဖြင့် နိုပ်စက်
အပ်သောသူ၏ စိတ်၏ ပုံပန်ခြင်းဖြစ်၏။ သော့အားဖြင့် ဒေါမနသုပင်
ဖြစ်သော်လည်း အတွင်း၌သာလျှင် တွန်လျက်ကြခြင်း၊ စိတ်၏ပုံပန်ခြင်း
လက္ခဏာရှိ၏။ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ လောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အဖန်တာလဲ
လဲ စိုးရိမ်ခြင်းဖြင့် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။ ဆင်းရခြင်းအကြောင်းရင်း
အဖြစ်၊ ဆင်းရခြင်း၏တည်ရာအဖြစ်ကြောင့် ခုက္ခမည်၏။

ပရီအေဝသည် ဉာဏ်ပျော်စသည်တို့ဖြင့် နိုပ်စက်အပ်သူ၏
အချည်းနှီးငါးကြွေးမြည်တမ်းသော အသံတည်း။ အဖန်ဖန်မြည်တမ်းခြင်း

၁၆။ ဉာဏ်ယသစ္စနှုန်း

၂၁၇

လက္ခဏာရှိ၏။ ရှင်အပြစ်ကို ပြောကြားခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝေနောက်သော အဖြစ်ဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။ သခါရွှေကွဲ၏အဖြစ်၊ ဆင်းခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းကြောင့် ခုက္ခမည်၏။

ခုက္ခသည် ကိုယ်၌ဖြစ်သော ဆင်းခြင်းတည်း။ ကိုယ်ကာယကို နိပ်စက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ပညာမဲ့တို့၏နဲလုံးမသာခြင်းကို ပြုခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကိုယ်၌ဖြစ်သောအနာဟု ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။ ခုက္ခ ခုက္ခ၏အဖြစ် နှင့် ဇေတသိကခုက္ခကိုဆောင်တတ်သောကြောင့် ခုက္ခမည်၏။

ဒေါမနာသသည် စိတ်၌ဖြစ်သော ဆင်းခြင်းတည်း။ စိတ်ကို နိပ်စက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ စိတ်ကို ဉာဏ်းဆဲခြင်းကိစ္စရှိ၏။ နဲလုံး၌ဖြစ် သော အနာဟူ၍ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။ ခုက္ခ ခုက္ခ၏အဖြစ်နှင့် ကာယိကခုက္ခ ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ခုက္ခမည်၏။

ဥပါယာသသည် ဉာတိယျာနစသည်တို့ဖြင့် နိပ်စက်ခြင်းခဲ့ရ၍ လွှန်စွာဆင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဒေါသပင်တည်း။ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ လောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဉာည်းတွေးခြင်းကို ပြုခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကိုယ်စိတ်မပြန်ခြင်းကို ဖြစ်ဇေတတတ်သောတရားဟု ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။ သခါရွှေကွဲအဖြစ်၊ လောင်သည်၏အဖြစ်နှင့်ကိုယ်၏မပြန်ခြင်းကို ပြ တတ်သောကြောင့် ခုက္ခမည်၏။

အနိယာသမွယောကသည် စိတ်နဲလုံးကို မပွားဇေတတ်ကုန်သော သဗ္ဗာဝါ သခါရတိနှင့် တွေ့ကြုံပါင်းဆုံးခြင်းပင်တည်း။ အနိုဗာရုံနှင့် တွေ့ကြုံပါင်းဆုံးခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ စိတ်၏ပင်ပန်း ဆင်းခြင်းကို ပြုခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ အကျိုးမဲ့တို့၏ထင်ရားရှိသည်၏အဖြစ်လျှင် ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။ ဆင်းခြင်းအကြောင်းနှင့် ဆင်းခြင်း၏တည်ရာအဖြစ်ကြောင့် ခုက္ခမည်၏။

ပိယဝိယောကသည် စိတ်နဲလုံးကို ပွားဇေတတ်ကုန်သော သဗ္ဗာဝါ သခါရတိနှင့် ကျွေကွင်းခြင်းဖြစ်၏။ ဉာဏ်ရုံနှင့်ကျွေကွင်းခြင်း လက္ခဏာ

ရှိ၏။ နိုင်ခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းစသည် ဖြင့် ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်၏။ နိုင်ခြင်းဆင်းရေးခြင်း၏အကြောင်းကြောင့် ခုက္ခလည်၏။

ဉာဏ်တာလေဘာသည် ငါတို့သည် ပဋိသန္တမနေရလျှင် ကောင်း လေစွာ အစရှိကုန်သော မရကောင်းသောဝတ္ထုတို့ အလိုကြိပင် ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ တောင့်တာ၍ မရကောင်းသောဝတ္ထုကို လိုချင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ထိုဝတ္ထုကို ရှာဖွေခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ထိုဝတ္ထုတို့သို့ မရောက်နိုင် မရရှိနိုင်ဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်၏။ ဆင်းရေးခြင်းအကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် ခုက္ခ မည်၏။

ဥပါဒါနက္ခဇာသည် ဘဝတဗ္ဗာဖြင့် စွဲလမ်းခြင်းအစုဖြစ်၏။ ခုက္ခကို တစ်ပါးစီပြု၍ ပော့သော်လည်း မူးစွာသောကမ္မာပတ်လုံးအကြွင်း အကျိန်မျိုးသောအားဖြင့် ပော့ခြင်းရာ မတတ်ကောင်း။ ထိုကြောင့် ခုက္ခ ရှိသန္တကို သမုဒ္ဒရာရေး တစ်စက်တစ်ပါက်၌ အလုံးစုသော သမုဒ္ဒရာရေ၏ အရသာကို ရုံး၍ ပြသကဲ့သို့ ဥပါဒါနက္ခဇာ ငါးပါးအပါင်း၌ အလုံးစုသော ခုက္ခလည်း ဤသို့သော့ရှိသည်သာလျှင်တည်းဟု အကျဉ်းချုပ်ကာ စရိုး၍ ပြခြင်းရာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဥပါဒါနက္ခဇာငါးပါးတို့လည်း ခုက္ခသာ တည်းဟု ပော့ပြခြင်းဖြစ်လေသည်။

သမုဒ္ဒယသရွာ

ပါနော်ဖိကဟုသည် တစ်ဖန်ဘဝအသစ်ကိုဖြစ်စေခြင်းဟု ဆို အပ်သော သဘောအလူရှိသော တဗ္ဗာဖြစ်၏။ တစ်ဖန် အသစ်ဘဝကို ပြခြင်းသည် ပုနော်ဝမည်၏။ ယင်းဘဝအသစ်ကို ပြသောတဗ္ဗာသည် ပါနော်ကာ မည်၏။

နှုန္တရာဂါသဟာဂတ္တဟုသည် နှစ်သက်စုံမက် တပ်စွမ်းတုတ်သော

၁၆။ ဗုဒ္ဓယသစ္စနိဇ္ဈာသ

၂၁၉

လောဘနှင့်အတူတကွ သရပ်တရားဂိုယ်အားဖြင့်တူသည်၏အဖြစ်သို့
ရောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းလောဘနှင့်ရာကုန်းတကွ အနက်သဘောသရပ်
တရားဂိုယ်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့သာလျှင် ရောက်၏ဟု ဆိုလို
သည်။

တဗြာတဗြာသိနှင့်ဟု ဟူသည်ကား ထိတိအဗြာဘောဖြစ်ရာဘဝ
ယောနီ ဂတိသဗြာဝါသစသည်၌ အဂုဏ်နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းသို့
နှစ်သက်သောတဗြာသည် အဘယ်နှင့်း။

- (က) ကာမတဗြာ-ရုပါရုစသော ကာမဝဗြာကို တပ်သောတဗြာ
- (ဂ) ဘဝတဗြာ-သသုတဒိဋ္ဌနှင့်တကွဖြစ်သောတဗြာ၊
- (ဃ) စိဘဝတဗြာ-ဥဇ္ဈာဒိဋ္ဌနှင့်တကွဖြစ်သော တဗြာ၊

ဤသမုပ္ပဒန္တသစ္စနိဇ္ဈာသ၌ သုံးပါးအပြားရှိသော ဤတဗြာကို
ခုက္ခသမုပ္ပဒန္တဖြစ်စေတတ်သောသဘောဖြင့် တစ်ခုတည်းအဖြစ်သို့ဆောင်၍
ခုက္ခသမုပ္ပဒန္တဟုပောလေသည်။

နိရောဓသစ္စ

အကြောင်းဖြစ်သော သမုပ္ပဒန္တရုပ်ခြင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်
သော ခုက္ခ၏ ရုပ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ သမုပ္ပဒန္တရုပ်ခြင်းကြောင့် ခုက္ခသည်
ရုပ်၏။ တစ်ပါးသောအကြောင်းကြောင့် မရုပ်။

“ရေသောက်မြစ်သည် တစ်စုတစ်ရာ အေးဥပဒ်မရှိသည်ဖြစ်၍
မြိမ်ခိုင်ခုံနေသည်ရှိသော် အကိုင်းအက်တိကိုဖြတ်သော်လည်း သစ်ပင်
သည် တစ်စုနံပါက်ရောက်စည်ကားပြန်သကဲသို့ ဤနှင့်ည်းတူ တဗြာအနီ
သယကို မပယ်ဖြတ်နိုင်သေးလျှင် ဤခုက္ခအပေါင်းသည် အဖန်တေလဲလဲ
ဖြစ်မြဖြစ်ပြန်၏” ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား၏။

ဤသုံး သမုပ္ပဒန္တရုပ်ခြင်းကြောင့်သာလျှင် ခုက္ခရုပ်သောကြောင့်

ဒုက္ခ၏ ချုပ်ခြင်းကို သမှုဒယရှုပ်ခြင်းဖြင့်သာ ညွှန်ပြခြင်းဖြစ်၏။ ထိတေကာ့
၏သာလျှင် ဆိုသည်ကား တစ်ဖန်ဘဝသစ်ကိုဖြစ်စေတတ်သောဟုဆိုပြီး၍
ကာမတကျာစသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့် စေဖန်အပ်သောတကျာ၏ဟု ဆိုလို
သည်။ မင်ကို ဝိရာကဟုဆိုအပ်၏။ သမှုဒယတကာ ပြတ်ကြောင်း အရိယာ
မင်ကြောင့် ဒုက္ခအပေါင်းမှလွှတ်သည့် ဝိမျိုးမည်သော ဖိုလ်ဖြစ်၏။ ဝိရာက
ဝိမှစွတ်ဟု ဟော၏။ ဝိရာကဟုသော အရိယာမင်ဖြင့်ချုပ်ခြင်းသည် ဝိရာက
နိရောဓမည်၏။ အနာယယကို အကြောင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းကြောင့် အလုံးစုအကြောင်း
အကျိန်မရှိသောမင်ဖြင့်ချုပ်ခြင်းသည် အသေသဝိရာက နိရောဓမည်၏။

သရပ်တရားကိုယ်ပရမတ္ထအာဖြင့် အလုံးစုကြန်သော ဤဝိရာ
၏၊ နိရောဓ၊ စာ၏၊ ပဋိနိသော၏၊ မှုတ္ထိ၊ အနာလယာ ဟူသောပုဒ်တို့
သည် နိဗ္ဗာန်၏ ပရိယာယ်ဝေဂါး နှင့်နှင့်တိတည်း။

ပရမတ္ထအာဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဒုက္ခနှုန်ရောဓ အရိယာသွာဟုဆိုအပ်
၏။ ဆင်းရုံ၏ ချုပ်ခြင်းမျှကို မဆိုအပ်။ ထိုကြောင့် တကျာယ ဝိရာက၊ နိ
ရောဓ စသောပုဒ်တို့သည်လည်း နိဗ္ဗာန်၏ပရိယာယ်ချုပ်သာတည်း။ ထို
နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြသော အာရုံဖြင့်ရောက်၍ တကျာယသည် အရိယာမင်၏အစွမ်း
ဖြင့် ကုန်ခြင်းသို့ရောက်၍ ကင်းလည်းကင်း၏။ တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းသို့ရောက်
သည်၏အစွမ်းဖြင့် ချုပ်လည်းချုပ်၏။ ထိုကြောင့် ဝိရာကဟုလည်းကောင်း၊
နိရောဓဟုလည်းကောင်း ဆိုအပ်၏။

ထိုနိဗ္ဗာန်ကိုသာလျှင် အာရုံပြ၍ ထိတေကျာကို စွန်ခြင်းစသည်တို့
ဖြစ်ကုန်၏။ ယင်း၌ ကာမရတ်ဟူသော အာလယာတစ်ခုမျှမရှိသောကြောင့်
နိဗ္ဗာန်ကို စာ၏၊ ပဋိနိသော၏၊ မှုတ္ထိ၊ အနာလယာ ဟုလည်းဆိုအပ်၏။

နိဗ္ဗာန်သည် အလုံးစုသောဝင်းဆင်းရဲ အပူဟူသမျှကို ပြီးအေးစေ
ခြင်းလက္ခဏာရှု၏။ မချော့ရှုးခြင်းဟူသောရှုတ်ရှု၏။ ထိုပြင် သံသရာဇ္ဈာ
မှ ပြီးဇွဲသူအား သက်သာခြင်းကို ပြုခြင်းကိစ္စရှု၏။ ဓမ္မဘီးပါးနိမိတ်မှ

၁၆။ ဓမ္မန္တယသစ္စနိဇ္ဈာသ

၂၂၁

သိတ်သောကြောင့် ဂိုယ်အထည်ဖြစ် လုံးလုံးလျောင်းလျောင်း မရောက်ာင်း
သည်၏အဖြစ်လျင် ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။

ယုန္တ၏ရဲ့ဆိုသက္ကသို့ မရအပ် မသိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်
နိဗ္ဗာန်မရှိဟု အကယ်၍ဆိုအဲ။ နိဗ္ဗာန်သည် မရှိကားမဟုတ်၊ ရှိသည်သာ
လျင်တည်း။ သင့်လျော်သောအကြောင်းဖြင့် အရိယာအရှင်တို့ သိအောင်၊
ရှာပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ နိဗ္ဗာန်ကို နိဗ္ဗာန်အားလျော်သော သင့်
သောအကြောင်းဖြင့် သိအပ် ရှာပ်၏။ စေတော်ရိယဉ်ဖြင့် သူတစ်ပါး
တို့၏လောက္ခတ္တရာစိတ်ကို သိအပ်သက္ကသို့တည်း။ ထိုကြောင့် မရအပ်
မသိအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောစကားကို မဆိုသင့်။ ဗာလပုံထုပ်တို့ မသိ
နိုင်သောနိဗ္ဗာန်ကို မရှိဟုမဆိုသင့်။

တစ်ကြောင်းလည်း - နိဗ္ဗာန်သည် မရှိဟု မဆိုအပ်။ အကြောင်း
ကား နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ရာ လျောက်ပတ်သောအကျင့်၏အကျိုးမရှိ မြှို့သည်
၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကြောင့်ပေတည်း။ နိဗ္ဗာန်သည် မရှိနေပါသော သမာ
ဒီဋ္ဌးရှေသွားရှိသောအကျင့်မြတ်၏အကျိုးမရှိဘဲ မြှို့သည်၏အဖြစ် ဖြစ်ခဲ့ရာ
၏။ ယင်းအကျင့်မြတ်သည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် မမြှို့
နိုင်။ ထိုကြောင့် နိဗ္ဗာန်မရှိဟု မဆိုသင့်။

နိဗ္ဗာန်သည် အရိယာမဂ်အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်အပ်သော
တရားသာတည်း။ ဖြစ်စေအပ်သောတရားမဟုတ်။ ထိုကြောင့် အကြောင်း
အမွန်အစ မရှိသည်သာတည်း။ အရကြောင်းအမွန်အစမရှိသောကြောင့် ဆို
ခြင်း သေခြင်းလည်း မရှိ။ ထိုကြောင့် နိဗ္ဗာန်သည် မြှို့၏။ ရှပ်၏သဘောကို
လွန်သောကြောင့် ရှပ်မဟုတ်။ ရှပ်၏သဘော မရှိ။ အရိယာမဂ်ကို ပွားစေ
သဖြင့် သိအပ် ရောက်အပ်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် ပရမတ္တအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ
သည်သာတည်း။

မရှိသစ္စာ

သမ္မာဒီဇိုင်သည် သစ္စာကိုထိုးတွင်း၍သိရန့် ကျော်သောယာဂါ၏ နိမ္မာန်လျှင်အာရုံရှိသော အပို့စာနှင့်ယုဂ္ဂိုလ်တွင်တော်သော ပညာ မျက်စီဖြစ်၏။ မဟောကိုမပြန့် သစ္စာကိုခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သစ္စာကို ထင်စွာပြု၏ကိစ္စရှိ၏။ အပို့စာ အနိဂုံးမျှင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့် ဉာဏ် အား ရှေးရှုထင်၏။

သမ္မာသက္ကာသည် မိဇ္ဇာသက္ကာကို အကြောင်းမဲဖြတ်တတ် သတ် တတ်သောစီတ်ကို နိမ္မာန်အာရုံသို့ ရှေးရှုစေတတ်သော မရှိန်မည်၏။ စီတ် ကို နိမ္မာန်အာရုံသို့ ရှေးရှုတာက်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ သမုပုတ်တရားတို့ ကို နိမ္မာန်အာရုံ၌သွင်းခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ မိဇ္ဇာသက္ကာကို ပယ်ခြင်းလျှင် ဉာဏ် အား ရှေးရှုထင်၏။

သမ္မာဝါစာသည် ဝစ်ခရိုက်ကို အကြောင်းမဲဖြတ်တတ် သတ်တတ် သော မိဇ္ဇာဝါစာမှ ကြော်တတ်၊ ကြော်ခြင်း၊ ကြော်ကြောင်းတရားဖြစ်၏။ နာယူသူရှင်သမုပုတ်တရားတို့ကို သိမ်းဆည်းခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ မိဇ္ဇာဝါ စာမှ ကြော်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ မိဇ္ဇာဝါစာကိုပယ်ခြင်းလျှင် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင် သောအခြင်းအရာရှိ၏။

သမ္မာကမ္မာန္တသည် မိဇ္ဇာကမ္မာန္တကို အကြောင်းမဲ ဖြတ်တတ်သော ကာ ယ ဒ စ ရ ရ ိ က ် တ ိ ု မ က ြ ေ ာ ် တ တ ် ၊ က ြ ေ ာ ် ခ ြ င ် း ၊ က ြ ေ ာ ် က ြ ေ ာ ် း တ ရ ာ း ဖ ြ စ ် ၏။ အပြစ် ကင်းသော ကိုယ်ဖြော်ပြုအပ်သောအမှုကို ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏။ မိဇ္ဇာကမ္မာန္တမှ ကြော်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ မိဇ္ဇာကမ္မာန္တကို ပယ်ခြင်းလျှင် ဉာဏ် အား ရှေးရှုထင်သော အခြင်းအရာရှိ၏။

သမ္မာအာဒီဝသည် မိဇ္ဇာအာဒီဝမှ ကြော်တတ်၊ ကြော်ခြင်း၊ ကြော် ကြောင်းဖြစ်သော တရားဖြစ်၏။ ကိုယ်နှုတ်တို့ကို စင်ကြေယ်စေခြင်းလက္ ခဏာရှိ၏။ ကောင်းသော အသက်မျွေးခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းကိစ္စရှိ၏။ မိဇ္ဇာအာ

၁၆။ ဓမුජියවුන්දූපව

၂၂၃

ကို ယပ်ခြင်းလျှင် ဉာဏ်အား ရුေးရුထင်သော အခြင်းအရාရුရි၏။

သမ္မဝတီယမ သည် ပျော်ခိုခြင်းကိုပြတ်တတ်သော ဂိုဏ်ယာရွှေ့
ဖြစ်၏။ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ချုပေါ်ခြင်းလက္ခဏာရුရි၏။ မဖြစ်သေးသော
အကုသိုလ်တို့ကို ဖြဖိုးစေခြင်း ကိုစွဲရුရි၏။ မိဇ္ဈာတီယမမှ ကြော်ရුော်ခြင်း
လျှင် ဉာဏ်အား ရුေးရුထင်သော အခြင်းအရාရුရි၏။

သမ္မသာသတိသည် မိဇ္ဈာသတိကို အကြော်မဲ့ဖျက်ဆီးတတ်သော
စိတ်၏ မမေ့မလျှော်ခြင်းဖြစ်၏။ ရည်မြင့်စွာက ပြုလုပ်ပြာဆိုဖူးသော
အဘရုံသို့ကပ်၍ တည်ခြင်း၊ မဟောက်မယွင်းမှတ်နိုင်ခြင်း လက္ခဏာရුရි၏။
ကောင်းသောအဘရုံကို မမေ့မလျှော်ခြင်းကိုစွဲရුရි၏။ မိဇ္ဈာသတိပယ်ခြင်းလျှင်
ဉာဏ်အား ရුေးရුထင်သော အခြင်းအရාရුရි၏။

သမ္မသမာနိသည် တစ်ခုတည်းသောအဘရုံ၌ စိတ်၏ တည်ကြည်
ခြင်းဖြစ်၏။ မပျော်လွှော်ခြင်း လက္ခဏာရුရි၏။ စိတ်ကို အာရုံ၌ ကောင်းစွာထား
ခြင်း ကိုစွဲရුရි၏။ မိဇ္ဈာသမာနိကို ပယ်ခြင်းလျှင် ဉာဏ်အား ရුေးရුထင်သော
အခြင်းအရාရුရි၏။

သစ္စတို့ကိုအာရုံပြု၍ဖြစ်သောဉာဏ်သည် အကြိုးကြိုး အဖန်ဖန်
သီသော အနုလောကဉာဏ်နှင့် ထိုးထွင်း၍ သီသော ပဋိဆောင်ရွက် နှစ်ပါး
အပြေးရුရි၏။ ထိုးထွင်း အနုလောကမှာ လောကီဖြစ်၍ ကြားနာခြင်းစာသည် အစွမ်း
ဖြင့် နိရောဓသစွာ၌လည်းကောင်း၊ မရွှေသစွာ၌လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ပဋိ
ဆောင်ရွက်သည် လောကုတ္ထရာဖြစ်၍ နိရောဓသစွာကို အာရုံပြု၍ ပိုင်းခြား၍
သီခြင်း၊ ပယ်ခြင်း၊ ပွားစေခြင်း၊ မျက်မောက်ပြုခြင်းကိုစွဲအားဖြင့် သစ္စတို့ကို
ထိုးထွင်း၍ သီခြင်း၏။

ရဟန်းတို့ ဒုက္ခသစ္စကိုမြင်သူသည် ဒုက္ခ၏အကြောင်းဖြစ်သော
သမ္မသမာနိလည်း သီမြင်၏။ ဒုက္ခ၏ ရွှေပြုးများဖြစ်သော နိရော
ဓသစွာကိုလည်း သီမြင်၏။ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိစွာန်သီရောက်ကြောင်းဖြစ်

၂၂၄

တိသုဒ္ဓိမဂ်

သေ၊ မရှာသစ္စာကိုလည်း သီမြင်၏။

ရဟန်းတို့ သစ္စာကို မသီမြှင်သေးသူသည် ခုက္ခသစ္စ၊ ခုက္ခ၏
အကြောင်းဖြစ်သော သမုဒယသစ္စ၊ ခုက္ခ၏ ပျော်ရာ နိရောဓသစ္စနှင့် နိရော
ဓသို့ရောက်အကြောင်းဖြစ်သော မရှာသစ္စ၍ ပြင်းစွာတွေ့ဝေ၏။

ဝန်ထုပ်ကဲသို့ ခုက္ခသစ္စာကို မှတ်အပ်၏။ ဝန်ကိုယူခြင်း စရိတ်ခြင်း
ကဲသို့ သမုဒယသစ္စာကို မှတ်အပ်၏။ ဝန်ကို ပစ်ချုခြင်းကဲသို့ နိရောဓသစ္စ
ကို မှတ်အပ်၏။ ဝန်ကို ပစ်ချုခြင်း၏ အကြောင်းပယောကဲသို့ မရှာသစ္စာကို
မှတ်အပ်၏။

၁၈။ ဝညှာမြို့နွေး

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ

အဝိဇ္ဇာဓယာအကြောင်းတရားတိုကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဟူ၍ သိအပ်
ကုန်၏။ ရော မရဏဓယာ အကျိုးတရားတိုကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒတရားဟူ၍
သိအပ်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒတရားဟူသည် အဘယ်နည်း။

ရဟန်းတို့ အဝိဇ္ဇာဟုသာအကြောင်းကြောင့် သခဲ့ရတို့ဖြစ်ကုန်
၏။ သခဲ့ရကြောင့် ဝိဉာဏ်ဖြစ်၏။ ဝိဉာဏ်ကြောင့် နာမ်ရပ်ဖြစ်၏။
နာမ်ရပ်ကြောင့် အာယတန်ခြောက်ပါးဖြစ်၏။ အာယတန်ခြောက်ပါး
ကြောင့် ဖသဗြိုဟ်၏။ ဖသဗြိုဟ်ကြောင့် ဆောင်ရွက်ပါးဖြစ်၏။ ဆောင်ရွက်တရား
ဖြစ်၏။ တရားကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်၏။ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်၏။
ဘဝကြောင့် အတိဖြစ်၏။ အတိကြောင့် ရော မရဏ ဓယာက ပစိအေ
ဒုက္ခ အေါမနသု ဥပါယသတိဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ ချမ်းသာမဘက် ဆင်း
ရဲခြင်းသက်သက်ဖြစ်သော ဒုက္ခအစ်၏အကြောင်းသည် ဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့ ဤခိုအပ်ပြီးသောအကြောင်းကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဟူ၍
ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒတရားတို့သည် အဘယ်နည်း။

ရဟန်းတို့ ရော မရဏသည် မဖြုံး။ အညီအညွတ်ရောက်၍
အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုပြင်အပ်၏။ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သောအကြောင်း
တရားတိုကိုရှုံးတက္ကသာလျှင် ဖြစ်၏။ ကုန်ခြင်းသော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်

၂၂၆

တိသုဒ္ဓိမ်

သဘောရှိ၏။ အဖန်တလဲလဲ ပျက်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ရဟန်းတို့ အတိ၊ ဘဝ၊ ဉာပါဒါန်၊ တယာ့၊ စေဒနာ၊ ဖသာ၊ သဗ္ဗာယတန်၊ နာမ်ရှုပ် စိဉာဏ်၊ သခိုရတို့သည် မဖြေကုန်။ ပြုပြင်အပ်ကုန်၏။ အကြောင်းတရားတို့ကိုဖြုံ၍ တကွသာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ ကုန်ခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ ပျက်ခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ ကုန်၏။ ရဟန်းတို့ အပိုစွာသည် မဖြူ။ အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုပြင် အပ်၏။ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သောအကြောင်းတို့ကိုဖြုံ၍တကွသာလျှင် ဖြစ်ကုန် ၏။ ကုန်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ပျက်ခြင်းသဘောရှိ၏။ အဖန်တလဲလဲ ပျက် ခြင်းသဘောရှိ၏။ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏။

ရဟန်းတို့ ဤပဋိလောမအာဖြင့် ရောမရတောသောအကျိုးတရား တို့ကို ပဋိစွာသမုပ္ပန္တရားတို့ဟူ၍ ဆုံးအပ်ကုန်၏။

အမိုးယ်အချုပ်မှာ အပိုစွာစသောအကြောင်းတရားတို့ကို ပဋိစွာ သမုပ္ပန္တဟူ၍ သိအပ်ကုန်၏။ ထိုသို့ အပိုစွာစသောအကြောင်းတရားတို့ ကြော်ဖြစ်သော သခိုရစသောအကျိုးတရားတို့ကို ပဋိစွာသမုပ္ပန္တရားဟူ၍ သိအပ်ကုန်၏။

မဟောက်မပြန့် မှန်၏ အစရိတေသာ ပရိယာယ် ဝေစုစုတို့ဖြင့် အကြောင်းတရားတို့ကိုသာလျှင် ပဋိစွာသမုပ္ပန္တဟူ၍ ပောော်မှုအပ်ကုန် ၏။ ထိုကြောင့် ပဋိစွာသမုပ္ပန္တသည် ရောမရတောသစရိုကုန်သော ပစ္စယုပ္ပန့် အကျိုးတရားတို့အား ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော မှတ်ကြောင်း လကွတောရှိ၏။ ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားဟူ၍ မှတ်အပ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ သံသရာ၏ အစဉ်မပြတ်မခဲ့ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော ပဝါဒ္ဒာကွာသိအစဉ် လိုက်ဖော်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကက်ဆုပ်အပ်သော သံသရာစရို၏အဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ် အား ရှေးရှုထင်တတ်၏။

ထိုပဋိစွာ သမုပ္ပန္တကို မယုတ်မလွန်ဖြစ်ကုန်သော ထိုထိုအကြောင်း

၁၇။ ပညာဘိန္ဒိဇ္ဈာသ

၂၂၇

တိဖြင့် ထိထိပစ္စယူဖွှဲ့တရားတို့၏ဖြစ်သင့်သောကြောင့် မဖောက်မပြန့် မှန်သောသဘာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ အကြောင်းတရားတို့ အညီအညွတ်စုဝါး ခြင်းသို့ရောက်သော တစ်စကာ တစ်မှုဟုတ်မျှလည်း ထိအကြောင်း ပစ္ည်း တရားတို့ကြောင့် ဖြစ်သင့်ခြင်းသဘာရှိသောတရားတို့ မဖြစ်ခြင်းမရှိသော ကြောင့် မရွှေ့တ်မပွင့်သောသဘာ ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ တစ်ပါးသောအကျိုး တရား မဖြစ်ခြင်း ကြောင့် မိမိအကြောင်းမှ တစ်ပါးသောအကြောင်းမဖြစ်သောသဘာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ပြခို့ပြီးသော အပြားရှိသော ရောမရဏတို့၏ ပစ္ည်းအဖြစ် ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္ည်းအပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤ ရောမရဏသည်တို့၏အကြောင်းအပေါင်းဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ထိအကြောင်းအပေါင်းကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးပစ္စယူပွန့်တရား အပေါင်း၌ ပဋိန္တနှင့်သမုပ္ဂါဒဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့် အလိုဂိုအပ်သော ကြောင့် ထိအကျိုး ပစ္စယူပွန့်တရားအပေါင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ဤ ပစ္ည်းတရားအပေါင်းကို ဖော်ပစ္စသမုပ္ဂါဒအဖြင့် ပဋိန္တသမုပ္ဂါဒဟူ ဆိုအပ်၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား-ပညာရှိတို့ဘုတ်ဖြင့် ရူးရှုသို့ ယုံကြည်ထိက သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပဋိန္တမည်၏။ ယင်းတရားအပေါင်းသည် သင့်သော အကြောင်းကြောင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့် သမုပ္ဂါဒ မည်၏။ ဤနှစ်ပါး သော သွေ့ကြောင့် ပဋိန္တသမုပ္ဂါဒမည်၏။

တစ်နည်း-ပစ္စယူပွန့်တရားအပေါင်းသည် အကြောင်းရင်း ပစ္စည်းတို့၏ ညီညာတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ပဋိန္တမည်၏။ တစ် ပေါင်းတည်းဖြစ်သောကြောင့် ဥပ္ပါဒမည်၏။ ထိနှစ်ပါးသောသွေ့ကြောင့် ပဋိန္တသမုပ္ဂါဒမည်၏။

ထိမှတစ်ပါး-ထိပဋိန္တသမုပ္ဂါဒဟူ ဆိုအပ်သော ပစ္စယူပွန့်တရား အပေါင်း၏ ဤအဝိဇ္ဇာစသောအကြောင်းတရားအပေါင်းသည် ပစ္စယူဖြစ်

၏။ ထိုကြောင့် တဖွေယုံမည်၏။ သလိပ်၏အကြောင်းဖြစ်သော တင်လဲကို သလိပ်ဟု ခို့သက္ကတိလည်းကောင်း၊ သာသန၏ ချမ်းသာခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်သော ဘုရားပွင့်ခြင်းကို ဘုရားပွင့်ခြင်းသည် ချမ်းသာ၏ဟုခို့သက္ကတိလည်းကောင်း၊ ထိုအတူ ဤအပိုဒ္ဓစေတီသာအကြောင်းတရားအပေါင်းကို လည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဟု၍သာလျှင် အကိုး၏အမည်ဖြင့် အကြောင်း၌ တင်စား၍ ဆိုအပ်၏။

တစ်နည်း-မျက်မှုသက်ရှေးရှုရောက်အပ်စွာသော ဤအကြောင်းတရားအပေါင်းကို ပဋိစ္စဟုဆိုအပ်၏။ တစ်သီးတစ်ခြေး ခွဲမထားရ၊ အတူတကျဖြစ်ကုန်သော ပဏ္ဍာန်တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ထိုအကြောင်းအပေါင်းကို သမုပ္ပါဒဟု ဆိုအပ်၏။ ထိုမှတ်ပါးသောသွို့ကြောင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဟုဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်နည်း-ဤအပိုဒ္ဓစေတီအကြောင်းအပေါင်းသည် အချင်းချင်း တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကိုရှိ၍ မချိတဲ့ အညီအညွတ် အတူတကျလည်း မိမိ၏အကိုးပစ္စယုဗ္ဗာန်တရားတို့ကိုဖြစ်စေသောကြောင့်လည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဟု ဟောကြားတော်မှုခြင်းဖြစ်၏။

ရှုဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ သသာတဝါဒသည်တို့၏ မဖြစ်ခြင်းကိုဖြစ်၏။ သမုပ္ပါဒဟုသော ဇွဲက်ပုဒ်ဖြင့် ဥဇ္ဈာဝါဒစသည်ကို ဖုက်ဆီးလျောက်ပယ်ခြင်းကို ပြတော်မှု၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဟုသမုပ္ပါဒသုပ္ပါဒဖြစ်ခဲ့ အယုတ်တရားနှစ်ပါးတို့မှုက်းသော မဏီမပဋိပဒါကို ပြတော်မှု၏။

အပိုဒ္ဓသည် မသီခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သမုပ္ပါဒတရားတို့ကို ထိုအပိုဒ္ဓနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ပြင်းစွာတွေ့ဝေခြင်း၊ မိက်းစေခြင်း ကိုရှိ၍၏။ အာရုံသော ဖုံးလျှမ်းတတ်သည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။ အသာဝတရားလျှင် နီးသာအကြောင်းရှိ၏။

၁၇။ ဓညသူ့တိန္ဒေသ

၂၂၉

သခါရတိသည် ပြုပြင်စိရင်ခြင်း လက္ခဏာရှိကုန်၏။ ပဋိသုဇွန်ကို
ပြစ်ဆောင်း၊ အာထုတ်၍၏ကြောင့် မျာပါရပြုခြင်း၊ အပါင်းအစုပြစ်သော
ရှုပ်ဖာ့သုတေသနကိုပြစ်ဆောင်းကိစ္စရှိ၏။ နေဆာတော်သည်
ပြစ်၍ ဉာဏ်အာရုံးရှုထင်တော်၏။ အဝိဇ္ဇာလျှင် နိုးသောအကြောင်းရှိကုန်
၏။

ဓညသူ့သည် အထူးသဖြင့် သီခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ နာမ်ရပ်တို့၏
ရှေ့သူးအဖြစ်တည်းဟုသောကိစ္စရှိ၏။ လွန်လေပြီးသောဝန်ငါးတက္က ပေါ်
တော်သောတရားဟူ၍ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်၏။ သခါရဝါဘုရားအရုံးလျှင်
နိုးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

နာမ်သည် အရုံးသို့ညွတ်၍၏လက္ခဏာရှိ၏။ ဓညသူ့နှင့်တက္က
လည်းကောင်း၊ အချင်းမျင်းလည်းကောင်း အညီအညွတ်အတူတာကွဖြစ် ခြင်း
စသောအပြားတို့ဖြင့်ယူဟန်းကိစ္စရှိ၏။ အသီးသီး တစ်ခုစိမဖြစ်ခြင်း၊ မဂ္ဂာ
ပြားခြင်းလျှင် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်သော အခြင်းအရာရှိ၏။ ဓညသူ့လျှင်
နိုးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ရပ်သည် ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ယျှဉ်ခြင်းသမုပ္ပါဒ
လက္ခဏာ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပရိဖရဲ့ကြောင်းကိစ္စရှိ၏။ အများကတာ
တရားဟူ၍ အာရုံးကိုမယ့်တော်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်
သောအခြင်းအရာရှိ၏။ ဓညသူ့လျှင် နိုးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

သဗ္ဗာယတနာ (အယေတနာကြာက်ပါး)သည် အလျှင်ရှည်စွာသော
သံသရာဝှုံကို ချွဲခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ မိမိဗ္ဗာဖြစ်သော အကြောင်းအကြောင်း
သောအာရုံးကို ယူခြင်းတွေ့ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ထိုက်သည်အားလုံးစွာ ပွဲ
ဓညသာဓာတ်၊ မနောဓာတ်၊ မနောဓညသာဓာတ်တို့၏ ဝါယာအဖြစ် ချို့ရ
အဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်တော်၏။ နာမ်ရပ်လျှင် နိုးစွာသောအကြောင်း
ရှိ၏။

ဖသုသည် အာရုံကိုတွယ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ အာရုံကို ပုတ်
ချုပ်ထိပါခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဝတ္ထုအာရုံ ဂိဉာဏ်အကြောင်းသုံးပါးတို့၏ စေး
ပေါင်းဆုံးခြင်းဖြင့် ဉာဏ်အားရှုံးရှုထင်တတ်၏။ သူ၏ယတန်လျှင် နီးစွာ
သောအကြောင်းရှိ၏။

၈၁၁နာရီသည် အာရုံ၏အရသာကို ခံစားခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။
အာရုံ၏အရသာကို သုံးဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ သုခုခုက္ခဖြစ်၍ ဉာဏ်အား
ရှုံးရှုထင်၏။ ဖသုလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

တဏ္ဍာသည် ဒုက္ခအကြောင်း၏အဖြစ်တည်းဟုသော လက္ခဏာ
ရှိ၏။ ထိုထိအာရုံ ဘုံးဘဝတို့၌ အလွန်နှစ်သက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ထို
ပဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်၏ရှုပါရိစသည်တို့မရောင့်ရဲသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှုံးရှု
ထင်တတ်၏။ ၈၁၁နာရီလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဥပါဒါနိသည် အာရုံကို အလွန်ပြုးစွာလမ်းခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။
တဏ္ဍာ ဒီဇီအဘိနိဝေသ၏အစွမ်းဖြင့် မလွှတ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အလွန်မြို့
စွဲလမ်းသောအဖြစ်ဖြင့် ဒီဇီဖြစ်၍ ဉာဏ်အားရှုံးရှုထင်၏။ တဏ္ဍာလျှင်
နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဘဝသည် ကံ၏အဖြစ်၊ ကံ၏အကျိုးအဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိ၏။
ဖြစ်စေခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာကတဖြစ်၍
ဉာဏ်အားရှုံးရှုထင်တတ်၏။ ဥပါဒါနိလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

၁၁၁နာရီ ထိုထိဘဝ၌ တစ်ခုသော်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော
ဓနာအစဉ်၏ လက်မွန်အသိဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ တစ်ခုသော်ဖြင့်
ပိုင်းခြားအပ်သောဓနာအစဉ်ကို သတ္တဝါအားပေးအပ်ဆောင်နှင်းသကဲ့သို့
ဖြစ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အတိတ်ဘဝမှ ဤပစ္စဖွန်ဘဝ၌ ဓနာအစဉ်၏ပေါ်လာ
ခြင်းဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှုံးရှုထင်၏။ ဘဝလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။
၈၁၃နာရီ တစ်ခုသော် အကျိုးဝင်သောဓနာထို့၏ရင်ရော်

၁၇။ ပညာဘဒ္ဒန္တ္ထူသ

၂၃၁

ဟောင်းမြင်းသည်၏အဖြစ်ဟု မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သေခြင်းအနီး သို့ ဆောင်ခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ အဆင်းအရွယ်ကောင်းသည်၏အဖြစ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောဟူ၍ ဉာဏ်အားရှုံးရှုတင်တတ်၏။ ဇတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

မရဏသည် တစ်ခုသောဘဝဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သောခန္ဓာအစဉ်၏ ရွှေရှာခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ပြည့်စုံသောဘဝခန္ဓာတိမှုကင်းစေခြင်း ကိုစွဲရှိ၏။ အကြင် အကြောင်ရောက်ဆုံသောကတိမှ ကင်းကွာသောည်၏အစွမ်းအား ဖြင့် ဉာဏ်အား ရှုံးရှုတင်၏။ ဇတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

သောကသည် အတွင်း၌သာလျှင် တွေ့နဲ့လျက်ကြခြင်း၊ စိတ်၏ပူ ပန်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ လောင်ခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ အဖန်တလဲလဲ နီးစွဲမြင်းဖြင့် ဉာဏ်အား ရှုံးရှုတင်၏။ မရဏလျှင် နီးစွာ သော အကြောင်းရှိ၏။

ပရီဒေဝသည် အဖန်ဖန်မြည်တမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ရုတ် ကျေးဇူးအပြစ်ကို ပြောကြားခြင်း ကိုစွဲရှိ၏။ နီးပွားရှိ မရှိနှင့် ရှုက်ကြောက်သင့်သည်ကို မစိစစ်မှု၍ ပုဂ္ဂိုလ်၏ဆနောက်သောအဖြစ်ဖြစ်၍ ဉာဏ်အား ရှုံးရှုတင်၏။ သောကလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဒုက္ခသည် ကိုယ်ကိုစိပ်စက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ပညာမဲ့တို့၏ နှလုံးမသာခြင်းကို ပြုခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ ကိုယ်၌နိသောအနာဟူ၍ ဉာဏ်အား ရှုံးရှုတင်၏။ ပရီဒေဝလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဒေါမနာသသည် စိတ်ကိုစိပ်စက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဗျာပါဒနှင့် ယူဉ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကိုဉာဏ်းဆဲခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ နှလုံး၌ဖြစ်သော အနာ ဟူ၍ ဉာဏ်အားရှုံးရှုတင်၏။ ဒုက္ခလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဥပါယသသည် စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ လောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဉာဏ်းတွေးခြင်းကို ပြုခြင်းကိုစွဲရှိ၏။ ကိုယ်စိတ်၏မပြန်ခြင်းကို ဖြစ်

စေတတ်သောတရားဟူ၍ ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။ ဒေါမနသုလျှင် နီးစွာ သောအကြောင်းရှိ၏။

ရဟန်းတို့ အကြော်အမြင် ပညာနှင့်သောပုဂ္ဂဇာဉ်သည် ကိုယ်၌ ဖြစ်သော ခုက္ခဝေဒနှင့်ပိုက်အပ်သည်ဖြစ်၍ နီးရိမ်၏။ ပင်ပန်း၏။ ငါ ကြွေး၏။ ရင်ကို တိုးခတ်မြည်တမ်း၏။ ပြင်းစွာတွေ့ဆောင်းသို့ရောက်၏။

သောကာစသည်တိဖြစ်ခြင်းရှိသမျှ ကာလပတ်လုံး အဝိဇ္ဇာ၏ဖြစ် ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ အဝိဇ္ဇာ၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့် တစ်ဖန်လည်း အဝိဇ္ဇာ ဟူသောအကြောင်းကြောင့် သခ္ပါရတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ ဘဝက် သည် အဆက်မပြတ်စပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသောက စသည်တိ၏ အရာ မရဏဖြင့်သာလျှင် တစ်ခုသောအလွှာအဖို့ကိုပြု၍ ပဋိဌာ သမုပ္ပါဒအကို ၁၂-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

အဝိဇ္ဇာသည် သူကန်းနှင့်တူ၏။ သူကန်းသည် ခြေရှုမတော်ရော် ချွတ်သကဲ့သို့ အဝိဇ္ဇာဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်သောသခ္ပါရတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။ ခြေရှုမှားယွင်း အနိုင်းအသွားမတော် ချွတ်ရော်သော သူကန်း၏လုပြုကျခြင်းကဲ့သို့ သခ္ပါရကြောင့်ဖြစ်သော စိဉာဏ်ကို မှတ်အပ်၏။

ကမ်းပါးပြတ်၌ကျသော သူကန်းအား အိုင်းအမာကြီးထင်ရှားဖြစ် ခြင်းကဲ့သို့ စိဉာဏ်ကြောင့်ဖြစ်သော နာမ်ရုပ်ကိုမှတ်အပ်၏။ အိုင်းအမာကြီး၏များသောအပြားအော်ဖြင့် ကွဲပေါ်က်ပါသော ဉားပုပ် ပြည်စုံ၍ အဖုအလုံး ငယ်ဖောက်ပြန်ခြင်းကဲ့သို့ နာမ်ရုပ်ကြောင့်ဖြစ်သော သဗ္ဗာယတန်ကို မှတ် အပ်၏။

အိုင်းအမာ ကြီးငယ်တို့ ထိမိ နိက်မိခြင်းကဲ့သို့ သဗ္ဗာယတန် ကြောင့်ဖြစ်သော ဖသာကို မှတ်အပ်၏။ ထိခိုက်ပုတ်စတ်မိခြင်းကြောင့်ဖြစ် သော ဆင်းရောကဲ့သို့ ဖသာကြောင့်ဖြစ်သောရေဒနာကို မှတ်အပ်၏။ ဆင်းရဲ

၁၇။ ပညာဘုဒ္ဓနတ္ထူသ

၂၃၃

ကို ဆေးကျွမ်းရာ တောင့်တာဘိသကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သော တရာ့၊
ကို မှတ်အပ်၏။

ဒုက္ခဆောင်ရာကို ကုစားခြင်းရာ အလိုဂိုသဖြင့် ဆောင်ရွက်မသင့်
မလျော်သော ဆေး ဥပါဒါ၊ ဆေးအောင်ကို သင့်သည်ဟု စွဲလမ်း ပူးမှားသကဲ့သို့
တရာ့ကြောင့်ဖြစ်သော ဥပါဒါန်ကို မှတ်အပ်၏။ စွဲလမ်းအပ်ပြီးသော
မသင့်မလျော်သော ဆေးမှားကို လိမ်းကျွမ်းကဲ့သို့ ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်
သော ဘဝကို မှတ်အပ်၏။

မသင့်မလျောက်ပတ်သော ဆေးမှားကို လိမ်းကျွမ်းကြောင့် ဒိုင်း
အမာ မန်းရောက်၍ ဖောက်ပြန်ခြင်းထင်ရှားဖြစ်သကဲ့သို့ ဘဝကြောင့် ဖြစ်
သော ဇာတ်ကို မှတ်အပ်၏။ ဒိုင်းအမာ မန်းရောက်၍ ဖောက်ပြန်ခြင်း
ကြောင့် ဒိုင်းအမာကဲ့ပျက်ခြင်းကဲ့သို့ ဇာတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဇာတ်မရဏကို
မှတ်အပ်၏။

မျက်စိကို ဖုံးလွှမ်းသောတိမ်လျားနှင့်အပို့တူ၏။

အိမ်လုပ်သောပိုးသည် အစိတ်စိတ်ဖြစ်သောအမျှင်တို့ဖြင့် ဖို့
ကိုယ်ကိုရှစ်ပတ်သကဲ့သို့ အပို့တူသည် နိုင်စက်အပ်သောသူ့စိက်သည် တစ်
ဖုန်းဘဝသံကိုဖြစ်ဖောတတ်သော ပိုးအိမ်အမျှင်နှင့်တူသော သခ္ဓါရတို့ဖြင့်
မိမိကိုပို့ကို ရှစ်ပတ်၏။ ထို့ကြောင့် အိမ်လုပ်တာတ်သောပိုးနှင့် အပို့တူသို့ပို့
စက်သောသူ့စိက်တူ၏။ ပိုးအိမ်နှင့်သခ္ဓါရတူ၏။

ခြုံရသိမ်းပိုက်၍ ဆောင်တတ်သော မူးမတ်သည် ခြုံရသိမ်းပိုက်
အပ်သော မင်းသား မင်းအဖြစ်ကိုရသကဲ့သို့ သခ္ဓါရသည် သိမ်းဆည်းအပ်
သောတိညားသည် လူ၊ နတ်စသည် ထွေပြား ဂတိငါးပါး၌ တည်ရာကို
ရ၏။ သခ္ဓါရသည် သိမ်းပိုက်ဆောင့်ရှုရောက်သော မူးမတ်နှင့်တူ၏။ ဝိညာဉ်
သည် မင်းအဖြစ်သို့ရောက်သော မင်းသားနှင့်တူ၏။

ကံ၊ ကမ္မာနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ဟုဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓားအာရုံကို

အရှင်ပြုခြင်း၊ ကြောဆုံးပြုခြင်းကြောင့် မျက်လှည့်ဆရာသည် စိန့်စစ် မြစ်စဲ
မဟုတ်သည်ကို စိန့်အစစ် မြှုအစစ် စသည်ထင်စေသောမျက်လှည့်ဝတ္ထုကို
ဖြစ်စေသောကဲ့သို့ ဝိညာဉ်သည် ပဋိသန္တအဓိပါဒ် နတ်၊ လူ၊ ပိုး ငိုက်စသော
အာဖြင့် များသောအပြားရှိသော နာမ်ရှုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။ မျက်လှည့်ဆရာနှင့်
ဝိညာဉ်တူ၏။ မျက်လှည့်ဝတ္ထု ပစ္စည်းနှင့်နာမ်ရှုပ်တူ၏။

မြေကောင်း၍ပါက်ရောက်တည်ရှိသောတောာအပ်သည် ကြီးပွား
စည်ပင်ပြန်ပြောခြင်းသို့ရောက်သောကဲ့သို့ နာမ်ရှုပ်၌တည်သော သဗ္ဗာယတန်
သည် ကြီးပွားစည်ပင်ပြန်ပြောခြင်းသို့ရောက်၏။ မြေကောင်းနှင့် နာမ်ရှုပ်
တူ၏။ တောာအပ်နှင့် သဗ္ဗာယတန်တူ၏။

ပွတ်ခုံသည် ပွတ်တံ့နှင့်တာကျကြိတ်မီ ပွတ်မီခြင်းကြောင့် မီဖြစ်
သကဲ့သို့ အာရုံနှင့် အာရုံယဉ်တတ်သော အသယတန်တိအချင်းချင်း ရှုံးရှု
သည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော ထိပါးခြင်းကြောင့် ဖသုဖြစ်၏။ ပွတ်ခုံ
ပွတ်တံ့နှင့်အသယတန် တူ၏။ မီဖြစ်ခြင်းနှင့် ဖသု တူ၏။

မီးသည် တွေထိအပ်သောသူအား ပူလောင်ခြင်းဖြစ်သောကဲ့သို့
ဖသုဖြင့် အာရုံကိုထွေထိအပ်သောသူအား ဝေါးနာထင်ရှားဖြစ်၏။ ဖသု
သည် မီးနှင့်တူ၏။ ဝေါးနာသည် မီးလောင်ခြင်းနှင့်တူ၏။

သာသနရောက်သောက်သောသူအား ရွှေ့ပွတ်သိပ်သာလောင်ခြင်း
ကို တိုးပွားသကဲ့သို့ အာရုံ၏အရာသာကို ခံစားသောသူအား တဏောတိုးပွား
၏။ ရောဘလောင်မွတ်သိပ်သူသည် ရေအလွန်သောက်လိုသော အသာဘကို
ပြုသကဲ့သို့ တဏောဖြင့်မွတ်သိပ်၍ အာရုံခံစားလိုသူသည် ဘဝတို့၌လိုချင်
သော အသာဘကို ပြု၏။

ထိုဘဝတို့ အလိုအသာဖြင့်၊ တဏော၊ ဒီဇိုအားဖြင့် ဘဝကို
အလွန်ဖြစ်သက်ခြင်းအသာနှင့် ပြည့်ခုံသူအား ဥပါဒါနီဖြစ်၏။ အစာကို
တပ်မက်ခြင်းကြောင့် ငါးသည် သုန္တာရီတို့ မို့ဟပ်မီသကဲ့သို့ ဥပါဒါနီ

၁၇။ ပညာဘန္ဒိန္ဒသ

၂၃၅

ကြောင့် ဘဝကိုပြင်းစွာခဲမ်း၏။

မိုးစောရှိသော် အညွှန်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဘဝရှိသော် တတိဖြစ်၏။
ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ရောက်ပြီးသောသစ်ပင်၏ လျှင်းကဲ့သို့ ဖြစ်ပြီးသောခန္ဓာ၏
ရှင်းပြင်း၊ ပျက်ခြင်းသည် မဆုတ်ကေန အမှန်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဤသို့ပြု
ဆိုပြီးသော့ပမာတိဖြင့်လည်း ထိုဘဝစက်ကို ထိုက်သည်အားလုပ်စွာ
သိ'အပ်၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒသည် အကျိုးအနက်၊ အကြောင်းပါဋီး၊ အသနာ
ဉာဏ်နှင့်ထိုးထွင်း၍သိသောဉာဏ်အားဖြင့် နက်နဲ့၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာ
ဘုရား ပိန္ဒိကြားတော်မှု၏။

အာန္ဒာ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒသည် နက်လည်းနက်၏။ နက်သော
အသွင်ဖြစ်၍လည်း ထင်၏။ အာန္ဒာ ရှုပ်ထွေးလျသော ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ
ကိုမသိ၍ ဘဝသံသရာကြီးကို မလွန်မြောက်နိုင်ကြခြင်း ဖြစ်၏။

ပညာရှိသူတော်ကောင်းသည် ဤသာသနာ၌ နက်နဲ့စွာသော
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ အထူးအပြား၌ အသိဉာဏ်၏ထောက်တည်ရာကိုရှိနိုင်သော
အခြင်းအရာအားဖြင့် သတိ ပညာ အမြဲ့အမြင်နှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ နေ့
ညမပြတ် အခါဝပ်သိမ်းအားထုတ်ကြီးစားရာ၏။

၁၈။ ဒီနိဝိယဉ်

အမြင်စင်ကြယ်ခြင်း

အာမရှင်တိုကို ခဲ့ခြမ်းဆေဖန်၍ မအောက်မပြန် ဟုတ်မှန်တိုင်းသော သဘောကိုမြင်ခြင်းသည် ဒီနိဝိယဉ်မည်၏။

ဒီနိဝိယဉ်ကို ပြည့်စုစွဲလိုသူသည် ထိတက်အစရိတေသနများအကို နှင့် ထိစာနှင့်ယုံးသော အသေစသောတရားတို့ကို လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စပ ဓားနှင့် ပဒ္ဒသနတို့၏အစွမ်းဖြင့် ဉာဏ်ဖြောင့်ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်ကုန်၏။ ထို့ နောက် အလုံးစုံသော ထိတရားအပေါင်းကို အာရုံသို့ရေးရှုညွှတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာရုံသို့ရေးရှုညွှတ်တတ်သည်၏အဖြစ်တည်းဟုသော အနက်ကြောင့် အာမည်၏ဟု ဤသို့မရောမယှက်သောအားဖြင့် မှတ်သား အပ်၏။

ယောက်သည် အီမေတ္တား၌မြှုပြုကိုမြင်၍ ထိမြှုပြုကို အစဉ်တနိက် လိုက်သည်ရှိသော် မြှုပြုအောင်းရေကိုမြင်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ထိနာမှုကို ဉာဏ် ဖြင့်ကပ်၍ ထက်ဝန်းကျင်ရှုလတ်သော် ဤအာမသည်အဘယ်ကိုစိုးဖြစ် သနည်းဟု ထက်ဝန်းကျင်မှရှာလတ်သော် ထိနာမှု၏ဖို့ရာဖြစ်သော ဟဒယ ဝဲအရှုပ်ကိုမြင်၏။ ထိုနောက် ဟဒယဝဲအရှုပ်တို့၏ဖို့ရာဖြစ်သော မဟာ ဘုတ်တို့နှင့်ဘုတ်ရှင်တို့ကိုမိုကုန်သော ဥပါဒါရှင်တို့ကို မြင်၏။ ဤသို့ ရှုပ်ကိုသိမ်းဆည်း၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော ထိရှုပ်တရား အပေါင်းသည် အောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် ရှုပ်မည်၏ဟု ဤသို့မရော

မယ်က် နဲလုံး၌မှတ်သား၏။

ရပ်ကို အသီးသီး တြေးစီးသီး၌နောက် နာမ်သည် အာရုံ
သို့ ရှားရွှေ့တိခိုင်း လက္ခဏာရှိ၏၏။ အာရုံသို့ ရှားရွှေ့တိခိုင်းလက္ခဏာရှိ
သာတရားသည် နာမ်မည်၏။ ရပ်သည် အထေးအပွဲစသောအကြောင်းတို့
ကြောင့် ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ အေးပွဲစသောအကြောင်းတို့ကြောင့်
ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာရှိစသောတရားသည် ရပ်မည်၏ဟူ၍ ဤ
သို့အကျဉ်းအားဖြင့် နာမ်နှင့်ရပ်ကို ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

ဂိပသုနာယာ၌ရှိစသော ယောက်သည် ဤကြမ်းတမ်းစသောလက္
ဏာသည် ပထဝိဓာတ်အစရိသဖြင့် အကျဉ်းနဲလုံးသွင်းခြင်းစသည်တို့၏
အဖွဲ့ဖြင့် စတုဓာတု ၁ ဝတ္ထာန၌ ဆိုအပ်ပြီးစသောဓာတ် ၁၃-ပါးကို သိမ်း
ဆည်းကြောင်း လေးပါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး၏အဖွဲ့ဖြင့် အကျဉ်းအားဖြင့်
လည်းကောင်း၊ အကျယ်အာဖြင့်လည်းကောင်း စတ်လေးပါးတို့ကို သိမ်း
ဆည်း၏။

ထုတိဓာတ် အစရိသည်တို့ကိုအကြောင်းပြုသဖြင့် ရပ်ကို သိမ်း
ဆည်း၍ နာမ်ကိုသိမ်းဆည်းသောယောက်အား နာမ်သည် သိမ်းမွေသည်၏
အဖြစ်ကြောင့် အကယ်၍ မထင်သည်ဖြစ်အောင်။ လွှဲလမလျော့မှု၍ ရပ်တရား
ကိုသာလျှင် အဖန်တလဲလ လက္ခဏာစသောအားဖြင့် ကောင်းစွာသုံးသုတေသန
အပ်၏။ စိတ်၌ နဲလုံးထားအပ် နဲလုံးသွင်းအပ် ဆင်ခြင်အပ်၏။ ပညာဖြင့်
ပိုင်းခြား၍ယူအပ်၏။ အချင်းချင်း မရောယ်ကိုသောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်
၏။

ဤသို့လျှင် သုံးသပ်ခြင်းစသော အစီအရင်ဖြင့် ရပ်သည်ကောင်း
စွာသုတေသနအပ်သည်၊ အချင်းချင်းရှုပ်ထွေးခြင်းကင်းသည်။ ထက်ဝန်း
ကျင်မှအလွန်စ်ကြယ်သည်ဖြစ်၏။ ထိုသုံးသပ်ခြင်းစသော အစီအရင်ဖြင့်
ရပ်တရားလျှင် အာရုံ၌ရှိစသော နာမ်တရားတို့သည် အလိုလိုပင် ထင်လာ

၂၃၀

ဒိသုဒ္ဓမာ

ကန်၏။ ဥပမာ -

မစင်ကြယ်သောကြားမှု၌ ပကတိအဗျာက်နှစ်၏အရိပ်နှစ်တို့ကြည့်
သော မျက်စီအမြင်နှင့်ပြည့်စုသောယောက်သားအား မျက်နှစ်မထင်ရှား
သဖြင့် ကြောမှုကို မစွမ်းမပစ်၊ စင်စစ် ကြောမှုကို အကြော်ကြော် အဖန်ဖန်ပွတ်
သပ်၏။ ကြားမှုစင်ကြယ်သောအခါ မျက်နှစ်ပို့ အလိုလိုထင်ရှားသက္ကာသို့
တည်း။

ဆိုကိုအလိုက္ခသူသည် နမ်းကို ဆီပွတ်ဆုံးထည့်လောင်းရှု ရေဇ္ဈား
ဖြင့် ဖြောန်စေ၍ ဖြန့်၍ တစ်ကြော် နှစ်ကြော် ကြော်ညျ်ကာမျှဖြင့် ဆီမထွက်
လတ်သော နမ်းကို မစွမ်းမပစ် ထိန့်ကိုပင် အကြော်ကြော်နယ်၍ ကြော်ညျ်
၏။ သို့ဖြင့် အထူးသဖြင့်ကြည့်သောနမ်းများသို့ကြော်သွားသို့တည်း။

ထိုဖြင့် ရေကြော်စေလိုသူသည် ခပါင်းရေကြော်စေကိုရှိပြု၍
ဆိုတွင်းသွေ့လက်ကိုရှု၏ တစ်ကြော်နှစ်ကြော်သွေးကာ ပွတ်တိုးကိုကာမျှဖြင့်
ရေ မကြည့်သည်ရှိသော ခပါင်းရေကြော်စေကို မစွမ်းမပစ်သေး။ စင်စစ်
ခပါင်းရေကြော်စေကိုပင် အကြော်ကြော် အဖန်ဖန်သွေး၏။ ပွတ်တိုးကို၏။
သို့ဖြင့် ညွှန်စံမြှုပ်၍ ရေကြော်၏။

ထိုအတူ ယောက်သည် လွှဲလကိုပေါ်ဘဲ ရှုံးကိုသာ အဖန်တာလဲ
လဲသုံးသပ်၏။ လက္ခဏာစသောအားဖြင့် နလုံးသွင်း၏။ ပညာဖြင့်ပိုင်းခြား
၍ ယူအပ်၏။ အရှင်းချင်း မရောမယျက်သောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်၏။
သို့ဖြင့် ကိုယ်သာတို့ပြုကုန်၏။ ညွှန်၏အထက်၌ ရေကြော်လင်သက္ကာသို့
စိတ်သည် ကြည့်လင်၏။ ထိုရှုံးလွှင် အာရုံးသောနာမ်တရားတို့သည်
အလိုလိုပင် ထင်ကုန်၏။ အဘယ်သုံး ထင်သနည်း။

ရှုံးဦးစွား - ပထဝီဓာတ်သည် ဓက်ထန်သည်၏အဖြစ်တည်းဟု
သော လက္ခဏာရှုံး၏။ ဤသုံးအစရုံးသောနည်းဖြင့် ဓာတ်တိုးကို သိမ်းဆည်း
ယူငင်ဆင်ခြင်သုံးအား အာရုံးရှုံးစွာ ရှုံးရှုံးကျြင်းကဲ့သို့ဖြစ်သော ဖသာ

သည် ဉာဏ်အားရှေးရွှေကပ်သည့်ဖြစ်၍ ထင်၏။ ထိုနောက်မှ ယင်းဖသာနှင့် ယူဉ်သောဝေဒနာသည် စေဒနာဂျွဲမည်၏။ သညာသည် သညာဂျွဲမ မည်၏။ ဖသာနှင့်တက္က ဆေတနာသည် သခါရဂျွဲမည်၏။ စိတ်သည် ဝညာဏဂျွဲမည်၏ဟု ဉာဏ်အားရှေးရွှေကပ်၍ ထင်၏။

ရပ်တရားတစ်ခု နှစ်ခုကိုဖွေမထင်သေးဘဲ ရပ်ကိုစွဲပယ်၍ နာစ်တရားသိမ်းဆည်းခြင်းကိုအားထုတ်ပါသော ကမ္မဇာန်းမှယူတ်လျော့၏။ ကောင်းစွာစင်ကြုပြီးသောရှုပ်တရားတို့ကို ဒဲမ်းဆည်းခြင်း၌ကြိုးပြားစည်ပင်ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်၏။ အလုံးခုံသော တေဘာ့မက သခါရတရားဟူသမျှကို သန်လျှက် ပျားဖြင့် ကြိုးစွာသောပန်းကပ်ကို ဖွင့်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ထန်းမူး လျှောက်အစုံကို ခွဲသိသကဲ့သို့လည်းကောင်း နာစ်တရားနှင့်ရှုပ်တရား နှစ်ဖို့ အားဖြင့် မရောမယ်က ကွက်ကွက်ထင်ရှား ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ နာစ်ရှုနှစ်ပါးကလွှဲ၍ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ လူနှစ်ဖြေဟွာမရှိဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

ဝင်ရိုး လှည်းဘီးစသော အစိတ်အပိုင်း အဆောက်အအုံရှိသော ခြောင့် လှည်းဟုခေါ်ပည်တ်သကဲ့သို့ စွဲဘတို့ကုန်သဖြင့် သတ္တဝါဟု ခေါ်ပေါ်ပည်တ်သမှတ်အပ်သော ပေါ်ဟာရှုံး၏။

ငါရှင် ဥပမာ သစ်သား၊ စွဲယ်၊ မြေည်က်၊ သက်ငယ်ကိုဖြဲ့၍ ယင်း တို့ဖြင့်ခြုံရာပ်သောကောင်းကင်သည် အိမ်ဟုခေါ်ခြင်းသို့ရောက်သကဲ့သို့ အရို့၊ အကြော့၊ အသားအရောကိုဖြဲ့၍ ယင်းတို့ဖြင့်ခြုံရာပ်သောကောင်းကင်သည် ကိုယ်ပျော်သာခေါ်ပေါ်ရောက်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

စင်စစ် ဒုက္ခသည်သာလျှင် အကြောင်းအားလျော်စွာဖြစ်၏။ တည်၏။ ချုပ်ပျက်မှုလည်း ချုပ်ပျက်၏။ ဒုက္ခမှတစ်ပါး တစ်စုံတစ်ခုဖသာတရားသော့မဖြစ်။ အခြားတစ်ပါးသော တရားသော့ချုပ်သည်လည်း

မဟုတ်။

အာဓိနှင့်ရပ်တရားနှစ်ပါးအစုံသည် တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကိုနှိမ်
တည်၏။ ထို့ကြောင့် တစ်ပါးပျက်လျှင် နှစ်ပါးလုံး ပျက်၏။ ယင်နှစ်ပါး
ပျက်ခြင်းမှာ အကြောင်းတရားရှုပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။

ထို့မှတစ်ပါး လက်ဖြင့်ရိုက်ခတ်အပ်သောစည်ကိုနှိမ် စည်သုပြစ်
လတ်သော် စည်ကား တခြား၊ အသံကား တခြားတည်း။ စည်နှင့်အသံ
မရော၊ စည်သည် အသံမှုဆိတ်၏။ အသံသည် စည်မှုဆိတ်၏။ ထို့အတွ
ဝဲတွေ့ဖြစ်ရအာရုံးမှုဆိတ်အပ်သောရှုပ်ကိုနှိမ် နာဓိဖြစ်လတ်သော် ရှုပ်ကားတခြား
နာဓိရှုပ်တို့ အရှင်းရှင်းမရောနောက်ကြကုန်။ နာဓိ
သည်ရပ်မှုဆိတ်၏။ ရှုပ်သည်နာဓိမှုဆိတ်၏။ စင်စစ် စည်ကိုနှိမ်၍ အသံပြစ်
သက္ကာသို့ ရှုပ်ကိုစွဲ၍ နာဓိဖြစ်၏။

ဤနာဓိရှုပ်နှစ်ပါးတို့တွင် နာဓိသည် တန်ခိုးအာနဲော်ဘာုံး၏။
မိမိဉာဏ်ဖြစ်သော တန်ခိုးအာနဲော်ဖြင့်ဖြစ်ခြင်းရှာ မတတ်နိုင်၊ မခဲ့နိုင်၊
မသောက်နိုင်၊ စကားမပြောနိုင်၊ ဉာဏ်ယာဉ်တို့ မပြောနိုင်၊ ရှုပ်သည်လည်း
တန်ခိုးအာနဲော် ကင်း၏။ မိမိကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြစ်သော တန်ခိုးအာနဲော်
ဖြင့်ဖြစ်ခြင်းရှာ မတတ်နိုင်။ ထိုရှုပ်၏ မဲလို သောက်လို စကားဆိုလိုသည်၏
အဖြစ်လည်း မရှိ။ ဉာဏ်ယာဉ်တို့ ပြုလိုသည်၏အဖြစ်လည်း မရှိ။

စင်စစ် နာဓိကိုနှိမ် ရှုပ်သည်ဖြစ်၏။ ရှုပ်ကိုနှိမ် နာဓိသည်ဖြစ်၏။
နာဓိ၏ စားလို သောက်လို စကားပြောဆိုလိုသည်၏အဖြစ်ရှိသော် ရှုပ်
သည် စားသောက်ပြောဆို၏။ နာဓိ၏ ဉာဏ်ယာဉ်ကိုပြုလိုသည်၏အဖြစ်ရှိ
သော် ရှုပ်သည် ဉာဏ်ယာဉ်ကိုပြု၏။

သူကန်းနှင့်သူခွဲသည် အရပ်တစ်ပါးသို့သွားလိုက်နာသည်ဖြစ်၍
သူကန်းက- “မိတ်ဆွေ ငါသည်ခြေဖြင့် ပြုအပ်သော သွားခြင်းပြနိုင်ပါ၏။
ပျက်စီကန်းခြင်းကြောင့် ညီညွတ်သောအရာ မည်ညွတ်သောအရာတို့ကို

၁၈။ ဒိန္ဒိရိသဒ္ဓ

၂၄၁

ကား မမြင်နိုင်ပါ” ဟု ပြောပြု၏။

ဆွဲကလည်း - “စိတ်ဆွဲ ငါကား မျက်နှာဖြောပြုအပ်သောမြင်ခြင်း
ကိစ္စကို ပြုနိုင်ပါ၏၊ ခြေဖြောပြုအပ်သော သွားလာခြင်းအမှုကို မပြုနိုင်ပါ”
ဟုပြောပြု၏။

သူကန်းသည် ငါတိန္ဒိရိသီးပါဝ်းစပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် လိုရာအရပ်
သို့ရောက်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်တော့မည်တကားဟု နစ်သက်ခြင်လန်းစွာ
ဆွဲကို ပန်းပေါ်သို့တင်၍ထမ်း၏။ ဆွဲသည် သူကန်း၏ ပန်းပေါ်ကနေဖြီး
ဘယ်သို့သွားလေ့ ညာ့သို့သွားလေ့စာသည်ဖြင့် လမ်းညွှန်လေ၏။

ဤဥပမာဏ သူကန်း၊ သူဆွဲနှစ်ဦးလုံးပင် အသီးသီးတန်ခိုးအား
တော်ကင်း၏။ အားနည်း၏။ မိမိကိုယ်ဉိုင်ဥစ္စဖြစ်သော တန်ခိုးအာနတော်
အစွမ်းသွေ့ဖြင့်မသွားနိုင်။ အရွင်းချင်း တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်ကို
မိုးသွားခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့ ဤနည်းတွေ့ာ နာမ်နှင့်ရုပ်လည်း အရွင်းချင်းတစ်
ပါးသည် တစ်ပါးကိုမိုး ဖြစ်သည် တည်သည်သာလျှင်တည်း။

လူတို့သည် လျှော့စွဲတည်၍ သမုဒ္ဒရှုံးသွားကုန်သကဲ့သို့ ဤနည်း
တွေ့ာ ရပ်ကိုမိုး နာမကာယသည်ဖြစ်၏။ နာမကိုမိုး ရှုပကာယသည်ဖြစ်
၏။ လူနှင့်လျေသည် အရွင်းချင်း တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကိုမိုး သမုဒ္ဒရှုံး
သွားကုန်သကဲ့သို့ ထိုအတူ နာမ်ရပ်နှစ်ပါးသည် အရွင်းချင်း တစ်ပါးသည်
တစ်ပါးကိုမိုးဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့လျှင် နာမ်ရပ်မျှကိုသာ ပိုင်းခြားသိမ်းဆည်းနည်းတို့ဖြင့်
နာမ်ရပ်တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားဆုံးဖြတ်သောယောကို၏ မဖောက်မပြန့်
မှန်သောသောကို ကောင်းစွာမြင်ခြင်းဖြစ်၏။ နာမ်ရပ်တို့၏ မဖောက်မ
ပြန့် မှန်ကန်သောသောအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်ခြင်းကို အတွေ့ဟုစွဲလမ်း
သောကိုအည်းအကြော်ကို သုတေသနစင်ကြယ်စေတတ်သောကြောင့် ဒီနို့
ဝိသုဒ္ဓဟူ၍ သိအပ်၏။

၁၃။ တရီပိတုဂောဓိဘုရား

ယုံမှားမူလွန်ဝမြာက်ခြင်း

နာမ်ရပ်တို့၏အကြောင်းပစ္စယကို သိမ်းဆည်းသဖြင့် ကာလ
သုံးပါးတို့၏ ယုံမှားခြင်းကို လွန်၍ တည်သော ဉာဏ်သည် ယုံမှားခြင်းကို
လွန်မြောက်နိုင်သည်ဖြစ်၍ ယုံမှားခြင်းအညွှန်အကြောက် စင်ကြယ်စေတတ်
သော ကခါးပိတုရဏ်သုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။

ယင်းဉာဏ်ကို ပြည့်စုစွဲလိုသောသူသည် နာမ်ရပ်တို့၏ဟေတု
အကြောင်းနှင့် ပစ္စယအကြောင်းကို ရှာဖွေ၏။ ဥပမာ-လိမ္မာသောအေး
ဆရာသည် အနာရေဂါကိုမြင်သော် ထိုရေဂါကိုဖြစ်ကြောင်းကို ရှာဖွေ၏။
ထို့ပြင် အစဉ်သနာတတ်သူသည် ပက်လာက်အိပ်တတ်ကာမျှဖြစ်သော သူ
ငယ်ကို ရာထားလမ်းအနီးမျှ အိပ်နေသည်ကိုမြင်၍ ခုံငယ်၏နိဘာကို ဆင်
ခြင်ရှာဖွေ၏။ ထိုအတု နာမ်ရပ်၏ဟေတုနှင့်ပစ္စယကို ရှာဖွေ၏။

အပိုဒ္ဓ၊ တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံ-ဤဤလေးပါးသောတာရားတို့သည်
ရှုပ်ရာယအားဖြင့် ဖြစ်စေတတ်သောအကြောင်း ဟေတုမည်၏။ အသာဘရ
သည် ထောက်ပံတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောန် အကြောင်းပစ္စယမည်၏။ ထို
တွင် အပိုဒ္ဓ၊ တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါန်-ဤအကြောင်းတရားသုံးပါးတို့သည် ရှုပ်
ကာယ်နိုရာ ဥပန်သုယအကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ အမိသည် သူငယ်၏
နှိုရာဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဘသည် သားကိုဖြစ်စေသကဲ့သို့လည်း
ကောင်း၊ ကံသည် ရှုပ်ကာယကိုဖြစ်စေတတ်၏။ နိုထိန်းသည် သူငယ်ကို

၁၄။ ကံးဂိတ္တရဏတိသုဒ္ဓ

၂၃၃

ကောင်းစွာဆောင်သက္ကသို အာဟာရသည် ရှုပကာယ်ကို ကောင်းစွာဆောင်၏။

ယောကီသည် ဤသို့ ရှုပကာယ်၏အကြောင်းတရားတါးပါးကို
သိမ်းဆည်းဆင်ခြင်၍ တစ်ဖန် စက္ကုပသာဒနှင့်ရှုပါရိုကိုစွဲဖို့၍ စက္ကုပိုဉာဏ်
ဖြစ်၏။ ဤသို့ အစရိတ်သောနည်းဖြင့် နာမကာယ်၏အကြောင်းဖြစ်သော
စက္ကုပသာဒ ရှုပါရိုစွဲသောအကြောင်းတို့ကို သိမ်းဆည်းဆင်ခြင်၏။ ဤသို့
သောအကြောင်းအားဖြင့် နာမရပ်၏ ယခုပစ္စပြန်ဘဝ္မာဖြစ်ခြင်းကိုဖြင်၍
ဤနာမရပ်သည် ယခုအစတွင် အပို့စာစတော့အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သက္က
သို့ အတိတ်ကလည်း ဤသို့လျှင် ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ။ နောင် အနာဂတ်ကာလ၌
လည်းဖြစ်လတ္ထံဟု အဖန်တလဲလဲ အမြဲအစွဲရှု၍ ယုံမှားခြင်းတစ်ဆယ့်
မြောက်ကို လွန်မြောက်လေသည်။

ယုံမှားခြင်း ၁၆-ပါးတို့ကား ဤသို့တည်း။ အတိတ်ဖြစ်သော
ဓမ္မအစဉ် ကော်မူသက္ကရည်၍ ငါသည် လွန်လေပြီးသောကာလ၌
၁-ဖြစ်ပူးလေပြီလော၊

၂-မဖြစ်ပူးလေသလော၊

၃-ဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်ပူးလေသနည်း၊

၄-ဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ပူးလေသနည်း။

၅-အဘယ်သို့သောသူဖြစ်၍ ဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်ပူးလေသနည်း။

နောင်အနာဂတ်ဖြစ်သော ဓမ္မအစဉ် ကော်မူသက္ကရည်မှတ်၍
ငါသည် အနာဂတ်ဘဝ္မာ-

၁-ဖြစ်ရလတ္ထံလော၊

၂-မဖြစ်ရလတ္ထံလော၊

၃-ဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်ရလတ္ထံနည်း၊

၄-ဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ရလတ္ထံနည်း။

၅-အဘယ်သို့သောသူဖြစ်၍ဘယ်သို့သောသူဖြစ်ရလဲတဲ့နည်း။

ပွဲဖွံ့ဖြစ်သောဓနဘာစဉ် ကော်မှာသကိုရည်မှတ်၍ ယခုမျက်
ကျောက်ဘာဝကြီးလည်း ပဋိသန္တအစ စတိအဆုံးရှိသော အလုံးစုံသော ဝတ္ထဗန်
ကာလကိုရည်မှတ်၍ မိမိဓနဘွဲ့ယုံမှားခြင်း ဖြစ်၏ -

၁-ငါသည် ငါ ဟုတ်ပါ၏လော့

၂-ငါ မဟုတ်လေသော့

၃-ဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်လေသနည်း။

၄-ဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်လေသနည်း။

၅-ဤသွေ့ဝါသည် ဘယ်ဘဝမှ လာသနည်း။

၆-ဘယ်ဘဝသို့ သွားလဲတဲ့နည်း။

ဤနာမ်ရပ်သည် ယခုပုဂ္ဂိုဏ်ဘဝကြီး အကြောင်းအားလုံးစွာဖြစ်
သကဲ့သို့ ထိုအတူ အတိတ်ကာလည်းဖြစ်ဖြီး အနာဂတ်ကြီးလည်း ဖြစ်လွှာ
ဟု အဖန်ဖန်ရှုသောယောက်အား ကာလသုံးပါး၌ယုံမှားခြင်း ၁၆-ပါး
ပျောက်၏။

အပိဋ္ဌတည်းဟုသောအကြောင်းကြောင့် သာ၏ရတိဖြစ်ကုန်၏။
ဤသို့ သေဖြင့် အနလုံးပိုစွာသမုပ္ပန်၏အစွမ်းဖြင့် နာမ်ရပ်၏အရကြောင်း
ကို သိမ်းဆည်းခြင်းပြုသောယောက်အားလည်း ယုံမှားခြင်း ပျောက်၏။ သာ၏
တ သာ၏ရတိ၏ရော မရဏမည်သည်ကား ဇော်ရှိသောသူလျှင်ဖြစ်၏။
ဘဝမည်သည် ဥပါဒါနိရှိသောသူလျှင်ဖြစ်၏။ ဥပါဒါန်သည် တဏောရှိ
သောသူလျှင် ဖြစ်၏။ တဏောသည် ဇော်ရှိသောသူလျှင် ဖြစ်၏။
ဇော်သည် ဖသရှိရှိသောသူလျှင် ဖြစ်၏။ ဖသရှိသည် သာ၏ရတိရှိ
သောသူလျှင်ဖြစ်၏။ သာ၏ရတိသည် အပိဋ္ဌရှိသောသူလျှင် ဖြစ်ကုန်၏

၁၅။ ကာရိုဝိတရဏာဓိသွံ

၂၄၅

ဟု ဤသို့ အပြန် ပဋိလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏အချောင်ဖြင့် နာမ်ရှုပ်တို့၏ အကြောင် ကို သိမ်းဆည်းသောယောကီအား ယဉ်မှားခြင်းပျောက်၏။

ရှေးဖြစ်သော ကမ္မဘဝကိုပြုအပ်သည်ရှိသော် တွေဝေခြင်း သတေသနသည် အပိုစ္စမည်၏။ အားထုတ်ပေါင်းစည်းရရှုခြင်း သတေသနသည် သရဲ့ရမည်၏။ တပ်မက်ခြင်းသတေသနသည် တယားမည်၏။ ကုပ္ပါဒ် စွဲလမ်းခြင်း သတေသနသည် ဥပါဒ်မည်၏။ စေတနာသည် ဘဝမည်၏။ ဤတရားငါးပါးတို့သည် ရှေးဖြစ်သော ကမ္မဘဝကိုပြုလျှင် ဤဘဝ၌ ပဋိသန္တနေ့ခြင်းအကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ဤဘဝ၌ ပဋိသန္တသည် ဂိဉာဏ်မည်၏။ အမိဝစ်း၌သက်ဝင် သက္ကသိုဖြစ်ခြင်းသည် နာမ်ရှုပ်မည်၏။ မဟာသူတ်ကိုကြည့်စေတတ်သော ပသာဝင်းပါးသည် အသယတန်မည်၏။ အာရုံကို တွေခြင်းသတေသနသည် ဖသာမည်၏။ ခံစားသောအခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသတေသနသည် ဝေဇာ မည်၏။ ဤသို့ ဤဘဝ၌ဖြစ်သော သတေသနတရားငါးပါးသည် ရှေးဘဝ က ပြုအပ်သောက်၏အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏။

ကံကြောင့် အကိုးပိုပါက်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အကိုးပိုပါက်သည် ကံဟူသော အကြောင်းရှိ၏။

ကံကြောင့် တစ်ဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်၏။

ဤသို့ လောကသည် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်၏။

ငင်စစ် အကြောင်းတရားရှိသော် ပြုတတ်သူ ကတ္တားဟန်၍ အဆင့် ဆင့်ဖြစ်ခြင်းရှိသော် ခံစားတတ်သူဟန်၍ ပညာတ်ကာမျှဖြင့် ပညာရှိတို့၏ ပေါကြောင့်၏။ ကံကိုပြုတတ်သူ မရှိ။ အကိုးပိုပါက်တို့ ခံစားတတ်သူ လည်း မရှိ။ နာမ်ရှုပ်သက်သက်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့သော ညာတ် အဖြောင်သာလျှင် မဟောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သောအဖြောင်ဖြစ်၏။

ပိုပါက်၌ ကံမရှိ၊ ပိုပါက်သည် ကံ၌မရှိ၊ ကံနှင့်ပိုပါက်နှစ်ပါးတို့

သည် အချင်းချင်း တစ်ပါးသည်တစ်ပါး၏သဘောမှ ဆိတ်ကုန်၏။ ကဲကို
ကြော်၍ အကျိုးလည်းမဖြစ်။ နေ့မီးမရှိ။ ကျောက်၌ မီးမရှိ။ မီးသည် နေ
ကျောက်တို့၏အပုံးလည်း မရှိ။ ဇူပူ အစရိသောအကြောင်း အဆောက်
အဦးတို့ကြောင့်သာလျှင် မီးဖြစ်သောကဲ့သို့ ကဲကိုသာလျှင်ဖြော်၍ ထိကဲ့ကြောင့်
အကျိုးဖြစ်၏။ ဤသွေ့သောကျိုး သံသရာကိုပြုလုပ်ဖန်ဆင်တတ်သော
နတ် ပြဟာ မရှိ။ အကြောင်း အပါင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့် ရပ်နာမ်
သက်သက်တို့သာ အဆက်ဆက် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့လျှင် ရပ်နာမ်ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ကာလသုံးပါး၌
ယုံမှားခြင်းကိုဖြစ်သောသူအား ပို့သိမ်းသော အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စာဖွံ့
တရားတို့သည် စတိ ပဋိသွေ့၏အစွမ်းဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ အတိတ်
ဘဝ္မာ ကဲကြောင့်ဖြစ်သော ဓမ္မဘတို့သည် ထိအတိတ်ဘဝ္မာလျှင် ပျုံ
ကုန်ပြီ။ အတိတ်ကဲဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဤပစ္စာဖွံ့ဖြင့်ဘဝ္မာ အတိတ်
ဘဝခွဲ့သူမှ တစ်ပါးသောခွဲ့တို့ဖြစ်ကုန်၏။

အတိတ်ဘဝ္မာ ဤပစ္စာဖွံ့ဖြင့်ဘဝ္မာလျှော့လာသောတရား တစ်ခုတစ်ခုဖွဲ့
မရှိ။ ဤပစ္စာဖွံ့ဖြင့်ဘဝ္မာလည်း ကဲဟူသောအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဓမ္မဘ
တို့သည် အမြဲမတည် မရည်မကြောချုပ်ကုန်လွှား ဤပစ္စာဖွံ့ဖြင့်ဘဝ္မာ တစ်ဖန့်
ဘဝသစ်သို့ တစ်ခုသောတရားဖွဲ့လည်း သွားလိမ့်မည်မဟုတ်။

ငင်စစ် ဆရာတွေ်းမှ သရဏ္ဍာယ်သံသည် တပည့်၏ခံတွင်းသို့
မဝင်။ ဆရာ၏ သရဏ္ဍာယ်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့် တပည့်၏
ခံတွင်း၌ သရဏ္ဍာယ်ခြင်း မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်။ ဖြစ်သည်သာတည်း။

မျက်နှာ၌ပြုပြင်ဆင်ယင်ထားသောတန်ဆာသည် ကြေးမုံစသည်
တို့၌ထင်သော မျက်နှာရိပ်သို့ မသွား။ ထိတန်ဆာဟူသော အကြောင်း
ကြောင့် ကြေးမုံစသည်တို့၌ပြုပြင်ဆင်ယင်အပ်သောတန်ဆာသည် မထင်
သည်လည်းမဟုတ်။ သေချာစွာ ထင်သည်သာတည်း။

တစ်ခုသော ဆီမံးစာမျမံးလျှောည် အခြားတစ်ပါးသောဆီမံးစာသို့ မပြောင်းမချေမလိုက်မသွား၊ ထိုမှုလ ဆီမံးဘုရားတည်သော မီးလျှော်သောအကြောင်းကြောင့် ထိုအခြားတစ်ပါးသော ဆီမံးလျှော်မဖြစ်သည်ကား မဟုတ်။ ဖြစ်သည်သာတည်း။

ထိုအတွေ အတိတ်ဘဝဟောင်းမှ ဤပုဂ္ဂန္တနာဝါယာစာတစ်ခု တစ်ခု တစ်ခုခန္ဓာပ္ပါယာသောတရားသည် မပြောင်းမချေ မလိုက်၊ ဤဘဝမှုလည်း တစ်ဖန် အနာဂတ်ဘဝသာစာတိသို့ တစ်ခုတစ်ရာခန္ဓာပ္ပါယာသောတရားသည် မပြောင်းမချေ မလိုက်။

အတိတ်ဘဝဟောင်း၌ ဓမ္မာ အသယတန်ဓရတော်ပုဂ္ဂန္တသောအကြောင်း ကြောင့် ဤပုဂ္ဂန္တနာဝါယာ ဓမ္မာအသယတန်ဓရတော်တို့သည် မဖြစ်သည်ကား မဟုတ်၊ စင်စစ်ဖြစ်၏။ ဤဘဝမှုလည်း ဓမ္မာ အသယတန်ဓရတော်တို့သည် မဖြစ်သည်ကားမဟုတ်၊ စင်စစ်ဖြစ်ကုန်သည်သာတည်း။ ဤသို့ အထူးထူး အပြားပြားအသာဖြင့် သိ၏။

ကြိယာမနောဓတ်၏ အခြားမဲ့၌ရအပ်သော စက္ခတိညာဉ်သည် ကြိယာ မနောဓတ်မှုလသာည်လည်း မဟုတ်။ အကြောင်းကား ယင်းဓတ်၌ ၌လာစရာ စက္ခတိညာဉ်မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ယင်းဓတ်၏အခြားမဲ့၌ ဖွေည်း၏ ညီညာတိခြင်းကို ရသဖြင့် ဖြစ်၏။ ထိုအတွေ ပဋိသန္ဓာအခါ၌စိတ်၏အစဉ်ဖြစ်၏။ ရှေးဖြစ်သောစိတ်သည် ပျက်၏။ ထိုသို့စုတိစိတ်မှ အခြား မဲ့၌နောက်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓာစိတ်သည်ဖြစ်၏။ ထိုစုတိပဋိသန္ဓာစိတ်တို့၏ အကြား၌ ခြားဆီးခြင်းပြုတတ်သော တစ်ခုတစ်ခုသောတရား မရှိ။ ထိုစိတ်နှစ်ပါးတို့၏အလယ် အကြား မရှိ။ ဤစုတိစိတ်မှ တစ်ခု တစ်ခုသောတရားသည် သွားသည်လည်းမဟုတ်။ ပဋိသန္ဓာစိတ်ညာဉ်သည်ကား စုတိစိတ်မှ တစ်ပါးဖြစ်၍သာလျှင် အကြောင်းအားလုံးရှာဖြစ်၏။ ဤသို့အပြားအား ဖြင့် သိအပ်၏။

နာမ်ရပ်၏အကြောင်းပစ္စည်းကို သိမ်းဆည်းသောယောကီ၏ဉာဏ် သည် သန့်မာလျှင်မြန်သောအားအစွမ်းသို့ ရောက်၏။ များစွာသော အခြင်း အရာအားဖြင့် ပြုမ်းသောအကြောင်းပစ္စည်းကို သိမ်းဆည်းသောအနီးအရင် ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကြောင့် မလျှပ်မကြ နိုင်ခဲ့စွာတည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါအသော ယုံမှားခြင်းသည် လွှန်မင်း စွာပျောက်ကင်း၏။ ကာလသုံးပါး၌တည်သော နာမ်ရပ်တရားတို့၏ဖြစ် ခြင်း၌တွေဝေခြင်းကင်းသောကြောင့်တည်း။ ဤမျှသာမဟုတ်သေး။ ဘုရား ၌ယုံမှားခြင်းအစရိတေသာ ယုံမှားခြင်းရှစ်ပါးလည်း ပျောက်ကင်း၏။ မိဇ္ဈာဒီ ဦးအယူ ၆၅ တို့လည်း ကင်းကွာကုန်၏။ ဤသို့ အထူးထူးအပြားပြားများ သောနည်းတို့ဖြင့် နာမ်ရပ်၏အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်းဖြင့် ကာလသုံး ပါး၌ ယုံမှားခြင်းကို ဖျောက်ပယ်ချွေတွော၍တည်သောဉာဏ်ကို ကဲခိုးပါတရ က ထိသုဒ္ဓိဟုသိအပ်၏။

ကဲခိုးပါတရဏဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံသောယောကီသည် ဗုဒ္ဓသာသနာ၌ သက်သာရာ ထောက်ရာကို ရ၏။ မြတ်သော သုဂတ္တရှိသည်ဖြစ်၍ ရှုပ်သော တာပန်မည်သည်ဖြစ်၏။ ယောကီသည် ကဲခိုးပါတရဏဉာဏ်ကို အလိုက် သည်ဖြစ်၍ နေ့ညာမစဲ အဖြေားပြုတ် နာမ်ရပ်၏ပစ္စယာအကြောင်းကို သိမ်း ဆည်းဆင်ခြင်ရ၏။

၂၀။ ဓရိမဂ္ဂဗျာကသေးနှစ်ဘုဒ္ဓ

လမ်းမှန်ကိုသိသောဥတု

ဤ ဥပတ္တိလေသမဂ္ဂတ်သော ခရီးမှန်သွားသော ဂိပသာနာ
ပညာသည် အရိယမဂ်၏ရှေအဖိုဖြစ်သော ခရီးမှန်လမ်းရှိုးတည်း။ ဤ
ပြောသ စသည်အပြားရှိသော ဥပတ္တိလေသဆယ်ပါးသည် အရိယာမဂ်
၏ရှေအဖို့ဖြစ်ဖြစ်သော ခရီးမှန် လမ်းရှိုးမဟုတ်။ ကောက်ကျွဲ့လွှဲချော်သော
ခရီးမှားတည်းဟု ဤသို့လွင် အရိယာမဂ်၏ရှေအဖို့ဖြစ်ဖြစ်သော ခရီးမှန် လမ်း
ရှိုးကို လည်းကောင်း၊ ကောက်ကျွဲ့လွှဲချော်သော ခရီးမှားကိုလည်းကောင်း၊
မဟောက်မပြန် ကောင်းစွာမှတ်သား၍တည်သောဥတုတည်းမရှိမရှိ ညာက
ဒသန ထိသိမည်၏။ ခရီးမှန်ကို သိတတ်မြင်တတ်သည်ဖြစ်၍ ကိုယ်သော
အပြစ် အညွစ်အကြေးမှစင်ကြယ်သောဥတုတည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဂိပသာနာကို ပြင်းထန်စွာအားထုတ်လျှို့သော အာရွှေ ဂိပသာ
က ယောက်အားသာလျှင် ဂိပသာနာကို ညွစ်ညှုးစေတတ်သော ဂိပသာ
နုပတ္တိလေသတရားဆယ်ပါးတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ယင်းတရားတို့သည်
မဂ်ညာက် နိုလ်ညာတ်ကိုရှုံးသော အရိယာသာဝကအားလည်း မဖြစ်၊ အကျွင်း
ပျက်သွားအားလည်း မဖြစ်၊ ကမ္မားနှင့် စွန့်ပယ်သွားအားလည်း မဖြစ်၊ သို့လ
နှင့်ပြည့်စုံပျက်သွားအားလည်း မဖြစ်၊ အားမထုတ်သွားအားလည်း မဖြစ်၊
အကျွင့်နှင့်ပြည့်စုံသော ကောင်းစွာအားထုတ်သော အမျိုးကောင်းသားအား

၂၅၀

တိသုဒ္ဓိမ်

သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ပို့လေသ တရားဆယ်ပါးတို့သည် အဘယ်နည်း။

၁-ဉာဘာသ၊

၆-အမိမောက္ခ၊

၂-ဉာဏ်၊

၇-ပရ္ပဟ၊

၃-ရိတိ၊

၈-ဉာဏာနှင့်

၄-ပသုဒ္ဓိ၊

၉-ဉာဏ်ဘာ၊

၅-သူခ၊

၁၀-နိကန္တိ၊

၁-ဉာဘာသဟုသည်ကား ဝိပသုနာစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော မိမိ
သွေးနှစ်ကျရောက်သောစိတ်နှင့် ဥတု သမုပ္ပါဒ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပြီးပြီးပြက်
တွက်သော အရောင်တည်း။ ယင်း ဉာဘာသဖြစ်လတ်သော ပျော်သည်
ငါအား ဤသို့သောအလင်းရောင် ရှုံးအခါကဗဖြစ်ပြုး၊ မချွောက်ခက် မင်း
နိုလ်သို့ရောက်လေပြီဟု မင်းနိုလ်မဟုတ်သော ဉာဘာသကို မင်းနိုလ်ဟု
ပုဂ္ဂများသောယောကီ၏ဝိပသုနာလမ်းစဉ်သည် လွှဲချော်၏။ သူသည် မိမိ၏
ဝိပသုနာဟုသော မူလကမ္မာနှင့် ကိုစွဲနှင့်လွှဲတ်၍ အရောင်အလင်းကိုသာ
လျှင် သာယာလျှက်နေ၏။

ထိုအရောင်သည် အချိသောယောကီအား ထက်ဝယ်ဖွဲ့စွဲနေရာ
အရပ်မွှုကိုသာလျှင် ထွန်းလင်းလျှက်ရှိ၏။ အချိသောယောကီအား တိုက်
ခန်းကို ထွန်းလှင်းတောက်ပစေလျက်ဖြစ်၏။ အချိအား တိုက်ခန်းပြင်ပကို
လည်း ထွန်းလင်းတောက်ပစေလျက် ဖြစ်၏။ အချိအား အရာတစ်ခုလုံး
တစ်ဂုဏ် တစ်ယူအနာမှ မြေအပြင်လုံးတိုင်အောင် တစ်ခဲနောက် ထွန်းလင်း
တောက်ပလျက်ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏အရောင်အလင်းသည်ကား စကြ
ဝဲ့တစ်သောင်းသောလောကမာတ်ကို တစ်ပြိုင်နှင့်ထွန်းလင်းတောက်စေ
လျက် ထင်ရှားဖြစ်၏။

မိဘ္ဒ္ဒလတောင်အထွေတ်နှစ်ခုရှိသောကျောင်း၌ မထောင်းပြုစ်ပါး နေ

၂၀။ မူဂိုလ် ဉာဏ်သုန် တိသုဒ္ဓ၏

၂၂၁

ကြ၏။ လက္ခာပိန္ဒြေသွေ့ဖြစ်သည်။ တစ်မိုးလုံး တိမ်ပုံးနေ၏။ ထိုအခါ မထောရာစိပါးက— “အရင် ယခုအခါ ငါအေး စေတိပြင်မြတ်သောနေရာ၌ အဆင်းငါးပါးရှိသောပန်းတို့ ထင်မြင်ကုန်၏” ဟုလျောက်၏။ မထောရာကြီးက “ငါရင် အံသြေလောက်စရာမဟုတ်သည်ကို ဆိုသေ၏။ ငါမှုကား ယခု အခါ မဟာသမှုဒ္ဓရာ၏အနားပတ်လည်အရပ်၌ ငါးလိုင်တို့ကို ထင်မြင်ကုန်၏” ဟုဆို၏။

ဤသည်ကိုထောက်ရှု၍ ဉာဘသ၏နည်းသည်၏အဖြစ်၊ ကြီးပြန်သည်၏အဖြစ်နှင့်မတူ ထူးခြားကဲပြားသည်၏အဖြစ်ကို သိအပ်၏။ ဤ ဝိပသုနာ ညံ့ညံ့ကြောင်း ဝိပသုနာပုဂ္ဂိုလ်လေသာသည် များသောအားဖြင့် သမထနှင့်တာကျ ဝိပသုနာရှိသောယောကီအား ဖြစ်၏။ ထိုယာကိုသည် သမာဟတ်ဖြင့် ခွာအပ်ကုန်သောကိုလေသာတို့ အေးကွာနေခြင်းကြောင့် ငါ ရဟန္တဖြစ်ပြီဟု အထင်များခြင်းဖြစ်၏။

ဝါင်ကိုရအရပ်၌သိုးသော ဓမ္မဒီဇိုမထောရာသည် ပဋိသိုဒ္ဓိ ရှိသော ရဟန္တဖြောကြီးဖြစ်၏။ များစွာသောရဟန်း သံယောအား ဉာဝါဒေးသောဆရာကြီးဖြစ်၏။ ထိုမထောရာကြီးသည် တစ်နှစ်သောအခါ မိမိနေသို့ ရာအရပ်၌နေ၍ သူသရာကို ဆင်ခြင်၏။ သူသရာကား ဥစ္စဝါင်ကိုအရပ်၌ သိတင်းသုံး၏။ အမည်မှာ မဟာနာဂြိုဟ်၏။

“အကြောင်းအဘယ်သို့နည်း၊ ငါတို့၏ဆရာကြီးသည် ရဟန်း အဖြစ်ကို ပြုသောကိစ္စသာသည် အပြီးအစုံသို့ရောက်ပြီလော့၊ ရဟန္တဖြစ်ပြီ လော” ဟု ဆင်ခြင်ခြင်းဖြစ်၏။ ကျေးဇူးရှင် မဟာနာဂမထောရာ၏ပုထုဇူး အဖြစ်ကိုသာလျှော့မြင်၍ “ငါမသွားလျှင် ပုထုဇူးအဖြစ်ဖြင့်သာလျှင် သေရှု ရှာတော့မည်” ဟုဆင်ခြင်ကာ တန်ဖို့ဖြင့်ကောင်းကင်သို့ပျောက်၍ နေသန့် ရာနေရာ၌နေသော မဟာနာဂမထောရာ၏အနီးဆုံးသက်၍ ရှိနိုင်၍ သုန်တန် သောအရပ်၌နေ၏။

“ငါရင် ဓမ္မဒီဇိ အခါမဟုတ်ဘဲ အဘယ့်ကြောင့် လာသနည်း”

“အရှင်ဘုရား ပြဿနာမေးလို၍ လာပါသည်”

“ငါရင် ဓမ္မဒီဇိ သင်မေးစေကာမူ ငါသိလျှင်ပြနိုင်”

အခွင့်ရသောအခါ ဓမ္မဒီဇိမထောင်ရှာ ပြဿနာတစ်ထောင်မေး၏။
အေးတိုင်သောပြဿနာတစ်ထောင်ကို မြို့မရှုက်သွေးက်လုပ်မြန်စွာ ဖြေ
ဆို၍ ဓမ္မဒီဇိမထောင်ရှာ လျောက်၏ -

“အရှင်ဘုရား အရှင်ဘုရား၏ဘာတ်တော်သည် အလျှင်ထက်မြက်
လေစွာတကာဘာ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည် ဤအရိယမဂ်ဖြင့်လာသော ပဋိသိန္ဒာ
တရားကို ဘယ်အခါကရှိပါသနည်း”

“ငါရင်ဓမ္မဒီဇိ-လွှာနဲ့သောအနှစ်ပြောက်ဆယ်ကရအပ်၏”

“အရှင်ဘုရား အဘိညာဉ် သမာဓိကို သုံးဆောင်နိုင်ကုန်၏လော”

“ငါရင် ဓမ္မဒီဇိ ဤအဘိညာဉ်သည် သမာဓိကိုသုံးဆောင်ရန်
ဝန် မလေးပါ၊ ယင်းသည် လွယ်ကူလျှော်၏”

“အရှင်ဘုရား ထိုသို့ဝန်မလေးပါးမှ ဆင်ကြိုးတစ်ဓာောင် ဖန်ဆင်း
တော်မူစေချင်ပါသည်”

ထိုအခါ မဟာသနာဂမထောင်ရှာသည် ဧည့်တော်ကဲ့သို့ ကိုပ်လုံးခွဲတ်
ခွဲတ်ဖြူသောဆင်ကို ဖန်ဆင်း၏။

“အရှင်ဘုရား ဆင်ဖြူသည် မတုန်မလှပ် ြိမ်သက်သောနားရွက်
ရှိသည်ဖြစ်၍ နားရွက်မထုတ်ဘဲ အဖြိုးထောင်လျက် နားဆောင်းကို ခံတွင်းသို့
သွေ့ပြီးလျှင် ကြောက်မက်ဖွယ် ကြိုးကြာသံမြည်လျက် အရှင်ဘုရား၏မျက်
ဓားကိုအနီးသို့ရောက်လာသောအခြင်းအရာဖြင့် ထိုဆင်ဖြူကြိုးကို ပြုတော်
မူပါ”

မဟာသနာဂမထောင်ရှာသည် တပည့်လျောက်သည်အတိုင်းပြု၍ လျှင်
မြန်သောအဟုန်ဖြင့်လာသောဆင်ဖြူကြိုး၏ကြောက်မက်ဖွယ်သော အမူ

၂၀။ မန္ဒါမဂ္ဂ ဉာဏ်သုန္တ တိသုဒ္ဓိ

၂၃၃

အရာကိုမြင်သဖြင့် ကြောက်လန့်သောကြောင့် ထျော်ပြီးရန် အားထုတ်၏။
ထိုအခါ ဓမ္မဒီဇိုမထောက်သည် လက်ကိုဆောနှုန်း ဆရာတော်သက်နှုန်းစွန်းကိုကိုင်
လျက် လျောက်၏-

“အရှင်ဘုရား ရဟန္တာအား ချွဲရှာတုန်လှပ်ကြောက်လန့်နီးစိမ်ခြင်း
ဖြစ်ရသေးသလော”

“ငါရင် ဓမ္မဒီဇို သင်သည် ငါ၏ကိုကျယ်ရာဖြစ်ပါလော”

“အရှင်ဘုရား-ငါသည် အရှင်တို့၏ကိုကျယ်ရာဖြစ်ပါစေတော့သူ
နှလုံးပြုပြီး လာခဲ့ပါသည်။ နိုင်မြဲကြောင့်ကြတော် မမှုပါလင့်” ဟု ဆို၍
ကမ္မားကုန်းပေး၏။

မဟာနာဂမထောက်သည် ကမ္မားကုန်းကိုယူပြီး စကြော်သို့တက်၏။
သုံးကြိမ်မြှာက်ပဝါးလှမ်း၌ မြတ်သော့လိုလ်ဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္ထိလ်
သို့ ရောက်၏။ ထိုမထောက်ဘား အောသစရိုက် အောကြီးသည်ဖြစ်သတ်။
ဤသို့သော်လိုအပ်သော ကမ္မားအပ်သည်ဖြစ်၍ ပိုပသောအရောင်အလင်း၌ တုန်လှပ်
၏။

၂-ဉာဏ် ဟူသည်ကား ပိုပသောအားလုံးတည်း။ ရပ်နာမ်တရား
တိုက် နှိုင်းခိုင်နှစ်စွဲးသော်ဥပယုံယဉ်အပြီးအဆုံးသို့ရောက်စေသော
ယောက်အား ပစ်လျတ်အပ်သော သိကြားမင်း၏ဝစ်ရိန်ကျသို့ အဟန်မပျက်
သော ထက်သော တန်နိုးရှိသော ကျေးအပ်သည်ဖြစ်၍ အလွန်ထက်သော
ဥပုံဖြစ်သတ်။

၃-ပိတ် ဟူသည်ကား ပိုပသောအားလုံးတိုင်းယျာဉ်သော ပိတ်တည်း။
ယောက်အား ထိုအခါ ဓရွှောက်ပိတ်၊ ဓကိုက်ပိတ်၊ ဉာဏ်ပိတ်၊ ဥမျှကို
ပိတ်၊ ဖရာဘာပိတ်ဟု၍ ငါးပါးအပြားရှိသော ဤပိတ်သည် တစ်ကိုယ်လုံးကို
ပုံစံစေလျက်ဖြစ်တယ်။

၄-ပသုဒ္ဓိဟူသည်ကား ပိုပသောအားလုံးတိုင်းယျာဉ်သော ပသုဒ္ဓိ

တည်း။ ဉာဏ်သန့်ရှုံးဖြစ်စေ၊ နေသန့်ရှုံးဖြစ်စေ နေသောယောဂါအား ကိုယ်စိတ်တို့၏ပုံပန်းခြင်း၊ လျေးလံခြင်း၊ ကြမ်းတာမ်းကိုမာခြင်း၊ အမူးမှုခြင်း၊ နာကျင်ကောက်ကျော်ခြင်းမဖြစ်။ ငင်စစ်ကိုယ်စိတ်တို့ ပြမ်းကုန်၏။ ပေါ်ကုန်၏။ နှီးညှီကုန်၏။ အမူးမှုခြင်းကုန်၏။ အလွန် သန့်ရှင်းစင်ကြယ် ဖြော်မတဲ့ကုန်၏။ သူသည် ဤပသုဒ္ဓိ အစိုးသည်တို့ပြင် နှီးမြှောက်အပ် သောကိုယ်စိတ်ဘိသုသည်ဖြစ်၍ ထို့ပုံယွဲယူညှဉ်ဖြစ်သောကာလှုံး လှုတို့ ခံစားခြင်းရှာ လျောက်ပတ်သောကာမသုဇရတ်ကို လွန်သည်ဖြစ်၍ အမာ နာသီ မည်သော မွေလျော်ခြင်းကို ခံစားရ၏။ ဤသို့လျင် ထိုယောဂါအား အမာနာသီမည်သော ဤမွေလျော်ခြင်းကိုပြီးစေလျက် လဟုတာစသည်နှင့် ယူဉ်သော ပသုဒ္ဓိဖြစ်၏။

၅-ဆုစ ဟူသည်ကား ဝိပသုနာ စိတ်နှင့်ယူဉ်သောစေတာသီက သုဓဓတည်း။ ထိုအခါ ယောဂါအား တစ်ကိုယ်လုံးပျော်အောင် ရတ်စိစေလျက် အလွန်မှုနှင့်မြတ်သော ချမ်းသာသည်ဖြစ်သတ်။

၆-အမိဇာကွဲ ဟူသည်ကား အလွန်သန့်ရှင်းကြည်လင်သော သဒ္ဓိတရားတည်း။ ထိုသဒ္ဓိသည် ဤအရာ၌ ကု၏အကျိုးနှင့် ရတာနာ သုံးပါး၏ရှုက်ကိုယုံကြည်သော သဒ္ဓိမဟုတ်။ ငင်စစ် ကိုလေသာ ချောက် ခုခြင်း ကင်းသဖြင့် ဝိပသုနာနှင့်ယူဉ်သော ယောဂါ၏စိတ်စေတာသီကို လွန်စွာ ကြည်လင်စေတာတ်သည်ဖြစ်၍ အေးကောင်းသော သဒ္ဓိဖြစ်၏။

၇-ပရ္ပာ ဟူသည်ကား ဝိရိယာတည်း။ ဝိပသုနာနှင့်ယူဉ်သော ယောဂါ၏မလျော့သော အားမထုတ်လွန်းသော ကောင်းစွာချီးပင့်မြှောက် တင်တတ်သော ဝိရိယာသည် ဖြစ်၏။

၈-ဥပဋ္ဌာန ဟူသည်ကား သတိတည်း။ ဝိပသုနာနှင့်ယူဉ်သော ယောဂါအား သဘာဝဓာကို ကောင်းစွာဖုတ်သဖြင့် အာရုံးပြီးစွာကောပ်၍တည်၏။ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားသည် မလျော်ရှားအပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် မြွား

၂၀။ မျှိုမ္မာ ဉာဏ်သုတ ထိသုဒ္ဓ

၂၁၁

တည်၏။ ထိုကြောင့် ကောင်းစွာဖိုက်ထားအပ်သော ကျောက်စာတိုင်ကဲ့သို့ မတရှိမလျှပ်။ ထိုကြောင့် မြင်မိုင်တောင်မင်းနှင့်တူသော သတိသည်ဖြစ်၏။ မီမံအား ရှေးရှုထင်သောနာမ်ရပ်ဟူသောအရာကို ဆင်ခြင်၏။ နှလုံးသို့ ကောင်းစွာဆောင်၏။ နှလုံး၌ထား၏။ ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၏။ သို့ဖြင့် နာမ်ရပ်ဟူသောအရာသည် ယောကို သတိအားသက်ဝင်၍ ဒီမွှေးကျွေ အဘိညာဉ် အား တမလွန်လောကသည် ထင်သကဲ့သို့ ထင်၏။

၉-ဥပေကွာ ဟူသည်ကား သခါရတိုကို စီစီခြင်း၏ လျှစ်လျှော့ သည်၏အဖြစ်ဖြင့်တည်၏သော ဂိပသုနာဥပေကွာနှင့် အာဝဇ္ဇနာဥပေကွာ တည်း။ ယောကို အလုံးစံသောသို့ရတို့၏ လျှော့လျှော့သောစီပသုနာ ဥပေကွာသည်လည်း သန်မြန်သော အားရှိခြင်ဖြစ်၏။ မနောဒါရွှေ အာဝဇ္ဇနာ ဥပေကွာသည်လည်းဖြစ်၏။ ထိုတိုရပ်နာမ်၏ကိုသင်ခြင်သောယောကိုအား အာဝဇ္ဇနာဥပေကွာသည် သိကြားမင်းပစ်လွှတ်အပ်သော ဝမီရရိန်လက်နက် နှင့်ဖက်တပ်၌ပြေးဝင်သော ဒီးရဲ့ပတောက်စဉ်းသွားသကဲ့သို့ ရောည်း ထက် သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။

၁၀-နိက္ခို ဟူသည်ကား ဂိပသုနာ၌အလိုက်သော ဋ္ဌကိုတပ် မက်သော နိက္ခိုတည်း။ ဉာဏ်သုတ စသည်တို့ဖြင့်တန်ဆောင်အပ်သော ဂိပသုနာ၌ ဋ္ဌကိုခြင်းကိုပြုလွှက် သိမ်းမွှေ့ဖြင့်သက်သော နိက္ခိုသည်ဖြစ်၏။ ယင်းကို ကိုလေသာသူ သိမ်းဆည်းဖြင့်ရှာ မတတ်လိုင်ဖြစ်၏။

အရောင်အလင်းဖြစ်ရာ၌ကဲ့သို့ ထိုအတူ ယခင်ပြဆိုအပ်ကုန်ပြီး သော ဉာဏ်စသည်တို့တွင်လည်း တစ်ပါးပါးဖြစ်လော်သော် စင်စစ် ငါးအား ရှေးအခါက ဤသို့သော်လို့သော်၊ (ပိတ္တာ၊ ပသုဒ္ဓာ၊ သုခ၊ ပရာဟ၊ ဥပစ္စာန၊ ဥပေကွာ၊ နိက္ခို) သည် မဖြစ်စပ် မရှုတ်ကော် မကိန်လ်သို့ရောက် သည်ဖြစ်၏ဟု မကိန်လ် မဟုတ်သည်ကို မကိန်လ်ဟုသော ယောက်အား အစဉ်အားဖြင့်ဖြစ်သော ဂိပသုနာသည် ရှောင်လွှာဖြော်သည် မည်၏။

၂၅၆

ဒိသ္ဒါမင်

ဝိပဿနာ အစဉ် ခရီးလမ်းရှိမှ ဖက်သည်မည်၏။ တိသုသည် မိမိ၏ ဝိပဿနာဟူသော မူလကမ္မာန်ကို စွန့်ထွေတဲ့၍ နိကန္တကိုသာလျှင် သာယာ သည်ဖြစ်၍နေ၏။

ဤဝိပဿနာညွှန်သူဗုဒ္ဓဘာသုပါးတိဘွင် ပြုဘာသ စ သော ရှုံးပါးတိဂိုကား မူချအာဖြင့် ဥပဋိလေသဖြစ်သော ဒီ၌၊ မာန၊ တဏာ့တိ၏ဖြစ်ရာတွေနဲ့ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် ဥပဏိလေသဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။ အကုသိလ်၏အဖြစ်ကြောင့် ဥပဏိလေသဟု မဆိုအပ်ကုန်။ မှားကိုဆုံး နိကန္တသည် ဥပဏိလေသ မည်သည်လည်းဖြစ်၏။ ဥပဏိလေသ၏ ဖြစ်ရာတွေနဲ့အတွက်သည်လည်း ဖြစ်၏။ ဒီ၌စသော ဂါဟတိဂို မသုံးသပ်မှု၍ ဂါဟတိ၏ဝတ္ထာဖြစ်ဖြင့်သာလျှင် ဥပဏိလေသတို့ ဆယ်ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ဤဥပဏိလေသတိ၌ အကျိုးအပြစ်စိစစ်တတ်သော ယောကိသည် ပြုဘာသစသည်တိဖြစ်ကုန်လတ်သော ကမ္မာန်းလေးသောဆရာက ပြုဘာသစသည်ဖြစ်တတ်၏ဟု မှာကြေးထား၏။ ယအာခါ ငါအား ဆရာမှာ ကြေးသည်အတိုင်း အရောင်အလင်ဖြစ်ပြီ။ ယင်းပြုဘာသစသည် မြို့သည် မဟုတ်။ အကြောင်းတရားကိုခွဲ၍ ပြုပြင်အပ်၏။ အကြောင်းတရားကိုခွဲ၍ ဖြစ်တတ်၏။ ပျောက်ပျောက်ခြင်း သာသာရှိ၏။ ဤသို့သောအခြင်းအရာ အာဖြင့် အဖန်တော်လဲ စုစုံစေခြင်းအပ်၏။ တိမ္မတစ်ပါး ယင်းပြုဘာသစသည်ကို အတွေ့ဆဟုတ်သော အနုတ္ထနှင့် သုဓမဟုတ်သော ခုက္ခအာဖြင့် လည်း အဖန်ပန် ဆင်ခြင်ရာ၏။ တိအခါ ယောကိသည် ပြုဘာသစသည် တို့ကြောင့် မတုန်မလှပ် မချောက်ချား မယိမ်းမယိုင် ရိုင်ခိုင်၏။

ယောကိသည် ဥပဏိလေသတည်းဟူသော အမြဲးအရှက်ကို ကုန် စင်အောင်ပျောက်ဆီး၍ ပြုဘာသစသောတရားတို့သည် မင်းမဟုတ်ကုန်။ ယင်းတို့မှလွှာတ်သော ဝိပဿနာညွှန်သည်သာလျှင် မင်းဖြစ်၏။ ဖြောင့်မှန်

၁၀။ မရှိမရှိ ဉာဏ်သေန ဝိသုဒ္ဓ

၂၅၇

သေခန့်တည်းဟု ခရီးဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို ပိဋ္ဌးခြားမှတ်သား၏။
ဤသို့ ခရီးဟုတ်မဟုတ်ကိုသိပြီး၍ တည်သောဉာဏ်သည် မရှိမရှိဉာဏ်
သေန ဝိသုဒ္ဓ မည်၏။ အကြောင်း ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိတတ်
မြင်တတ်သောဉာဏ်၏စင်ကြေယ်ခြင်း မည်၏။

၂။ ဝဋ္ဌဒီဉာဏ်သနပိဿ္။

ကြောင်းသော ဥက္ကာအဖြင့်

ဉာဏ်ကိုပါသည် ပဋ္ဌပဒါ ဉာဏ်သသန ဝိသုဒ္ဓမည်၏။ ယင်း
ဉာဏ်ကိုပါသော အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

(၁) ဥဒုယွယ်သနပသသနာဏ္ဍာဏ်— တန်ဖို့ ဥဒုယွယ်သနာဏ္ဍာဏ်၌
အာထတ်ခြင်းသည် အနိစ္စ စသေသပက္ခဏာတိုက် ကောင်းစွာမှတ်နိုင်ခြင်း
အကျိုးရှိ၏။

အနိစ္စလက္ခဏာသည် ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း နဲ့မသွင်းခြင်း
ကြောင့် သန္တတိအစဉ် ဖုံးလွှား၍ ကြည့်ကြည်လင်လင် ကောင်းစွာမထင်နိုင်၊
ခုက္ခလက္ခဏာသည် အဖန်တလ်လ မပြတ်မလပ်နိုပ်စက်ခြင်းကို နဲ့
မသွင်းခြင်းကြောင့် ကူးပို့ယာယ်တို့ ဖုံးလွှား၍ ကောင်းစွာမထင်နိုင်၊ အနိစ္စ
လက္ခဏာသည် ပထမီ အာပေါစသော အထူးထူးသောမာတ်၊ ဖသော
စဒ်နာ စသော အထူးထူးသော သဘာဝဓမ္မကို အသီးသီးခြုံခြားဆောင်ခြင်း
ကို နဲ့မသွင်းခြင်းကြောင့် အနိုင်အခဲဟူသော ယန် ဖုံးလွှား၍ ကောင်းစွာ
မထင် နိုင်။

ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကိုသိမ်းဆည်း၍ သန္တတိအစဉ်ကိုယ်ကိုပါ
လျှင် အနိစ္စလက္ခဏာသည် မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သောသာသာအားဖြင့်
သန့်ရှင်းကြည့်လင်ကောင်းစွာထင်၏။

၂၁။ ပဋိပဒါဉာဏာသနတိဘုဒ္ဓ

၂၅၉

သီမ်းဆည်းအပ်သော ဥဒုယွဗယဉာဏ်၏အစွမ်းဖြင့် သခါရတိ
မပြတ်မလပ် အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ဉာဏ်းဆဲအပ်သည်၏အဖြစ်ကို နလုံး
သွင်း၍ ဉာဏ်ယာယုတ်၌ ရသုန်ရထိက်သောဒုက္ခကို ဖူးလွမ်းအပ်သည်၏
အဖြစ်ကိုခွာလျှင် ဒုက္ခလက္ခဏာသည် မဟောက်မပြန် ဟုတ်မှန်တိုင်းသော
သဘာသအားဖြင့် ကောင်းစွာထင်၏။

ပထဝိဓာတ်သည် အခြားတစ်ပါး၊ အာပါဓာတ်သည် အခြား
တစ်ပါး၊ ဉူးသို့စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒသသသည် အခြားတစ်ပါး၊ ၈
ဒန်သသည် အခြားတစ်ပါး၊ ဉူးသို့စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသီးသီး ခွဲ
ခြိုးဝေဖန်ခြင်းကိုပြ၍ ယနကို ခွဲခြိုးဝေဖန်ပါလျှင် အနတ္ထလက္ခဏာသည်
မဟောက်မပြန် ဟုတ်မှန်တိုင်းသောသဘာသအားဖြင့် သန့်ရှင်းကြည်လင်
ကောင်းစွာထင်၏။

အနိစ္စဟုသည်ကား စွဲဘင်းပါးအပေါင်းတည်း။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်
ခြင်း၊ ဖြစ်ပျက်ခြင်းမှ တစ်ပါးသော ဦးဟုသော ရောသတော့ ထင်ရှုးရှိသည်
၏အဖြစ်ကြောင့် အနိစ္စမည်၏။ ဖြစ်ပြီး၍ အရည်မတည်၊ လျှင်မြှင့်စွာ
ပျက်စီးခြင်းကြောင့် အနိစ္စမည်၏။ ဖြစ်၍ပျက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သောအခြင်း
အရာ၏အောက်ပြန်ခြင်းသည် အနိစ္စဟုမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာမည်၏။

မမြှုပ်သောသဘာသည် ဒုက္ခမည်၏ဆိုသောကြောင့် ထိခွဲဘင်း
ပါးအပေါင်သည်ပင်လျှင် ဒုက္ခမည်၏။ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဖြင့် အဖန်တလဲ
လဲ အမြှုမပြတ် နိပ်စက်ညွှန်းဆဲအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဖြစ်ခြင်း
ပျက်ခြင်းဖြင့် အဖန်တလဲလဲ အမြှုမပြတ် နိပ်စက်ညွှန်းဆဲသောအခြင်းအရာ
သည် ဒုက္ခဟု မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာမည်၏။

ဒုက္ခမည်သော စွဲဘင်းပါးအပေါင်သည် အနတ္ထမည်၏ဟဆို
သောကြောင့် ထိခွဲဘင်းပါးအပေါင်သည်ပင် အနတ္ထမည်၏။ တစ်စုံတစ်
ယောက်သောသု၏အလိုသို့ မလိုက်ခြင်းကြောင့်တည်း။ သူတစ်ပါးအလိုသို့

မလိုက်သာအခြင်းအရာသည် အနတ္ထဟု မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာမည်၏။

ထိအလုံးစုလက္ခဏာရေးပါးဖြင့် မှတ်ဆပ်သာခန္ဓာဂါးပါးကို
လည်း ယောက်သည် ဥပဒ္ဒီလသာမှလွှတ်သော ခရိုလမ်းမှနဲ့သွားသော
ပိုသုနာဟူသော ဥပဒ္ဒီယာမှပသုနာဟူတော်ဖြင့် မအောက်မပြန် ဟုတ်မှနဲ့
သော မိမိ၏သဘောလက္ခဏာအားဖြင့် ကောင်းစွာမှတ်၏။ ဤသို့ကောင်း
စွာမှတ်၍ အဖန်တော်လဲ အနိစ္စ ဒက္ခ အနတ္ထဟု ရပ်နာမ်တရားတို့ကိုချိန်
သော စုစုံသောယောက်၏ ထို့ကြောင်းသည် ထက်မြှုက်၏။ သို့ရတာရေး
တို့ လျှင်စွာထင်ကုန်၏။

(၁) ဘက္ကီနပသုနာဟုထဲ-ညာ၏သည် ထက်သည်၏အဖြစ်သို့
ဆောင်၍ သို့ရတာရားတို့ လျှင်စွာထင်ကုန်သောဖြစ်ခြင်း ဥပါဒီသို့လည်း
ကောင်း၊ ဒိုဟူသော ဇရာသို့လည်းကောင်း၊ ဥပါဒီလွှာကဟု ဆိုအပ်သော
ပဝတ္ထတရားသို့လည်းကောင်း၊ သို့ရတို့၏အထည်ကိုယ် ဖြပ်လုံးလုံး
လျောင်းလျောင်းထပ်ခြင်းမျှသို့လည်းကောင်း မရောက်၊ သယဝယောဒဟု
ဆိုအပ်သော စောက် နိရောခြုံသာလျှင် သတိသည်ကောင်းစွာတည်၏။
သို့ရှုံးအတွင်းဝင်သောတရားအပေါင်းသည် ဤသို့ဖြစ်ပြီး၍ ဤစက်ဆို
ဖွံ့ဖြိုးလို ရွှေ့ပါ်၏တကာသုဟူသောယောက်အား ဖြစ်ခြင်းကိုလွှာတ်၍ ဖူက်
ခြင်းကိုသာလျှင်နဲ့ပြုရ တစ်ခုသော်လှန် ဘင်္ဂကိုသာလျှင် အဖန်တော်
လျှော့သည်မည်သော ဘက္ကီနပသုနာဟုတ်ဖြစ်၏။

(၃) ဘယတုဝန္တနားနည်း-အတိတ်သို့ရတို့သည် ရွှေ့ပါ်ကုန်ပြီး
ပစ္စာပွဲ သို့ရတို့သည် ရွှေ့ပဲ၊ အနာဂတ် သို့ရတို့လည်း ရွှေ့လတ္ထာဟု
ရှုသောယောက်အား ဤအရာ၌ ကြောက်မက်ဖွံ့ဖြိုးအားဖြင့်ထင်လာသော
ဘယတုဝန္တနားနည်းသည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင်းအား စင်စစ် အလုံးစုသေားဝ
သုံးပါး၊ ယောနီ လေးပါး၊ ဂတိုင်းပါး၊ ခို့ဗောက္းပို့စီး ရန်ပါး၊ သတ္တဝါသ
ကိုပါ့ဆုံးတည်ကုန်သော သို့ရတို့ အထူးထူး အပြားပြား ကြီးစွာသော

၂၁။ ပဋိပဒါဉာဏာသုတေသန၌

၂၆၁

အကျိုးမြဲဖျက်ဆီးခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်။ အောဘူမ်းရိုက်နှင့်သည်ဖြစ်၍ ကြောက်ဖွယ်အားဖြင့် ထင်သောဉာဏ်ကို ဘယ်တူဟန္တာနောက်ဟု ဆိုအပ်၏။

(၄) အာဒီနဝါရဗုပ်သုနာဉာဏ်-ကြောက်တတ်သောသူသည် သားရုံးသောတောာအပ် စသည်အရပ်တို့သို့ရောက်လတ်သော် ကြောက်ချုံထိတ်လန်းသော ကြောက်သီးမွှားညင်းထသည်ဖြစ်၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ အပြစ် ကိုသာလျှင် မြင်၏။ ထိုအတူ ယောဂါသည် သို့ရတိ၏ပျက်ခြင်းကိုသာ ရွှေသည်၏အစွမ်းဖြင့် အလုံးစုသော သို့ရတိသည် ကြောက်အပ်သည်၏ အပြစ်ဖြင့်ထင်ကုန်သော် ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြည့်စုံခြင်း သာယာခြင်းကင်း လာ အပြစ်ကိုသာလျှင် မြင်၏။ ဤသို့သောနည်းဖြင့် အဖန်တလဲလဲရွှေ သောယောဂါအား အပြစ်ကိုသာ စိစစ်စွေ့တွေ့ကြည့်ရှုတတ်သော အာဒီနဝါရဗုပ်မည်သည်ဖြစ်၏။

(၅) နိုဒီဒရိပ်သုနာဉာဏ်-ချွေဟန်မင်းသည် မစတ်ကြယ်သော ဒွန်းစလ္ားရွာတံခါးအနီး အိုင်ငယ်၌ မဇွဲလျှော့၊ ဟိုမဝန်ဆိုင်ရှိုးတို့ပြုသာ ဇွဲလျှော်သုက္ခာသို့ ယောဂါသည်လည်း ထက်ဝန်းကျင်အပြစ်ရှိသော တေဘုံ မက သို့ရတာရားအပါင်း၌ မဇွဲလျှော့၊ စင်စစ် ဘာဝနာဟုသော ဇွဲလျှော့ ရှုရိသောကြောင့် ဘာဝနာ၌ ဇွဲလျှော်ပျော်ရှုကိုသော ပိတ္တနှင့်ပြည့်စုံသော ကြောင့် ခုနစ်ပါးသော အနုပ်သုနာတို့ပြုသာ ဇွဲလျှော်၏။ သို့ရတိ၏ ပြိုးရာအမြှောက်နိမ္ဒာန်သာလျှင် ဇွဲလျှော်၏။ ယင်းကို နိုဒီဒရိပ်သုနာ ဉာဏ်ဟုခေါ်၏။

(၆) မှနိတုကမ္မတာဉာဏ်-အမျှောင်အဖွဲ့စံရသော သွေးဝါတို့ သည် အမျှောင်အဖွဲ့မှုလွှတ်မြောက်လိုက်နှင့်သက္ကာသုက္ခာသို့ ထိုအတူ ယောဂါ၏စိတ်သည် ခုပ်သီးသော သို့ရှုံး အတွင်းဝင်သောတေဘုံမက တရားအပါင်း မှ လွှတ်မြောက်လို၏။ ထိုအခါ ယောဂါအား မှနိတုကမ္မတာဉာဏ်ဖြစ်၏။

(၇) ပဋိသိန်းနုပသုနာဉာဏ်-သန်းရှုံးအတွင်းဝင်သောတရား၊ အပါင်းမှုလျှတ်ခြင်းရှာ တစ်ဖန့် ထိတေသာမက သန်းရတိုကို ပဋိသိန်းနုပ သုနာဉာဏ်ပြင် လက္ခဏာရေးသုံးပါးကိုတင်၍ သီမ်းဆည်း၏။ ယောက် သည် လက္ခဏာရေးသုံးပါးကိုတင်သုပြင် သန်းရတိုကိုပတ်ပတ်၌ အော် နည်းအောင်ပြု၍တစ်ဖန့် နိုစ္စအြင်းအရာ၊ သုခအြင်းအရာ၊ သုဘအြင်းအရာ၊ အူရွှေအြင်းအရာပြင်းထဲခြင်းရှာ မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို ရောက် ထော်ကျေတ်ကျေတ်လွှတ်လွှတ် စွဲနှစ်ရွှေတ်၏။ သန်းရတိုက် အနိစ္စ စသည်၏အဖြစ်ကို ကောင်းစွာမှတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းပြင် ယောက်အား ပဋိသိန်းဉာဏ်ပြုခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

(၈) သန်းရပေကွာဉာဏ်-အလုံးစုရိသုဇ္ဈ သန်းရတိုမှုလျှတ်လို သည်ဖြစ်၍ ပဋိသိန်းနုပသုနာဖြင့် သန်းရတိုကို သီမ်းဆည်းထပ်ထပ် သုံးသပ်သောယောက်သည် ငါ၊ ငါ၏ဥစ္စဟု စွဲလမ်းယူမှတ်စရာမြင်မှု၍ ပုဂ္ဂ ခြင်းအေးကိုလည်းကောင်း၊ ပြည့်စုံခြင်းကိုနှိမ်းဖြစ်လွှားသော နှစ်သက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း စွန့်ပုစ်ပယ်ခွာ၍ အလုံးစုရိသောသန်းရတိုက် ဥပါသီနိတဗ္ဗ လျှစ်လျှော့ရှာသည်ဖြစ်၏။ ဤသို့သောနည်းဖြင့်သို့ရှာသော ယောက်၏စိတ် သည် ဘဝသုံးပါး၌တွေ့နှုန်း၏၊ ရွှေ၏၊ နစ်၏၊ ဓမ္မုပ္ပါဒါး၊ ဓမ္မလျှော့သာအားဖြင့် မပြုစင်၊ ဥပေကွာသည်လည်းကောင်း၊ စက်ဆုပ်ရှုရာသည်၏အဖြစ်သည် လည်းကောင်း တည်၏။ ဤသို့ ယောက်၏သန်းရပေကွာဉာဏ်သည် ဖြစ်၏။

(၉) သုစွမ်လောခိုက်ဉာဏ်-တရားအောင်သောမှင်းသည် တရား ဆုံးဖြတ်သော အမတ်ကြီးတို့၏ အဆုံးအဖြတ်ကို အကတိလိုက်စားခြင်းကို စွန့်၍ လျှစ်လျှော့ရှာသည်ဖြစ်၍ ဤအတိုင်းသာ အဆုံးအဖြတ်တည်ပေါ့ စိုးမြှောက်သည်ဖြစ်၍ အမတ်ကြီးတို့၏အဆုံးအဖြတ်အားလည်းကောင်း၊ ရှေးမင်းတို့ပည်တ်အပ်သော အကျင့်အားလည်းကောင်းလျှော်၏။ တရား

၂၁။ ပဋိပဒါဉာဏာသုန္တိသွံ

၂၆၃

အောင်သောမင်းကဲ့သို့ အနဲ့လေ့မည်ကို မှတ်အပ်၏။ တရားမှန်ဆုံးဖြတ်
သော အမတ်ကြီးရှစ်ယောက်ကဲ့သို့ ဝိပသုနာညာ၍ရှစ်ပါးကို မှတ်အပ်၏။
ရှေးခြားဖြစ်သော မင်းကျင့်တရားကဲ့သို့ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ တို့ကို မှတ်
အပ်ကုန်၏။

မင်းသည် ဤဘို့ဖြစ်စေဟန်သည်ဖြစ်၍ အမတ်ကြီးတို့၏ အဆုံး
အဖြတ်အေးလည်းကောင်း၊ ရှေးမင်းတို့ပည်တ်သော မင်းကျင့်တရားအား
လည်းကောင်း လျော်သကဲ့သို့ တို့အတူ အနိစ္စစာသည်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်
သခါရတို့ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော ဤညာ၍သည် ဝိပသုနာညာ၍ရှစ်ပါးတို့
၏မဟောက်မပြန် မှန်သောကိစ္စရှိသည်၏အဖြစ်အားလည်းကောင်း၊
အထက်မင်းစက်း ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ ပါးတို့၏မဟောက်မပြန် မှန်
သောကိစ္စရှိသည်၏အဖြစ်အေးလည်းကောင်း လျော်၏။ ထိုသို့အောက်ပြု
ဖြစ်သော ဝိပသုနာညာ၍တို့အေးလျော်သောအမြှောက်ဖြင့် အထက်ဗောဓိပက္ခိ
ယတရားတို့အားလျော်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင် ဤညာ၍ကို မရ
သွားအားလျော်သော သွားနဲ့လေ့ကာညာ၍ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ဥဒယုဒယညာ၍စသော ဝိပသုနာညာ၍ရှစ်ပါးတို့၏အစွမ်းဖြင့်
ဝိပသုနာအကျင့်၏ အပြီးအဆုံးအတွက်အထိပ်သို့ရောက်သော ဝိပသုနာ
ညာ၍နှင့် ဂုဏ်ဓမ္မာက် သွားလေးပါးကိုသိခြင်းအားလျော်စွာသော သွား
နဲ့လေ့မည်။ ဤညာ၍ကိုပါးသည် ပဋိပဒါဉာဏာသုန္တိသွံမည်၏။

၂၂။ ဉာဏ်သနပိဿ္။

ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်ခြင်း

သောတာပလ္လိုအို သကာဒါဂါမိအို အနာဂတိအို အရဟာဇ္ဈာမ်-
ဤလေးပါးသောမ်းတို့၏ဖြစ်သောဉာဏ်သည် ဉာဏ်သသန ဝိသုဒ္ဓမည်
၏။

သောတာပလ္လို မက်ဉာဏ်သည် နိုဒ္ဓဘုရားကိုအာရုံပြု၍ မဟောက်မထွင်း
ရှုံးသေးသော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတိကို ဗောက်ထွင်းခွဲစိတ်လျက်ဖြစ်
၏။ အစကို မသိနိုင်သော သံသရာဝင့်ဆင်းရဲဟူသော သမုဒ္ဓရာရေကို
ခြောက်စေ၏။ အလုံခုံသော အပါယ်တံခါးကိုပိတ်၏။ သဒ္ဓ၊ သီလစသော
သူတော်ကော်းသွားခုံနှစ်ပါးတို့၏ မျက်များက်ပြီးသည်၏အဖြစ်ရှုံးပြု၏။
အဂါရှုံးပါးရှုံးသော ပို့ဆောင်ရွက်ရှုံး၏။ ပါတာတိပါတစသော ငါးပါးသော
ရန်၊ နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော သားကြီးတို့ကို ပြု၏စေ၏။ မြတ်စွာသူရား၏
တပည့်သာဝကာအဖြစ်ကို ဆောင်တတ်၏။ ထိမှုတာစ်ပါး အရာမက များပြား
ကုန်သော ရတနာနာသုံးပါးစုတို့၏ မတုန်မလှပ် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းစသော
အကျိုးအာနိသင်တို့ကိုလည်းခြောင်းရှာ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ရာထောင်မက များ
စွာသော အကျိုးအာနိသင်တို့ကို ပေးတတ်သော သောတာပလ္လိုမ်းနှင့် ယုံး
သော ဉာဏ်သည် သောတာပလ္လိုမ်းရှုံးဖြစ်သော ဉာဏ်မည်၏။

သောတာပလ္လိုဖြုံးသော အရိယာသာဝကာသည် အာသန်သော

၂၂။ ဉာဏ်သုန္တိသွို့

၂၆၅

ကာမရာဂျာပါဒတိကို ပေါင်းပါးစေခြင်းရှာ နှစ်ခုမြာက် သကာဒါဂါမိဖိုလ်
သို့ရောက်ခြင်း ရခြင်းရှာ ဘဝနာအားထုတ်ခြင်းပယောကိုပြု၏။ ထို
ပုဂ္ဂိုလ်သည် လူမြဲ, ဗိုလ်, ဗျာဗျာင်တိုကိုပေါင်းရှု၍ ရပ်, ဆောင်၊ သညာ၊
သခါရု, ဂိဉာဉ်အပြားရှိသော သခါရအပေါင်းကိုလျင် အနိစ္စ, ခုက္ခ၊ အနတ္တ
ဟူ၍ ပိပသုနာဉာဏ်ဖြင့် လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို စုစုံသော်၏အစွမ်းဖြင့်
သုံးသပ်၏။ ဆင့်ကာဆင့်ကာ အဖန်တလဲလဲ ပိပသုနာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေ
၏။ ပိပသုနာအစဉ်သို့သက်၏။ သို့ဖြင့် ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အား သက
ဒါဂါမိမင်သည်ဖြစ်၏။ ထိုမင်နှင့်ယဉ်သောဉာဏ်သည် သကာဒါဂါမိမင်၌
ဖြစ်သောဉာဏ်မည်၏။

သကာဒါဂါမိဖြစ်သော အရိယာသာဝကသည် သကာဒါဂါမိမင်
ဖြင့် ပေါင်းပါးစေအပ်ပြီးသော ကာမရာဂါသံယောဇ္ဈာ ဗျာပါဒ သံယော
ဇ္ဈာတို့ကို အကြွင်းမရှိပယ်ခြင်းရှာ သုံးရုမြာက်အနာဂတ်ဖိုလ်သို့ရောက်ခြင်းရှာ
ပိပသုနာအားထုတ်ခြင်းကိုပြု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် လူမြဲ, ဗိုလ်, ဗျာဗျာင်
တိုကို ပေါင်းစည်းရရှု၍ ထိုနာမရပ်ဖြစ်သော တော့မက သခါရတရား
အပေါင်းကိုပင်လျင် အနိစ္စ, ခုက္ခ၊ အနတ္တဟူ၍ ဉာဏ်ဖြင့်သုံးသပ်၏။
ပိပသုနာဉာဏ်ကို အဖန်ဖန်ဖြစ်စေ၏။ ပိပသုနာအစဉ်သို့သက်၏။ ဉှုံ
သို့သောနည်းဖြင့် ကျွုံးမျှသော သကာဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်အား အနာဂတ်ဖိုမင်သည်
ဖြစ်၏။ ထိုမင်နှင့် ယဉ်သောဉာဏ်သည် အနာဂတ်ဖိုမင်၌ဖြစ်သော ဉာဏ်
မည်၏။

အနာဂတ်ဖြစ်သော အရိယာသာဝကသည် ရူပဘုံးတပ်သော
ရာဂ, အရူပဘုံးတပ်သော ရာဂ, မာန, ဥခ္စာ, အဝိဇ္ဇာဟုဆိုအပ်ကုန်သော
ဥခ္စာဘာဂိုလ် သံယောဇ္ဈာင်းပါးတိုကို အကြွင်းမြှုပယ်ခြင်းအကျိုးရှာ လေးခု
မြောက်သော အရဟ္မာတ္ထိုလ်သို့ရောက်ခြင်းရှာ ပိပသုနာအားထုတ်ခြင်းကို
ပြု၏။ ထိုအနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် လူမြဲ, ဗိုလ်, ဗျာဗျာင်တိုကို ပေါင်းစည်းရုံး

၁၅၍ ထိရပ်နားဖြစ်သော တေဘာမက သိဒ္ဓရတရားအပေါင်းကိုပင်လျှင် အနိစ္စ၊ ခုက္ခ၊ အနတ္တဟူ၍ ဉာဏ်ဖြင့်သုံးသပ်၏။ ဝိပသုနာဉာဏ်ကို အဖော် ပန်ဖြစ်ပွားစေ၏။ ဝိပသုနာအစဉ်သို့ သက်၏။ ဤသို့သောနည်းဖြင့်ကျော် သော အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တမက်ဉာဏ်သည် ဖြစ်၏။ ထိမက်၌ ယူဉ် သောဉာဏ်သည် အရဟတ္တမက်၌ဖြစ်သောဉာဏ်မည်၏။

ရဟန္တာ ဤမြှုအတိုင်းအရည်ရှိသော စတုတ္ထမက်၏အခြားမျိုး စတုတ္ထမြို့၏ဖြစ်ခြင်းမှုဖြင့်သာလျှင် ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန္တာမည်သော အနိယာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ ပုဇွဲအပ်သော ကြီးမြတ်သော အာနတ္တရှိရှိသော အာသဝါကုန်ပြီးသော အဆုံးစွဲနဲ့ ကိုယ်ကိုဆောင်တတ်သောစွာဝန်၊ ကို လေသာဝန်၊ အသိသခါရနှင့်ကိုယူအပ်သော အစဉ်အတိုင်း အရဟန္တိပုဂ္ဂိုလ်သို့ ရောက်အပ်ပြီးသည်အကျိုးရှိသော ဆယ်ပါးသောဘဝသံယောက်ရှိသည် ဓမ္မစသောည်တို့၏သောကို အသင့်အားဖြင့်သိ၍ အထူးသဖြင့်လွတ်ပြီး သော နတ်နှင့်တက္ကသော သွေးလောက်မြတ်သော အလှုံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။

သိမ်းသည် မရှုံမဖွော်တစ်ချင်းတစ်ချင်းနက် တစ်ခုသောခဏ္ဍားကိုစွဲ လေးပါးတို့ကို ပြု၏။ မီးစာကို လောင်စေ၏။ အနိက်မျှင်ကို ပျောက်သီး၏။ အရောင်အလင်ကို ပြု၏။ သီးကို ကုန်စေ၏။ ထိုအတူမက်ဉာဏ်သည် မရှုံ မဖွော်တစ်ခုသောခဏ္ဍား သွေးလေးပါးတို့ကို ထိုးထွင်းသီ၏။ ခုက္ခသွား ကို ပိုင်းခြားသီခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်း၍သီ၏။ သမှုဒယသွားကို အကြိုင်မဲ့ပယ် အပ်သည်အဖြစ်ဖြင့် ထိုးထွင်းသီ၏။ မက်ကို ပွားစေခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်းသီ၏။ နိရောဓသွားကို မျက်မျှကိုပြုခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်းသီ၏။ ထိုးကြောင့် မြတ်စွာ ဘုရား ပောကြားတော်များ၏-

အနိယာမက်နှင့်ပြည့်စုံသုံးဉာဏ်သည် ခုက္ခသွားလည်းဖြစ်၏။ သမှုဒယသွားလည်းဖြစ်၏။ နိရောဓသွားလည်းဖြစ်၏။ မရှုသွားလည်း ဖြစ်၏။

၂၃။ ပညာဘဝနာ၏သိသေ

ပညာဘဝနာ၏အကျိုး

ပညာဘဝနာ၏အကျိုးကား အဘယ်နည်း။

(၁) သတ္တုသုဒ္ဓိ စီမံခွဲစားသော များစွာသောကိုလေသာတို့ကို
တဒဂံဟာန်စသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်ပယ်ခြင်း ဖျက်ဆီးခြင်း။

(၂) သောတာပတ္တိနိုင်စသာ အရိယာဖိုလ်ပျမ်းသာ၏အရသာကို
မြှေးရခြင်း။

(၃) နိရိုစ သမာပတ်ကိုဝင်စားခြင်းရှာ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်။

(၄) အာဟနဗုဒ္ဓအဖြစ် စသည်၏ပြီးခြင်း။

ဤသိသေ အကျိုးအာနိသင်ကို သိအပ်၏။ ထိုတွင် ရပ်နာမ်ကို
ပိုင်းခြားသည်မှစ၍ သတ္တုသုဒ္ဓိ အစိုးသည်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့် အထူး
ထူးအထွေထွေသော ကိုလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးခြင်းသည် လောကီဖြစ်
သော ပညာဘဝနာ၏အကျိုးအာနိသင်ဖြစ်၏။ အရိယာမဂ်ခဏ္ဍာ သံ
သောအံ့ အစိုးသော ကိုလေသာတို့၏အစွမ်းအားဖြင့် အထူးထူး အထွေထွေ
ဖြစ်သော ကိုလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးခြင်းသည် လောကုတ္တရာဖြစ်သော
ပညာဘဝနာ ၏အကျိုးအာနိသင်ဖြစ်၏။

ကြောက်မက်ဖွယ်သောအဟန်ဖြင့် လျင်စွာကျသောမိုးကြီးစက်
သည် ကြီးစွာသောကျောက်တောင်ကြီးတို့ကို ဖျက်ဆီးသေကဲသို့လည်း
ကောင်း၊ လေအဟန်ဖြင့် ပြင်းစွာသောတော်ဆီးသည် တောာကိုဖျက်ဆီးသေကဲ

၂၆၈

ဝိသုဒ္ဓိမ်

သို့လည်းကောင်း၊ မိမိတန်ခိုးဖြင့်တောက်သော အရောင်အဝါးရှိသော နေ
မင်းသည် အနိက်မျှင်ကို ပယ်ဖျောက်ဖျက်ဆီးသက္ကသိုလည်းကောင်း ထို
အတူ ကြောမြှင့်စွာသောကာလုပတ်လုံးကျရောက်သော အလုံးစုံအကျိုးစီးပွား
မဲ့ကိုဖို့ရင်တတ်သော ကိုလေသာကွန်ရှုက်ကို ပွားစေအပ်သောပညာသည်
ဖျက်ဆီး၏။ ထို့ကြောင့် မျှုက်မျှင်ထင်ထင် သိမြှင့်နိုင်သောအကျိုးအနိုင်
သင်တို့ကို သိရာ၏။

အရိယမဂ်၏ဖို့လ်အရာသာကို ခံစားခြင်းသည်လည်း ပညာဘာဝ
နာ၏အကျိုးအသိသင်ပေတည်း၊ သောတာပတ္တိဖို့လ်အစရှိသော အရိယမဂ်
၏ဖို့လ်ကို အရိယဖို့လ်ဟု ဆိုအပ်၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင်အဘရုရှိသော အရိယဖို့လ်
၏မရှိထိန်းလည်းကောင်း၊ ဖလသမာပတ်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်နှင့်
လည်းကောင်း-ဤနှစ်ပါးသောအခြေားအရာတို့ဖြင့် ဝိမျိုးသုခေါ်သော အရ
သာထူး အရာသာမြတ်ကို ခံစားခြင်းသည်ပြုစီ၏။

အဘယ်သို့လျှင် အရိယမဂ်ဟူသော ပယောကြောင့်ဖြစ်သော
ကိုလေသာတို့၏ပြုခြင်းနှင့်ပြုစီသောပညာသည် နိုင်ပြုပြုသောဥာဏ် မည်
သနည်း-

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ္ဍာ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်သောသာဘြောကြာင့် သမာ
ဒီဇို့သည် ပို့ဆောင်ရွက်မှတ်၏။ ထိုသို့အစဉ်လိုက်သော ကိုလေသာနှင့်ခန္ဓာတိမှ
ထင်၏။ အပြုစီကုန်သော အလုံးစုံသော နိုစိတ်တို့မှုလည်း ထင်၏။ ထို ပယော
က ပြုခြင်းကြောင့် သမာဒီဇို့ဖြစ်၏။ ယင်းသည် မဂ်၏အကျိုးမည်၏။

ထိုမှုတစ်ပါး အရိယပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဖလသမာပတ်၌
ဤသို့အမေးအဖြုံဖြင့်သိအပ်၏။

ဖလသမာပတ်ဟူသည် အဘယ်နည်း-

အရိယဖို့လ်နှင့်ယူဉ်သော ရှား၏အဘရုပြုစီသောနိဗ္ဗာန်နှင့်ပြုစီသော
အပွားသည် ဖလသမာပတ်မည်၏။

၂၃။ ပညာသာဝန်နှစ်သိသု

၂၆၉

တို့သမာပတ်ကို ဘယ်သူတို့ဝင်စားနိုင်ကြသနည်း-

အရိယာအရှင်ဟူသမျှ အားလုံးဝင်စားနိုင်ကြ၏။ အကြောင်းကား သူတို့သည် ဖလသမာပတ်ကိုရအပ်ပြီးသောကြောင့်တည်း။ သို့ရာတွင် ဖို့ ၅၆၈၏နိုင်ကိုသာလျှင် ဝင်စားနိုင်ကြ၏။

အဘယ်ရှာ့ချို့ သမာပတ် ဝင်စားကြသနည်း-

မျက်မှားကိုဖြစ်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ ချမ်းသာရွာနေခြင်းအကျိုး ရှာ သမာပတ်ကို ဝင်စားကြကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် ဝင်စားကြသနည်း-

အကြောင်းနှစ်ပါးဖြင့် ဝင်စားခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းနှစ်ပါးမှာ နိုဗ္ဗာန် မှတ်ပါး အခြားအဘရုံကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိုဗ္ဗာန်ကို သာ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤအကြောင်းအခြင်းအရနှစ်ပါးတို့ဖြင့် သမာပတ်ကို ဝင်စားကြခြင်းဖြစ်၏။

ငါရှင် နိမ့်တ်ကင်းသောနိုဗ္ဗာန်လျှင် အဘရုံကိုသော စေတော်မူတို့ ဟုဆိုအပ်သော ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားရန်အကြောင်းနှစ်ပါးတည်း။ အလုံးခုံသော သခါရရိမ့်တ်တို့ကို အပြစ်မြင်၍ခွဲနှစ်ရွာတ်အပ်သောကြောင့် မဆင်ခြင် နှလုံးမသွင်းခြင်းနှင့် အနိမ့်တွေ့မည်၏သော အသခိုက်တော်ကို နှလုံးသွင်းခြင်းဖြစ်၏။

ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားလို သောအရိယာသာဝကသည် ဆိတ်ပြု၍ ရာအရပ်သို့ကပ်လျှက် ပိပသုနာဉာဏ်၏အစွမ်းဖြင့် သခါရတို့ကို ရှုံးအပ်၏။ ပိပသုနာအစဉ်အတိုင်းရှိသော အရိယာသာဝက၏ သခါရ သာ လျှင် အဘရုံကိုသော စောဒါန်ဟုအမည်ရသော ကြော်ကြော်၏အခြားမျိုး ဖလသမာပတ်၏အစွမ်းဖြင့် နိုဗ္ဗာန်အဘရုံး ဖိတ်သည် အဖွဲ့မာရာနှင့်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။ ယင်းအရိယာသာဝကအား ပထမရှာ့နှင့်ယူဉ်သောမင်္ဂလာ အကယ်၍ ရာသည်ဖြစ်အဲ။ နိုင်သည် ပထမစုံနှင့်ယူဉ်သည်သာဖြစ်၏။

ဒါသဗုဒ္ဓမံ

၂၇၀

ဒုတိယ ရှာန်စသည်တိတွင် တစ်ပါးပါးသောရှာန်နှင့်ယဉ်သောမကို ရ သည်ဖြစ်အဲ။ ဒုတိယရှာန်စသည်တိတွင် တစ်ပါးပါးသောရှာန်နှင့် ယဉ်သည်သာဖြစ်၏။ ဤသို့ ရှေ့လီးစွာ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားခြင်းသည်ဖြစ်၏။

အဘယ်သူ့လျင် သမာပတ်တည်ခြင်းဖြစ်သနည်း-

ဂါရိင် အနိမိတ္ထလျင်အာရုံးပေါ်သော ဇေဘာဝမှတ္ထိ (ဖလသမာပတ်) ၏တည်ခြင်းအကြောင်းသုံးပါးတည်း။ အလုံးခုံသောနိမိတ်တို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်း၊ အနိမိတ္ထမည်သော အသခံတောတ်ကို နှလုံးမှုခြင်းနှင့် ရှေ့အပို နှုန်းစိတ်ကိုပြုပြင်ခြင်းဖြစ်၏။

ရှေ့အပို့ စိတ်ကိုပြုပြင်ခြင်းကား သမာပတ်ဝင်စားသည်မှ ရှေ့အပို့အချိန်ကာလကို ပိုင်းခြားခြင်းပင်တည်း။ ဤမည်သောကာလ၌ ထော်ဖူးပိုင်းခြားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ထိပေလသမာပတ်၏ ပိုင်းခြားအပ်သောကာလမရောက်သေးသမျှ တည်၏။

အဘယ်သူ့လျင် သမာပတ်မှ ထသနည်း-

ဂါရိင် အနိမိတ္ထမည်သော ဇေဘာဝမှတ္ထိမှ ထခြင်းအကြောင်းနှစ်ပါးတည်း။ နိမိတ်အလုံးခုံကို နှလုံးသွင်းခြင်းနှင့် အနိမိတ္ထမည်သော အသခံတောတ်ကို နှလုံးမသွင်းခြင်းဖြစ်၏။

နိုလ်၏အခြားမျိုး အဘယ်တရားတို့ဖြစ်သနည်း-

ရှေ့ရှေ့သောနိုလ်၏အခြားမျိုး နောက်နောက်သောနိုလ်သည်သာ လျင်မှုလည်းဖြစ်၏။ အလုံးခုံ၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သောနိုလ်၏ အခြားမျိုး ဘဝင်သည်မှုလည်းဖြစ်၏။

နိုရောစ သမာပတ်သည် အဘယ်နည်း-

သ၏ရှားပါးတို့၏အစဉ်အတိုင်း ရုပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်စေတသိက်ဖြစ်သောတရားတို့၏ ပိုင်းခြားဝိုင်းသောကာလပတ်လုံး မပြစ်

၂၃။ ပညာဘဝန္တနီသံသ

၂၇၁

ခြင်းသည် နိရောဓသမာဟတ်မည်၏။

အဘယ်ဖိုက်လိုက် ယင်းသမာဟတ်ကို ဝင်စားနိုင်သနည်း-

သမာဟတ်ရှစ်ပါးရသော အနာဂတ်မှန်ရဟန္တသာ နိရောဓသမာဟတ်ကို ဝင်စားနိုင်ကြသည်။

အဘယ်ဘုံး ဝင်စားနိုင်ကြသနည်း-

ပဋိဝါကာရာဘုံး ဝင်စားနိုင်ကြသည်။ အကြောင်းကား ယင်းဘုံးသာ အစဉ်အတိုင်းဝင်စားအပ်သော သမာဟတ်ရှိသောကြောင့် တည်း။

အဘယ်ခြား အဘယ်အကျိုးတာ ဝင်စားသနည်း-

သခဲတတရားတို့၏ ဓဏေဓာဖြူခြင်း ပျက်ခြင်းပြုတွေ့၍ မျက်လှာက်သာဝ ပစ္စက္ခအတ္ထဘာဘုံး စိတ်ဆတာသိက်မရှိကုန်သည်ပြစ်၍ သညာ ဒေဝနာတို့၏ရှုပ်ရာပြစ်သော အနာပါဒီသော နိုဗ္ဗာန်ဓတ်သို့ရောက်သကဲ သို့ ရှုပ်သာစွာနေကုန်အံဟု နာလုံသွင်းသောကြောင့် ဝင်စားကြ၏။

အဘယ်ဘုံးဝင်စားခြင်း ပြစ်သနည်း-

အချင်းချင်း ကျော်မြှုပ်သောအာဖြင့်တက္ကပြစ်ကုန်သော သမထိပိသာမာတို့၏အဖွမ်းပြိုင် အလွန်အကဲသို့ရောက်၍ နေဝသညာမာသညာ ယတနေရာနဲ့ သို့မဟုတ် အနေလောမည်တိုင်အောင် မန်စ်မဆုတ်အား ထုတ်၍ ပုံးပုံကိုရှုကိုပြု၏။ ထိုနေရာက် ယင်းစားန်သမာဟတ်ကို ဝင်စားရှုပ်စေ သောပုံးပုံလိုက် တစ်နံတစ်ရာ စိတ်ဆတာသိက်တို့ မဖြစ်သောပြိုင် နိရောဓသမာဟတ်ဝင်စားခြင်းပြစ်၏။

ဤတွင် ပုံးပုံကိုစွာမှာ လေးပါးရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ အသီးအခြားဖြစ်၍ မြို့မြို့ကိုယ်နှင့်မစပ်သော ပရိက္ခရာတို့ မပျက်စီးရနဲ့ မို့ဘုံးခြင်း၊ သံလာ တော်၏ င့်ဖွှေ့လင့်သည်ကို ဆင်ခြင်းခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏သည်ကို ဆင်ခြင်းနှင့်အသက် အပိုင်းအခြားကို ဆင်ခြင်းခြင်း ဖြစ်၏။

၂၇၂

ဒိသ္ထိမဂ်

အဘယ်ဖျေသာ အကြောင်းဖြင့် တည်သနည်း-

နိရောဓာသမာပတ်၏ ကာလအပိုင်းအခြား၏အစွမ်း၊ ကာလအပိုင်းအခြား၏အကြောင်း အသက်ကုန်ဖြင့်၊ သယာတိုင်းလှို့ဖြင့်၊ မြတ်စွာဘုရား၏တော်ဖူ့ဖြင့်၊ မရှိဖြင့်တို့ကြောင့် တည်ဖြင့်ဖြစ်၏။

အဘယ်ဖျေသာအကြောင်းဖြင့် ထခြင်းဖြစ်သနည်း-

အနာဂတ်အား အနာဂတ်ဖိန္ဒီပြီးဖြင့်ဖြင့် ရဟန်အား အရဟာတွေ ပိုလ်ဖြစ်ဖြင့်ဖြင့် ထခြင်းဖြစ်၏။

နိရောဓာသမာပတ်မှ ထပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ဖိတ်သည် အဘယ်သို့ ဆုတ်သနည်း-

နိုတ္ထာနိသို့ဆုတ်၏၊ မှန်၏-
ငြေရှင် သညာဝဒနာတို့ရှုပ်ရာဖြစ်သာ နိရောဓာသမာပတ်မှထာ
သသုတ္ထိုလ်၏ဖိတ်သည် ရှုံးဆွဲကပင် သမီရှုမျက်နှာလွှာသောကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ပိုလ်ဖိတ်ဖြစ်ဖြင့်ကြောင့်လည်းကောင်း နိသာရဏ ပိုဝင်က
သို့ဆုတ်၏။ ကိုင်းကိုင်း၏။

သသုတ္ထို နိရောဓာသမာပတ်ဝင်စားသူ ဘယ်သို့ထူးသနည်း-

ငြေရှင် သသုတ္ထိုအား ကာယသမီရှုံးရှုပ်ဖြစ်းကုန်၏။
ထိုသမီရာ နိုတ္ထာသမီရှုံးရှုပ်ဖြစ်းကုန်၏။ အသက်ကုန်လျှော့ အပူဇာတ်
ပြီး၏၊ လူမြှို့တို့ပျက်ကုန်၏။ သညာ ဝဒနာတို့၏ရှုပ်ရာ နိရောဓာသမာ
ပတ်ဝင်စားသောရဟန်၏လည်းကော်၊ ဝန်၊ ဝန်၊ နိုတ္ထာသမီရှုံးရှုပ်ဖြစ်းကုန်
၏၊ အသက်ကား မကုန်သေး၊ အပူဇာတ် မပြီးသေး၊ လူမြှို့တို့လည်း မပျက်
ကုန်၊ ဤသည်လျှင် အထူးတည်း။

နိရောဓာသမာပတ်သည် သခိတ္တလော့ အသခိတ္တလော့-

သခိတ္တဟုလည်းကောင်း၊ အသခိတ္တဟုလည်းကောင်း၊ လောကီ
ဟု လည်းကောင်း၊ လောကုတွေရဟန်လည်းကောင်း မဆိုသင့်၊ အကြောင်း

၂၃။ ပညာ ဘဘစ္စနှစ်သံသ

၂၇၃

ကား ပရမတ္ထသဘာတရားအာဖြင့် မရှိသောကြောင့်တည်း။

ပညာဘာဝနာ၏အကျိုးသည် နိရောဓ သမာပတ်ကိုဝင်စားခြင်း
ရှာ စွမ်းနိုင်ရုံသံက်သက်ဖျေသာ မဟုတ်သေး။ စင်စစ် အသဟနေယူအဖြစ်
သသည်တို့၏ပြီးခြင်းကိုလည်း ဤလောကုတ္ထရာပညာကို ပျားဖြောင်းဖြစ်
၏။ ပျားစေအပ်သော လောကုတ္ထရာပညာ၏အကျိုးဟူ၍ သံအပ်၏။

ပျားစေအပ်သော လောကုတ္ထရာပညာ၏အနိယာပုဂ္ဂိုလ်
သည် လောက၏အဆေးမှသော်လည်း ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်အပ်သော အလူ
ဝါဌာကို ခံခြင်းရှာထိုက်၏။ အဘက္ကာအား ညျှမှတ်အပ်သော အလူဝါဌာ
ကို ခံခြင်းရှာ ထိုက်၏။ တမဂ္ဂနိလောကကို ယုံကြည်၍ လူအပ်သော
အလူဝါဌာကို ခံထိုက်၏။ လက်အုပ်ရှိခြင်းကို ခံထိုက်၏။ လူအပေါင်း၏
အတုမနို မြတ်လျှော့သော ကုသိုလ်လယ်မြဲလည်း ဖြစ်၏။

ဤအနိယာမဂ်တိုင်း ပထမပညာကိုမထက်လွန်သာဖြင့် နှံသော
ရိပသုနာ၏အစွမ်းဖြင့်ပျားစေ၍ သောတာသပန်အဖြစ်သို့ရောက်သော အရို
ယာသခင်သည် နှံသေးသွေ့စသော ဣမြှုပြုသာသည်ဖြစ်သော်လည်း စနစ်
ကြိုင်အတိုင်းအရှည် အတွေ့အကြားပြုခြင်းဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်းသော၏အပ်သော
သောတာသပန်ဖြစ်၏။ စနစ်ကြိုင်တိုင်အောင် သုကတိဘဝ၌ ပဋိသွေ့နေသည်
၏အစွမ်းဖြင့် တပြောင်းပြန်ပြန်ကျင်လည်၍ ဝင်ဆင်းရဲအပေါင်း၏အဆုံး
ကို ပြနိုင်၏။

ဒုတိယမဂ်ပညာကို ပျားစေ၍ သကာဒါဂါမည်သည်ဖြစ်၏။ ဤ
လွှာဘုံသိုံတ်ကြိုင်သာလျှင် ပဋိသွေ့အစွမ်းဖြင့်လာ၍ ဝင်ဆင်းရဲ၏အဆုံး
ကို ပြု၏။

တတိယမဂ်ပညာကို ပျားစေ၍ အနာဂတ်ဖြစ်၏။ ဤကာမဘုံသိုံ
ပဋိသွေ့အာဖြင့်မလာသောကြောင့် အနာဂတ်မည်သည်ဖြစ်၏။

စတုတ္ထမဂ်ပညာကို ပျားစေ၍ ရဟန္တသုန္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ သူသည်

၂၇၄

စိသုဒ္ဓမံ

အရဟတ္ထမင်ခဏ၍ တတ္ထာအမြဲးအယောက်တို့ကို ဖျက်ဆီးဖြေရှင်းပြီးဖြစ်၍
လောကမ်းမြတ်သောအဂျာန်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။

ဤသို့ အနိယာမင်ပညာကို ပွားစေခြင်းသည် များစွာအကျိုးရှိ
သောကြောင့် အကျိုးအကြောင်းကို ရှုဖွေ့နိုင်သူသည် အနိယာမင်ပညာကို
ပွားခြင်း၌မွေးလျှော်ခြင်းကို ပြုရာ၏။

ဤမှာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သဒ္ဓအနောက်အစဉ်ဖြင့် သီလေ
ပတ္တာယ အစိုးသောကါထာ၍ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာကိုအမျှပြုသဖြင့်
ဟောကြားအပ်သော စိသုဒ္ဓမင်၌ အကျိုးအနိယာင်နှင့်တကွေသော ပညာ
ဘာဝနှာကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြန့်အပ်ပြီးသည်ဖြစ်၏။

ဤသို့သောစကားအနီအစဉ်ဖြင့် သူတော်ကောင်းတို့ နှစ်သက်
ဝမ်းမြှောက်ခြင်းအကျိုးရှာ ပြန့်ရှင်းအပ်သော စိသုဒ္ဓမှာကျင့်၏ အကျိုးရှုပ်ကို
နိုင်းအပ်လိုက်ပါသတည်း။

၃၁၁၆

၃၁-၇-၆၈

မကြာဖိက ထုတ်ဝေခဲ့သော ပါရမီစာအုပ်များ

၂၄၃။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	အာရုနိင်ငံများကို ပုံယဉ်သိမ်းယူနဲ့ကြ သည့် နယ်ချုပ်များ
၂၄၄။ သာမဏေကျော်	အကယ်၍
၂၄၅။ သာမဏေကျော်	မြတ်ပွဲ၏တိက်တွန်းစကားများ
၂၄၆။ သာမဏေကျော်	ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလှေလာလေလေ
၂၄၇။ သာမဏေကျော်	ပြောသာပြောနဲ့ကြပေမယ့်
၂၄၈။ သာမဏေကျော်	အောင်ရာအောင်ကြောင်း
၂၄၉။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	ကောင်းသည့်စကားများ
၂၅၀။ မစွား	ပြီးမသန့်ဖွူးရယ်
၂၅၁။ မာဂမီ(သာစည်)	ဆယ်စောင်တဲ့
၂၅၂။ သာမဏေကျော်	မဟာ့သည်ဆရာတော်နှင့်ဦးလှေ
၂၅၃။ သာမဏေကျော်	အဖြူလမ်းကမှတ်တမ်းများ
၂၅၄။ Khin Myo Chit	Her Infinite Variety
၂၅၅။ သာမဏေကျော်	ဂိပသာမာဟူသည်
၂၅၆။ အောင်အုန်းဖေ	ဒီဟာအစ ဒီလို့ဖျော်
၂၅၇။ သာမဏေကျော်	ဂိပသာမာဟူတ်နှင့်အမေရိကန်
၂၅၈။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	ဆရာကိုရှုစ်မှ စာကိုရှုစ်သည်
၂၅၉။ ရဝတ္ထ်း	ဘာသာရေးပြသာမာများ(၂)
၂၆၀။ သာမဏေကျော်	အရှင်မဟာမောရှုရှားနှင့်
၂၆၁။ မစွား	အရိပ်
၂၆၂။ မန်းတင်	ဓရိုးသည်အောင်ပြီးရှိုး
၂၆၃။ ထက်နောင်	စွမ်းအားရှင်
၂၆၄။ သာမဏေကျော်	လှုင်ယိုးအတွက်ပုံးအတွက်း
၂၆၅။ ရဝတ္ထ်း	ဘာသာရေးပြသာမာ(၁)
၂၆၆။ မစွား	ငယ်သူရှိုး မသိပါ

၂၆၇။ သာမဏေကျော်	နိုဗ္ဗာန်ခရီး မှတ်တမ်း
၂၆၈။ ဓင်အောဘန့်	နိတ်ကျော်ဒါရာ
၂၆၉။ သာမဏေကျော်	အလှူကြီး ၅ လျှာ
၂၇၀။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	ဂိမ့်ကိုယ်ကိုသတ်သေသူများ
၂၇၁။ သာမဏေကျော်	မြန်မာတို့နှစ်ပျားက ပါမြို့စကားများ
၂၇၂။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	သစ်ပင်စိမ့်စိမ်း ရွှေစိမ်းစွေချင်
၂၇၃။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	ရေရှာ့စွမ်းအင် ပထမကြွောဖစ်တွင်း
	ဝင်ခဲ့ပြီ
၂၇၄။ သာမဏေကျော်	ပစ္စာကဗျာ
၂၇၅။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	လျေပရှင်ရင် ရုပ်ကိုလည်းပြင်
၂၇၆။ ပန်းဒကာကိုတင်မြှင့်	နိတ်ကြီးရှင်များ ကြားပါစေ
၂၇၇။ ရုပ်နိုင်(နိတ်ပညာ)	သိတာရေရှင်ပမာ
၂၇၈။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	ဘယ်လိုလုပ်ရပါ
၂၇၉။ သာမဏေကျော်	ကောင်းကင်ယံက ကံထွေးရှင်များ
၂၈၀။ မောင်ထင်	မြန်မာ ၁၂ လ အမြှောင်း
၂၈၁။ သာမဏေကျော်	ဒါလေးတွေ့မ သိပါလေစ
၂၈၂။ ဦးမောင်မောင်လေး	ပဋိကအနှစ်ပျော် သယုဇ္ဈာန်ကာယ်(ပ)
၂၈၃။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	စာပေထဲမှရတာနာများ
၂၈၄။ ဦးအုန်းပေး	အမျိုးသမီးများအတွက်ဥပဇ္ဇာ
၂၈၅။ သာမဏေကျော်	သန်းခေါင်ယံဓမ္မအလင်းများ
၂၈၆။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	ကိုယ်ရည်ကိုယ်ဝေါးဖွံ့ဖြိုးပြင်း
၂၈၇။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်း	ကိုယ်တွေ့နဲ့အော်
၂၈၈။ သာမဏေကျော်	ပြောချောင်းတဲ့အမြှောင်းကလေးတွေ
၂၈၉။ Khin Myo Chit	လူငယ်တို့အတွက်အလင်းတိုင်
၂၉၀။ ဦးသော်စင်	13 Carat Diamond
	ဂိသုဒ္ဓမာဂ်